

2014 ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП

КАЗАҚСТАНДЫҚ МҰНАЙДЫҢ МУЗЫКАСЫ

МАЗМҰНЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ //2

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ //4

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЖӘНЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР //6

1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

- 1.1. Құрылу тарихы //12
- 1.2. Компания бүгінгі таңда //12
- 1.3. 2014 жылғы атаулы уақиғалар //14
- 1.4. Бизнес үлгісі //16
- 1.5. Ұйымдық құрылымы //18
- 1.6. Еншілес және бірлескен түрде бақыланатын ұйымдар //19
- 1.7. Саланы мемлекеттік реттеу және тарифтер //20
- 1.8. Нарыққа шолу //21
- 1.9. Даму стратегиясы //22
- 1.10. Бағалы қағаздар туралы ақпарат //23

2. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

- 2.1. Мұнай тасымалдау және су беру //26
- 2.2. Сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызмет //26
- 2.3. Инвестициялық қызмет //26
- 2.4. Инновациялық қызмет //28
- 2.5. Активтердің қауіпсіздігі //28
- 2.6. Ақпаратты қорғау //29
- 2.7. Тауарлардағы, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердегі жергілікті қамту бойынша ақпарат //29

3. ТҰРАҚТЫ ДАМУ

- 3.1. Мүдделі тұлғалармен өзара әрекеттесу //32
- 3.2. Қоршаған ортаны қорғау //33
- 3.3. Атмосфералық ауаға әсер ету //33
- 3.4. Су ресурстары //34
- 3.5. Жер ресурстары және биоәруландығы //34
- 3.6. Энергия тұтыну //34
- 3.7. Энергия үнемдеу //35
- 3.8. Еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау //35
- 3.9. Өрт қауіпсіздігі //36
- 3.10. Өнеркәсіптік қауіпсіздік //36
- 3.11. Қызметкерлер //36
  - 3.11.1. Қызметкерлердің саны және құрамы //37
  - 3.11.2. Оқыту және біліктілікті арттыру //39
- 3.12. Әлеуметтік саясат //40
  - 3.12.1. Қызметкерлерге салынатын инвестициялар //40
  - 3.12.2. Қайырымдылық //41

4. КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- 4.1. Акционерлердің жалпы жиналысы //45
- 4.2. Директорлар кеңесінің 2014 жылғы қызметі туралы ақпарат //45
  - 4.2.1. Директорлар кеңесінің мүшелерін іріктеу критерийлері //46
  - 4.2.2. Директорлар кеңесінің құрамы //47
  - 4.2.3. Директорлар кеңесінің құзыреті //50
  - 4.2.4. Директорлар кеңесінің жауапкершілігі //50
  - 4.2.5. Директорлар кеңесінің мәжілістері туралы ақпарат //51
  - 4.2.6. Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау //52
  - 4.2.7. Директорлар кеңесінің мәжілістеріне қатысушылық //52
- 4.3. Директорлар кеңесі комитеттерінің жұмысы туралы ақпарат //53
  - 4.3.1. Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет //53
  - 4.3.2. Кадрлар мен сыйақылар жөніндегі комитет //53
  - 4.3.3. Ішкі аудит жөніндегі комитет //53
- 4.4. Акционерлермен өзара қатынастар //55
  - 4.4.1. Ірі акционермен өзара қатынастар //55
- 4.5. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы //55
- 4.6. Ішкі аудит қызметі //56
- 4.7. Басқарманың 2014 жылғы қызметі туралы есеп //56
  - 4.7.1. Басқарма төрағасы мен мүшелерін тағайындау //56
  - 4.7.2. Басқарма мен Бас директордың (Басқарма төрағасының) құзыреті //56
  - 4.7.3. Басқарманың жауапкершілігі //57
  - 4.7.4. Басқарманың құрамы //57
  - 4.7.5. Басқарманың 2014 жылғы мәжілістері туралы ақпарат //61
  - 4.7.6. Басқарманың жанындағы Тәуекелдер жөніндегі комитеттің жұмысы туралы есеп //62
- 4.8. Корпоративтік этика //63
- 4.9. Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалдарын реттеу //63
- 4.10. «ҚазТрансОйл» АҚ 2014 жылы жасаған, жасалуында «ҚазТрансОйл» АҚ мүдделілігі бар мәмілелердің тізімі //64
- 4.11. Тәуекелдерді корпоративтік басқару жүйесі және ішкі бақылау жүйесі //66
  - 4.11.1. Компанияның негізгі тәуекелдері және оларды барынша азайту шаралары //67
- 4.12. Ықпалдандырылған менеджмент жүйесі //68

5. ҚАРЖЫ-ШАРУАШЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ ЕСЕБІ

6. ҚОСЫМШАЛАР

- 6.1. Есеп туралы //80
- 6.2. Байланыс ақпараты //80
- 6.3. Тәуелсіз тексеру туралы есеп //82
- 6.4. GRI стандартты элементтерінің кестесі //84
- 6.5. Шоғырландырылған қаржы есептемесі //88

www.kaztransoil.kz

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

Құрметті «ҚазТрансОйл» АҚ акционерлері мен қызметкерлері!

«ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2014 жылғы қызметінің қорытындысын жасай отырып, бірқатар түбегейлі жетістіктер мен көрсеткіштерге басты назарды аударғым келеді.

Бүгінгі таңда «ҚазТрансОйл» АҚ Қазақстан Республикасының магистральдық мұнай құбыры бойынша ұлттық операторы болып табылады. Біздің компания еліміздегі мұнай өндірудің жалпы көлемінің шамамен 53%-ның тасымалын қамтамасыз етеді. Компанияның қызметтерін жыл сайын 84-тен астам мұнай компаниялары пайдаланады.

«ҚазТрансОйл» АҚ энергия ресурстарын тасымалдау барысында көпбағыттылық қағидатын ұстанады. 2014 жылдың аса елеулі уақиғасы – Ресей мұнайының Қытай Халық Республикасына транзитінің басталуы болды. Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасында 2013 жылдың желтоқсан айында жасалған, Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Келісім – осының негіздемесі болып табылатындығын Сіздер білерсіздер.

Бұл Келісім жылына 7-10 млн. тонна мұнайды жеткізуді қарастырады және бес жыл мерзімге жасалған, оны кейіннен оны осындай мерзімге ұзарту мүмкіндігі қарастырылған. Орта мерзімді келешекте, қол жеткізілген уағдаластықтар мұнайды Қытайға тасымалдаудың кепілдікті көлемдерін қамтамасыз етеді.

Жұмыстың маңызды бағыты – Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау және Өзен – Жетібай – Ақтау магистральдық мұнай құбырларының телімдерін қайта жаңғырту болды. Бұл – Бұзашы мұнайын Атырау бағытына тасымалдауға арналған өткізу қуаттылықтарын ұлғайтуға мүмкіндік бере отырып, Атырау – Самара, ҚҚК және келешекте Қазақстан – Қытай экспорттық мұнай құбырларына қол жеткізуді қамтамасыз етеді.

Сондай-ақ 2014 жылы Туймазы – Омбы – Новосибирск-2 қазақстандық теліміндегі мұнай құбырының 40 шақырымына күрделі жөндеу жүргізілді. Орындалған жұмыстардың нәтижесінде, осы телімнің сенімділігі арттырылды және келешекте мұнай тасымалдау көлемдерін арттыру мүмкіндігі қамтамасыз етілді.

Компания жыл сайын акционерлерге дивиденд төлеудің тұрақтылығын көрсетуде. 2014 жылы Компания акцияларының дивидендік табыстылығы – акцияның жыл басындағы орташа сараланған құнының 12%-ын құрады.

2014 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ акциялары KASE биржасындағы аса өтімді құнды қағаз болып қалды. Компанияның бір акциясының орташа сараланған бағасы 2014 жылы 1 080 теңге деңгейін құрады. 2014 жылдың екінші жарты жылдығындағы Компания акцияларының бағалануының төмендеуі және KASE индексінің жалпы құлдырауы – Қазақстанның қор нарығына сыртқы факторлардың әсер етуінің салдарынан орын алды.

Компания тұрақты дамуға бағытталған іс-шараларға көп көңіл бөледі, осындай іс-шаралардың барысында қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігіне, қоршаған ортаны қорғауға, қызметкерлер үшін қажетті жұмыс жағдайын жасауға бағытталған шаралар кешенін іске асырды.

«ҚазТрансОйл» АҚ әлеуметтік тұрғыда жауапты компания ретіндегі беделін растап келеді. Осылайша, 2014 жылы Компания демеушілік көмекке 2 млрд. теңге бөлді. Бұл қаражат Құлсары қаласындағы орта мектептің, Павлодар қаласындағы және Оңтүстік Қазақстан облысы Созақ ауданы Шолаққорған ауылындағы балабақшалардың құрылысын салуға жұмсалды.

Компания қол жеткізген жетістіктерімен тоқтап қалмайды, «ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2022 жылға дейінгі бекітілген Даму стратегиясына сәйкес таяу уақытта көптеген істерді атқару жоспарлануда.

Директорлар кеңесі мүдделі тараптардың құқықтары мен мүдделерінің қорғалуын назарға ала отырып, Компанияның әрі қарай дамуы мен құнының өсуі үшін бүкіл күшін жұмсайтындығына өз акционерлерімізді сендіргім келеді.

Біздің ортақ табысымызға қол жеткізуге бағытталған күн сайынғы еңбегі мен күш-жігері үшін «ҚазТрансОйл» АҚ менеджменті мен барлық қызметкерлеріне өз алғысымды білдіремін.

Ардақ Қасымбек
«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

Құрметті акционерлер, серіктестер және әріптестер!

2014 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ өз қызметінің оң өндірістік және қаржылық нәтижелеріне қол жеткізді. Өткен жылдың қорытындысы бойынша мұнай тасымалының шоғырландырылған көлемі 64 миллион тоннаны құрады, бұл – жоспардан 1% жоғары, ал шоғырландырылған жүк айналымы 44,2 миллиард тонна·шақырым көлемін құрады, бұл – жоспарлық көрсеткіштен 1% жоғары.

Алдыңғы жылмен салыстырғанда мұнай тасымалының көлемдері біршама төмендеді, ал бұл – мұнай жеткізуді экспорттық бағыттардан ішкі нарыққа қайта бағдарлаумен байланысты орын алды.

«Астрахань-Маңғышлақ» су ағызғысы арқылы Волга суын жеткізу көлемі 2014 жыл бойынша 24,8 миллион текше метрді құрады, бұл – жоспардан 1% жоғары және 2013 жылғы деңгейден 6% жоғары.

2014 жылдың қорытындылары бойынша жеке «ҚазТрансОйл» АҚ бойынша таза пайда 57,7 млрд теңгені құрады, бұл – жоспарлық көрсеткіштен 1% жоғары және 2013 жылғы нәтижеден 11% жоғары. Бұл көрсеткіштің өсуіне негізінен мұнай тасымалдау тарифтерінің өсуі әсерін тигізді.

Компанияның шоғырландырылған пайдасы 46,4 млрд теңгені құрады, бұл – жоспарлық көрсеткіштен 17% жоғары. Бұл ретте, өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда Компанияның шоғырландырылған пайдасының төмендеуі орын алды. Мұндай төмендеудің негізгі факторы – ұлттық валютаның құнсыздануынан кейін Компанияның бірлескен түрде бақылайтын ұйымдарының доллар түріндегі қарыз-дары бойынша орын алған бағамдық айырмадан туындаған шығын болды.

Соңғы жылдарда біз шығындарды басқарудың тиімді жүйесін құруға бағытталған шығындарды басқару бағдарламасын бірізділікпен жүзеге асырып келеміз. 2014 жылдың қорытындысы бойынша, бағдарламаның жалпы экономикалық тиімділігі 1 млрд 448 млн теңгені құрады. Негізінен өндірістік емес шығындарды қысқарту, мұнай тасымалының технологиялық тәртіптемелерін оңтайландыру және өндіріске энергия үнемдейтін технологияларды енгізу есебінен үнемділікке қол жеткізу мүмкін болды.

«Қазақстан-Қытай мұнай құбыры құрылысының екінші кезеңінің екінші кезегі. Мұнай өнімділігін жылына 20 млн. тоннаға дейін арттыру» атты инвестициялық жобаның шеңберінде елеулі жұмыс атқарылды:

- Құмкөл – Қарақойын мұнай құбырының үшінші тармағы (Б. Жұмағалиев атындағы БМАС) және Атасу БМАС-тағы тірек сорғы станциясы секілді ірі нысандар пайдалануға қосылды;

- Мұнайды экспортқа тасымалдауға арналған Бірыңғай тарифті есептеу және тарифтік түсімді Қазақстан – Қытай мұнай құбыры телімдерінің меншіктенушілері арасында бөлу әдістемесі бекітілді;

- Қытай тарапымен арадағы келіссөздердің нәтижелері бойынша, заңды тұлғаны құрмастан «ҚазТрансОйл» АҚ, «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС және «МұнайТас» СБҚК арасында консорциум құру жолымен Қазақстан – Қытай мұнай құбырын кеңейту жобасын іске асыру тәсімі тыңғылықталды.

Қазақстан – Қытай мұнай құбырлары жүйесінің құрылысын салу жобасы – мұнай тасымалының бағыттарын әртараптандыру мақсатында, Батыс Қазақстан мұнайын Павлодар мұнай-химия зауытына

және «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС мұнай өңдеу зауытына жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында, сондай-ақ Қазақстан Республикасының транзиттік әлеуетін дамыту мақсатында іске асырылуда.

Осылайша, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Келісімнің шеңберінде 2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап біздің мұнай құбырымыздың жүйесі арқылы Ресей мұнайын Қытай Халық Республикасына тасымалдау – транзит жүзеге асырыла бастады.

Компания Өзен – Жетібай – Ақтау және Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау магистральдық мұнай құбырлары телімдерін жаңғырту жөніндегі жұмыстарды жүргізді. Сондай-ақ 2014 жылы Туймазы – Омбы – Новосибирск-2 мұнай құбырының қазақстандық теліміндегі 40 шақырым бөлігіне күрделі жұмыс жүргізілді.

Жүргізілген жұмыстар өндірістік және қаржы көрсеткіштерін ұлғайтуға бағытталған және жеткізілетін қызметтердің сенімділігі мен сапасына оң әсерін тигізеді.

Компанияның еңбекті қорғау саласындағы қызметін атап өткім келеді, өйткені қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігі біз үшін сөзсіз басымдық болып табылады. Біз өндірістік жарақаттанушылық деңгейін төмендету бойынша жүйелі жұмысты жүргізіп отырмыз. Жүргізіліп отырған жұмыстың нәтижесінде 2014 жылы жазатайым уақиғалардың орын алмауына қол жеткізілді.

Компания экологиялық менеджмент жүйесін жетілдіру бойынша, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы корпоративтік регламенттерді көкейтесті ету бойынша, Компанияның Кешенді экологиялық бағдарламасын іске асыру бойынша жұмыстар тұрақты негізде атқаруда.

Ағымдағы жылы SAP AG компаниясы біздің Компаниямызға аудит жүргізді, оның нәтижелері бойынша, Қазақстан Республикасындағы алғашқы Customer Center of Expertise Primary certificate сертификаты берілді, бұл сертификат SAP AG Клиентті сараптау орталығы талаптарына пайдаланушыларды қолдаудың сәйкестігін растайды.

«ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2014 жылдағы қаржы нәтижелері Компания қызметінің экономикалық тиімділігін көрсетеді және келешекке сеніммен қарауға мүмкіндік береді.

Қорыта келе мен өз әріптестеріме табысты жұмысы үшін, өндірістік және қаржылық қызметтің нәтижелеріне қосқан әрқайсысының үлесі үшін алғысымды білдіргім келеді. Алдымызға жаңа мақсаттар мен тапсырмалар қойылды, бізде Компанияны әрі қарай дамыту үшін және табыстылығын ұлғайту үшін қажетті барлық ресурстар мен жеткілікті әлеует бар.

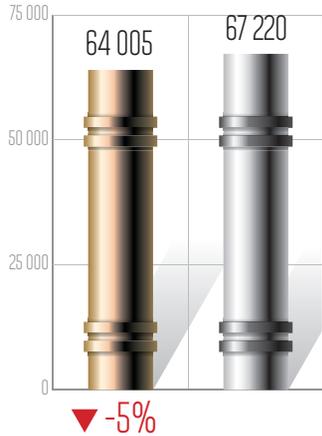
**Құрметпен,
Қайыргелді Қабылдин
«ҚазТрансОйл» АҚ Бас директоры (Басқарма төрағасы)**

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

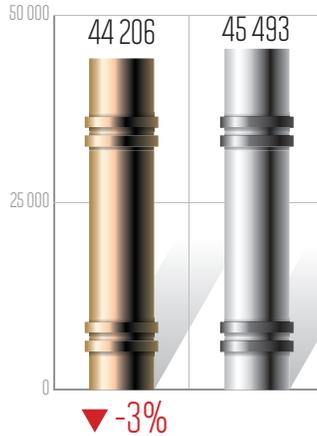
МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ СУ БЕРУ

Шоғырландырылған көрсеткіштер

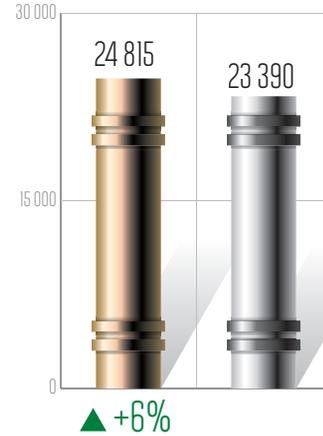
Тасымал көлемі, мың тонна

Жүк айналымы, млн. тонна•шақырым

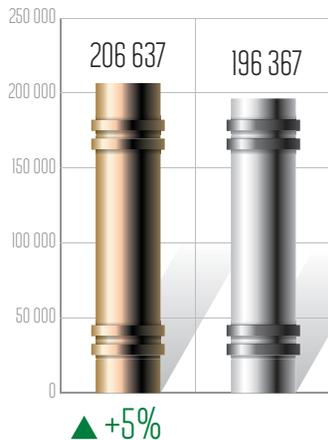
Су беру көлемі, мың.текше.м.

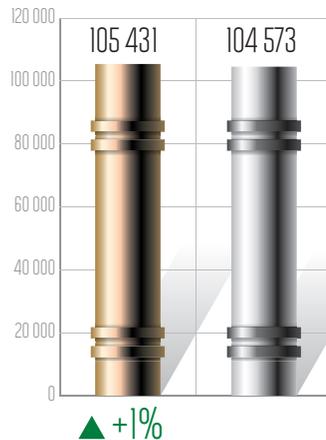
ҚАРЖЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Шоғырландырылған көрсеткіштер

Ақшалай түсім, млн. теңге.

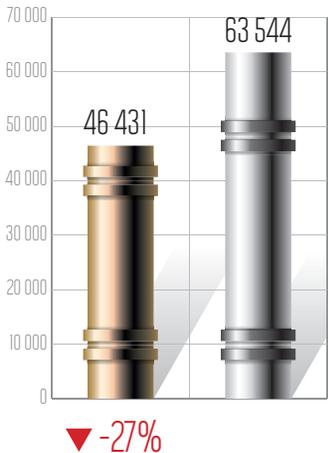
ЕБИТДА*, млн. теңге

Сатудың өзіндік құны, млн. теңге

Есепті кезеңдегі қорытынды пайда, млн. теңге

Жыл соңындағы ақшалай қаражат және олардың эквиваленттері, млн. теңге

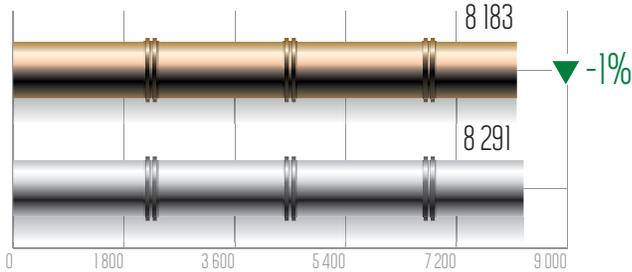
* «Самұрық-Қазына» АҚ еншілес ұйымдарының Даму жоспарларын жетілдіру, келісу, бекіту, түзету, орындау және мониторинг жасау Ережелеріне сәйкес

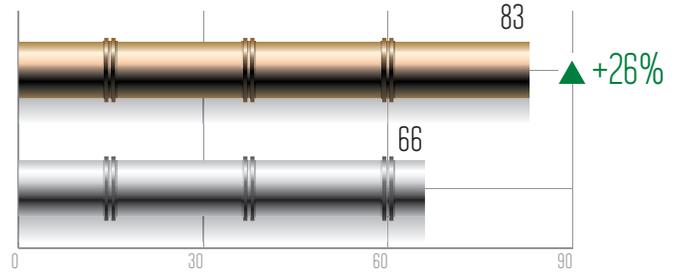
ҚЫЗМЕТІНІҢ БЕЙҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Жеке Компания бойынша көрсеткіштер

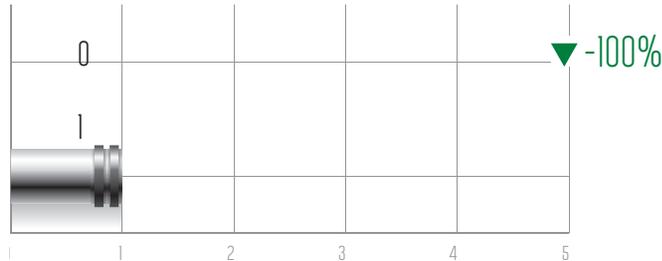
Қызметкерлердің саны

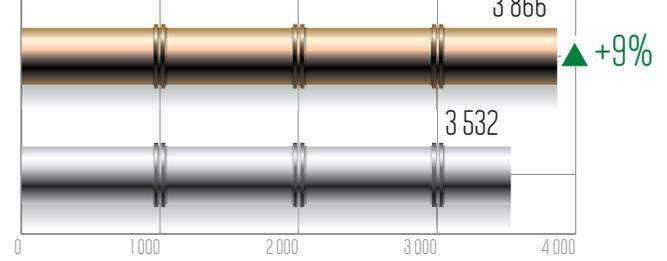
Қызметкерлердің тартылу индексі, %

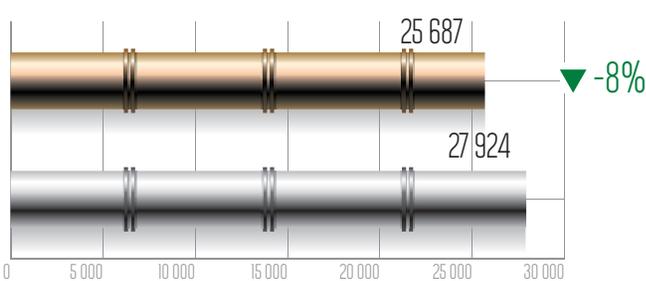
Жазатайым уақиғалардың жалпы саны (өндіріспен байланысты)

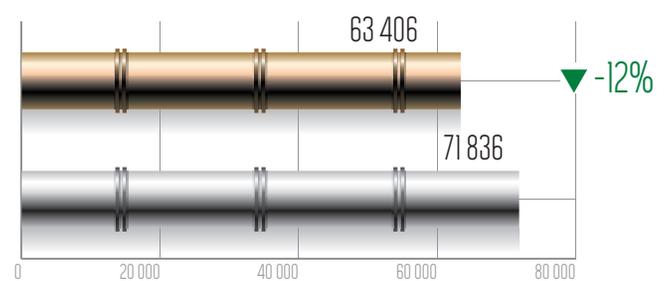
Әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар, млн. теңге

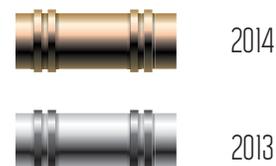
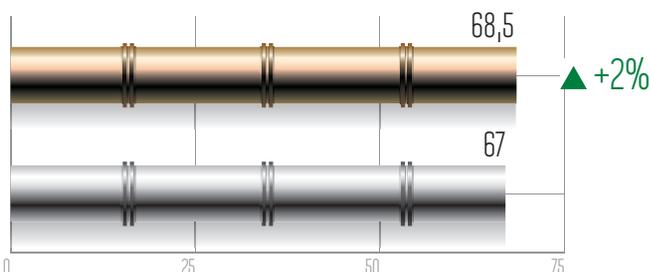
Ластағыш заттардың шығарындылары, тонна

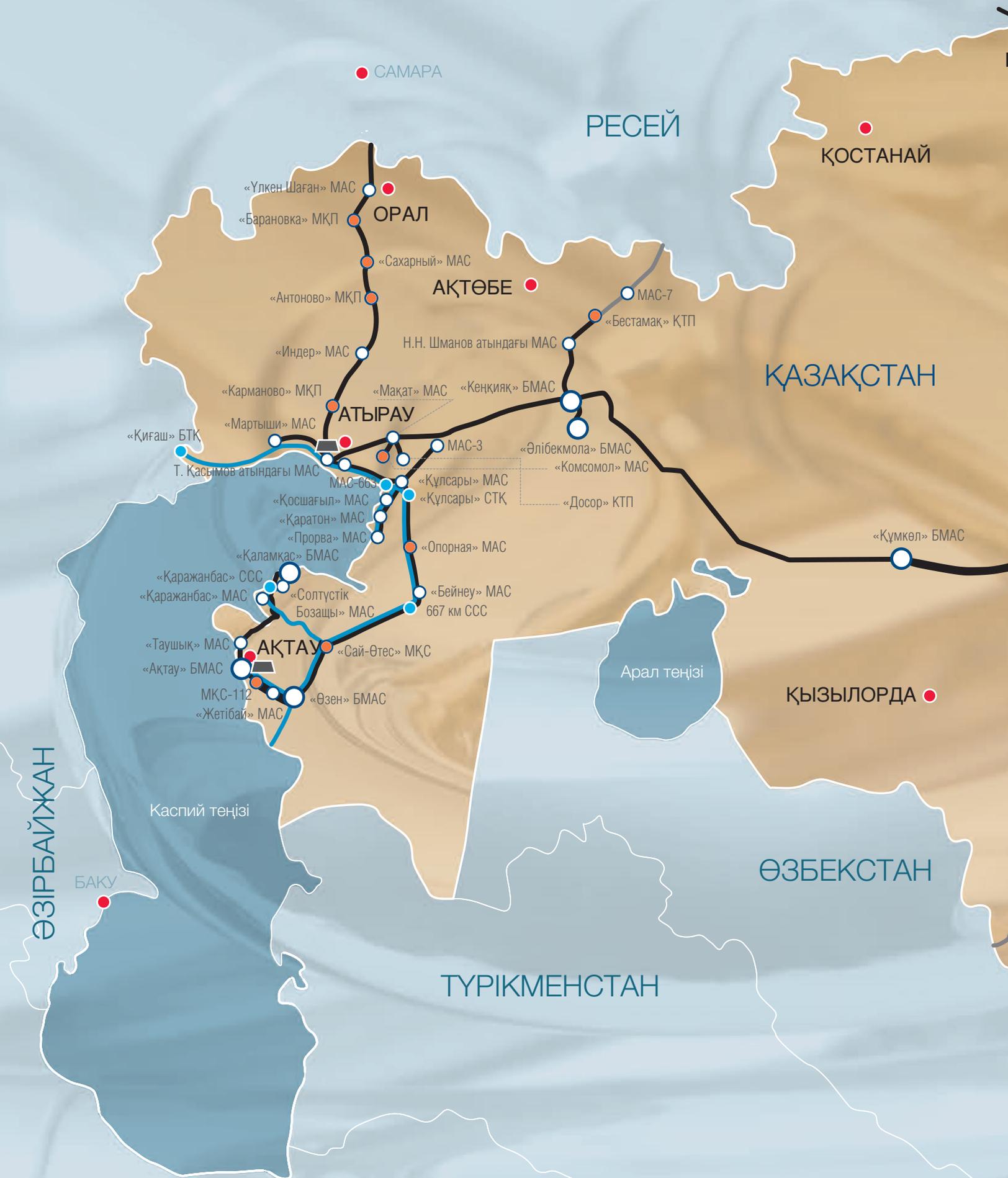
Экологиялық төлемдер, мың теңге

Тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алудың жалпы көлеміндегі жергілікті қамтудың үлесі, %

«ҚАЗТРАНСОЙЛ» АҚ МАГИСТРАЛЬДЫҚ ҚҰБЫРЛАРЫНЫҢ СҰЛБАСЫ

ШАРТТЫ БЕЛГІЛЕР

- Әкімшілік орталықтар
- БМАС (бас мұнай айдау стансасы)
- МАС (мұнай айдау стансасы)
- Қотару-қую аспақұярлықтары
- ССС (су-сорап стансалары)
- СТҚ (су тазалау құрылыстары)
- БТҚ (бас тазалау құрылыстары)
- Басқалары (МҚС, ҚТП және т.б.)

МАГИСТРАЛЬДЫҚ ҚҰБЫРЛАР

- Қолданыстағы магистральдық суағызғылар
- Қолданыстағы магистральдық мұнай құбырлары
- Қолданыстағы екі және одан көп жіптен тұратын магистральдық мұнай құбырлары
- Сақтауға қойылған магистральдық мұнай құбырлары

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

- 1.1. Құрылу тарихы
- 1.2. Компания бүгінгі таңда
- 1.3. 2014 жылғы атаулы уақиғалар
- 1.4. Бизнес үлгісі
- 1.5. Ұйымдық құрылымы
- 1.6. Еншілес және бірлескен түрде бақыланатын ұйымдар
- 1.7. Саланы мемлекеттік реттеу және тарифтер
- 1.8. Нарыққа шолу
- 1.9. Даму стратегиясы
- 1.10. Бағалы қағаздар туралы ақпарат

1.1. ҚҰРЫЛУ ТАРИХЫ

Мұнай тасымалдау, мұнай және мұнай өнімдерінің экспорты мен импорты мәселелеріндегі Қазақстан Республикасы мүдделерінің сақталу деңгейін арттыру мақсатында 1997 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Үкіметінің №461 қаулысымен жарғылық капиталына мемлекет 100 пайыз қатысатын «ҚазТрансОйл» мұнай

тасымалдау жөніндегі ұлттық компаниясы» («ҚазТрансОйл» МТҰК ЖАҚ) жабық акционерлік қоғамы құрылды.

2001 жылы «ҚазТрансОйл» МТҰК» ЖАҚ («ҚазТрансОйл» ЖАҚ болып атауын өзгерткен) акцияларының мемлекеттік пакеті Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 2 мамырдағы №591 қаулысына сәйкес құрылған «Мұнай және Газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамының жарғылық қорына берілді.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы №811 Жарлығымен «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы» мен «Мұнай және Газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдарының бірігу жолымен қайта құрылуы негізінде «ҚазМұнай-Газ» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамы құрылды, ол «ҚазТрансОйл» ЖАҚ-тың бірден-бір акционері болды.

«ҚазТрансОйл» ЖАҚ 2004 жылғы 31 мамырда «ҚазТрансОйл» АҚ болып қайта аталды.

2012 жылдың 25 желтоқсанында Қазақстан Қор биржасының қайталама нарығында «ҚазТрансОйл» АҚ жай акцияларының саудалануы басталды және бұл компания «Халықтық IPO» бағдарламасы шеңберінде өз акцияларын орналастырған алғашқы компания болды.

1.2. КОМПАНИЯ БҮГІНГІ ТАҢДА

«ҚазТрансОйл» АҚ (әрі қарай – Компания) ішкі нарыққа және экспортқа мұнай өнімдерін тасымалдау қызметін көрсететін, сондай-ақ шеттегі ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметті жүзеге асыратын Қазақстан Республикасындағы аса ірі мұнай құбыры компаниясы болып табылады. Сонымен қатар Компанияның негізгі қызметтерінің бірі магистральдық құбыр бойынша су жеткізу қызметін көрсету болып табылады.

Компания елімізде жалпы өндірілетін мұнай көлемінің шамамен 53%-ның тасымалын қамтамасыз ететін Қазақстан Республикасындағы ең ұзын және тармақталған магистральдық құбырлар жүйесінің меншік иесі болып табылады.

2014 жылы Компанияға 50 млн. тонна мұнай тасымалын (Жеке «ҚазТрансОйл» АҚ бойынша) қамтамасыз етуге жағдай жасаған магистральдық мұнай құбырларының жиынтық ұзындығы 5,7 мың шақырымды құрады.

Компания Қазақстан Республикасы аумағындағы аса ірі Астрахань – Маңғышлақ магистральдық су ағызғысы бойынша су беру қызметін көрсетеді. Компанияның магистральдық су таратқыштарының жиынтық ұзындығы 1 975 шақырымды құрайды. Компания 2014 жылы 24 млн. текше метр судың жеткізілуін қамтамасыз етті.

Компанияның өндірістік қызметі 8 183 адамды жұмыспен қамтамасыз ете отырып, Қазақстан Республикасының барлық өңірлерін қамтиды.

«ҚазТрансОйл» АҚ ішкі нарыққа және экспортқа қажетті мұнайды тасымалдап жеткізуді қамтамасыз ете отырып, Қазақстан Республикасы мұнай саласының дамуындағы маңызды элемент болып табылады.

2012 жылдың қазан айында Қазақстан Республикасының Үкіметі «ҚазТрансОйл» АҚ-ын магистральдық мұнай құбыры бойынша ұлттық оператор ретінде белгіледі.

1.3. 2014 ЖЫЛДАҒЫ АТАУЛЫ УАҚИҒАЛАР

Қаңтар

«ҚазТрансОйл» АҚ жылына 7 млн. тонна Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдауды бастады.

2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап Қазақстан Республикасының Табиғи монополияларды реттеу агенттігі (әр қарай – ТМРА) бекіткен, келесілерге арналған тарифтер қолданысқа енгізілді:

- ішкі нарық үшін ҚҚС-сыз 2 931,8 теңге/1000 тн.шақырым мөлшерінде және экспорт үшін ҚҚС-сыз 4 850,6 теңге/1000 тн.шақырым мөлшерінде «ҚазТрансОйл» АҚ магистральдық құбырлары жүйесі бойынша мұнайды қайта айдау жөніндегі реттелетін қызметке арналған тарифтер;
- төтенше реттеу шарасы ретінде «Ертіс-Атасу» үшін тоннасына 117,31 теңге, ал «Атасу-Алашанькоу» үшін тоннасына 1 097,42 теңге көлемінде, «Ертіс-Атасу-Алашанькоу» магистральдық құбыры телімі бойынша транзиттік мұнай айдау жөніндегі реттелетін қызметке арналған тарифтер.

Сәуір

2014 жылғы 1 сәуірден бастап ҚҚС-сыз 1000 тн.шақырым/5 817,2 теңге көлемінде экспортқа және ҚҚС-сыз 1000 тн.шақырым/2 931,8 теңге көлемінде төтенше реттелетін шара ретінде «ҚазТрансОйл» АҚ магистральдық құбырлар жүйесі арқылы мұнайды қайта айдау жөніндегі реттеліп көрсетілетін қызметіне ТМРА бекіткен тарифтер қолданысқа енгізілді. Тарифтің өсуінің негізгі себебі – теңгенің құнсыздануының салдарынан Компанияның шығындарының өсуі болды.

«ҚазТрансОйл» АҚ Қазақстанда бірінші болып, «ҚазТрансОйл» АҚ SAP пайдаланушыларын қолдау бөлімінің – Клиентті сараптау орталығының талаптарына сәйкестігі бойынша аудиттен өтті, бұл – Customer Center of Expertise Primary certificate сертификатымен расталды. Аудитті SAP AG компаниясы жүргізді.

Мамыр

«ҚазТрансОйл» АҚ Акционерлерінің жалпы жылдық жиналысы өткізілді, жиналыс барысында Компанияның Директорлар кеңесінің жаңа үш жылдық өкілеттілік мерзімі және құрамы белгіленді, оған – үш тәуелсіз директорды қоса есептегенде, алты адам сайланды.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және Қытай Ұлттық Мұнай-Газ Корпорациясы «Қазақстан - Қытай» мұнай құбыры телімдерінің меншік иелері арасында тарифтік түсімді бөлісудің және мұнайды экспортқа тасымалдауға арналған Біріңғай тарифті есептеудің Әдістемесін бекітті.

Тамыз

«Қазақстан Халық Банкі ЖЗҚ» АҚ-тың «ҚазТрансОйл» АҚ-қа тиесілі акциялар пакетінің 0,88037%-ы сатылды.

Қараша

2013 жылғы 24 желтоқсандағы Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясы Үкіметінің арасындағы Келісімге сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті (әрі қарай – ТМРЖБҚК) Төрағасының 2014 жылғы 4 қарашасындағы №45-ОД бұйрығына сәйкес Ресей Федерациясының шекарасы – Қазақстан Республикасының шекарасы (Ертіс) – Атасу (Қазақстан Республикасы) – Алашанькоу (Қытай Халық Республикасы) тасымалдау бағдары бойынша Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау құны ҚҚС-сыз 1 тоннаға 9,8 АҚШ доллары мөлшерінде бекітіліп, 2014 жылдың 1 қаңтарында қолданысқа енгізілді. Бұл бұйрық сондай-ақ ТМРА-ның 2013 жылғы 24 желтоқсандағы №396-ОД бұйрығын жояды, ал оған сәйкес, аталған бағдар бойынша тасымалдауға арналған тарифтер теңгемен белгіленген болатын.

Желтоқсан

«ҚазТрансОйл» АҚ-тың аса ірі өндірістік нысандардың құрылысы мен қайта жаңғыртылуы аяқталды: Құмкөл – Қарақойын (Б. Жұмағалиев атындағы БМАС) мұнай құбыры үшінші желісінің құрылысы, Б. Жұмағалиев атындағы БМАС және Атасу БМАС-ның тірек сорғы станциясының құрылысы, сондай-ақ Барсеңгір МАС және Шолаққорған БМАС-ын электрмен жабдықтау жүйесінің қайта жаңғыртылуы.

Сонымен бірге, Өзен – Жетібай – Ақтау магистральдық мұнай құбырының және Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау (Қаражанбас – Ақтау телімі) магистральдық мұнай құбырының екінші кезегін қайта құрылымдау аяқталды.

Туймазы – Омбы – Новосибирск-2 (ТОН-2) мұнай құбырының Қазақстандық телімінде күрделі жөндеу жасалды, оның барысында жалпы ұзындығы 40 шақырым болатын мұнай құбырының желілік бөлігі таңдау бойынша алмастырылды.

«ҚазТрансОйл» АҚ өндірістік нысандарының энергиялық тиімділігін арттыруға мүмкіндік жасау үшін «Бейнеу МАС», «Қаратон МАС» және «Прорва МАС» станцияларында реактивті қуатты өтемдейтін қондырғылар енгізілді.

1.4. БИЗНЕС ҮЛГІСІ

НЕГІЗГІ СЕРІКТЕСТЕР

- Қазақстандық және шетелдік серіктестер
- Материалдар мен қажетті қызметтерді жеткізушілер (электр энергиясы, отын, диагностикалық жұмыстар, әуе патрулі, іске қосу-баптау жұмыстары, жөндеу-баптау жұмыстары, күзету, байланыс, техникалық қызмет көрсету)
- Еңбек нарығы

НЕГІЗГІ РЕСУРСТАР

- Компанияның өндірістік қуаттылықтары
- 8 000-нан астам қызметкер
- Шикізат пен материалдар

НЕГІЗГІ ҮДЕРІСТЕР

- Қазақстан Республикасындағы магистральдық құбырлар арқылы мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтерді көрсету
- Басқа мемлекеттердің құбыр жүйелері арқылы жүк жөнелтушілердің мұнайын тасымалдауды ұйымдастыру
- Сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық құбырларды пайдалану және техникалық қызмет көрсету
- Магистральдық су таратқыш арқылы су беру
- Тарату желілері арқылы су беру және ағынды суларды бұру, сондай-ақ жылу энергиясын өндіру, беру және тарату жөніндегі және электр энергиясын беру және тарату жөніндегі қызметтерді көрсету
- Көмірсутекті Батуми мұнай терминалы арқылы ауыстырып тиеу және сақтау, сондай-ақ құрғақ жүктерді Батуми теңіз кемежайында ауыстырып тиеу жөніндегі қызметтер

ӨНІМНІҢ ЖАЙҒАСТЫРЫМЫ

- Тұтынушылардың қызметтерге қол жеткізуінің бірдей жағдайын қамтамасыз ете отырып, магистральдық мұнай құбыры жүйесі арқылы мұнайды тасымалдау бойынша сапалы, уақытылы, тиімді және бәсекеге қабілетті қызметтерді ұсыну

ТҰТЫНУШЫЛАР

- Жүк жөнелтушілер (өндіруші компаниялар)
- Сырт ұйымдар - магистральдық мұнай құбырларын иемденушілер
- Суды, жылу энергиясын, электр энергиясын тұтынушылар (мұнай өндіруші компаниялар, өнеркәсіптік кәсіпорындар, ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілер, коммуналдық кәсіпорындар, тұрғындар және бюджеттік ұйымдар)

2014 жылы Компания мұнай тасымалдау қызметін көрсету бойынша 84 келісім-шарт және магистральдық құбыр арқылы су беру қызметін көрсету бойынша 157 келісім-шарт жасасты.

Компанияның мұнай тасымалдау жөніндегі аса ірі тұтынушылары «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Өзенмұнайгаз» АҚ, «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «ПетроҚазақстан Құмкөл Ресорсиз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» ЖШС, «Қазгермұнай» БК ЖШС, Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В., «Теңізшевройл» ЖШС, «Роснефть» ҰК ААҚ, «АК «Транснефть»

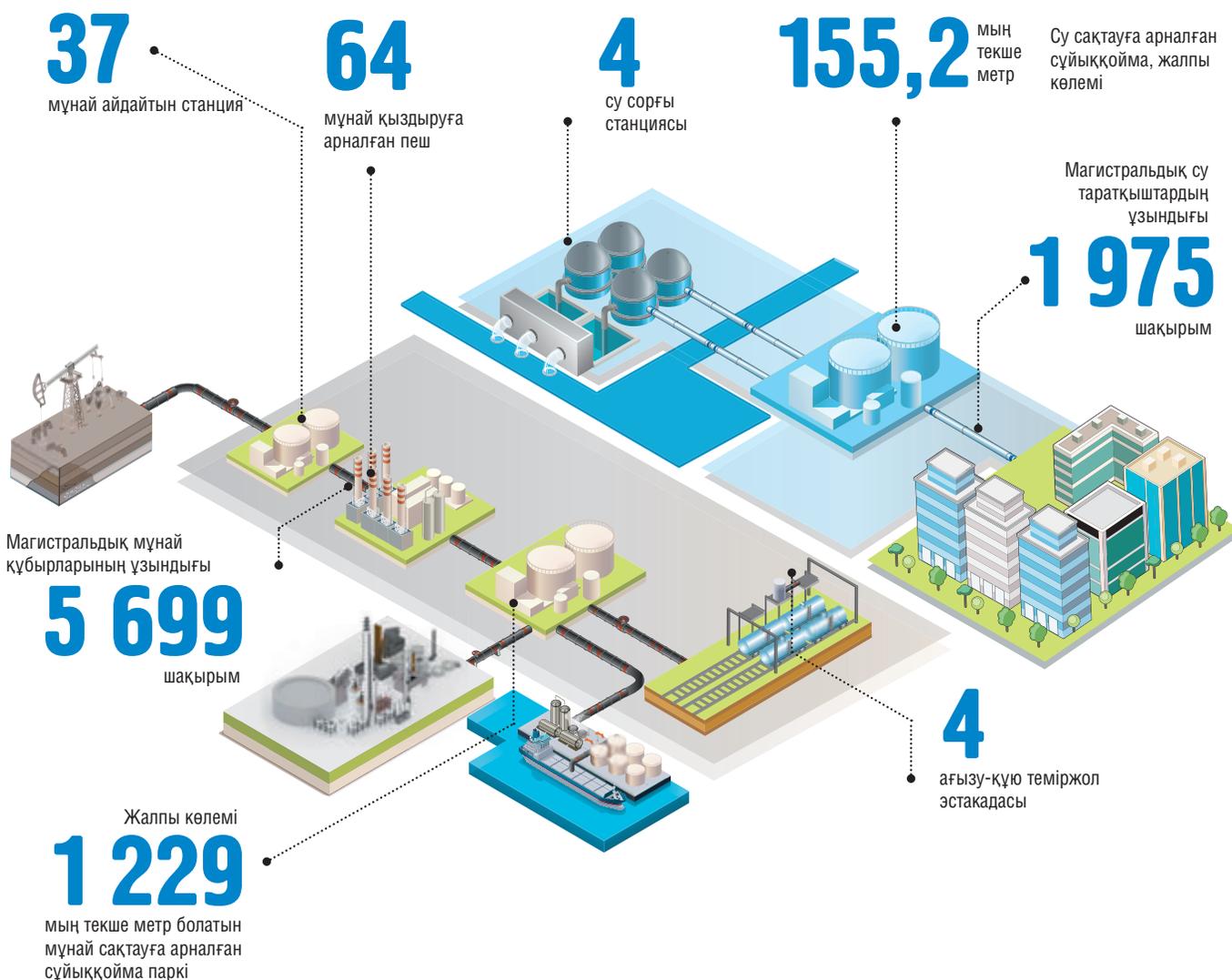
ААҚ және т.б. секілді Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мұнай компаниялары болып табылады.

Компания Атырау және Маңғыстау облыстарындағы ауылшаруашылық өнімдерін өндірушілерге, сондай-ақ мұнай өндіруші, өнеркәсіптік және коммуналдық кәсіпорындарға су жеткізу жөніндегі қызметтерді көрсетеді. Волга суын негізгі тұтынушылар – «Теңізшевройл» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ секілді кәсіпорындар болып табылады.

Сондай-ақ, Компания «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС (әрі қарай – ҚҚҚ), «Мұнайтас» СБҚК» АҚ (әрі қарай – МұнайТас»), Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В. және «Торғай Петролеум» секілді

сырт ұйымдарға тиесілі мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерді көрсетеді.

Негізгі өндірістік үдерістердің сұлбасы

Магистральдық мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдау мен ауыстырып құюды 37 мұнай айдау станциясы, 64 мұнай қыздыру пеші, жалпы көлемі 1 229 мың текше метр мұнай сақтауға арналған сұйыққоймалар паркі қамтамасыз етеді. Мұнайды басқа көлік түрлеріне ауыстырып құю – 4 ағызу-құю теміржол эстакадаларымен, Ақтау кемежайы теңіз мұнай құю терминалының айлақтарына орнатылған танкерлерге мұнай құюға арналған тиісті жабдықтармен қамтамасыз етіледі.

Су беру – 1-ші және 2-ші «Қиғаш» ЖӨДС су көтергіш сорғы станцияларымен, ССС-8 (Құлсары), «Қаражанбас» су-сорғы станцияларымен және «Құлсары» СТИ су тазарту имаратымен, сондай-ақ су сақтауға арналған жалпы сыйымдылығы 155,2 мың текше метр сұйыққоймалармен қамтамасыз етіледі.

1.5. ҰЙЫМДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ

Компанияның құрамына төрт филиал кіреді: Батыс филиалы, Шығыс филиалы, Бас ақпараттық-есептеу орталығы (бұрын – Ұжымдық пайдаланудағы есептеу орталығы), Ғылыми-Техникалық орталық. Компанияның Ресей федерациясындағы Мәскеу, Самара және Омбы қалаларында үш өкілдігі бар.

Батыс филиалы компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, ол 1997 жылы «Южнефтепровод» өндірістік бірлестігінің негізінде құрылған. Компанияның, Батыс филиалының Басқару аппараты Атырау қаласында орналасқан.

Қазіргі кезде Батыс филиалы дегеніміз – бұл:

- 4 930 жұмысшы;
- ұзындығы 2 669 шақырым болатын магистральдық мұнай құбырлары жүйесі;
- ұзындығы 1 975 шақырым болатын су таратқыштар жүйесі;
- Маңғыстау, Атырау, Құлсары, Орал және Ақтөбеде мұнай құбыры басқармалары, сондай-ақ 4 желілік өндірістік-диспетчерлік станция («Қиғаш» ЖӨДС, «КПО» ЖӨДС, «Мұнайтас» ЖӨДС, «Арал» ЖӨДС);
- өндірістік техникалық қамтамасыз ету және жабдықпен жасақтау базасы (әрі қарай – ӨТҚЖЖКБ).

Батыс филиалы қызметінің негізгі түрлері келесілер болып табылады:

- Батыс Қазақстанның кен орындарынан алынатын мұнайды Атырау мұнай өңдеу зауытына (әрі қарай – МӨЗ) тасымалдау және Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау, Өзен – Атырау – Самара магистральдық мұнай құбырлары арқылы экспортқа шығару;
- мұнайды «Атырау» МАС ағыз-құю темір жол эстакадасы арқылы, «Ақтау» МАС құю эстакадасы арқылы жеткізу, мұнайды «Кеңкияқ – Атырау» мұнай құбырына, Кеңкияқ – Құмкөл мұнай құбырына және «КТК-К» АҚ жүйесіне ауыстырып құю;
- Ақтау қаласындағы теңіз кемежайы арқылы танкерлерге мұнай құю;
- Еділ өзенінің саласы Қиғаштан техникалық және ауыз суды алып дайындау және мұнай өндіруші кәсіпорындар мен тұрғындарға, Атырау және Маңғыстау облыстарының, соның ішінде Құлсары қаласы және Жаңаөзен қалаларының бюджеттік ұйымдарына су жеткізу;
- Сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану.

Шығыс филиалы Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, ол 1997 жылы «Қазақстан және Орта Азия магистральдық мұнай құбырлары» өндірістік бірлестігінің негізінде құрылды. Шығыс филиалының басқару аппараты Павлодар қаласында орналасқан.

Қазіргі таңда Шығыс филиалы дегеніміз – бұл:

- 2 801 жұмысшы;
- ұзындығы 2 959 шақырым болатын магистральдық мұнай құбырлары жүйесі;
- Павлодар, Қарағанды, Жезқазған, Шымкент және Үшарал мұнай құбыры басқармалары, «Петерфельд» ЖӨДС;

- өндірістік-техникалық қамтамасыз ету және жабдықпен жасақтау базасы.

Шығыс филиалы қызметінің негізгі түрлері келесілер болып табылады:

- Ресей мұнайын «ТОН-2» мұнай құбыры арқылы Ресей Федерациясы мен Қазақстан Республикасының шекараларынан бастап Атасу БМАС-на дейін тасымалдауды қамтамасыз ету.
- мұнайды Павлодар мұнай-химия зауытына және Шымкент мұнай өңдеу зауытына тасымалдау;
- Қазақстан және Ресей мұнайын Атасу БМАС-да Атасу – Алашанькоу («Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС) экспорттық мұнай құбырына ауыстырып құю;
- таяу және алыс шетелге темір-жолмен тасымалдау үшін мұнайды «Шағыр» мұнай құю бекеті арқылы және «Атасу» ағыз-құю теміржол эстакадалары арқылы ауыстырып құю;
- тарату желілері және ағын суды бұру арқылы «Ертіс» МАС-қа су беру;
- сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану.

Бас ақпараттық-есептеу орталығы (әрі қарай - БАЕО) Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, оның негізгі мақсаты – Компанияның магистральдық құбыр жолдары арқылы мұнай тасымалдаумен байланысты ақпараттық жүйелердің (әрі қарай – АЖ), технологиялық үдерістерді басқарудың автоматтандырылған жүйелерінің (әрі қарай – ТУБАЖ) және өндірістік-технологиялық байланыстың (әрі қарай – ӨТБ) сенімді және тиімді қызметін қамтамасыз ету болып табылады. БАЕО Астана қаласында орналасқан.

Қазіргі таңда БАЕО дегеніміз – бұл:

- 86 жұмысшы;
- пайдаланушыларға және соның ішінде SAP пайдаланушыларына қолдау көрсету бөлімі;
- технологиялық жүйелерді сүйемелдеу бөлімі;
- өндірістік-технологиялық байланысты сүйемелдеу бөлімі;
- автоматтандырылған басқару жүйелеріне қолдау көрсету бөлімі;
- ақпараттық жүйелерді дамыту бөлімі;
- ақпараттық жүйелерді талдау бөлімі;

БАЕО қызметінің негізгі түрлері келесілер болып табылады:

- Компанияның АЖ, ТУБАЖ және ӨТБ жаңғыртуға және дамытуға қатысу, техникалық қолдау;
- жергілікті-есептеу желісін техникалық қолдау;
- жүйелік әкімшілік ету және бағдарламалау;
- БАЕО пайдаланатын АЖ, ТУБАЖ және ӨТБ ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Ғылыми-техникалық орталық (әрі қарай – ҒТО) Компанияның құрылымдық бөлімшесі болып табылады, оның негізгі мақсаты – заманауи деңгейдегі техника мен технологияның енгізілуін қамтамасыз етудің есебінен, жобаларды іске асыру барысындағы сенімділік пен үнемділіктің есебінен ғылыми-негізделген техникалық саясатты қалыптастыру және «ҚазТрансОйл» АҚ қызметінің тиімділігін арттыру, сондай-ақ жобалау-іздірету, ғылыми-зерттеу және тәжірибелік

құрастыру жұмыстарын жүргізу үшін, технологиялық үдерістерді автоматтандыру үшін және Компанияның нысандарын жаңғырту және дамыту үшін өзінің жеке базасын құру және оны пайдалану. FTO Алматы қаласында орналасқан.

Қазіргі таңда FTO дегеніміз – бұл:

- 87 жұмысшы;
- құбыр көлігінің мәселелері, физикалық-химиялық талдау және экология, тоттанудан қорғау секілді 3 зертханалық топтан тұратын орталық зертхана;
- он топтан тұратын жобалау-металық бөлімі;
- инновациялар бөлімі;
- және экологиялық қауіпсіздік бөлімі;
- метрология бөлімі.

FTO қызметінің негізгі түрлері келесілер болып табылады:

- Қазақстан мұнайын тасымалдау тәртіптемесін оңтайландыру мақсатында оның реологиялық сипаттамаларын зерттеу;
- Қазақстанның шикізат ресурстары негізінде әзірленген жаңа импорт алмастырушы депрессанттарды және тоттану ингибиторларын енгізу;
- магистральдық құбыр саласындағы жобалау-металық құжаттамасын және нормативтік-техникалық құжаттарды әзірлеу;
- инновациялық технологияларды енгізу жолымен мұнай тасымалдау үдерістерін жетілдіру.

1.6. ЕНШІЛЕС ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН ТҮРДЕ БАҚЫЛАНАТЫН ҰЙЫМДАР

«МұнайТас» Солтүстік-Батыс құбыр компаниясы» Акционерлік қоғамы «Кеңқияқ – Атырау» магистральдық мұнай құбырының меншік иесі болып табылады. Магистральдық мұнай құбырының ұзындығы 448,85 шақырымды, ал диаметрі – 610 мм-ді құрайды.

МұнайТас – шетелдіктердің қатысуымен заңды тұлға болып табылады, оның акционерлері – «ҚазТрансОйл» АҚ (акцияларының 51%-ы) және «CNPC Exploration and Development Company Ltd.» (акцияларының 49%-ы).

2014 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша МұнайТас теңгерімінде келесі өндірістік активтер болды:

«Қазақстан-Қытай Құбыры» Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі – ұзындығы 965,1 шақырым, ал диаметрі 813 мм болатын Атасу – Алашанькоу магистральдық мұнай құбырының, сондай-ақ ұзындығы 794,1 шақырым, ал диаметрі 813 мм болатын «Кеңқияқ – Құмкөл» магистральдық мұнай құбырының меншік иесі болып табылады. Аталған екі мұнай құбырлары Қазақстан – Қытай мұнай құбырының телімдері болып табылады.

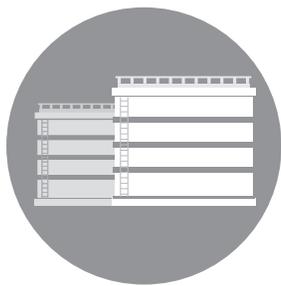
ҚҚҚ – шетелдіктердің қатысуымен заңды тұлға болып табылады, оның қатысушылары акционерлері – «ҚазТрансОйл» АҚ (қатысу үлесі – 50%) және «China National Oil and Gas Exploration and Development Corporation» (CNODC) (қатысу үлесі – 50%).

2014 жылдың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҚҚ теңгерімінде келесі өндірістік активтер болды:

448,85

шақырым
магистральдық мұнай
құбырларының ұзындығы

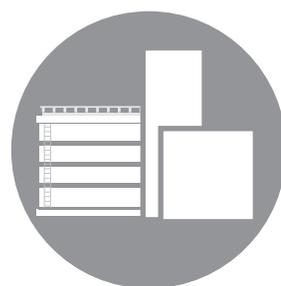
40

мың. текше. м
сұйыққойма парктері

1 759,2

шақырым
магистральдық мұнай
құбырларының ұзындығы

4

дана
мұнай айдау станциялары

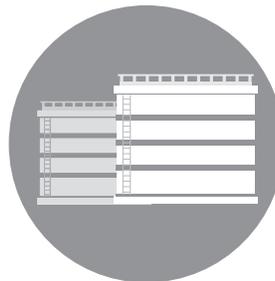
Batumi Terminals Limited Компаниясы Грузияда орналасқан Батуми теңіз кемежайы және Батуми мұнай терминалы арқылы құрғақ жүктерді ауыстырып тиеу қызметтерін, сондай-ақ сұйылтылған көмірсутек газын, мұнай өнімдерін, шикі мұнайды сақтау және ауыстырып құю қызметтерін көрсетеді.

Batumi Terminals Limited Компаниясы – «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ мен Petrotrans Limited компаниясын иемденеді және басқарады. «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ акцияларының 100%-на қатысты басқарудың айрықша құқықтарын иемденеді.

2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Batumi Terminals Limited (әрі қарай – BTL) компаниялар тобына кіретін Батуми мұнай терминалының теңгерімінде келесі сұйыққойма қуаттылықтары болды (қармағыш сұйыққоймаларды қоса алғанда):

Терминалдың сұйыққоймалық қуаттылықтары:	612,9 мың текше м
<i>соның ішінде:</i>	
ашық-түсті мұнай өнімдері бойынша	139,4 мың текше м
күңгірт түсті мұнай өнімдері бойынша	154,0 мың текше м
мұнай бойынша	314,5 мың текше м
сұйылтылған газ бойынша	5,0 мың текше м

Цистерна вагондардан қотарып алу, мұнай мен ашық және қара түсті мұнай өнімдерін қотаруға арналған төменгі қотару аспаптармен жабдықталған бес темір жол эстакадаларында сондай ақ сұйытылған

612,9

МЫҢ ТЕКШЕ М
терминалдың
сұйыққоймалық
қуаттылықтары

газды қотаруға тағайындалған бір теміржол эстакадасында жүзеге асады. Мұнай және мұнай өнімдеріне, газға арналған 194 цистерна бір мезеттегі қотару фронтын құрайды. Сондай-ақ, цистерна-вагондарға құюды іске асыру үшін 10 вагон-цистернаға шақталған ағу-құю эстакадасы бар.

Батуми теңіз кемежайы жүктердің сан-алуан түрлерін ауыстырып тиеу саласында машықтанады. Жүк айналымы құрылымында құрғақ жүктер мен мұнай құю транзиттері басымдыққа ие.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша BTL компаниялар тобына кіретін Батуми теңіз кемежайының теңгерімінде келесі өндірістік нысандар болды: мұнай терминалы (№1, №2, №3 айлақтары бір шығарылмалы айлақ құрылғысы), жылына 100 мың TEU өткізу қабілеті бар көпмақсатты контейнерлік терминал (№4 және №5 айлақтары), теміржол теңіз паромына арналған айлақ, жүк терминалы (№6, №7, №8 және №9 айлақтары) және жолаушыларға арналған терминал (№10 және №11 айлақтары). Жүк терминалының ең жоғары өткізу қабілеті – 2,3 млн. тонна, паромдық өткелдікі – 700 мың тонна.

1.7. САЛАНЫ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУ ЖӘНЕ ТАРИФТЕР

Қазақстан Республикасының табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы заңнамасына сәйкес, Компания табиғи монополияның келесі салаларында көрсететін қызметтерінің тізімімен, табиғи монополиялар субъектілерінің Мемлекеттік тіркелімінің Республикалық бөліміне қосылды:

- мұнай және (немесе) мұнай өнімдерін магистральдық құбырлармен тасымалдау қызметтері;
- электр энергиясын беру және (немесе) тарату қызметтері;
- жылулық энергияны өндіру, беру, бөлу және (немесе) жабдықтау қызметтері;
- су шаруашылығы және (немесе) кәріз жүйелері қызметтері.

Қазақстан Республикасының «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Заңы реттелетін қызметтерді ұсыну үшін қажетті шығынның құнынан кем емес деңгейде табиғи монополиялар субъектісінің реттелетін қызметтеріне арналған тарифті белгілейді және субъектінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ететін пайданың алыну мүмкіндігін ескереді. Реттелетін қызметтерге арналған тарифтерді өкілетті орган – ТМРЖБҚК (бұрынғы ТМРА) бекітеді.

2014 жылы мұнай айдау қызметіне тарифтер әсер етті, ол өз кезегінде тиімді қызмет етуге және табыс алуға мүмкіндік жасады. 2014

жылы Компания өзінің коммерциялық қызметін жүргізген кесте төменде келтірілген.

Әсер ету мерзімі	ҚҚС-сыз 1000 шақырымға 1 тонна мұнай айдаудың теңгемен көрсетілген тарифі	
	Экспортқа арналған	Ішкі нарыққа арналған
2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап	4 850,6	2 931,8
2014 жылдың 1 сәуірінен бастап	5 817,2	2 931,8
2014 жылдың 1 шілдесінен бастап	5 774,3	2 910,2
2014 жылдың 30 шілдесінен бастап	5 817,2	2 931,8

Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 2 шілдедегі заңымен Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Қазақстан Республикасының Үкіметі және Ресей Федерациясы Үкіметінің арасындағы 2013 жылғы 24 желтоқсанда Келісім (әрі қарай – Келісім) бекітілді.

Келісімге сәйкес, ТМРЖБҚК Төрағасының 2014 жылғы 4 қараша-сындағы №45-ОД бұйрығымен Ресей Федерациясының шекарасы – Қазақстан Республикасының шекарасы (Ертіс) – Атасу (Қазақстан Республикасы) – Алашанькоу (Қытай Халық Республикасы) тасымалдау бағдары бойынша Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау құны ҚҚС есепке алмағанда 1 тонна үшін 9,8 АҚШ доллары мөлшерінде бекітіліп, 2014 жылғы 1 қаңтарда қолданысқа енгізілді. Бұл бұйрық сондай-ақ ТМРА-ның 2013 жылғы 24 желтоқсандағы №396-ОД бұй-

рығын жояды, ал оған сәйкес, аталған бағдар бойынша тасымалдауға арналған тарифтер теңгемен белгіленген болатын.

Келісімді іске асырудың шеңберінде бұрын тарифтер теңгемен бекітілген: Ресей Федерациясының шекарасы – Қазақстан Республикасының шекарасы (Ертіс) – Атасу (Қазақстан Республикасы) тасымалдау бағдары бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ-тың магистральдық құбыр жүйесі арқылы мұнай айдауға арналған тариф ҚҚС-сыз 1 тоннаға 117,31 теңгені, ал мұнайды ауыстырып құю тарифі (Атасу БМАС) ҚҚС-сыз 1 тоннаға 284,41 теңгені құрады.

1.8. НАРЫҚҚА ШОЛУ

Каспий аймағының қойнауы көмірсутекті шикізат ресурстарына бай бола отырып энерго ресурстардың әлемдік нарығындағы тұрақты жеткізуші позициясын нығайтады.

Қазақстан Республикасы өндірілетін мұнай көлемі бойынша ТМД елдері ішінен екінші, ал әлем бойынша он жетінші орын алады, сондай-ақ дәлелденген мұнай қорының көлемі бойынша он екінші орын (Қашаған, Теңіз және Қарашығанақ осы үш кен орны әлемдегі аса ірі кен орындарының қатарына кіреді) және Каспий аймағындағы аса ірі мұнай өндіруші және экспорттаушы ел болып табылады. Қазақстан мұнайының негізгі экспорттық бағыттары еуропа және қытай нарықтары болып табылады.

Қазақстан Республикасында мұнай тасымалдау қызметін Компаниядан бөлек, келесі қатысушылар да көрсетеді:

Каспий құбыр консорциумы (әрі қарай – ҚҚК) – халықаралық мұнай көлігі жобасы, оның қатысушылары: «АК «Транснефть» ААҚ тұлғасында Ресей Федерациясының Үкіметі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тұлғасында Қазақстан Республикасының Үкіметі, КТК-Компани және өндіруші компаниялар Chevron Caspian Pipeline Consortium Company, LUKARCO B.V., Mobil Caspian Pipeline Company, Rosneft-Shell Caspian Ventures Limited, Eni International N.A. N.V., BG Overseas Holding Limited, «Қазақстан Пайплайн Венчурс» ЖШК және Oryx Caspian Pipeline LLC болып табылады. ҚҚК мұнай құбырымен негізінен Теңіз және Қарашығанақ кен орындарының мұнайы Новороссийск кеме-жайына жақын жердегі теңіз терминалына дейін тасымалданады.

«МұнайТас» СБҚК» АҚ – шетелдік қатысушылары бар заңды тұлға, акционерлері «ҚазТрансОйл» (акцияларының 51%-ы) және CNPC Exploration and Development Company Ltd. (акцияларының 49%-ы) болып табылады. МұнайТас, Кеңқияқ – Атырау магистральдық мұнай құбырының меншік иесі болып табылады.

«Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС - қатысушылары «ҚазТрансОйл» АҚ (қатысу үлесі – 50%) және China National Oil and Gas Exploration and Development Corporation (CNODC) компаниясы (қатысу үлесі – 50%) болып табылатын, шетелдік қатысушысы бар заңды тұлға. ҚҚК екі магистральдық мұнай құбырының: Атасу – Алашанькоу және Кеңқияқ – Құмкөлдің меншік иесі болып табылады.

Жалпы 2014 жылды қорытындылағанда Қазақстан Республикасында 80,8 млн. тонна мұнай және газ конденсаты өндіріліп оның 62,4 млн. тоннасы экспортқа шығарылды.

Мұнайды Қазақстан Республикасынан тасымалдаудың негізгі экспорттық бағыттары ҚҚК, Атырау – Самара, Атасу – Алашанькоу мұнай құбырлары болып табылады, сондай-ақ Ақтау кемежайы арқылы танкерлермен және теміржол көліктерімен тасымалданады.

Тұрақты тұтыну деңгейіне байланысты Қазақстандық жүк жіберушілер үшін байырғыдан қалыптасқан еуропалық нарықтар қазақстандық мұнай экспортының қызығушылық тудыратын бағыты болып табылады.

Қазақстандық энергоресурстарды жеткізу үшін Қытай нарығы салыстырмалы түрде жаңа және болашағы мол нарық болып саналады.

2014 жылғы Қазақстандық мұнай мен газ конденсаты экспортының көлемі (млн. тонна)

* тасымалдаудың көлемі 14,6 млн. тоннаны құрады, соның ішінде 0,75 млн. тонна көлемдегі Ресей Федерациясына ілеспе жеткізілімдер;

** тасымалдаудың көлемі 11,8 млн. тоннаны құрады, соның ішінде 7 млн. тонна көлемдегі Қытай Халық Республикасына транзиттік жеткізілімдер

Қазіргі кезде теміржол көлігін есепке алмағанда Қазақстан Республикасының экспорттық мұнай көліктік қуаты жылына 84 млн. тоннаны құрайды. Осылайша, бүгінгі күндегі экспорттық мұнай-көлік қуатына деген қажеттілік толықтай өтелді.

Теңіз кен орнынан өндірілетін мұнайдың артуы және Қашаған кен орнында мұнай өндіруді бастау жоспарына байланысты жақын арада мұнай өндірудің көлемі артады деп күтілуде.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің болжамына сәйкес 2020 жылға қарай Қазақстандағы мұнай өндіру деңгейі жылына 100 млн. тоннаны құрайды.

Осы айтылғанға байланысты қосымша экспорттық қуатты құру қажеттілігін қанағаттандыру және Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауыттарын шикізатпен қамтамасыз ету мақсатында осы уақытта мұнай көлік саласында екі ірі жоба жүзеге асып жатыр:

- КҚК мұнай құбырының өткізу қабілетін жылына 67 млн. тоннаға дейін арттыру соның ішінде қазақстандық телімін жылына 52,5 млн. тоннаға дейін арттыру;
- Ішкі нарықтың қажеттілігін және ресурстық базаның өсуіне сәйкес Қазақстан – Қытай (Атырау – Кеңкияқ – Құмкөл – Атасу – Алашанькоу) мұнай құбырының өткізу қабілетін жылына 20 млн. тоннаға дейін арттыру.

Экспорттық және транзиттік әлеуеттің дамуымен қатар, Республиканың ішкі нарығын мұнай өнімдерімен қамтамасыз ету шеңберіндегі

аса маңызды міндет, ішкі мұнай құбырлар желісін дамыту болып табылады. Осыған байланысты Қазақстан – Қытай мұнай құбыры жүйесінің барлық телімдерін кеңейту жұмыстарын, отандық мұнай өңдеу зауыттарының шикізатпен қамтамасыз етілуін есепке ала отырып жүргізу жоспарлануда.

Аталған жобалардың сәтті іске асуы қазақстандық мұнайдың сенімді, тұрақты және экономикалық тиімді экспортын қамтамасыз етеді, Қазақстанның экспорттық және транзиттік әлеуетін дамытуға және елдің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Бұл ретте, КҚК мұнай құбырының өткізу қабілеттілігінің артуын назарға ала отырып қазақстандық мұнайды тасымалдау көлеміндегі Компанияның үлесі 50%-дық көрсеткішке дейін түседі деп күтілуде. Алайда, әдеттегі жүк жіберушілер Компанияның мен оның бірлесіп басқаратын және еншілес ұйымдары (әрі қарай – ЕББҰ) жүйесімен мұнай тасымалдауды жалғастырады, ал КҚК мұнай құбырымен жүк жіберушілер негізінен Теңіз, Қарашығанақ және Қашаған кен орындарынан мұнай өндіретін компаниялар болатыны себептен, Компанияның жалпы тасымалдау көлемі деңгейінде айтарлықтай өзгерістер болмайды деп күтілуде.

Сонымен қатар, Батыс Қазақстан мұнайын қазақстандық мұнай өңдеу зауыттарына (Павлодар мұнай-химия зауыты), «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС) және Қытай Халық Республикасы бағытына жеткізу есебінен келешекте Компанияның жүк айналымының өсуі болжануда.

1.9. ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ

Компания реттелетін қызметтеріне тұтынушылардың қол жеткізуіне тең жағдайды қамтамасыз ете отырып, магистральдық мұнай құбырлары жүйесімен мұнай тасымалдау бойынша сапалы, уақытылы және бәсекеге қабілетті қызметтерді ұсыну арқылы Қазақстан Республикасы үшін мейлінше пайда келтіру мақсатын ұстанады.

Компанияның стратегиялық мақсаты, компанияның нарықтық құнын арттыру (қор жинауы) және магистральдық мұнай құбыры бойынша мұнай тасымалдау саласындағы мемлекеттің стратегиялық мүдделерін сақтау болып табылады.

Компания дамуының келесі стратегиялық бағыттарын белгіледі:

1. мұнай тасымалы;
2. су беру;
3. басқарудың тиімділігін арттыру.

Стратегиялық мақсаттарға қол жеткізу мақсатында, Компания келесі міндеттерді жүзеге асыру үшін күшін салуда:

1. бәсекеге қабілетті, сенімді және қауіпсіз қызметтер көрсету арқылы мұнай тасымалының көлемі мен жүк айналымын ұлғайту;
2. «ҚазТрансОйл» АҚ-тың және оның ЕББҰ қызметі тиімділігінің тұрақты өсімі және шығындарын оңтайландыру;
3. тиімді инвестициялық саясат және аса ірі мұнай тасымалдау жобаларына қатысу;
4. тұрақты ақша ағынын қолдауға бағытталған ойластырылған қаржылық стратегия;
5. тиімді және ашық активтер құрылымын құру;
6. инновациялық-технологиялық даму;
7. топтық басқару, тәуекелдерді, адам ресурстарын басқару, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі мен еңбек қорғау, өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау саласында жоғары стандарттарды ұстап тұру.

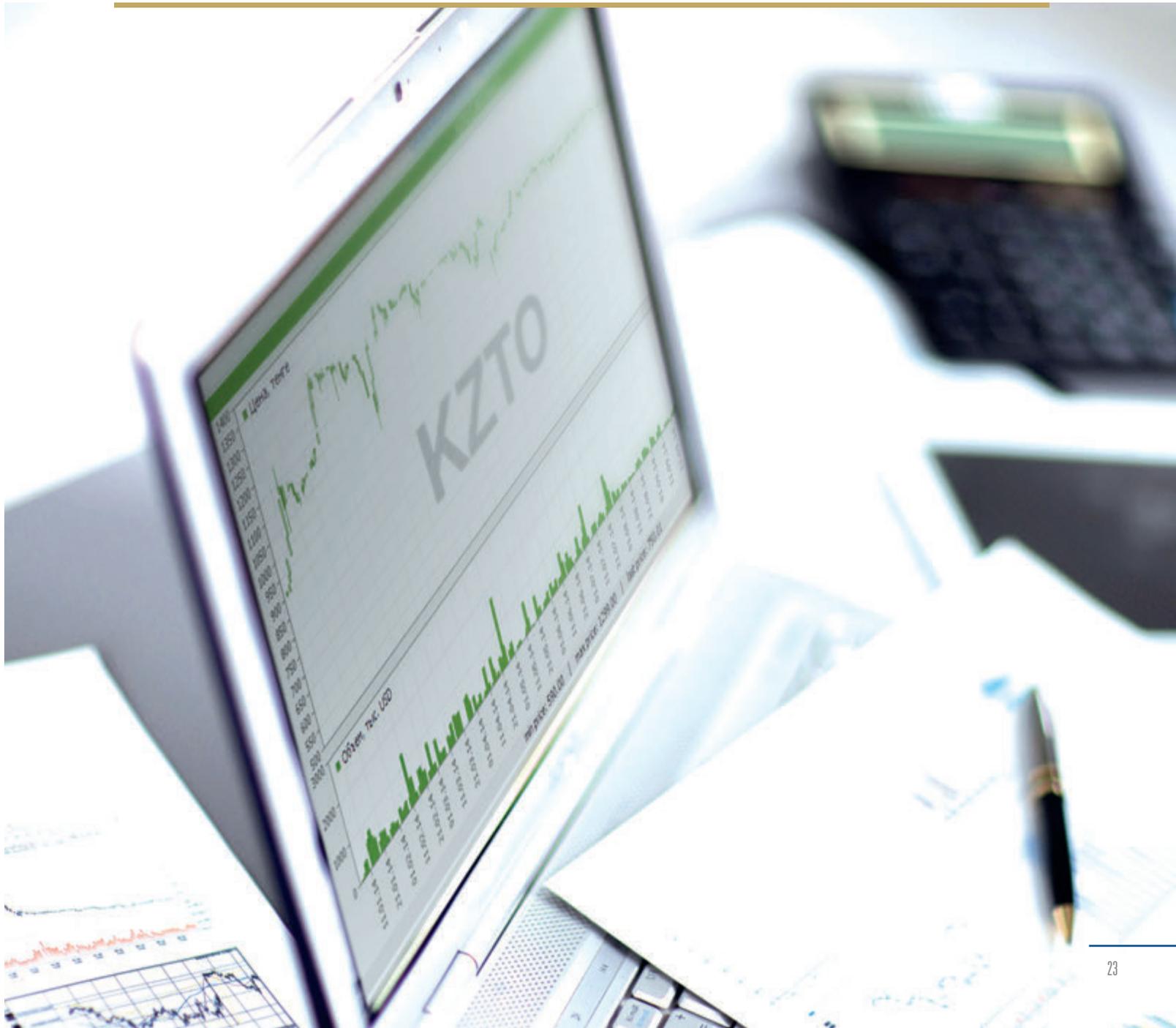
1.10. БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

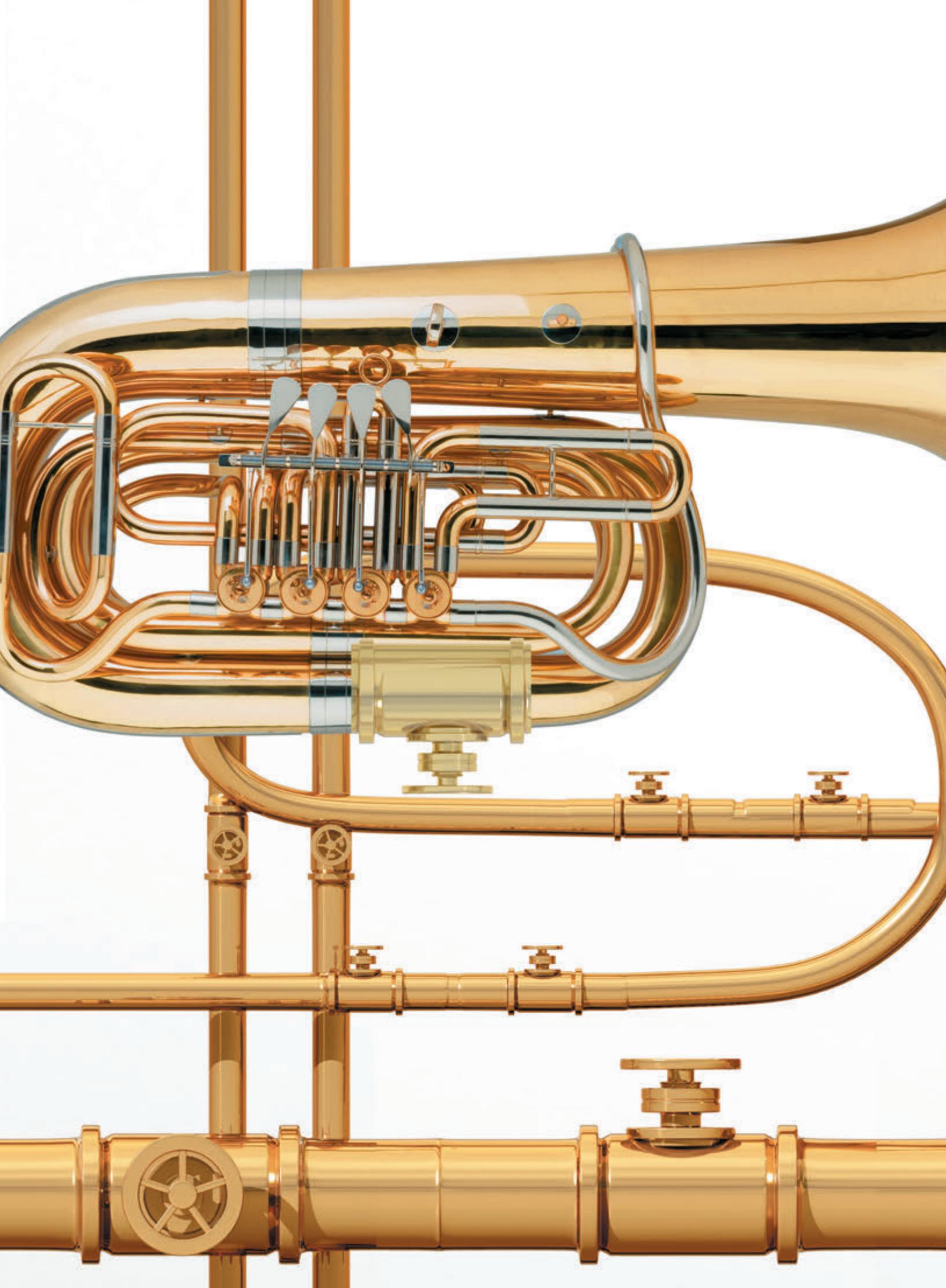
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 384 635 599 (үш жүз сексен төрт миллион алты жүз отыз бес мың бес жүз тоқсан тоғыз) жай акция орналастырылды және төленді, соның ішінде:

- 346 172 040 (үш жүз қырық алты миллион жүз жетпіс екі мың қырық) жай акция немесе барлық шығарылған және орналастырылған акциялар мөлшерінің 90%-ы, ҰҚ «ҚазМұнайГаз» АҚ-қа тиесілі;
- 38 463 559 (отыз сегіз миллион төрт жүз алпыс үш мың бес жүз елу тоғыз) жай акция немесе 10% алу бір акция жазылу әдісімен Қазақстан қор биржасында орналастырылған.

1 (бір) жай акция орналастырылмады.

2014 жылғы 28 мамырда «ҚазТрансОйл» АҚ Акционерлердің жалпы жылдық жиналысын өткізді, оның барысында 2013 жылғы «ҚазТрансОйл» АҚ-тың таза табысын бөлісу тәртібі бекітілді және жай акциялар бойынша дивиденттер төлеу туралы шешім қабылданды. 2013 жылдағы дивиденттің мөлшері «ҚазТрансОйл» АҚ-тың бір жай акциясымен есептегенде 109 теңгені құрады, бұл – орналастыру бағасына қатысты 15% дивиденттік табыстылықты қамтамасыз етті. Дивиденттерді төлеуге барлығы 41 925 280 291 (қырық бір миллиард тоғыз жүз жиырма бес миллион екі жүз сексен мың екі жүз тоқсан бір) теңге жұмсалды, немесе Компанияның 2013 жылдағы шоғырландырылған таза табысының 66%-ы. Дивиденттер 2014 жылдың 3 шілдесіне дейін төленді.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТІ

2.1. Мұнай тасымалдау және су беру

2.2. Сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызмет

2.3. Инвестициялық қызмет

2.4. Инновациялық қызмет

2.5. Активтердің қауіпсіздігі

2.6. Ақпаратты қорғау

2.7. Тауарлардағы, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердегі жергілікті қамту бойынша ақпарат

2.1. МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ СУ БЕРУ

2014 жылы мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемі 64 005 мың. тоннаны құрады. Тасымалдау көлемі өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 5%-ға төмендеді – 67 220 мың тонна.

2014 жылы мұнайдың шоғырландырылған жүк айналымы 44 206 млн. тонна•шақырым құрады. Жүк айналымы өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 3%-ға төмендеді – 45 493 млн. тонна•шақырым.

2013 жылғы көрсеткіштермен салыстырғандағы мұнай тасымалдау және жүк айналымы көлемінің төмендеуі, мұнай өндіру компанияла-

рының мұнайды магистральдық мұнай құбырлар жүйесіне өткізуінің азаюымен, сондай-ақ, Атасу – ПМХЗ теліміндегі Ресей мұнайын ауыстыру сұлбасымен қазақстандық мұнай өндіруші компаниялардың «Павлодар Мұнай-Химия Зауыты» ЖШС-на мұнай жеткізуімен және Ресей мұнайын «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» және «Павлодар Мұнай-Химия Зауыты» ЖШС-на жеткізілуінің тоқтатылуымен байланысты болды. Сонымен қатар, мұнайдың тасымалдау көлемінің төмендеуі – BTL бойынша мұнайды ауыстырып құю көлемдерінің төмендеуіне әсерін тигізді.

Тұтынушыларға және бағыттары бойынша мұнай тасымалдау көлемі (мың тонна)

Бағыты	2014	2013	Өзгерістер, %
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС	4 789	4 333	+11
«ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС	4 790	4 711	+2
«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС	4 861	5 047	-4
Атырау – Самара мұнай құбыры	14 641	15 376	-5
Ақтау БМАС-нан танкерлерге арту	5 195	5 995	-13
«Атасу – Алашанькоу» мұнай құбырына ауыстырып құю	11 824	11 828	0

2014 жылғы су беру көлемі 24,8 млн. текше метрді құрады және өткен жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 6%-ға өсті – 23,4 млн. текше метр.

2013 жылмен салыстырғандағы су беру көлемінің артуының негізгі факторы ретінде мұнай-газ өндіруші компаниялардың су алуының артуы болып табылады.

2.2. СЫРТ ҰЙЫМДАРҒА ТИЕСІЛІ МАГИСТРАЛЬДЫҚ МҰНАЙ ҚҰБЫРЛАРЫН ПАЙДАЛАНУ ЖӨНІНДЕГІ ҚЫЗМЕТ

«ҚазТрансОйл» АҚ шеттегі ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызмет шеңберінде жалпы ұзындығы 2 857,6 шақырым мұнай құбырына қызмет көрсетеді. 2014 жылы бұл қызметтер келесі ұйымдарға көрсетілді: «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС, «МұнайТас» СБҚК» АҚ, Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В. және «Торғай Петролеум» АҚ.

Сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметті жүзеге асыру үшін 2014 жылы Компания 927 адамды жұмысқа тартты.

2.3. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Компания келешегі бар көп салалы, икемді әрі сенімді құбыр жүйесін құруға бағытталған инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін белсенді жұмыс жүргізіп отыр. Сонымен бірге аталған жобаларды іске асыру, Қазақстан Республикасының энергетикалық қауіпсіздігін арттыруға және мұнай өндіру мен мұнай өңдеу салаларының, мұнай көлік қуаттарына деген қажеттілігін қанағаттандыруға мүмкіндік береді. Одан бөлек, инвестициялық жобалардың іске асырылуы мұнай көлік жүйесі нысандарының сенімділігі мен қауіпсіздігін арттыруға, сондай-ақ экспорттық бағыттарды әртараптандыруға және жүк

жіберушілер үшін экономикалық тиімді бағыттар құруға мүмкіндік береді.

Компанияның барлық жобалары корпоративтік рәсімдерге сәйкес әзірленеді және қолданыстағы заңнамамен қарастырылған талаптарға сәйкес, соның ішінде экологиялық және өнеркәсіптік қауіпсіздік пен өнеркәсіптік қауіпсіздік және жұмыстардың құны бойынша сараптамадан өтеді. Компанияның инвестициялық жобаларын қаржыландыруға бюджеттік (мемлекеттік) қаражат пайдаланылмай, өз қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Күрделі салымдар бағдарламасы

Компанияның 2014 жылға арналған күрделі салымдар бағдарламасы магистральдық мұнай құбырлары жүйесін дамытуға және жаңғыртуға, сондай-ақ сенімді әрі қауіпсіз жағдайда қолдап отыруға бағытталған.

2014 жылы күрделі салымдардың шоғырландырылған көлемі 75,6 млрд. теңгені құрады, соның ішінде жеке Компания бойынша 74 млрд. теңгені, ал ВТЛ бойынша 1,6 млрд. теңгені құрады (Анықтама ретінде: ҚҚҚ және МұнайТас капиталдық салымдарын игеру 2014 жылы 2.7 млрд. теңгені және 5 млн. теңгені құрады, ал олар шоғырландырылған көрсеткіште ескерілмеген).

Қазақстан-Қытай мұнай-құбыры құрылысының екінші кезеңінің екінші кезегі.

Компанияның стратегиялық маңызы бар инвестициялық жобаларының бірі «Қазақстан – Қытай мұнай құбыры құрылысының екінші кезеңінің екінші кезегі болып табылады. Өнімділікті жылына 20 млн. тоннаға дейін арттыру». Аталған жобаның іске асырылуы экспортқа шығарылатын мұнай бағыттарын әртарапандыруға, сондай-ақ елдің энерго қауіпсіздігін қамтамасыз ету шеңберіндегі, Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауыттарын отандық шикізатпен қамтамасыз етуге бағытталған.

Жобаның қатысушылары – Компания, сондай-ақ «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС және «МұнайТас» СБҚК болып табылады, олардың әрқайсысы Қазақстан – Қытай мұнай құбырының тиісті телімінің меншік иесі болып табылады.

2014 жылы аталған жобаны іске асыру барысында жоба қатысушыларының өзара әрекеттесуі жөніндегі келісімдерді дайындау бойынша, тасымалдау көлемдерін жоспарлау бойынша және құнсыздандуды есепке ала отырып сметалық құнын келісу бойынша үлкен жұмыстар атқарылды, сондай-ақ қадағалаушы органдардан рұқсат құжаттары алынды.

Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау (Қаражанбас – Ақтау телімі) және Өзен – Жетібай – Ақтау магистральдық мұнай құбырларын қайта жаңғырту

Өндірістік нысандарды сенімді күйінде сақтап тұру мақсатында, 2014 жылы Компания «Қаламқас – Қаражанбас-Ақтау МҚ (Қаражанбас-Ақтау телімі) және Өзен – Жетібай – Ақтау МҚ қайта құрылымдау» жобасының 1 кезегін іске асыруға бағытталған іс-шараларды қолға алды, оның барысында Қаражанбас-Ақтау телімінде 72,9 шақырым желілік бөлік ауыстырылды, Өзен – Жетібай – Ақтау (мұнай құбырының бірінші желісі) телімінің 139 шақырым желілік бөлігі және

Жобаның шеңберінде Компания 2014 жылы Атасу БМАС-тағы тірек сорғы станциясының және жалпы ұзындығы 198,9 шақырым болатын Құмкөл – Қарақойын (Б. Жұмағалиев атындағы БМАС) мұнай құбырындағы үшінші желісінің құрылысы аяқталды, сондай-ақ Павлодар – Шымкент мұнай құбырының Б. Жұмағалиев атындағы БМАС-Барсеңгір МАС теліміндегі желілік бөліктің қайта құрылымдалуы (18 шақырым мұнай құбырының ауыстырылуы) аяқталды.

2014 жылы аталған жоба бойынша барлығы 26 119,6 млн. теңге игерілді, оның ішінде «ҚазТрансОйл» АҚ бойынша 25 927,9 млн. теңге, ал «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС бойынша жалпы сомасы 191,7 млн. теңгеге игерілді.

Сонымен қатар, 2014 жылы осы жоба шеңберінде іске асырылған Атасу – Алашанькоу мұнай құбырының №8 МАС және №10 МАС құрылысы» жобасы бойынша жалпы сомасы 729,3 млн. теңге сомасына инфрақұрылымдық нысандардың құрылысы аяқталды.

Өзен – Жетібай (Мұнай құбырының екінші желісі) телімінің 25 шақырым желілік бөлігі ауыстырылды. Аталған жобаның іске асырылуы бозашы мұнайын Атырау БМАС бағытында тасымалдау үшін, өткізу қуаттарын арттыруға мүмкіндік береді және Атырау – Самара, КҚК және келешекте Қазақстан – Қытай экспорттық мұнай құбырларына қосылуын қамтамасыз етеді.

Шетелдік активтерді дамыту

Сонымен бірге, 2014 жылы «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ өткізу қабілеттерін кеңейту» жобасы бойынша басты жүктерді жылына 2,5 млн. тоннаға дейін жүк ауыстыру қуатын арттыру жұмыстары жүр-

гізілді, ол жұмыстар шеңберінде 80 млн. теңге игерілді. Жоба ВТЛ компаниялар тобының жеке өз қаражатының есебінен іске асырылуда және аяқталу кезеңіне жақындап қалды.

2.4. ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

Компания инновациялық қызметті және өндіріс технологиясының жақсаруын өз дамуындағы басым бағыттардың бірі ретінде қарастырады.

Компания Инновациялық-технологиялық даму бағдарламасын әзірлеу жөніндегі жұмыстарды жүргізуде, оның мақсаты – Компанияның ұзақ мерзімді тұрақты дамуын қамтамасыз ету болып табылады.

Бағдарлама еңбек өнімділігін арттыру, негізгі жабдықтың сенімділігі мен төзімділігін арттыруды, пайдалануға кететін шығындарды азайтуды, энергиялық тиімділікті арттыруды, магистральдық құбыр көлігі жүйесін пайдалану үдерісі кезінде энергетикалық ресурстарды үнемдеуді қоса алғанда өндірістік үдеріс тиімділігінің негізгі көрсеткіштерін жақсартуды көздейді.

Компанияның инновациялық жобаларын қаржыландыру – Компанияның Инновациялық қызмет қорының есебінен жүзеге асырылады.

2014 жылы магистральдық мұнай құбырларын электрохимиялық қорғаудың телемеханизация жүйелері және мұнай тазалау жүйесі, мұнай айдау станцияларын бейнебақылау мен қорғау-периметрлік дабылдама жүйесі, ағындағы мұнайды қыздыруға арналған заманауи энергия үнемдейтін технологиялар бойынша 5 жұмыс және ғылыми-зерттеу және тәжірибелі-конструкторлық әзірлемелер бойынша 12 жұмыс орындалды.

Есепті кезеңде Компания инновациялық қызметтің тиімділігін арттыруға бағытталған уәждемелік қызмет көрсеткіштерін енгізді.

2014 жылы Компанияның Техникалық кеңесі төрт жобаны инновациялық деп таныды:

- CCC-8 су сорғы станциясында тоттану ингибиторын енгізу арқылы Астрахань – Маңғышлақ су таратқыштарының пайдалану мерзімін ұзарту;
- ФТО зертханалық-әкімшілік ғимаратына энергия үнемдейтін қондырғы орнату;
- Икемді құбыр жүйесін енгізу (иілімді құбырлар);
- Айнымалы диаметрлі тазалау қондырғыларын енгізу.

Компанияның инновациялы-технологиялық дамуының аса бір маңызды элементтерінің бірі өнертабыстық қызмет болып табылады. Компания жаңа идеяларды дамытуға және Компанияның ішіндегі техникалық шешімдерді шешу үшін қызметкерлерді тартуды қолдайды.

Барлық өнертабыстық ұсыныстар, түскен ұсыныстарды қолдану мүмкіндігіне қарай қарастыратын Компанияның Техникалық кеңесінің қарауына келіп түседі.

2014 жылы Павлодар – Шымкент магистральдық құбырының желілік түйіндеріндегі Бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика құдықтарындағы қысым алудың имультік желілерін қыздыруды оператордың (диспетчердің) Автоматтандырылған жұмыс орнынан қашықтан қосу» тақырыбындағы өнертабыстық ұсыныс мақұлданды.

2.5. АКТИВТЕРДІҢ ҚАУІПСІЗДІГІ

2014 жылы Компания магистральдық мұнай құбырларынан мұнай ұрлаудың алдын алу жөніндегі жұмысын жалғастырды.

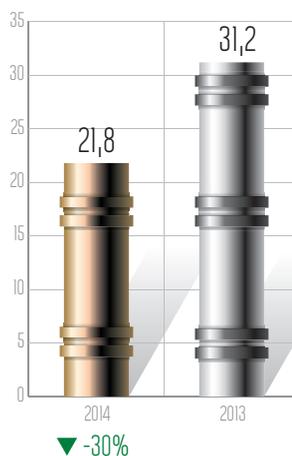
2014 жылы жалпы келтірілген шығыны 21,78 млн. теңгені құраған, Компанияның магистральдық мұнай құбырларына рұқсатсыз қосылудың 12 оқиғасы орын алды. Салыстыру үшін: 2013 жылы жалпы шығыны 31,19 млн. теңгені құраған, Компанияның магистральдық мұнай құбырына рұқсатсыз қосылудың 17 оқиғасы тіркелген болатын.

Осыған байланысты Компания магистральдық мұнай құбырларының қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында, мұнай құбырларына заңсыз қосылуларды анықтайтын және ескертетін алдыңғы қатарлы техникалық жүйелерді енгізді. Қазіргі кезде компанияның мұнай құбырларының 50%-дан астамы аталған мұнай құбырларын қорғау жүйелерімен қамтылған.

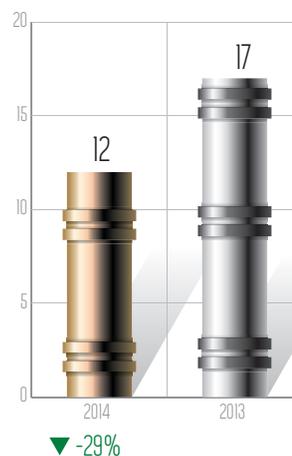
Сонымен бірге, қазіргі уақытта барлық деңгейде – мұнай құбырлары мониторингі қызметінің инженерінен бастап, орталық диспетчерлік пункттердің диспетчерлері мен «ҚМГ - Security» ЖШС күзет фирмасының кезекші операторына дейін, өзара әрекеттесудің сұлбасы

жұмыс істеуде. Жергілікті жерлерде аталған сұлба аудандардың құқық қорғау мен күштік құрылымдарын және компанияның апаттық және күзеттің шағын топтары қызметін қамтиды.

Жалпы залал, млн. теңге

Оймалардың саны

Компания мұнай құбырларын қорғауға бағыттталып өткізіліп жатқан іс шаралардың, мұнай жоғалту есебінен келетін шығынды және апаттық-қалпына келтіру жұмыстарына кететін шығынды азайта алатынын, сондай-ақ қоршаған ортаның ластану мүмкіндігін айтарлықтай төмендетуге мүмкіндік беретінін түсінеді.

Компания мұнай құбырларын әрі қарай қорғау бойынша іс шараларды дамытуды көздейді.

2.6. АҚПАРАТТЫ ҚОРҒАУ

Адам факторына байланысты ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін түсіру мақсатында, сондай-ақ қызметкерлер құрамының ақпараттық қауіпсіздік саласындағы тиісті біліктілік деңгейі мен хабарын қамтамасыз ету үшін, Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына және Қоғамның ішкі құжаттамасына сәйкес құпия ақпаратты қорғау шараларын қабылдайды.

Компания 2014 жылдың маусымында халықаралық сертификаттау органы Британия стандарттар институты (BSI Management Systems) өткізген FI (қаржы) модулі, SAP ERP жүйесі, ISO/IEC 27001:2005 стандартының талаптарына сәйкестігі туралы қайта сертификаттау аудитінен сәтті өтті.

Айта кететін жәйт, Компанияның ақпараттық ресурстарының қорғалу деңгейін 2014 жылы Ernst&Young компаниясы өткізген тестілеу нәтижесі «Жоғары» деп анықтады. Ақпараттық қауіпсіздікті басқарудың әзірленген және енгізілген ережелерінің бар екені, сәйкестендіру үдерісінің тиімділігі мен ақпараттық қауіпсіздік бойынша туындайтын оқыс оқиғаларды елеу және ақпараттық қауіпсіздік саласындағы «ҚазТрансОйл» АҚ жұмысшыларының жоғары деңгейде хабардар екені аталып көрсетілді.

Компанияны ақпараттық технологиялармен жасақтауды дамыту мен ақпаратты қорғауды арттыру тұрақты операциялық қызметті қамтамасыз етеді, осыған байланысты Компания өзінің ақпараттық ресурстарды қорғаудың жеткілікті деңгейін ұстап тұру жұмыстарын жалғастыруды жоспарлауда.

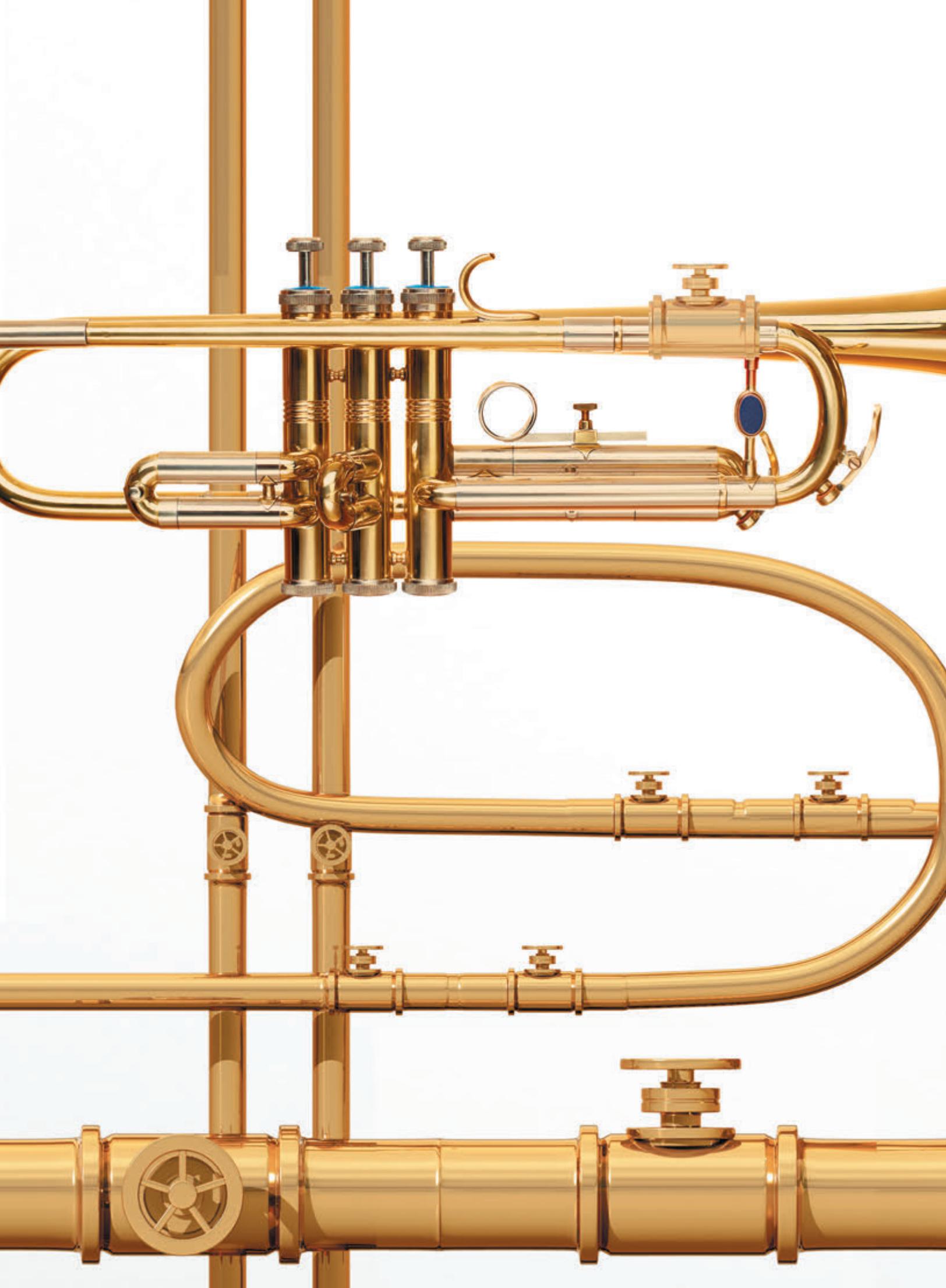
2.7. ТАУАРЛАРДАҒЫ, ЖҰМЫСТАР МЕН КӨРСЕТИЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДЕГІ ЖЕРГІЛІКТІ ҚАМТУ БОЙЫНША АҚПАРАТ

Елдің кешенді дамуы үшін жергілікті қамтуды арттыру және дамыту мәселелерінің маңыздылығын ескере отырып, «ҚазТрансОйл» АҚ сатып алу науқаны кезінде қазақстандық тауар өндірушілермен серіктестік орнатуға көңіл бөледі.

2014 жылдың қорытындысы бойынша қазақстандық тауар өндірушілермен жалпы сомасы 2,4 млрд. теңгеге келісім-шарттар жасалды. Сатып алу келісім-шарттары бойынша жергілікті қамтудың іс жүзіндегі үлесі 2014 жылы 68,5 %-ды құрай отырып (соның ішінде тауарлар бойынша 50%, жұмыстар және қызметтер бойынша

75 %), 2013 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 67%-ға өсті. Бұл ретте 2012–2014 жылдарға арналған Тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді ұзақ мерзімді сатып алу жоспарына сәйкес жасалған ұзақ мерзімді келісім-шарттар 100%-ға орындалды.

2014 жылдың желтоқсанында 2015–2019 жылдарға арналған ұзақ мерзімді сатып алу Жоспары бекітілді, оған сәйкес отандық тауар өндірушілерден жалпы сомасы ҚҚС-сыз 3,1 млрд. теңге сомасына тауар сатылып алынады деп қарастырылған.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ

-
- 3.1. Мүдделі тұлғалармен өзара әрекеттесу
    - 3.2. Қоршаған ортаны қорғау
    - 3.3. Атмосфералық ауаға әсер ету
    - 3.4. Су ресурстары
  - 3.5. Жер ресурстары және биоәралуандығы
    - 3.6. Энергия тұтыну
    - 3.7. Энергия үнемдеу
  - 3.8. Еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау
    - 3.9. Өрт қауіпсіздігі
    - 3.10. Өнеркәсіптік қауіпсіздік
    - 3.11. Қызметкерлер
    - 3.12. Әлеуметтік саясат

Тұрақты даму «ҚазТрансОйл» АҚ жұмысының басымдығы болып табылады. Компанияның бұл саладағы қызметі жүйелі сипатты иемденеді және қолайлы еңбек жағдайын жасауды, жұмыс орындарында қауіпсіздікті қамтамасыз етуді, қоршаған ортаны қорғауды, сондай-ақ орналасқан аймақтардың әлеуметтік-экономикалық дамуын қолдауды қамтиды. Компанияның тұрақты дамуын қамтамасыз етудің маңызды шарты – мүдделі тараптармен өзара тиімді әрекеттесу болып табылады. Компания мүдделі тұлғалардың құқықтары мен мүдделерін сақтауға ерекше назар аударады және жүйелі негізде мүдделі тұлғалардың пікірлері мен үміттерін барынша толығымен ескеруге талпынады.

Тұрақты даму және мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу саласындағы қызметті жүзеге асырған кезде Компания Біріккен Ұлттар Ұйымының Ғаламдық Шартында бекітілген қағидаттарды басшылыққа алады, және Компанияның корпоративтік веб-сайтында көпшілік үшін қолжетімді етіп орналастырылған бірқатар ішкі құжаттармен реттеледі.

Компанияның тұрақты даму саласындағы қызметінің негізгі бағыттары келесілер болып табылады:

- заңнама талаптарының сөзсіз орындалуы;
- мемлекеттік әлеуметтік бағдарламаларға қатысу;
- мүдделі тараптардың үміттері мен пікірлерін ескеру, олармен адал ниетті және өзара тиімді қарым-қатынастарды құру бойынша жүйелі тәсілдеме;
- демеушілік (қайырымдылық) көмек көрсету;
- еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау;
- қызметкерлердің қажеттіліктерін қанағаттандыруға жағдай жасау;

- қызметкерлердің денсаулығын сақтауға және жақсартуға жағдай жасау;
- кадрлық әлеуетті дамыту;
- Компанияның мүдделеріне және қоғамның мүдделеріне сәйкес Компанияның бәсекелесу қабілетін арттыруға бағытталған, өндірісті дамытуға арналған тиімді инвестициялар.

Компания тұрақты даму қағидаттарының орындалуы барысында келесі іс-шараларды орындайды:

- Компанияның қызметкерлерін, клиенттерін, әріптестерін, жеткізушілері мен мердігерлерін, жергілікті қоғамдастықтар мен басқа да мүдделі тараптарды қоса есептегенде, мүдделі тараптар (стейкхолдерлер) үшін бизнес жүргізудің кері салдарын қысқарту;
- халықаралық стандарттарға негізделген тиімді ықпалдандырылған басқару жүйесін құру;
- Компанияның бір уақыттық қызметін тұрақты дамудың төрт бағыты бойынша үйлестіру: экономика, экология, әлеуметтік саясат және бизнестің әдептілігі;
- Компания қызметінің барлық тұстары бойынша мүдделі тұлғалардың хабардарлығын арттыру және оларға ұсынылатын ақпараттың дәйектілігін, мазмұндылығын және шапшаңдылығын қамтамасыз ету;
- Компанияның корпоративтік Интернет-сайтында кейіннен ақпараттың жариялануымен, бейқаржылық есептеме дайындау;
- Компанияның бейқаржылық есептемесінде де көрініс табатын, өзінің әлеуметтік жауапкершілігінің барлық бағыттары бойынша барлық мүдделі тараптардың (стейкхолдерлердің) бағаларына, сыни ескертулері мен үміттеріне орай әрекет ету.

3.1. МҮДДЕЛІ ТҰЛҒАЛАРМЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ

«ҚазТрансОйл» АҚ мүдделі тараптармен (стейкхолдерлермен) өзара әрекеттесуді – тұрақты дамудың аса маңызды шарты және корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік жүйесін құрудың негізгі факторы ретінде қарастырады.

Компания өз қызметінің мүдделі тұлғаларға тигізетін әсерінің деңгейін түсінеді, және олардың алдындағы өз жауапкершілігін ұғынады, барлық мүдделі тұлғалармен сындарлы диалог жасауға, ынтымақтасуға және өзара тиімді қатынастарды құруға талпынады.

Компанияның барлық мүдделі тараптарымен өзара қатынастар Қазақстан Республикасының заңнамасына, Жарғыға және Компанияның ішкі құжаттарына сәйкес құрылады.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің негізгі қағидаттары мен басымдықтары – Даму стратегиясы, Корпоративтік басқару кодексі және Корпоративтік этика кодексі секілді Компанияның корпоративтік құжаттарында көрініс тапқан.

Компанияның стейкхолдерлері келесілер болып табылады:

- акционерлер және ықпал ету ұйымдары;
- мемлекеттік органдар;
- қызметкерлер (менеджмент, қызметкерлер және кәсіптік одақтар);
- қызметтерді тұтынушылар, серіктестер және ЕББҰ;
- қоғамдастық және БАҚ (жергілікті тұрғындар, қоғамдық ұйымдар және БАҚ);
- қаржы ұйымдары;
- бәсекелестер;
- жеткізушілер.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің негізгі нысандары келесілерді қамтиды:

- Компанияның корпоративтік веб-сайтын, Қазақстан қор биржасының веб-сайтын пайдалана отырып, баспасөз хабарламаларын тарата отырып, баспасөз мәслихаттары мен брифингтерді және қоғамдастықтың өкілдерімен кездесулерді өткізе отырып, бұқаралық ақпарат құралдарында материалдарды жариялай отырып Компанияның қызметі туралы ақпаратты ашу;

- мемлекеттік органдарға және «ҚазТрансОйл» АҚ қызметіне ықпал ететін заңды тұлғаларға есептемені және ақпаратты ұсыну;
- салалық комиссиялар мен қоғамдық ұйымдардың жұмысына қатысу;
- мүдделі тараптармен кездесулер мен жиындар өткізу және келіссөздер жүргізу;

- Компанияның қызметкерлеріне («қауырт желі») және акционерлері мен инвесторларына (корпоративтік веб-сайт арқылы келі байланыс) арналған кері байланыс арналары;
- жария іс-шараларды ұйымдастыру және оларға қатысу.

Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесудің аталған нысандары кері байланысты қамтамасыз етеді, сондай-ақ әлеуетті тәуекелдерді, қауіптерді және Компания қызметінің тиімділігін арттырудың жаңа мүмкіншіліктерін дер кезінде анықтауға мүмкіндік береді.

3.2. ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

Компания қоғамның тұрақты әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етудің және экологиялық тепе-теңдікті қолдап отырудың қажеттілігін толықтай түсіне отырып, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қызметті – сөзсіз басымдықтардың бірі ретінде қарастырады.

Республикамыздың табиғи байлығын сақтау – Компания қызметінен қоршаған ортаға келтірілетін кері әсерді барынша азайтуға, сондай-ақ энергия үнемдеу және табиғи ресурстарды оңтайлы пайдалану қағидаттарын енгізуге бағытталған «ҚазТрансОйл» АҚ-тың Еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау саласындағы саясатының аса маңызды мақсаты болып табылады.

2014 жылы Компания қоршаған ортаны қорғауға 900 миллион теңгеден астам қаржы инвестициялады, және бюджетке шамамен 60 миллион теңге көлемінде экологиялық төлем жасады.

(мың теңге)

Көрсеткіштің атауы	2014	2013	2012
Экологиялық төлемдер	63 406	71 836	57 786

3.3. АТМОСФЕРАЛЫҚ АУАҒА ӘСЕР ЕТУ

Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері – мұнайды қыздыру пештері, қазандық қондырғылары және мұнай сақтауға арналған сұйыққоймалар болып табылады. Қоршаған ортаға кері әсерін азайту мақсатында Компания келесі іс-шараларды асыруда:

- сұйыққойма парктеріндегі газ теңестіргіш жүйелер жаңғыртылуда;
- сұйыққоймаларда понтондар орнатылуда;
- тәртіптемелік-баптау жұмыстарының нәтижелері бойынша су жылыту қазандары мен мұнай қыздыру пештерінің оттықтарында жану үдерісін оңтайландыру жүзеге асырылуда.

Кестеде соңғы 3 жылдағы шартты тоннамен көрсетілген шығарындылардың жалпы көлемі бойынша деректер көрсетілген.

(тонна)

Көрсеткіштің атауы	2014	2013	2012
Ластағыш заттардың шығарындыларының көлемі	25 687	27 924	27 227

2014 жылы Компанияның атмосфераға шығарған ластағыш заттарының жалпы шығарындылары бұрынғы кезеңмен салыстырғанда 8% төмендеген, бұл – мұнай тасымалдау көлемдерінің төмендеуімен байланысты болды.

Компания Қазақстан Республикасында қабылданған, парник газдарының шығарындыларын есепке алу жөніндегі нормаларды сақтайды. Осылайша, 2014 жылы Компания парник газдарының шығарындыларына арналған квоталарды алу үшін құжаттарды жетілдірді және Компанияның 5 нысанына арналған тиісті сертификаттарды алды, олар парник газдарының шығарындыларына арналған квоталарды бөлу бойынша Қазақстан Республикасының ұлттық жоспарына енгізілді.

3.4. СУ РЕСУРСТАРЫ

Компания су ресурстарын сақтау және ұқыпты пайдалану мәселелеріне ерекше мән береді, өйткені суды тасымалдау – біздің операциялық қызметіміздің бір бөлігі болып табылады. Компания негізгі су жинауды Астрахань – Маңғышлақ магистральдық су ағызғысы арқылы әрі қарай беру үшін, Еділ өзенінің сағасындағы Қиғаш өзенінен жүзеге асырады.

Ағынды сулардың тасталындыларының көлемі 2014 жылы Компанияның рұқсат етілген лимитінен асқан жоқ.

(мың текше м)

Көрсеткіштің атауы	2014	2013	2012
Ағынды сулардың тасталындыларының көлемі	944	999	966

2014 жылы ағынды сулардың тасталындыларының азаюы –

«Қиғаш» ЖӨДС жинағыш ыдыстарын тазалау жөніндегі жұмыстардың орындалуымен байланысты болды.

Бұл ретте, тазарту имараттарының тиімділігін арттыру бойынша алдыңғы кезеңде жасалған жұмыстардың арқасында, 2014 жылы ағынды сулардағы ластағыш заттардың мөлшері 25%-ға төмендеді.

Тұрақты негізде, суды зертханалық зерттеудің жүзеге асырылуымен жер бетіндегі және жерасты ағынды суларына мониторинг жасалады, сондай-ақ лақтырындыларды тазартудың деңгейіне мониторинг жасалып отырады.

Келешекте суды тасымалдау – Қазақстан Республикасының шалғайдағы өңірлерінде таза судың жетіспеушілігімен байланысты, сондай-ақ осы табиғи ресурстың құнының жалпы өсу үдерісіне байланысты, біздің бизнесіміздің едәуір бөлігін құрауы мүмкін.

3.5. ЖЕР РЕСУРСТАРЫ ЖӘНЕ БИОӨРАЛУАНДЫҚ

Компания жер ресурстарының бүлінбеген күйінде сақталуы үшін өз жауапкершілігін түсінеді және ластанған топырақты тазарту және топыраққа мониторинг жасау жөніндегі қызметін – сырт тәуелсіз аккредиттелген ұйымдардың тартылуымен жүзеге асырады. Компания жер ресурстарын пайдалануды – Қазақстан Республикасының заңнамасына қатаң түрде сәйкестікпен жүзеге асырады.

2014 жылы Компания 13 гектар аумақтағы ластанған жерлерде топырақтың құнарлылығын техникалық қалпына келтіруді жүзеге асырды, сондай-ақ 3,9 гектар аумақтағы ластанған жерлерде топырақтың құнарлылығын биологиялық қалпына келтіруді жүзеге асырды.

Қоршаған ортаның сапасын реттеу мақсатында, сондай-ақ жұмыс істеп жатқан аумақтардағы экологиялық қауіпсіздікті, экологиялық жүйелердің сақталуын және жануар әлемінің әралуандығын қамта-

масыз ететін, рұқсат етілген әсер ету деңгейін белгілеу мақсатында Компания ластағыш заттардың шығарындылары мен лақтырындыларының және өндіріс пен тұтыну қалдықтарын орналастырудың шектік рұқсат етілген деңгейінің нормативтерін жетілдірді.

(мың тонна)

Көрсеткіштің атауы	2014	2013	2012
Есепті кезеңдегі қалдықтардың түзілуі	10 422	6 114	67 121

Қалдықтар бойынша көрсеткіштің ұлғаюы – Компанияның сұйыққоймаларының түбіндегі шөгінділерді тазалаудың және тазарту құрылғыларын (қырғыштарды) қабылдаудың нәтижесінде мұнай шламының іс жүзінде түзілуімен байланысты.

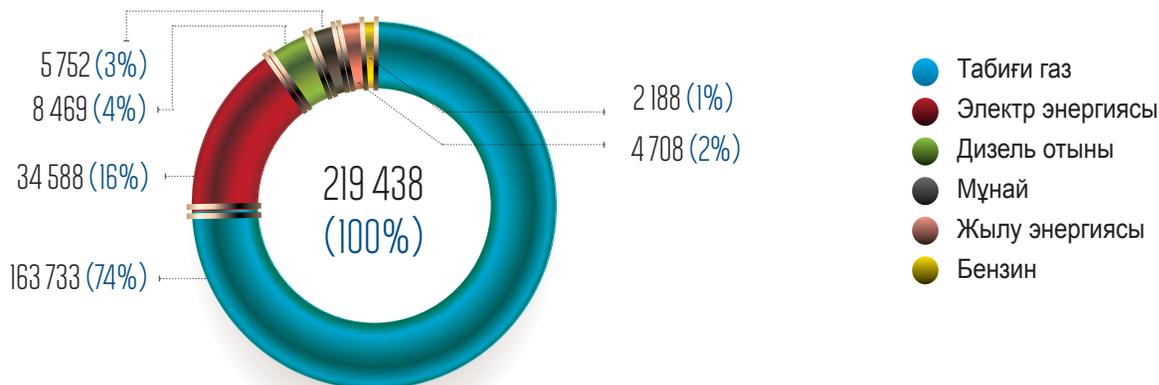
3.6. ЭНЕРГИЯ ТҰТЫНУ

Компания өзінің өндірістік қызметі барысында, табиғи газ бен электр энергиясын қоса есептегенде энергия ресурстарының сан-алуан түрлерін пайдаланады.

2014 жылы Компания бойынша табиғи газды пайдалану үлесі – энергия ресурстарын жалпы тұтынудың 74%-ын құрады, ал электр энергиясын тұтыну үлесі – энергия ресурстарын жалпы тұтынудың 16%-ын құрады.

Газ бен электр энергиясын тұтынудың жоғары үлесі – Компания энергия ресурстарының экологиялық тұрғыда аса таза түрлерін пайдалануға талпынатындығымен түсіндіріледі.

Компанияның 2014 жылдағы бастапқы энергия көздерін пайдалануының үлесі (шартты отынның тоннамен және пайызбен)

3.7. ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания энергиялық менеджмент бойынша ISO 50001 халықаралық стандартының талаптарына сәйкес келетін энергиялық менеджмент жүйесін енгізу жөніндегі жұмыстарды жүргізуде.

2014 жылы Компанияның нысандарында энергетикалық аудит жүргізілді. Энергетикалық аудиттің нәтижелері, соның ішінде энергия үнемдеу іс-шаралары бойынша ұсынымдар «ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2015–2019 жылдарға арналған энергия үнемдеу және энергиялық тиімділікті арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын қалыптастыруға негіз болады.

Сонымен қатар, 2014 жылы Компания «ҚазТрансОйл» АҚ Энергетикалық саясатын бекітті, сондай-ақ энергиялық менеджмент жүй-

есінің әдістемесі бойынша ықпалдандырылған энергиялық менеджмент жүйесінің (әрі қарай ҰМЖ) ішкі құжаттарын жетілдіру жөніндегі жұмыс басталды, соның ішінде келесілердің қамтылуымен:

1. «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы энергия тұтынудың базалық және мақсатты деңгейлерін анықтау әдістемесі;
2. «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы энергияны едәуір тұтынатын салаларды анықтау әдістемесі;
3. «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы энергиялық тиімділік индикаторларын есептеу әдістемесі;
4. «ҚазТрансОйл» АҚ-та энергетикалық талдау жасау ережелері;
5. «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы энергиялық тиімділік индикаторларын анықтау және энергетикалық жоспарлау ережелері.

3.8. ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚОРҒАУ

Жұмыскерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігі Компанияның сөзсіз басымдықтары болып табылады. Осыған байланысты, Компания өндіріс нысандарында өз қызметкерлері үшін қауіпсіз еңбек жағдайын қамтамасыз етуге талпынады. Осы мақсатта Қазақстан Республикасы заңнамасының, халықаралық және ұлттық стандарттардың талаптарына және Компанияның осы саладағы ішкі құжаттарының талаптарына қатаң түрде сәйкестікпен еңбек қауіпсіздігі мен еңбектің қорғалуын қамтамасыз ету жөніндегі іс-шаралар кешені жүзеге асырылуда.

2014 жылы Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптары мен тәуекелдерді бағалау саласындағы халықаралық тәжірибенің ескерілуімен жетілдірілген Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді басқару ережелері әзірленіп, бекітілді.

Компания Бас директордың (Басқарма төрағасының) немесе оның орынбасарының төрағалық етуімен еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, экология мәселелері бойынша тұрақты негізде селекторлық мәжілістер өткізіп тұрады.

Компанияның тұрақты түрде жұмыс жасайтын еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі комиссиясы 2014 жылдың ішінде Қазақстан Республикасы заңнамасының, еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі саласындағы нормалардың, ережелердің және нұсқаулықтардың орындалуын, сондай-ақ Компанияның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкестігін бақылау бойынша «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШҚ нысандары мен филиалдарының құрылымдық бөлімшелерінің өндіріс нысандарына 12 тексеру жүргізді.

Жүргізілген жұмыстың нәтижелері – Компаниядағы жазатайым уақиғалардың санының тұрақты төмендеуімен көрініс тапты.

2014 жылдың ішінде өндіріспен байланысты жазатайым уақиғалар Компанияның қызметкерлерімен байланысты орын алмаған. Компания өндірістегі жазатайым уақиғаларға жол бермеу жөніндегі жұмысты жалғастыруда.

Еңбекті қорғау жүйесі көрсеткіштерінің серпіні

Көрсеткіштер	2014	2013	2012
Жазатайым уақиғалардың жалпы саны (өндіріспен байланысты)	0	1	3
1000 адамға шаққандағы жазатайым уақиғалардың жиілігінің коэффициенті	0	0,13	0,38

Компания тәуекелдерді үздік жолмен анықтау үшін және оларды барынша азайту мақсатында белсенді әрекеттерді қолға алу үшін, еңбекке қабілеттілігінің жоғалуымен байланысты жағдайларды

есепке алудың ресми санағына кірмейтін медициналық және алғашқы жәрдем көрсету жағдайларын қоса есептегенде, барлық жарақаттарды есепке алу жүйесін жақсартуға талпынады.

3.9. ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ

Нысандарды өрттен қорғау саласындағы іс-шаралар Қазақстан Республикасының заңнамасына, Компанияның стандарттары мен жұмыс жоспарларына сәйкес жүзеге асырылды.

Есепті кезеңде, өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету, өрттің алдын алу және Компания нысандарындағы өртке қарсы тәртіптемені қолдап отыру мақсатында, 6 234 адам өрт-техникалық минимум бойынша оқудан өтті, өрт қауіпсіздігінің шаралары туралы 6 859 нұсқамалық өткізілді, ерікті өртке қарсы құрамалардың 1 159 мүшесі оқытылды, өрт қауіпсіздігі шаралары бойынша 71 нұсқаулық қайта өңделді. Стационарлық көбікпен өрт сөндіру қондырғыларының жұмысқа қабілет-

тілігін және өрт дабылдамасының техникалық жағдайын тексеру жұмыстары, сондай-ақ сыртқы өртке қарсы сумен жабдықтауды, ішкі өрт крандарының жұмысқа қабілеттілігін және нысандағы өрт қалқандарының, өрт құрал-саймандарының, өрт-техникалық жарақаттардың жағдайын тексеру жұмыстары тұрақты негізде жүргізіліп отырады.

Болжалды өрттің орын алуы жағдайындағы әрекет етудің тәжірибелік және теориялық машықтарына қол жеткізу үшін Компания 27 өрт-тактикалық жаттығулар мен 1 045 өрт-тактикалық сабақтар өткізді.

3.10. ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК

Өрт қауіпсіздігімен қатар, Компания қауіпті өндіріс нысандарындағы өнеркәсіптік қауіпсіздіктің қамтамасыз етілуіне ерекше назар аударады және өндірістік бөлімшелер тарапынан өнеркәсіптік қауіпсіздік талаптарының орындалуына бақылау жасауды тұрақты негізде жүзеге асырып отырады.

«ҚазТрансОйл» АҚ-тың өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы жұмысы қауіпті өндіріс нысандарындағы өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды регламенттей-

тін нормативтік-техникалық құжаттар мен Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

2014 жылы Компанияның тұрақты әрекет ететін Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі комиссиясы Құлсары, Орал, Атырау, Шымкент, Павлодар, Қарағанды, Жезқазған мұнай құбыры басқармаларын, сондай-ақ Батыс және Шығыс филиалдарының ӨТҚЖЖБ мен «Қиғаш» ЖӨДС станциясын өндірістік бақылауды жүзеге асырды.

3.11. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР

Адам капиталы – бәсекелесу қабілетін арттырудың және ұзақ мерзімді дамудың негізі болып табылатындығын Компания түсінеді, және ұжымдағы тұрақтылыққа, қызметкерлердің әлеуметтік қорғалуына жағдай жасауға, жұмыс тиімділігін арттыруға бағытталған әлеуметтік жауапкершілікті арттыруға талпынады.

Компания адам ресурстарын басқаруды – Компанияның келешектегі тұрақты дамуы мен бәсекелесу қабілетін арттырудың аса маңызды факторларының бірі ретінде қарастырады. Бұл ретте, қызметкер-

лердің дамуына жұмсалатын инвестициялар Компанияның келешегіне қосылған үлес болып табылады.

Компанияның кадрлық саясаты қызметкерлерді басқарудың негізгі бағыттары мен деңгейлерінің, қағидаттарының жүйесін анықтайды. Кадрлық саясаттың негізгі басымдықтары келесілер болып табылады:

- жоғары кәсіби қызметкерлерді тарту, дамыту және ұстап қалу;
- Компания қызметкерлерін басқарудың озық әдістерін енгізу;

- Компания қызметкерлерінің арасынан кадрлық резервті дамыту;
- Компаниядағы жаңартпалар мен өзгерістерді қолдау;
- Компания қызметкерінің әрекет ету жосығын регламенттейтін нұсқамаларды, әлеуметтік нормаларды, бірлескен құндылықтарды құру және жасап шығару.

Адам ресурстарын басқару саласында Компания ұйымдық құрылымды жетілдіру, қызметкерлердің сапасын арттыру, еңбек тиімділігін басқару, жастар саясатын жетілдіру және іске асыру, корпоративтік мәдениетті қалыптастыру және дамыту секілді бағыттар бойынша жұмыс істейді.

3.11.1. Қызметкерлердің саны және құрамы

Компания Қазақстан Республикасы аумағындағы аса ірі жұмыс берушілердің қатарына кіреді. Компания қызметкерлерінің тізімдік

саны 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 8 183 адамды құрайды.

Компания еңбек келісім-шарттарын жасасқан қызметкерлердің үлесі – 100% құрайды.

Қызметкерлердің гендерлік белгісі бойынша құрылымы, 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Бөлімше	барлығы, адам	олардың ішінде			
		ерлер		әйелдер	
		адам.	%	адам	%
Орталық аппарат	237	117	49,4	120	50,6
Батыс филиал	4 930	3 687	74,8	1 243	25,2
Шығыс филиал	2 801	2 236	79,8	565	20,2
БАЕО	86	52	60,5	34	39,5
ҒТО	87	39	44,8	48	55,2
Мәскеу қаласындағы өкілдік	8	5	62,5	3	37,5
Самара қаласындағы өкілдік	18	8	44,4	10	55,6
Омбы қаласындағы өкілдік	16	2	12,5	14	87,5
Барлығы:	8 183	6 146	75,1	2 037	24,9

Компания қызметінің өндірістік өзгешелікке байланысты, қызметкерлерінің басым көпшілігін ерлер құрайды – 75%.

қызметкерлерінің жалпы саны	жынысы бойынша бөлінген, штатан тыс қызметкерлерінің жалпы саны		жұмысбастылық типі мен жынысы бойынша жіктелуімен штаттағы қызметкерлерінің жалпы саны			
	ерлер	әйелдер	ерлер		әйелдер	
			толық жұмысбастылық	ішінара жұмысбастылық	толық жұмысбастылық	ішінара жұмысбастылық
8183	92	39	6146	0	2037	0
8183	92	39	6146	0	2037	0

Компаниядағы жалдау рәсімі Компанияның бос лауазымдарына конкурстық іріктеу жасау ережелеріне сәйкес жүзеге асырылады. Рәсімдердің айқындығын қамтамасыз ету үшін, үміткерлердің білім деңгейін тексеру мақсатында сынау элементтерінің қолданылуын қоса есептегенде, бос лауазымдарға қызметкерлерді іріктеу барысында айқын конкурстық рәсімдерді енгізу, үміткерлер бойынша деректер базасын жүргізу, білікті мамандарды іздеу және іріктеу жүзеге асырылады.

Компания жұмысқа қабылдау, сыйақы беру, қызмет бабымен жоғарылау, оқуға қол жеткізу барысында нәсілдік, ұлттық, гендерлік, әлеуметтік белгілері мен жас белгілері және азаматтығы бойынша, дінге және қоғамдық бірлестіктерге қатыстылығы бойынша, сондай-ақ қызметкердің іскерлік қасиеттерімен және оның еңбек нәтижелерімен байланысы жоқ басқа да жағдайлар бойынша кемсітушілікке жол бермейді. Компания өз қызметі барысында балалардың еңбегін пайдаланбайды. Компания қызметкерлерінің барлық санаттары бойынша базалық қызметкерлерінің өсуі – алдыңғы есепті кезеңге қатысты тұрақты болып қалады.

Қызметкерлердің санаттары бойынша бөлінген, ерлер мен әйелдердің базалық қызметкерлерінің қатынасы (мың теңге)

Қызметкердің санаты	Ерлердің/ әйелдердің базалық мөлшерлемесі 2014 ж.	Ерлердің/ әйелдердің базалық мөлшерлемесі 2013 ж.	Қатынасы, %-бен
Жоғары басшылық (Директорлар кеңесі, басқарушы комитет немесе осыған ұқсас орган)	850,0	850,0	100,0
Ортаңғы басшылық	606,4	515,4	117,7
Мамандар	211,9	180,1	117,7
Өндірістік қызметкерлер	145,9	124,3	117,7
Әкімшілік қызметкерлер	96,3	81,8	117,7
Техникалық қызметкерлер	77,6	65,9	117,7
Қызмет көрсетуші қызметкерлер	47,7	37,0	128,9

Бастапқы деңгейдегі қызметкерлердің жалақысы мен Компания қызметінің аймақтарда белгіленген ең төменгі жалақысының арақатынасы

Көрсеткіш	2014 жылғы мәні	2013 жылғы мәні
Ең төменгі жалақы, мың теңге	39,5	33,6
Бастапқы деңгейдегі қызметкердің жалақысы, мың теңге	43,1	36,6
Қатынасы, %-бен	109	109

«ҚазТрансОйл» АҚ қызметкерлерінің жас құрылымы, 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Бөлімше	Қызметкерлердің жасы бойынша құрылымы, %		
	31 жылға дейін	31-50 жас	51 жастан жоғары
Орталық аппарат	15	70	15
Батыс филиалы	16	56	28
Шығыс филиалы	19	53	28
БАЕО филиалы	35	53	12
ҒТО филиалы	25	41	34
Мәскеу қаласындағы өкілдік	28	43	29
Самара қаласындағы өкілдік	11	56	33
Омбы қаласындағы өкілдік	6	50	44
Барлығы:	18	55	27

Компания қызметкерлерінің жартысынан көп бөлігін (55%) 31 жастан 45 жасқа дейінгі қызметкерлер құрайды.

2014 жылғы кадрлардың тұрақтамауы (%-бен)

Көрсеткіш	2014	2013	Өзгеруі, %
Жалпы Компания бойынша кадрлардың тұрақтамауының көрсеткіші	1,76	2,09	-16
Жалпы менеджмент арасындағы кадрлардың тұрақтамауының көрсеткіші	3	3	0

«ҚазТрансОйл» АҚ – қызметкерлерінің құрылымы теңгерілген тұрақты компания болып табылады. Кадрлардың тұрақтамауы 2014 жылы жалпы Компания бойынша 1,76%, ал Компания менеджментінің арасында 3% құрады.

Қызметкерлердің тартылу индексі (%-бен)

Көрсеткіш	2014	2013	Өзгеруі, %
Қызметкерлердің тартылу индексі	83	66	26

Компания жыл сайын қызметкерлердің қанағаттанушылығына аса жоғары деңгейде әсерін тигізетін материалдық және психологиялық ынталылықты анықтау, қызметкерлердің өз басшылығына деген сенімін, Компанияның корпоративтік мақсаттары мен міндеттерін қызметкерлердің білуі мен түсінуін, қызметкерлердің Компанияға деген жылы шырайлылығын анықтау мақсатында қызметкерлердің тартылу деңгейін зерттеу жұмысын жүргізіп отырады. Компания қызметкерлерінің тартылу индексі 2014 жылы 83% құрады, ал бұл – өткен жылғы көрсеткіштен 26 % жоғары.

3.11.2. Оқыту және біліктілікті арттыру

Компания еңбек ресурстарын ұзақ мерзімді жоспарлау жүйесін көкейтесті қалпында қолдап отырудың қажеттілігін түсінеді және Компанияның стратегиялық даму келешегі мен талаптарының ескерілуімен, қызметкерлердің біліктілігінің қажетті деңгейін қалыптастыруға және қолдап отыруға бағытталған қызметкерлерді оқыту және дамыту бағдарламаларын тұрақты негізде іске асырады.

Компания өз қызметкерлеріне кәсіби даму жолында қолдау көрсетеді және бірдей мүмкіншіліктерді ұсынады, олар жалпы және кәсіби пәндер бойынша, сондай-ақ магистрлік бағдарламалар бойынша біліктілікті арттыру курстарынан тұрақты түрде өтіп отырады.

2014 жылы қызметкерлерді оқыту/дамыту бағдарламалары бойынша 410 іс-шара өткізілді, оларға Компанияның 8708 қызметкері қатысты, олардың арасында 8011 қызметкер – өндірістік қызметкерлер, оның ішіндегі қызметкерлер – 4539 адам. Өндірістік қызметкерлердің арасынан 2947 қызметкер Компанияның Батыс филиалының тікелей Оқыту-курстық комбинаты базасында қайта даярлаудан өтті (соның ішінде: 1919 жұмысшы).

Компания өз қызметкерлерінің әлеуетін ашу мен мансаптық өсуіне кең ауқымды мүмкіншіліктерді ұсынады.

2014 жылы Компания «Кадрлық резерв» бағдарламасын іске асыруды ұсынған болатын, ол – Компанияның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу барысында бірізділік пен жоғары тиімділікті қамтамасыз етуге қабілетті өзінің жоғары білікті басқарушы кадрларын тәрбиелеуге бағытталған ішкі кадрлық әлеуетті өрістетуге бағытталған. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, Қоғамның Кадрлық резервінде 74 резервист тіркелген. 2015 жылдың Кадрлық резервті қалыптастыру мақсатында, есепті кезеңде басқарушылық лауазымдарына деген қажеттілікті анықтау және бекіту жұмысы жүргізілді.

Кәсіпқойлыққа сапалы білімнен қол жеткізуге болатындығын түсіне отырып, Компания он жылдан астам уақыт бойы «Жас маман» бағдарламасын іске асырып келеді, оның қатысушылары – үміткерлердің үлгерімін, жеке және іскерлік қасиеттерін кешенді түрде талдаудың негізінде іріктелетін профильді жоғары оқу орындарының студенттері болады. Студенттерді іріктеу 3 курстан бастап жүзеге асырылады. Жас мамандарды даярлау бағдарламасы Компания-

ның құрылымдық бөлімшелерінің өндіріс нысандарына өндірістік тәжірибеден өту қарастырады. Өндірістік тәжірибеден өткен кезде студентке таңдалған профиль бойынша жұмыс орны және жатақханадан орын беріледі, сондай-ақ тәуліктік шығындар, тұрғылықты жерінен тәжірибеден өтетін жеріне дейін және кері қарай жол жүру шығыны, екінші разрядтағы қызметкердік мөлшерлемесі бойынша жалақы төленеді. Әрбір студентке Компанияның тәжірибелі қызметкерлерінің арасынан тәлімгер бекітіледі.

Осы бағдарламаның шеңберінде Компания жетекші отандық (Қазақстан-Британ техникалық университеті, Қ.И. Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық университеті және әсіресе техникалық

бағыттағы басқа жоғары оқу орындары) және шетелдік оқу мекемелерімен ынтымақтаса отырып, жыл сайын оқу-өндірістік тәжірибеге 3-ші курстың және одан жоғары курстардың студенттерін қабылдайды. Есепті кезеңде Компанияның бөлімшелерінде 312 студент оқу-өндірістік тәжірибеден өтті.

Компанияның бөлімшелерінің арасындағы тәжірибе алмасуды ұйымдастыру мен үздік мамандарды анықтаудың және ынталандырудың тиімді әдісі – жыл сайын өткізілетін «Кәсіп бойынша үздік маман» конкурсы болып табылады, онда Компанияның өндірістік филиалдарының жоғары білікті мамандары өзінің кәсіби шеберлігін көрсетеді.

3.12. ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТ

Компания қоғамның өміріне белсенді түрде қатысады және қайырымдылық қызметін жүзеге асырады. Компанияның қайырымдылық қызметінің басым бағыттары – қоғамның мәдени саласын қолдау және дамыту, дүлей апаттардан зардап шеккендерге жәрдем көрсету, кедейлікпен күресу, аналық пен балалықты қорғау, білім беру, денсаулық сақтау, дене шынықтыру және спор, сондай-ақ мемлекеттік бағдарламаларды іске асыру мақсатында қоғамдық маңызы бар шараларды жүзеге асыру болып табылады.

Әлеуметтік жауапкершілік кодексі шеңберінде Компания өз қызметінен Қазақстан Республикасы халқына барынша жоғары тиімділікті қамтамасыз ету мақсатында өз қызметкерлерінің, өзі жұмыс жасайтын аймақтағы тұрғындардың және жалпы қоғамның өміріне әлеуметтік жауапкершілікпен қатысу бойынша ерікті міндеттемелерді қабылдайды.

3.12.1. Қызметкерлерге салынатын инвестициялар

Компания өз қызметкерлеріне арналған әлеуметтік бағдарламаларға инвестициялар жұмсайды, кәсіподақтарға қатысу арқылы қызметкерлердің мүдделерін қорғауға жағдай жасайды. Компания Жұмыс беруші ретіндегі Компания мен қызметкерлердің ұжымдары арасында ұжымдық келісім-шарттар жасайды және оларға сәйкес, өз қызметкерлері үшін медициналық сақтандыруды, материалдық жәрдемді және басқа жеңілдіктерді қамтитын әлеуметтік қызметтер пакетін қамтамасыз етеді.

Компания қамтамасыз ететін медициналық сақтандыру – жұмыскерлерге және олардың отбасы мүшелеріне Қазақстанның жетекші медициналық мекемелерінде қажетті емге қол жеткізуіне мүмкіндік береді. Сондай-ақ ұжымдық келісім-шарттардың шеңберінде қызметкерлерге жалақының сақталуынсыз демалыс, оқу демалысы, баланың (балалардың) туылуымен, жаңадан туылған баланы (балаларды) асырап алуымен байланысты демалыстар секілді әлеуметтік демалыстарды, сондай-ақ қызметкердің некеге тұруымен, қызметкердің баласының туылуымен (әкесіне) байланысты, қызметкердің жақын туыстарының (ата-анасының, жұбайының, балаларының, туған аға-інілері мен апа-қарындастарының, сондай-ақ қызметкердің жұбайының ата-анасының) қайтыс болуымен байланысты жағдайларды қоса есептегенде қысқа мерзімді ақы төленетін демалыстарды ұсынады. Балаға күтім жасаумен байланысты демалыстағы қызметкерлер үшін компанияда сәбидің үш жасқа толуына дейін ай сайынғы жәрдемақы төлеу қарастырылған. Сондай-ақ Компания өз қызметкерлерінің балаларын мектепке дейінгі тәрбиелеу үшін ақы төлеу жөніндегі қажырлығын өз мойнына алады және олардың балабақшада болуының құнын толығымен немесе ішінара өтейді.

Сонымен қатар, Компания қызметкерлердің балаларының жазғы сауықтыру лагерьлеріндегі демалысының құнын өтейді. 2014 жылы Компания Алматы облысындағы балалар демалатын лагерьлерде өз қызметкерлерінің 1636 баласының демалысын ұйымдастырды, бұл ретте ол жолдамаларды сатып алу, балаларды демалыс орнына дейін және кері қарай жеткізу бойынша барлық шығындарды өз мойнына алды.

«ҚазТрансОйл» АҚ кезінде Компанияның дамуы мен сәтті қызметіне көп күш пен білім жұмсаған, ал бүгінгі таңда лайықты демалыстағы қызметкерлерге қамқорлық көрсетеді. Компания жұмыс істемейтін зейнеткерлер мен мүгедектерді әлеуметтік қолдау ережелері шеңберінде, зейнетке шығу кезінде міндетті материалдық жәрдем көрсетумен қатар, өзінің бұрынғы қызметкерлерін ұмытпайды және барлық мемлекеттік, ұлттық және кәсіби мейрамдарда олар үшін бір жолғы ақшалай төлемдерді немесе естелік сыйлықтарды қарастырады.

Компанияның қызметкерлері үшін тұрғын үй мәселесін шешу мақсатында 2014 жылдың ақпан айында «ҚазТрансОйл» АҚ қызметкерлерінің тұрғын үйді сатып алуын немесе құрылысын салуын қаржыландыруды ұйымдастыру ережелері бекітілген. Аталған Ережелер Компанияның баспанасы жоқ және баспана салғысы келетін немесе қолда бар баспанасын жақсартқысы келетін қызметкерлеріне банкпен жеңілдік шарттары бар келісім-шарт жасау жолымен жеңілдікті тұрғын үй қарызын алуға мүмкіндік береді, ал банк «ҚазТрансОйл» АҚ-мен арадағы ынтымақтастық туралы Келісім негізінде ақшалай қаражат бөледі.

Компанияда салауатты өмір салтын дамыту бағдарламасы бұрыннан қалыптасқан және белсенді түрде қуатталып отырады.

Жыл сайын келесі спорт түрлері бойынша спартакиадалар өткізіледі: шағын футбол, волейбол, үстел-үстілік теннис, жүзу, жеңіл атлетика, гир спорты, арқан тартпақ.

3.12.2. Қайырымдылық

2014 жылы демеушілік (қайырымдылық) жәрдемге Компания 2 млрд. теңге бөлді, бұл қаражат Компания жұмыс жасайтын аймақтарда әлеуметтік мақсаттағы нысандардың құрылысын қаржыландыруға бағытталды. Компания 930 млн. теңге сомаға Құлсары қаласындағы 300 орындық орта мектептің құрылысын, сондай-ақ 600,7 млн. теңге сомаға Павлодар қаласындағы 320 орындық балабақшаның және 380,2 млн. теңге сомаға Оңтүстік Қазақстан облысы Созақ ауданы Шолаққорған ауылындағы 280 орындық балабақшаның құрылысын қаржыландырды.

Компанияның футбол командасы «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тобының басқа кәсіпорындарының және мемлекеттік мекемелердің командаларымен жарыстарға тұрақты түрде қатысады және «ҚазТрансОйл» АҚ ұжымының ерекше сүйіспеншілігін иемденеді.

Әлеуметтік бағдардағы Компания бола отырып, салауатты өмір салтын дәріптеу мақсатында «ҚазТрансОйл» АҚ 2014 жылы Маңғыстау облысы Бейнеу ауданында, Батыс Қазақстан облысы Ақжайық ауданында, Атырау облысы Құрманғазы ауданында жалпы сомасы 66,1 млн. теңгені құрайтын үш әмбебап спорт алаңының құрылысын қаржыландыруға ақшалай қаражат бөлу туралы шешім қабылдады, спорт алаңдарының құрылысын 2015 жылы аяқтау жоспарлануда.

Сонымен қатар, Компания тұрақты негізде ардагерлердің, мүгедектердің бірлестіктері мен әр-түрлі қоғамдық қорларға және балалар үйіне демеушілік жәрдем көрсетеді.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

- 4.1. Акционерлердің жалпы жиналысы
- 4.2. Директорлар кеңесінің 2014 жылғы қызметі туралы ақпарат
- 4.3. Директорлар кеңесі комитеттерінің жұмысы туралы ақпарат
- 4.4. Акционерлермен өзара қатынастар
- 4.5. Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы
- 4.6. Ішкі аудит қызметі
- 4.7. Басқарманың 2014 жылғы қызметі туралы есеп
- 4.8. Корпоративтік этика
- 4.9. Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалдарын реттеу
- 4.10. «ҚазТрансОйл» АҚ 2014 жылы жасаған, жасалуында «ҚазТрансОйл» АҚ мүдделілігі бар мәмілелердің тізімі
- 4.11. Тәуекелдерді корпоративтік басқару жүйесі және ішкі бақылау жүйесі
- 4.12. Ықпалдандырылған менеджмент жүйесі

«ҚазТрансОйл» АҚ корпоративтік басқаруының негізгі қағидаттары келесілер болып табылады:

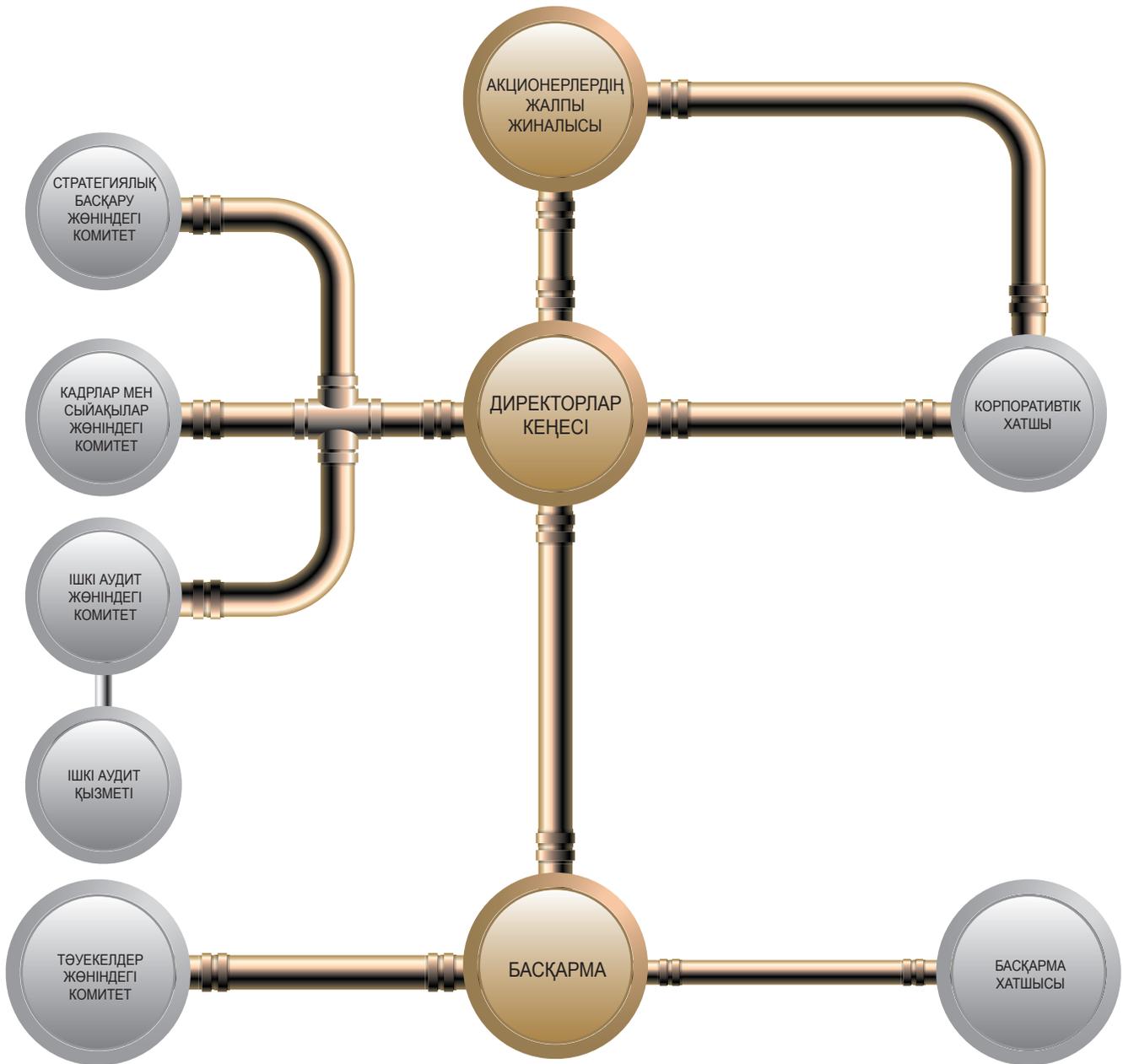
- акционерлердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты;
- Компанияны Директорлар кеңесі мен Басқарманың тиімді басқаруының қағидаты;
- Компанияның өз бетінше қызмет ету қағидаты;
- Компания қызметі туралы ақпараттың айқындығы және оның ашудың әділдігі қағидаттары;
- заңдылық және этика қағидаты;
- тиімді дивиденд саясаты қағидаты;
- тиімді кадрлық және әлеуметтік саясат қағидаты;
- қоршаған ортаны қорғау қағидаты;
- корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалын реттеу саясаты;
- жауапкершілік қағидаты.

«ҚазТрансОйл» АҚ корпоративтік басқару органдары жүйесі келесілерді қамтиды:

- жоғары орган – Акционерлердің жалпы жиналысы;
- басқару органы – Директорлар кеңесі;
- атқарушы орган – Басқарма;
- Компанияның қаржы-шаруашылық қызметіне бақылау жасауды, ішкі бақылау саласындағы бағалауды, тәуекелдерді басқаруды, корпоративтік басқару саласындағы құжаттарды орындауды және Компанияның қызметін жетілдіру мақсатында кеңес беруді жүзеге асыратын орган – Ішкі аудит қызметі.

Органдандың құзыретін межелейтін құжаттар Компанияның корпоративтік веб-сайтында, «Корпоративтік басқару» бөлімінде орналастырылған.

Корпоративтік басқару құрылымы

4.1. АКЦИОНЕРЛЕРДІҢ ЖАЛПЫ ЖИНАЛЫСЫ

Акционерлердің жалпы жиналысы Компанияның жоғарғы органы болып табылады.

Акционерлердің жалпы жиналысы өз қызметін Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңына, Компания акционерлерінің жалпы жиналысы туралы Қағидаға және Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.

Акционерлердің жалпы жиналысының айрықша құзыреті Компания Жарғысының 10 бабының 1 тармағымен анықталған.

Акционерлердің жалпы жиналысы Компанияның ішкі қызметіне қатысты мәселелер бойынша Компанияның өзге органдарының кез-келген шешімін болдырмай тастауға құқылы.

Акционерлердің жалпы жиналысы жылдық және кезектен тыс болып бөлінеді.

Компания акционерлердің жылдық жалпы жиналысын жыл сайын өткізіп отыруға міндетті. Акционерлердің өзге жалпы жиналыстары кезектен тыс болып табылады.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысы – қаржы жылы аяқталғаннан кейін бес айдың ішінде өткізілуі тиіс.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысын Компания 2014 жылғы 28 мамырда өткізді және онда келесі мәселелер бойынша шешімдер қабылданды:

- 2013 жылға арналған жылдық қаржы есептемесін және шоғырландырылған жылдық қаржы есептемесін бекіту туралы;

- 2013 жылдағы таза табысты бөлу тәртібін бекіту туралы, жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы шешім қабылдау туралы және Компанияның бір жай акциясына есептелген дивидендтің мөлшерін бекіту туралы;
- Компанияның 2013 жылғы Жылдық есебін бекіту туралы;
- Компанияның Директорлар кеңесінің 2013 жылы атқарылған жұмыс туралы Жылдық есебін бекіту туралы;
- 2013 жылдағы Компанияның және оның лауазымды тұлғаларының әрекеттеріне қатысты акционерлердің жүгінулерін қарау туралы және оларды қараудың қорытындылары туралы;
- Компанияның Директорлар кеңесі мүшелерінің өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы;
- Компанияның Директорлар кеңесінің саңдық құрамын, өкілеттіктерінің мерзімін анықтау туралы, оның мүшелерін сайлау туралы, соның ішінде, Директорлар кеңесінің төрағасын сайлауды қоса есептегенде;
- өз міндеттерін атқарғаны үшін тәуелсіз директорларға шығындарын өтеу мен сыйақылар төлеудің шарттары мен көлемін анықтау туралы;
- Компанияның жарғысына өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы;
- Компания Акционерлерінің жалпы жиналысы туралы қағиданы бекіту туралы;
- Компанияның Директорлар кеңесі туралы қағиданы жаңа редакцияда бекіту туралы.

Компания 2014 жылы Акционерлердің кезектен тыс жиналыстарын өткізген жоқ.

4.2. ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2014 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Директорлар кеңесі Компанияның басқару органы болып табылады және өз қызметін Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңына, Жарғыға, Корпоративтік басқару кодексін, Директорлар кеңесі туралы қағидаға және Компанияның өзге ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңына сәйкес, Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде үш адамды құрауы тиіс. Қоғамның Директорлар кеңесі құрамының кемінде отыз пайызын тәуелсіз директорлар құрауы тиіс.

Сонымен қатар, листингтік компания мәртебесі корпоративтік басқарудың халықаралық стандарттарына сәйкес келуге міндеттейді. Бұл стандарттардың талаптары Директорлар кеңесінің құрамына да, оның құрылымына да қойылатындығы сөзсіз.

Осыған байланысты, сондай-ақ Компанияның Директорлар кеңесінің әрекет етіп отырған мүшелерінің өкілеттіктерінің мерзімі 2014 жылы аяқталатынын назарға ала отырып, 2014 жылғы 28 мамырдағы Акционерлердің жылдық жалпы жиналысында Компанияның Директорлар кеңесінің өкілеттіктерінің үш жылдық мерзімі анықталды және оның құрамына алты адам сайланды, соның ішінде, келесі тәуелсіз директорларды қоса есептегенде: Дэниель Михалик, Серик Примбетов және Мустафа Хабиб.

Тәуелсіз директорлардың үлесін 50%-ға дейін арттыру – акционерлердің әр-түрлі топтарының мүдделерін қорғау үшін Директорлар кеңесінің құрамының теңгерімділігін қамтамасыз етті, сондай-ақ Директорлар кеңесі комитеттерінің құрамын – корпоративтік басқарудың үздік халықаралық тәжірибесіне сәйкестікке келтіруге мүмкіндік берді.

Акционерлердің жылдық жалпы жиналысының шешімімен, Директорлар кеңесінің төрағасы ретінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі Ардақ Қасымбек сайланды.

Директорлар кеңесінің мүшесі Ардақ Мұқышев сондай-ақ ірі акционер – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі болып табылады.

Басқарманы басқаратын бас директор Кайргельды Кабылдин де Директорлар кеңесінің құрамына кіреді және Директорлар кеңесіндегі Компанияның жалғыз атқарушы органының жалғыз өкілі болып табылады.

Осылайша, Директорлар кеңесінің құрамына келесілер сайланды:

Есімі, тегі	Лауазымы
Ардақ Қасымбек	Директорлар кеңесінің төрағасы
Дәниел Михалик	Тәуелсіз директор
Ардақ Мұқышев	Директорлар кеңесінің мүшесі
Серік Примбетов	Тәуелсіз директор
Мустафа Хабиб	Тәуелсіз директор
Қайыргелді Қабылдин	Директорлар кеңесінің мүшесі

Компания Директорлар кеңесі мүшелерінің тәжірибесін, машықтарын және біліктілігін үздік теңгерімге келтіруге талпынады. Мәселелерді талқылау барысында әр-түрлі көзқарастардың болуы – Директорлар кеңесіне өз қызметтерін аса тиімді орындауына және барлық акционерлердің мүдделерін ұсынуына мүмкіндік береді.

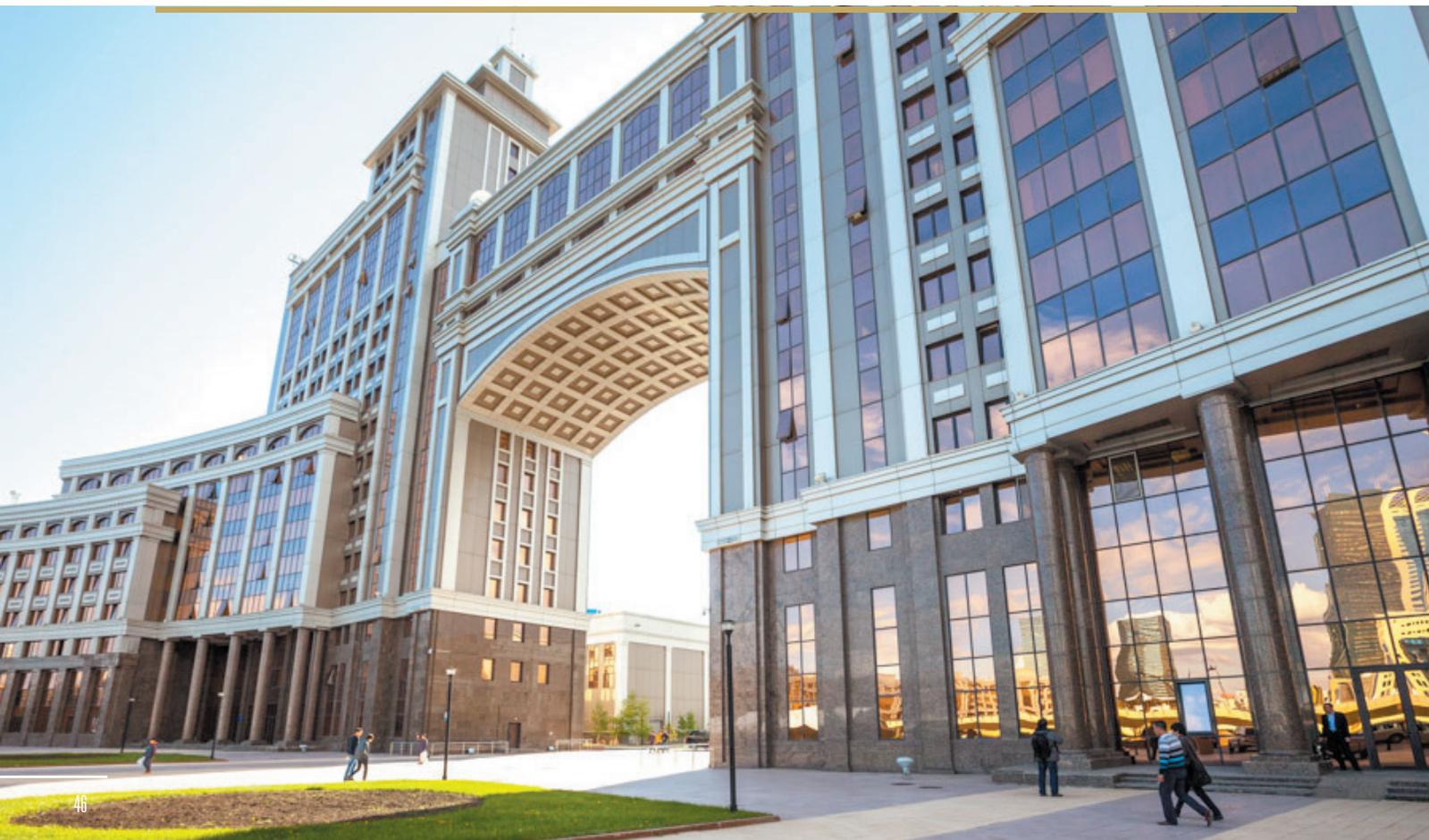
4.2.1. Директорлар кеңесінің мүшелерін іріктеу критерийлері

Тәуелсіз директорларды қосқанда, Директорлар кеңесі мүшелерін іріктеу өлшемі Қазақстан Республикасының «Акционерлік қоғамдар туралы» Заңымен, Жарғымен, Корпоративтік басқару кодексімен және Компанияның Директорлар кеңесі туралы қағидамен анықталған.

Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес, Директорлар кеңесі үш тәуелсіз директорлардың болу дерегін орнатты және Дәниел Михалик, Серік Примбетов және Мустафа Хабиб шешімдерді қабылдау сипаты бойынша тәуелсіз болып табылады деп есептейді. Директорлар кеңесі аталған директорлардың тәуелсіз шешімдерін қабылдауға

елеулі әсерін тигізетін немесе тигізе алатын қандай да бір қатынастардың немесе жағдайлардың жоқ екендігін анықтады.

Тәуелсіз директорлар халықаралық басқару, стратегиялық пайымдау, Компанияның операцияларды жүзеге асыратын саласының өзгешілігін білу, корпоративтік басқару, тәуекел менеджменті тәжірибесін енгізеді. Сонымен қатар, барлық директорлар қаржы есептемесі және аудит, бизнес-жоспарлау және жобаларды басқару саласындағы білімді иемденеді.

4.2.2. Директорлар кеңесінің құрамы

АРДАҚ ҚАСЫМБЕК

«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы,

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі

1977 жылғы 29 қыркүйекте дүниеге келген. 1998 жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ Мемлекеттік Ұлттық Университетін (бакалавриат және магистратура) «Халықаралық экономикалық қатынастар» мамандығы бойынша тәмамдап, экономист біліктілігін алды. 2001 жылы Business School of City University of London (Лондон, Ұлыбритания) оқу орнын «Банк ісі және халықаралық қаржы» мамандығы бойынша тәмамдап, қаржыгер біліктілігін алды.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1998 – 2000 жылдар

Өз мансабын «Қазақстан Халық Банкі» ААҚ құрылымдық қаржыландыру департаментінің жетекші банкирі ретінде бастады.

2001 – 2002 жылдар

«Қазақойл» ҰМК» ЖАҚ инвестицияларды басқару департаментінің менеджері болып жұмыс істеді.

2002 – 2004 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік қаржыландыру департаментінің менеджері, бас менеджері болып жұмыс істеді.

2004 – 2005 жылдар

«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС-нің құрылысы салынып жатқан кәсіпорны Дирекциясының қаржы директоры болды.

2005 – 2006 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік қаржыландыру департаменті директорының орынбасары болып жұмыс істеді.

2006 – 2007 жылдар

«ҚазМұнайТеңіз» Теңіз мұнай компаниясы АҚ бас директорының экономика және қаржы жөніндегі орынбасарының лауазымын иемденді.

2007 – 2008 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ атқарушы директоры болды.

2008 – 2009 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ басқарушы директор лауазымын иемденді.

2009 – 2010 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік даму және активтерді басқару жөніндегі бас менеджері болды.

2010 – 2012 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік қаржыландыру және активтерді басқару жөніндегі бас менеджері лауазымын иемденді.

2012 – 2013 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ корпоративтік қаржыландыру және активтерді басқару жөніндегі директор лауазымын иемденді.

2013 жылдың қыркүйек айынан бастап «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры болып табылады.

2012 жылдың 19 қазанынан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі болып табылады.

2014 жылдың 28 мамырынан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады.

«ҚазТрансГаз» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазРосГаз» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі, Cooperative KazMunaiGaz U.A., Mangistau Investment B.V. Басқарушы директорлар кеңесінің мүшесі, ККО «Қазақстан Пайплайн Венчурс» басқару комитетінің мүшесі, «ҚМГ өндіру және бұрғылау технологиялары ГЗИ» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

ДЭНИЕЛ МИХАЛИК

«ҚазТрансОйл» АҚ Тәуелсіз директоры

1953 жылғы 30 шілдеде дүниеге келген. 1976 жылы Мичиган Университетін тәмамдады – мұнай-химия технологиясы ғылымдарының магистрі. 1982 жылы Хьюстон Университетін тәмамдады – іскерлік әкімшілеу магистрі. 1991 жылы Оңтүстік Техас заңгерлік колледжін тәмамдады – заң ғылымдарының докторы.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1976 – 1997 жылдар

Мансабын биохимия өнеркәсібінде инженер-құрастырушы ретінде бастады, «FLUOR» компаниясында (Хьюстон, АҚШ) инженер-құрастырушы болып жұмыс істеді, «Getty» және «Texaco Research and Engineering» компанияларында (Хьюстон, АҚШ) аға инженер-зерттеуші болды, «Gaviota Terminal Co.» компаниясында (Санта-Барбара, АҚШ) менеджер болып жұмыс істеді.

1982 – 2001 жылдар

«Texaco Pipeline International» компаниясының (Лондон, Ұлыбритания) аймақтық вице-президенті лауазымын иемденді.

2001 – 2006 жылдар

«Kazakhstan North Caspian Partners» компаниясында (Лондон, Ұлыбритания) кеңесші болды.

2006 – 2008 жылдар

Мұнай Құбыры Қауымдастығының (Вашингтон, АҚШ) бас кеңесшісі лауазымын иемденді.

2008 жылдан бастап Мұнай және газ саласында тәуелсіз кеңесші болып табылады.

2008 жылғы 19 тамыздан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры болып табылады.

Ағымдағы сайланған күні: 2014 жылғы 28 мамыр

АҚШ азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

АРДАҚ МҰЖЫШЕВ

«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі

1978 жылғы 4 наурызда дүниеге келген. 1998 жылы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразиялық университетін «Құқық және құқықтық білім беру әдістемесі» мамандығы бойынша тәмамдады, біліктілігі – заңгер. 2007 жылы Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университетін «Экономика» мамандығы бойынша тәмамдады, біліктілігі - экономист.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

2000 – 2003 жылдар

Өз кәсіби мансабын Астана қалалық ішкі істер басқармасынан бастады.

2003 – 2010 жылдар

Қазақстан Республикасы Энергетика және минералды ресурстар министрлігінің Заңгерлік қызмет департаментінің бас маманы, бөлім бастығы, бөлім меңгерушісі, директордың орынбасары лауазымын иемденді.

2010 – 2013 жылдар

Қазақстан Республикасы Мұнай және газ министрлігінің Заңгерлік қызмет департаментінің директоры болды.

2013 – 2014 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма Төрағасының кеңесшісі лауазымын иемденді.

2014 жылдың 12 тамызынан бастап «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ халықаралық контрактілер департаментінің директоры болып табылады.

2014 жылғы 28 мамырдан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкілі болды.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

СЕРИК ПРИМБЕТОВ

«ҚазТрансОйл» АҚ Тәуелсіз директоры

1948 жылғы 17 қыркүйекте дүниеге келген. 1971 жылы Алматы Халық шаруашылығы институтын «экономика» мамандығы бойынша тәмамдады. 1975 жылы М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің аспирантурасын тәмамдады, экономика ғылымдарының кандидаты.

Ғылыми дәрежесі және атағы: экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Еуразия» Халықаралық Экономикалық Академиясының академигі. Бизнес және әкімшілік басшылары халықаралық академиясының (АҚШ) құрметті мүшесі.

МУСТАФА ХАБИБ

«ҚазТрансОйл» АҚ Тәуелсіз директоры

1944 жылғы 10 желтоқсанда дүниеге келген. 1966 жылы Каен қаласындағы (Франция) Университетті инженер-электротехник және мұнай химигі мамандығы бойынша тәмамдады, физика магистрі болып табылады.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1992 – 1994 жылдар

Қазақстан Республикасы Президентінің Аппараты мен Министрлер кабинетінің ТМД істері жөніндегі бөлімінің жетекшісінің орынбасары лауазымын иемденді.

1994 – 1997 жылдар

Қазақстан, Қырғызстан және Өзбекстан Мемлекетаралық Кеңесінің Атқарушы комитетінің төрағасы (Министр дәрежесінде) болды.

1997 – 2002 жылдар

Орталық Азия экономикалық қауымдастығының (ОАЭҚ) Мемлекетаралық Кеңесінің Атқарушы комитеті Төрағасының Орынбасары лауазымын (бірінші вице-министр дәрежесінде) иемденді.

2002 жылдың ақпан айынан, қыркүйек айына дейін Қазақстан Республикасы президентінің Кеңесшісі болды, «Орталық Азия ынтымақтастығы» Ұйымның Ұлттық Үйлестірушісі.

2002 – 2008 жылдар

ЕурАзЭО Бас хатшысының орынбасары лауазымын иемденді

2008 – 2013 жылдар

Қазақстан Республикасының Әзірбайжан Республикасындағы төтенше және өкілетті елшісі болды.

2013 жылдың сәуір айынан бастап Еуразиялық даму банкі Басқармасы Төрағасының кеңесшісі болып табылады.

2014 жылғы 28 мамырдан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры болып табылады.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1970 – 1983 жылдар

Өз мансабын «Shell Manufacturing» компаниясында бастады, жетілдіру және зерттеулер жөніндегі бөлімшелерде, жаңа мұнай кен орындарын жабдықтау және сатып алу саласында әр-түрлі лауазымдарды иемденді.

1983 – 2002 жылдар

«Chevron» компаниясында жұмыс істеді және Африкада, Еуропада, АҚШ-та және Қазақстанда орналасқан бөлімшелерде әр-түрлі лауазымдарды иемденді және Қазақстанда Теңіздегі демеркаптанализация зауытын жетілдіруге және оның құрылысын салуға, теміржол арқылы мұнай тасымалдаудың балама бағдарларының маркетингіне және оларды дамытуға қатысты. Мұнай тасымалдау бойынша Лондондағы Еуразиялық бөлімшенің Бас менеджері болды.

2002 – 2005 жылдар

«Nelson Resources» компаниясында (Қазақстан) кеңесші болды.

2005 – 2007 жылдар

«Nobel Oil Azerbaijan» компаниясында кеңесші лауазымын иемденді.

2007 – 2008 жылдар

«AGIP KCO» компаниясында Қашаған жобасы бойынша кеңесші болды.

2008 жылғы 24 қарашадан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ тәуелсіз директоры болып табылады.

Ағымдағы сайланған күні: 2014 жылғы 28 мамыр

Франция азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

КАЙЫРГЕЛДІ ҚАБЫЛДИН

«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі, «ҚазТрансОйл» АҚ Бас директоры (Басқарма төрағасы)

1953 жылғы 1 қаңтарда дүниеге келген. 1975 жылы В.И. Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтын «Электрондық есептеу машиналары» мамандығы бойынша тәмамдады, біліктілігі – инженер-электрик.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1977 – 2002 жылдар

Еңбек қызметін КСРО Мұнай өнеркәсібі министрлігінде инженер-баптаушы ретінде бастады. Қазақстан Республикасының Энергетика және отын ресурстары министрлігінде, Мұнай және газ өнеркәсібі министрлігінде, «Қазақстан және Орта Азия магистральдық мұнай құбырлары» ӨБ-де, «ҚазТрансОйл» МТҰК» ЖАҚ-да, «Мұнай және Газ Тасымалы» ҰК ЖАҚ-да жауапты лауазымдарды иемденді.

2002 – 2007 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Көлік инфрақұрылымы және сервистік жобалар жөніндегі басқарушы директоры лауазымын, одан кейін вице-президенті лауазымын иемденді.

2007 – 2008 жылдар

«Самұрық» Қазақстанның мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі холдингі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары болды.

2008 – 2011 жылдар

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасы лауазымын иемденді.

2011 жылдың қазан айынан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Бас директоры (Басқарма төрағасы) болып табылады.

2011 жылғы 12 қазаннан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі болып табылады.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының мұнай тасымалдау жөніндегі орынбасары болып табылады.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Компанияның акцияларын 15 865 дана мөлшерінде немесе оналастырылған акциялардың жалпы санының 0,00412%-ы көлемінде иемденеді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

4.2.3. Директорлар Кеңесінің құзыреті

Директорлар Кеңесі стратегиялық мақсаттарды, дамудың басым бағыттарын анықтап, Компанияның ұзақмерзімді келешекке деген негізгі қызмет бағдарларын белгілейді, алға қойған мақсаттарын жүзеге асыруға қажетті қаржылық және адами ресурстардың болуын қамтамасыз етеді және басқа да маңызды мәселелерді қарастырады.

Директорлар кеңесінің ерекші құзыретіне қатысты мәселелер Компания Басқармасының шешуіне берілмейді.

Директорлар Кеңесі Компания Жарғысына сәйкес Компания Басқармасының құзыретіне жатқызылған мәселелер бойынша шешім қабылдауға, сонымен қатар, акционерлердің жалпы жиналыс шешімдеріне қарама-қайшы келетін шешім шығаруға құқығы жоқ.

4.2.4. Директорлар Кеңесінің жауапкершілігі

Директорлар Кеңесі, Басқармасы және Бас директоры (Басқарма төрағасы) арасындағы өкілеттіліктердің өзара үлестірілуі Компания Жарғысының 11 және 12 баптарымен белгіленеді.

метін тиімді басқарып, тиісті түрде бақылағаны үшін жауапты болып саналады.

Директорлар Кеңесі акционерлердің жалпы жиналысының алдында шешім қабылдаудың қызмет етуші жүйесіне сәйкес Компания қыз-

метін тиімді басқарып, тиісті түрде бақылағаны үшін жауапты болып саналады.

Директорлар Кеңесі өз құзыретінің шегінде Басқарма қызметі бақылайды.

4.2.5. Директорлар кеңесінің мәжілістері туралы ақпарат

Барлығы 2014 жылы келесідей маңызды бағыттар бойынша жағдайлар қарастырылып, шешім қабылданған сырттай формадағы 2 мәжілісті қоса алғанда, Директорлар кеңесінің 14 мәжілісі өткізілді:

Стратегиялық даму:

- 2012–2022 жылға даму Стратегиясын жүзеге асыру жөніндегі 2013 жылғы Есебін қарастыру;
- 2013 жылғы Бизнес-жоспарды жүзеге асыру жөніндегі Есепті қарастыру;
- негізгі қаражаттардың қайта бағаланған және тарихи бағалары бойынша 2014–2018 жылғы түзетілген бизнес-жоспарларын бекіту;
- 2012–2022 жылдардағы өзектендірілген даму Стратегиясын бекіту;
- 2015–2019 жылғы Бизнес-жоспарларды негізгі қаражаттардың қайта бағаланған және тарихи бағалары бойынша бекіту.

Қаржы-шаруашылық қызмет

- Акционерлердің жалпы жылдық жиналысын шақыру жөнінде;
- жылдық қаржы есептемесі мен Компанияның 2013 жылғы шоғырландырылған жылдық қаржы есептемесінің алдын-ала бекітілуі;
- Компанияның 2013 жылғы таза табысын үлестіру тәртібі мен Компанияның бір жай акциясына шаққандағы 2013 жылғы дивидендінің мөлшері туралы Акционерлердің жалпы жиналысына Директорлар кеңесінің ұсыныстары;
- жасалуында Компанияның мүдделілігі бар мәмілелерді жасау;
- 2014 жылдың бірінші жартысы үшін аралық (жарты жылдық) жеке және шоғырландырылған қаржы есептемесін бекіту.

Директорлар Кеңесі 2014 жылы келесі құжаттарды бекітті:

- Салықтық тіркеу саясаты;
- Компанияның Мәскеу, Самара және Омбы қалаларындағы Өкілдіктері туралы жаңа редакциядағы қағидалар;
- Компанияның жекелеген бөлімшелері жөніндегі Қағидаларға өзгерістер мен толықтырулар;
- Компания қызметкерлерінің тұрғын үйлерді сатып алуын немесе құрылысын салуын ұйымдастыру ережелері.

Директорлар кеңесі Компанияның Жарғысын қарап шығып, Акционерлердің жалпы жиналысына Компания Жарғысына өзгерістер мен толықтыруларды енгізуді ұсынды.

Сондай-ақ Директорлар Кеңесі Компанияның еншілес және бірлескен түрде бақыланатын ұйымдарының қатысушылары/акционерлерінің жалпы жиналыстары құзыретіне жатқызылған бірқатар мәселелерді қарастырды:

- «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС-нің 2013 жылғы қаржы-шаруашылық қызметін тексеру бойынша Тексеру комиссиясының тұжырымдамасын бекіту;
- «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС-нің 2013 жылғы жылдық қаржы есептемесі мен таза табысының үлестірілуі;
- «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС-нің 2014 жылғы бюджеті;
- «Қазақстан-Қытай Құбыры» ЖШС-нің 2015 жылғы бюджеті;

- Batumi Terminals Limited компаниясының жаңа басылымдағы жарғысы;
- «МұнайТас Солтүстік-Батыс құбыр компаниясы» АҚ Директорлар кеңесінің сандық құрамы, құзыреттерінің мерзімі және мүшелерін таңдау;
- «МұнайТас» СБҚК» АҚ-тың 2013 жылғы таза табысын үлестіру тәртібі, жай акциялар бойынша дивидендтер төлеу туралы және «МұнайТас» СБҚК» АҚ-тың бір жай акциясына шаққандағы дивидендтің мөлшерін бекіту туралы шешім қабылдау;
- «МұнайТас» СБҚК» АҚ-тың 2014 жылғы аудитін жүзеге асырушы аудиторлық ұйымды, қаржы есептемесіне аудит жасау мен оның қызметтерін бір көзден сатып алу үшін аудиторлық ұйым қызметтерінің төлемақы мөлшерін белгілеу;
- Batumi Terminals Limited компаниясының 2013 жылғы жылдық қаржы есептемесі мен шоғырландырылған жылдық қаржы есептемесі;
- Batumi Terminals Limited компаниясының 2013 жыл қорытындылары бойынша дивидендтер төлеу жөніндегі жариялауы;
- Batumi Terminals Limited компаниясы директорларын қайта сайлау және тағайындау;

Есепті кезеңде Директорлар кеңесі Batumi Terminals Limited компаниясы қызметінің мәселелерін, Қазақстан – Қытай мұнай құбырын кеңейтудің мәселелерін және CNPC компаниясымен Алашанькоуга мұнай жеткізуге қатысты келіссөздің нәтижелерін талқылады;

Директорлар Кеңесі ай сайын Компанияның қызметіндегі негізгі өзгерістер мен басқарушылық есептемесін қарастырып отырды.

Директорлар Кеңесінің 2014 жылғы шешімдері туралы қосымша ақпарат Компанияның www.kaztransoil.kz сайтында қолжетімді.

Корпоративтік басқару

Директорлар кеңесі Компаниядағы корпоративтік басқаруды жетілдірудің негізгі бағыттарын анықтауда маңызды рөл атқарады

Директорлар Кеңесінің мәжілістерінде Компанияның корпоративтік басқару саласындағы, атап айтқанда, осы салада орындалған іс-шаралары жөніндегі есептері мен келешекке арналған жоспарларына қатысты мәселелері тұрақты түрде қарастырылып отырады.

Есепті кезеңде Директорлар Кеңесі осы бағыттағы жұмыстарды ұсынды және келесідей мәселелерді қарастырды:

- корпоративтік басқару Кодексінде бекітілген қағидаттарды Компанияның ұстануы туралы есеп;
- Компанияның ашықтығы мен ақпараттарды ашу үдерістерінің тиімділігі туралы есеп;
- Іс-шаралар жоспарына корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру бойынша өзгерістерді енгізу;
- Директорлар кеңесі комитеттерінің мүшелерін сайлау;
- Компания Басқармасының сандық құрамын анықтау және Басқарма мүшесін сайлау;
- Компанияның 2014 жылғы басқарушы қызметкерлерінің қызметінің уәждемелік негізгі көрсеткіштері мен олардың мақсатты мәндерін бекіту;

- Директорлар кеңесінің 2013 жылғы қызметін бағалауды жүргізу;
- Директорлар кеңесінің қызметін жетілдіру бойынша іс-шаралар жоспары;
- Директорлар кеңесінің кадрлары мен сыйақылары жөніндегі Комитеттің ұсыныстары.

Ішкі аудит

Ішкі аудит мәселелері бойынша, келесі мәселелердің шешімдері қабылданды:

- Ішкі аудит қызметінің сандық құрамын анықтау;
- Ішкі аудит қызметінің жетекшісінің міндеттерін орындауды жүктеу;
- Ішкі аудит қызметінің жетекші аудиторын тағайындау және оның еңбегі мен сыйақысын төлеу мөлшері мен шарттарын белгілеу;
- Компанияның 2013 жылғы жұмыс нәтижелері бойынша Ішкі аудит қызметінің есебі;
- Компанияның өндірістік, операциялық және қаржылық үдерістерінің аудитінің нәтижелері бойынша аудиторлық есебі мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары;
- Компаниядағы тауар-материал қорларының, жұмыстар мен қызметтердің сатып алынуын қамтамасыз ету үдерісіне жүргізілген аудиті бойынша аудиторлық есебі мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер жоспары;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметі жүргізген «Батуми мұнай терминалы» ЖШҚ мен «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ-ның өндірістік, операциялық және қаржылық үдерістері аудитінің нәтижелері бойынша аудиторлық есебі және анықталған сәйкессіздіктер бойынша Түзеуші әрекеттер жоспары;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметінің Batumi Terminals Limited ақпараттарына, материалдарына және нысандарына қол жеткізуіне рұқсат берілуі туралы;

- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметі жүргізген Компаниядағы мұнайды есепке алу үдерісі аудитінің нәтижелері бойынша аудиторлық есебі мен анықталған Сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер жоспары;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Инвестициялық бағдарламаны орындау үдерісіне жүргізілген аудиті бойынша аудиторлық есебі мен анықталған Сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары;
- адам ресурстарын басқару үдерісіне жүргізілген аудиті бойынша Компанияның Ішкі аудит қызметінің аудиторлық есебі мен анықталған Сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары;
- операторлық қызметтің өткізілген аудиті бойынша Компанияның Ішкі аудит қызметінің аудиторлық есебі мен анықталған Сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша есебі мен оны жетілдіру бойынша Жоспар;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша есебі мен оны жетілдіру бойынша Жоспар.

Директорлар Кеңесі тоқсан сайынғы негізде Ішкі аудит қызметінің есептерін тыңдап, келесідей құжаттарды бекітті:

- Ішкі аудит қызметінің Стратегиялық жоспарын жетілдіру әдістемесі;
- Ішкі аудит қызметінің 2015 жылға арналған жылдық аудиторлық жоспары;
- Ішкі аудит қызметінің 2015-2017 жылдарға арналған стратегиялық жоспары.

4.2.6. Тәуекелді басқару және ішкі бақылау

Компанияда ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесі жұмыс істейді. Бұл жүйе – Компания акционерлерінің инвестицияларының сақталуының және артуының ескерілуімен, Компанияның өз бизнес-мақсаттарына қол жеткізуімен байланысты елеулі тәуекелдерді анықтау, бағалау және басқару мақсатында жетілдірілген.

Директорлар Кеңесі тоқсан сайынғы негізде тәуекелдер динамикасына талдау жасап, Компания тәуекелдерін басқару бойынша іс-шаралар жоспарын орындап отырды, сонымен қатар келесідей құжаттарды бекітті:

- ішкі бақылау жүйесінің саясаты;
- ішкі бақылау жүйесінің регламенті;
- 2014–2016 жылғы тәуекелдерді басқару бағдарламасы;
- Компания мен оның еншісіндегі және бірлескен түрде бақыланып отырған ұйымдарының тәуекелдерінің жіктеуіші.

Сонымен қатар, Компанияның 2014 жылғы ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша Жоспар және компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау туралы есеп.

4.2.7. Директорлар кеңесінің мәжілістеріне қатысушылық

Директор	Мәжіліске қатысушылық	%	Есепті кезеңдегі Директорлар кеңесі құрамындағы болу уақыты
Ардақ Қасымбек	14-тен 14	100	01.01.2014 – 31.12.2014
Дэниел Михалик	14-тен 14	100	01.01.2014 – 31.12.2014
Ардақ Мұқышев	9-дан 8	89	28.05.2014 – 31.12.2014
Серік Примбетов	9-дан 9	100	28.05.2014 – 31.12.2014
Мустафа Хабиб	14-тен 14	100	01.01.2014 – 31.12.2014
Кайыргелді Қабылдин	14-тен 14	100	01.01.2014 – 31.12.2014

4.3. ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ КОМИТЕТТЕРІНІҢ ЖҰМЫСЫ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

Комитеттер Компанияның Директорлар кеңесінің консультативтік-кеңесші органдары болып табылады және Директорлар кеңесінің қызметтерін тиімді орындауға ат салысу, аса маңызды мәселелерді қарастыру және Директорлар кеңесіне өзінің құзыреттерінің шегінде ұсыныстарды дайындау мақсаттарында құрылады.

Директорлар кеңесінің жанында үш комитет жұмыс істейді:

- Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет;
- Ішкі аудит жөніндегі комитет;
- Кадрлар мен сыйақылар жөніндегі комитет.

Директорлар кеңесінің 2014 жылғы 31 шілдедегі шешімімен Директорлар кеңесінің жаңа құрамдары құрылды.

4.3.1. Стратегиялық жоспарлау жөніндегі комитет

Комитет алдын-ала қарастыру және Директорлар кеңесіне Компанияның стратегиялық даму мәселелері, атап айтқанда, қызметінің басым бағыттарын белгілеу мәселелері бойынша ұсыныстарды дайындау жолымен Компанияның Директорлар кеңесінің жұмыс тиімділігі мен сапасын арттыру мақсаттарында құрылды.

Комитет мәжілісі қажет болған жағдайда өткізіледі, бірақ алты айдың ішінде бір реттен сирек болмауы керек.

2014 жылы аталған комитеттің құрамына келесілер кірді: Мустафа Хабиб (төраға), Қайыргелді Қабылдин, Дэниел Михалик және Серік Примбетов.

Комитет Директорлар кеңесінің мүшелерінен және сандық құрамы Компания директорларының Кеңесімен белгіленетін, Комитетте жұмыс істеуге қажетті барлық кәсіби білімдері бар сарапшылардан тұрады. Комитеттің төрағасы тәуелсіз директор болуы тиіс.

Есепті кезеңде Комитет Директорлар кеңесіне Компанияның 2012–2020 жылдардағы көкейтесті етілген даму Стратегиясы мен Компанияның 2015–2019 жылдардағы Бизнес-жоспарын бекіту мәселелері бойынша ұсыныстарын жасады.

4.3.2. Кадрлар мен сыйақылар жөніндегі комитет

Комитеттің негізгі мақсаты Директорлар кеңесіне – Директорлар кеңесі мен бас директорды (Басқарма төрағасын) және Басқарма мүшелерін, корпоративтік хатшыны іріктеумен, тағайындаумен (сайлаумен), бағалаумен және оларға сыйақы беруге байланысты құзыреттерін жүзеге асыру барысында жәрдемдесу болып табылады.

- Компанияның Директорлар кеңесінің 2013 жылғы қызметін бағалау;
- Директорлар кеңесінің құрамы мен Компания директорларының Кеңесі мүшелеріне үміткерлер тізімін жасау;
- Компанияның тәуелсіз директорларына өздерінің міндеттерін орындағандары үшін сыйақылар төлеу және шығындарын өтеу мөлшері мен шарттарын белгілеу;
- Компанияның 2013 жылғы жұмыс нәтижелері бойынша Ішкі аудит қызметінің қызметкерлері мен корпоративтік хатшыға берілетін сыйақы;
- Компанияның басқарушы қызметкерлерінің 2014 жылғы қызметтерінің мен мақсаттылы маңыздарының уәждемелік маңызды көрсеткіштерін бекіту;
- Ішкі аудит қызметі мен корпоративтік хатшының 2014 жылғы қызметі мен мақсаттылы маңыздарының уәждемелік маңызды көрсеткіштерін бекіту;
- Компания Басқармасының сандық құрамын анықтау және Компания Басқармасының мүшесін сайлау;
- Компанияның корпоративтік хатшысын тағайындау, оның лауазымдық еңбекақы мөлшері мен сыйақы алу шарттарын белгілеу.

Комитеттің көптеген мүшелері, соның ішінде Комитет төрағасы тәуелсіз директор болуы тиіс. Директорлар Кеңесінің төрағасы мен Компанияның Бас директоры (Басқарма төрағасы) Комитеттің мүшесі болмауы керек.

2014 жылы Комитет құрамына тек тәуелсіз директорлар, ал нақтырақ: Дэниел Михалик (төраға), Серік Примбетов және Мустафа Хабиб кірді.

Комитет мәжілісі қажет болған жағдайда ғана өткізіледі, алайда жылына екі реттен кем емес.

2014 жылы Комитет 7 іштей мәжіліс өткізіп, келесідей мәселелер бойынша ұсыныстар жасады:

4.3.3. Ішкі аудит жөніндегі Комитет

Ішкі аудит жөніндегі Комитеттің қызметі Компанияның Директорлар кеңесіне сыртқы және ішкі аудит, қаржы есептемесі, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару, активтерді бағалау, Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау мәселелері, сонымен қатар, Компания директорлары Кеңесінің бұйырыумен басқа да мәселелер бойынша жәрдемдесуге бағытталған.

Комитет құрамына кіретін Директорлар кеңесінің көптеген мүшелері, оның ішінде Комитет төрағасы тәуелсіз директорлар болуы тиіс.

2014 жылы ішкі аудит жөніндегі Комитеттің құрамына: Серік Примбетов (төраға), Ардақ Қасымбек, Дэниел Михалик және Мустафа Хабиб кірді.

Ішкі аудит жөніндегі Комитет мәжілісі қажет болған жағдайда өткізіледі, алайда тоқсанына бір реттен кем емес.

Есепті кезеңде ішкі аудит жөніндегі Комитет 10 іштей мәжіліс пен сырттай дауыс беру жолымен 1 мәжілісі өткізді.

Комитет мәжілістері аудиттің нәтижелерін бірлесе қарастыру үшін «Эрнст энд Янг» ЖШС компаниясының Аудиторының міндетті шақырылуымен өткізіледі. Есепті кезеңде Комитет Аудитордың Компания басшылығына берген құпия есебі қарастырылды. Сонымен қатар, Комитет келесідей мәселелерді қарастырып, алдын-ала мақұлдады:

Қаржы есептемесі:

- 2013 жылғы 31 желтоқсандағы Компанияның жеке және шоғырландырылған қаржы есептемесі;
- Компанияның 2014 жылғы 31 наурызы және осы күнге аяқталған үш айы бойынша аралық шоғырландырылған қаржы есептемесі;
- Компанияның 2014 жылғы 30 маусымы мен осы күнге аяқталған алты ай бойынша аралық жеке және шоғырландырылған қаржы есептемесі;
- Компанияның 2014 жылғы 30 қыркүйегі мен осы күнге аяқталған тоғыз ай бойынша аралық қысқартылған шоғырландырылған қаржы есептемесі.

Ішкі аудит:

- Компанияның 2013 жылғы жұмыс нәтижесі бойынша Ішкі аудит қызметінің қызметі жөніндегі есебі;
- Компанияның 2014 жылғы Ішкі аудит қызметінің қызметі жөніндегі тоқсан сайынғы есептері;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің қызметкерлерін тағайындау және олардың еңбекақысы мен сыйлықақыларын төлеу мөлшері мен шарттарын белгілеу;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметінің 2013 жылғы 29 мамырдан 21 маусымға дейін жүргізген Компанияның өндірістік, операциялық және қаржылық үдерістерінің аудитінің нәтижелері бойынша есеп;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметінің 2013 жылғы 29 шілдеден 30 тамызға дейін жүргізген «Батумский нефтяной терминал» ЖШҚ мен «Батумский морской порт» ЖШҚ өндірістік, операциялық және қаржылық үдерістерінің аудитінің нәтижелері бойынша аудиторлық есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы тауар-материал қорларының, жұмыстары мен қызметтерінің сатып алынуын қамтамасыз ету үдерісіне жүргізілген аудиті мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметінің 2013 жылғы 14 қазаннан 13 желтоқсанға дейін өткізген Компаниядағы мұнайды тіркеу үдерісінің аудитінің нәтижелері мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы Инвестициялық бағдарламаны орындау үдерісіне жүргізілген аудиті

мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;

- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы адам ресурстарын басқару үдерісіне жүргізілген аудиті мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы операторлық қызметтің өткізілген аудиті мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компанияның құжаттар айналымы үдерісіне жүргізілген аудиті мен анықталған сәйкессіздіктер бойынша түзеуші әрекеттер Жоспары бойынша аудиторлық есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Стратегиялық жоспарын құрастыру әдістемесі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің 2015 жылғы жылдық аудиторлық жоспары;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің 2015–2017 жылғы стратегиялық жоспары.

Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару:

- Ішкі бақылау жүйесінің саясаты мен ішкі бақылау жүйесінің Регламенті;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің Компаниядағы ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері мен оны жетілдіру Жоспары бойынша есебі;
- Компанияның Ішкі аудит қызметінің компаниядағы тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері мен оны жетілдіру Жоспары бойынша есебі.

Активтерді бағалау:

- «ҚазТрансОйл» АҚ компаниялар тобының тіркеу саясатына және ҚЕХС сәйкес жеке және шоғырландырылған қаржы есептемесін құру мақсаттары үшін өткізілген әділ құн бойынша Компанияның негізгі қаражаттарын бағалаудың нәтижелері.

Өзге мәселелер:

- Компания мен оған еншілес және бірлескен түрде бақыланатын ұйымдарының бухгалтерлік қызметкерлерін дамытулық 2014–2020 жылдарға арналған бағдарламасы.

4.4. АКЦИОНЕРЛЕРМЕН ӨЗАРА ҚАТЫНАСТАР

Корпоративтік басқару сапасы мен қызметтің ашықтығын арттыру Компанияның инвестициялық тартымдылығының өсуінің және миноритарлық акционерлердің мүдделерін тіркеу кепілдігінің қажетті шарты болып табылады.

Компанияның маңызды қағидаттарының бірі акционерлермен барынша ашық және тиімді өзара әрекеттесу болып саналады.

Директорлар Кеңесі барлық акционерлермен бірдей қарым-қатынасты болуға кепілдеме береді және оларға Акционерлердің жалпы жиналысы арқылы Компанияны басқаруға қатысуға, сонымен қатар, Компанияның үлесқылары мен қызметі жөніндегі ақпараттарды алу құқығын жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

4.4.1. Ірі акционермен өзара қатынастар

2012 жылғы қазан айында Қазақстан қор биржасындағы листингке байланысты, Компания мен оның ірі акционері – «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы арасында өзара қатынастар жөніндегі Келісім жасалды.

Келісім Компания мен оның үлкен акционері арасындағы өзара әрекеттесудің қағидаттарын белгілейді және Компанияның барлық

Компания ұдайы инвестициялық қауымдастықпен ұзақ мерзімді және тиімді өзара қатынастарды қалыптастыру бойынша іс-шаралар кешенін жүзеге асырады.

Соңғы уақытта акционерлер мен инвесторлар үшін ақпаратты ашу деңгейі айтарлықтай артты. «ҚазТрансОйл» АҚ-тың листингтік талаптары мен ақпаратты ашу жөніндегі Ережелеріне сәйкес, Компания дер кезінде және күнделікті негізде акционерлер мен инвесторлардың мүдделерін қалыптастыратын Компания қызметі жөніндегі маңызды ақпараттарды алуды қамтамасыз етеді.

акционерлердің қызығушылық танытатын нарықтық жағдайлардағы дербес әрекеттерін қамтамасыз етуге бағытталған.

Келісімнің толық нұсқасы Компанияның www.kaztransoil.kz веб-сайтында «Акционерлер мен инвесторларға» бөлімінде жарияланған.

4.5. ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ СЫЙАҚЫСЫ

Тәуелсіз директорлардың сыйақыларын төлеу және шығындарын өтеу тәртібі «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ акционерлік қоғамдарының тәуелсіз директорларының сыйақыларын төлеу және шығындарын өтеу Ережелерімен белгіленген.

Тәуелсіз директорларға төленеді:

- бекітілген сыйақы;
- Директорлар кеңесі комитеттерінің іштей мәжілістерге қатысқаны үшін қосымша сыйақы.

Компания тәуелсіз директорлардың олардың тұрақты тұру орындарынан тыс өткізілетін Директорлар кеңесінің және оның комитеттерінің мәжілістеріне шығумен байланысты шығындарын (жол, тұруы, тәуелсіз шығындары) өтейді.

Сыйақыларды төлеу келесідей шарттарды орындау кезінде жүзеге асырылады:

- Компанияның мүдделерін аса үлкен дәрежеде бейнелейтін тәсілдерді пайдалана отырып, Директорлар кеңесі мүшелерінің өкілеттіліктерін адал орындау;
- Қазақстан Республикасының заңнамасымен және Компания жарғысымен шешім қабылдау кезінде басшылық ету;
- науқастануды, демалысты, іссапарларды және Компания директорлары Кеңесінің барлық сырттай мәжілістеріне қатысуды қоспағанда, ішкі мәжілістерге қатысу.

Компанияның тәуелсіз директорларына олардың 2014 жылғы жұмыс нәтижелері бойынша есептелген жалпы сыйақы беру мөлшері – салықтарды қоса алғанда 48 450 мың теңгені құрайды.

Директорлар Кеңесінің қалған мүшелері Директорлар кеңесінің мүшелері ретінде осы органдағы жұмысы үшін сыйақы алмайды.

4.6. ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ

Компанияның Ішкі аудит қызметі 2013 жылғы 8 тамызда Компанияның Директорлар кеңесінің шешімімен құрылды.

Ішкі аудит қызметі Компанияның Директорлар кеңесіне есеп беретін және тікелей бағынатын Компанияның органы болып табылады.

Қызметтің жұмысына жетекшілік етуді Компанияның Директорлар кеңесінің Ішкі аудит жөніндегі Комитеті жүзеге асырады.

Қызметтің негізгі мақсаты – Компанияның Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару үдерістерінің жетілдірілуіне жүйелік көзқарасты енгізу жолымен Компанияны тиімді басқаруды қамтамасыз етуге арналған тәуелсіз және ашық ақпаратты ұсыну болып табылады.

Қызметтің сандық құрамын, өкілеттіктерінің мерзімін анықтауды және Қызметтің жетекшісі мен өзге қызметкерлерін тағайындауды Компанияның Директорлар кеңесі жүзеге асырады. 2014 жылы қызметтің сандық құрамы 2 бірлікке ұлғая отырып, 5 бірлікті құрады.

Қызмет өз жұмысын Компанияның Директорлар кеңесі бекітетін Жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес жүзеге асырады. Есепті кезеңде Қызметтің 2014 жылғы Жылдық аудиторлық жоспарына сәйкес Компанияның өндірістік, операциялық және қаржы үдерістерінің 5 негізгі аудиті, сондай-ақ Компаниядағы тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі мен ішкі бақылау жүйесін бағалау бойынша 2 аудиторлық тапсырма жасалды.

Анықталған сәйкессіздіктерді жою мақсатында аудит объектілері анықталған сәйкессіздіктер бойынша Түзеуші әрекеттер жоспарларын жетілдіреді. Қызмет өз ұсынымдарын, сондай-ақ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметі мен сыртқы аудитордың ұсынымдарының Компания тарапынан орындалуына тұрақты негізде талдау және мониторинг жасайды.

Мониторинг нәтижелері бойынша, 2014 жылғы 31 желтоқсан бойынша 2014 жылы Қызмет ұсынған ұсыныстарды орындау дәрежесі 80% құрады.

4.7. БАСҚАРМАНЫҢ 2014 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Компанияның ағымды қызметіне Басқарма атынан алқалы атқарушы орган басшылық етеді.

Басқарма қызметінің негізгі қағидаттары әділдік, адалдық, парасаттылық, абайлаушылық, жүйелілік, сонымен қатар, Компания акционерлерінің құқықтары мен мүдделерін барынша ескеру және Акционерлердің жалпы жиналысы мен Директорлар кеңесінің шешімдеріне есеп берушілік болып саналады.

Басқарма өзінің қызметтерін Компания Жарғысының, Басқарма мен Компанияның басқа да ішкі құжаттары жөніндегі Ережесінің негізінде орындайды.

Басқарма Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерімен және Жарғымен басқа органдардың және Компанияның лауазымды тұлғаларының ерекше құзыреттеріне жатқызылмаған Компания қызметінің кез-келген мәселелері бойынша шешім қабылдауға құқылы.

4.7.1. Басқарма төрағасы мен мүшелерін тағайындау

Компания Басқармасының сандық құрамын, өкілеттіктерінің мерзімін белгілеу, Бас директорын (Басқарма төрағасын) және Басқарма мүшелерін сайлау сұрағы мен олардың өкілеттіктерін

мерзіміне дейін тоқтату жөніндегі мәселелер Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жатады.

4.7.2. Басқарма мен бас директордың (Басқарма төрағасының) құзыреті

Компания Басқармасына бас директор (Басқарма төрағасы) басшылық етеді. Басқарма мен Компания директоры (Басқарма төрағасы) арасындағы өкілеттіктерінің үлестірілуі Жарғының 12 бабымен және Басқарма жөніндегі Ереженің 4 тарауымен белгіленеді.

Басқарма құзыретіне жатқызылған негізгі мәселелердің арасынан келесілерді белгілей кеткен жөн:

- Директорлар кеңесінің бекіткен Компанияның қызметкерлерінің штаттық кестесі мен орталық аппарат құрылымын, корпоративтік хатшы қызметінің штаттық санын ескере отырып, Компанияның орталық аппаратының штаттық кестесі мен құрылымын

бекіту, сонымен қатар, қызметкерлердің штаттық санын, штаттық кестесін, Компания бөлімшелері мен өкілдіктерінің құрылымын бекіту;

- Компания филиалдарының, өкілдіктерінің және ЕББҰ-ның жұмыстарын үйлестіру және бағыттау;
- демеушілік (қайырымдылық) көмек көрсету жөніндегі шешімдерді қабылдау;
- Компания стратегиясы мен Бизнес-жоспарын жүзеге асыру және Директорлар кеңесіне жыл сайынғы Компанияның даму стратегиясы мен Бизнес-жоспарын жүзеге асыру жөніндегі Есебін ұсыну.

«ҚазТрансОйл» АҚ Бас директоры (Басқарма төрағасы):

- Басқармаға басшылық етеді;
- Басқарма мәжілістерін шақырып, Басқарма мүшелеріне күн тәртібіндегі мәселелер бойынша қажетті материалдарды ұсынады;
- Акционерлердің жалпы жиналысының, Директорлар кеңесінің және Басқарманың шешім шығаруын қамтамасыз етеді;
- мүліктік емес сипаттағы келісімдер мен нәтижесінде Компания активтердің жалпы бағасының кемінде екі пайызын құрайтын

мүлік сатып алынатын немесе иесіндендірілетін келісімдер жасайды;

- Компанияның міндеттемелерін өзіндік капитал мөлшерінен бес пайызға дейінгі соммаға арттуры жөнінде шешім қабылдайды;
- Компанияның және Акционерлердің жалпы жиналысының, Директорлар кеңесінің ерекше құзыреттеріне, сонымен қатар, Басқарма құзыретіне жатпайтын міндеттерін орындауға қажетті, Компанияның ағымды қызметіне қатысты мәселелері бойынша шешімдер қабылдайды.

4.7.3. Басқарманың Жауапкершілігі

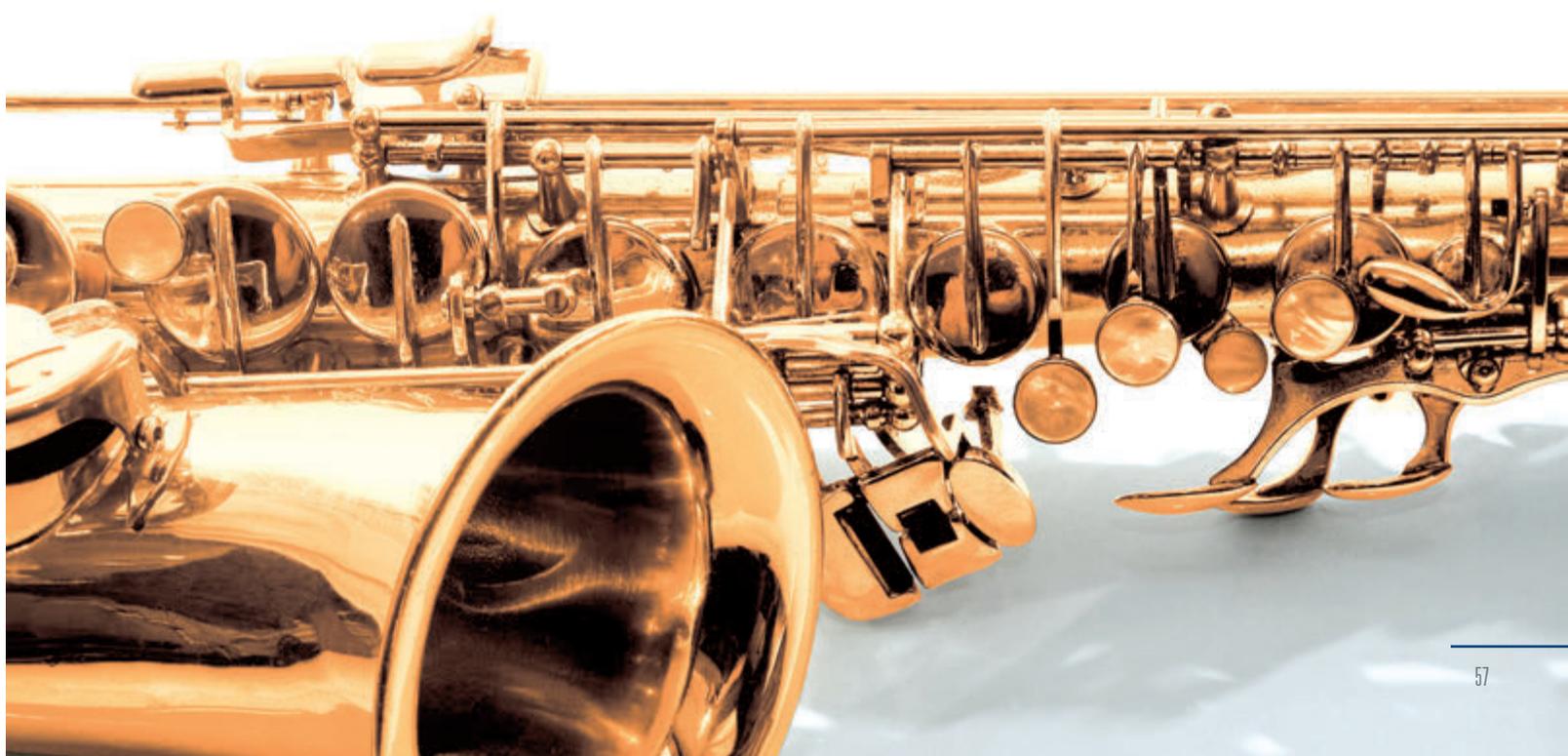
Басқарма Акционерлердің жалпы жиналысы мен Директорлар кеңесінің алға қойылған мақсаттарын жүзеге асыруға қажетті қаржылық және адами ресурстарының бөлінуі үшін жауапты.

Басқарма Компанияның мақсаттарын орындау бойынша жасалған жұмыстары үшін Директорлар кеңесінің алдында есеп береді.

4.7.4. Басқарманың құрамы

2014 жылы Басқарманың құрамына әр-түрлі уақыт кезеңінде сегіз мүше кірді.

Есімі, тегі	Лауазымы
Қайыргелді Қабылдин	Бас директор (Басқарма төрағасы)
Сисенғали Өтеғалиев	Бас директордың өндіріс жөніндегі бірінші орынбасары
Әсем Нүсіпова	Бас директордың экономика және қаржы жөніндегі орынбасары
Руслан Местоев	Бас директордың бизнесті қолдау жөніндегі орынбасары
Болат Отаров	Бас директордың тасымалдау жөніндегі орынбасары
Болат Зәкіров	Бас директордың даму жөніндегі орынбасары
Алмас Оңғарсынов	Аппарат жетекшісі (27.05.2014ж-дан бастап)
Жайдарман Исақов	Құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директор

СИСЕНҒАЛИ ӨТЕҒАЛИЕВ

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының өндіріс жөніндегі бірінші орынбасары

1950 жылғы 9 маусымда туған. 1972 жылы Тюмень индустриалды институтының геологиялық барлау факультетін «Геология және мұнай және газ кен орындарын барлау» мамандығы бойынша тәмамдаған, мамандығы - тау-кен инженер-геологы.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР

1972 – 1984 жылдары

Мұнай мен газды шығару бойынша оператор болды, «Маңғышлақмұнай» ӨБ-де әр түрлі инженерлік-техникалық лауазымдарында қызмет етті.

1984 – 1995 жылдары

Мұнай кәсіпшілігінің бастығы болды, «Маңғышлақмұнай» ӨБ-де «Жетібаймұнай» МГШБ бас инженері-бірінші орынбасары болды.

1995 – 1997 жылдары

Қазақстан Республикасының мұнай және газ өнеркәсібі Министрлігінде өндірісті дамытудың бас басқармасы бастығы лауазымында қызмет етті.

1997 – 2002 жылдары

«Қазақойл» ТМК ЖАҚ техникалық саясат бөлімінің бас маманынан жобалар өндірісі басқармасы бөлімінің директорына дейінгі лауазымдарда қызмет етті.

2002 – 2004 жылдары

Мұнай шығару және алу бөлімінің директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ мұнай және газды шығару бойынша бөлімінің директоры болды.

2004 – 2007 жылдары

«ҚазМұнайГаз» Барлау Шығару» АҚ өндіріс бойынша бас директорының орынбасары болды.

2007 – 2009 жылдары

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ басқарушы директоры лауазымында қызмет етті.

2009 – 2012 жылдары

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ шығару жобалары бойынша бас менеджер лауазымында қызмет етті.

2012 жылдың наурыз айынан «ҚазТрансОйл» АҚ өндіріс бойынша бас директорының бірінші орынбасары.

2012 жылғы 16 наурыздан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Ағымды сайлау күні: 2012 жылғы 23 мамыр.

Қазақстан Республикасының азаматы.

Компанияның барлық орналастырылған акциялардың жалпы санының 4 650 данасын немесе 0,0012%-ын иемденеді.

Компанияның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

ӘСЕМ НҮСІПОВА

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

1975 жылғы 1 мамырда туған. 1996 жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетін «Экономика және менеджмент» мамандығы бойынша тәмамдады, мамандығы - экономист, менеджмент саласындағы маман. 1998 жылы дәл осы университетте «Экономика» мамандығының, «Экономика және менеджмент» бағыты бойынша магистратурасын аяқтады, экономика магистрі дәрежесін алды.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

1998 – 2008 жылдары

Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университетінің «Менеджмент» кафедрасының оқытушысы, NPV консалтингтік фирмасының сарапшы-талдаушы, Қазақстан Республикасының Қауіпсіздік Кеңесінде бас сарапшы, Қазақстан Республикасының Президенті Әкімшілігі секторының меңгерушісі, Қазақстан Республикасының қаржы министрінің кеңесшісі, Премьер-министрдің кеңесшісі, Қазақстан Республикасының Премьер-министрінің кеңесшісінің құрама талдау бөлімінің меңгерушісі, Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау вице-министрі қызметтерін атқарған.

2008 жылдың желтоқсанынан «ҚазТрансОйл» АҚ экономика мен қаржы бойынша бас директорының орынбасары лауазымында қызмет етеді.

2009 жылғы 12 ақпаннан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Ағымды сайлау күні: 2013 жылдың 20 қыркүйегі.

Қазақстан Республикасының азаматшасы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

РУСЛАН МЕСТОЕВ

«ҚазТрансОйл» АҚ бизнесті қолдау бойынша бас директордың орынбасары

1973 жылдың 21 тамызында туған. 2002 жылы Абай атындағы Алматы мемлекеттік университетін «Информатика және компьютерлендіру бойынша менеджер» мамандығы бойынша тәмамдады.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

1990 – 2011 жылдары

Қызмет жолын Қазақстан Республикасының сыртқы экономикалық байланыстар Министрлігіндегі «Каззахинторг» Мемлекеттік сыртқы сауда компаниясының ЭЕМ операторы болып бастады. «Внешинвест» корпорациясында, «Ұлар» Ашық Жинақтаушы Зейнетақы Қоры ЖАҚ жауапты лауазымдарында қызмет етті, Атырау облысы Әкімінің кеңесшісі болды, «Қазақстан Халық Банкі» ААҚ

Атырау облыстық бөлімшесіне басшылық етті, Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникациялар Министрлігінің көлік қызметтері нарығы мен автоэлектр көлігінің даму бөлімінің бастығы болды.

«Мұнай және Газ көлігі» АҚ бас директорының кеңесшісі болды, келісімшарт бөлімінің директоры, Мәскеу қаласындағы «ҚазТрансОйл» АҚ Өкілдігінің Басшысы, «Қазақстан Темір Жолы» ҰК АҚ мемлекеттік сатып алулар бойынша басқарушы директоры қызметтерін атқарды.

Солтүстік Каспий Операциялық Компаниясында және Shell Development Kashagan (Нидерланды) жұмыс істеді.

2011 – 2012 жылдары

«ҚазТрансОйл» АҚ бизнесті қолдау бойынша басқарушы директоры лауазымында қызмет етті, «ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі болды, «ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бойынша бас директорының лауазымында қызмет етті.

2012 жылдың 20 қыркүйегінен «ҚазТрансОйл» АҚ бизнесті қолдау бойынша бас директорының орынбасары болып табылады.

2011 жылдың 9 желтоқсанынан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Ағымды сайлау күні: **23 мамыр 2012 жыл.**

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

БОЛАТ ОТАРОВ

«ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының тасымалдау жөніндегі орынбасары

1966 жылдың 23 ақпанында туған. 1988 жылы В.И.Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтын «Машина құру технологиясы, металл кесуші станоктар мен құрылғылар» мамандығы бойынша тәмамдады, мамандығы инженер-механик.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

1988 – 1998 жылдары

«Қаражанбастермұнай» МГШБ, «Комсомольскнефть» МГШБ, «Қаламқас-МұнайГаз» МГШБ, «Южнефтепровод» ӨБ сынақ-сараптама бөлімдерінде жұмыс істеді.

1998 – 1999 жылдары

«ҚазТрансОйл» АҚ Батыс бөлімшесінің тасымалдау бойынша директордың орынбасары, тауар-көліктік бөлімінің бастығы болды.

1999 – 2003 жылдары

«ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бөлімінің директоры лауазымында жұмыс істеді.

2003 – 2006 жылдары

«ҚазТрансОйл» АҚ тауар-көліктік операциялары бойынша атқарушы директор болды.

2006 – 2007 жылдары

«ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бойынша атқарушы директоры болды.

2007 жылдың мамырынан

«ҚазТрансОйл» АҚ тасымалдау бойынша бас директорының орынбасары болып табылады.

2008 жылдың 20 ақпанынан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі.

Ағымды сайлау күні: **23 мамыр 2012 жыл.**

Қазақстан Республикасының азаматы.

Batumi Terminals Limited компаниясының Директорлар кеңесінің мүшесі болды.

Компанияның барлық орналастырылған акциялардың жалпы санының 135 данасын немесе 0,000035%-ын иемденеді.

Компанияның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

БОЛАТ ЗӘКІРОВ

«ҚазТрансОйл» АҚ даму бойынша бас директорының орынбасары

1976 жылдың 16 шілдесінде туған. 1997 жылы Қазақ Мемлекеттік Басқару Академиясын «Халықаралық экономикалық қарым-қатынас» мамандығы бойынша тәмамдады, мамандығы экономикалық-халықаралық саясат білгірі. Данди қаласының (Ұлыбритания) Университетінде (MSc in Energy Studies) энергетикалық саладағы ғылым магистрі дәрежесін алды, мамандығы- мұнай мен газ экономикасы.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

1999 – 2001 жылдар

«ҚазТрансОйл» АҚ стратегиялық жоспарлау бөлімінің маманы, бас маманы, жоба үйлестірушісі, «ҚазТрансОйл» АҚ жобаларын басқару бөлімінің менеджері қызметтерін атқарды.

2001 – 2006 жылдар

«ҚазТрансОйл» АҚ көлік логистикасы бөлімінің директоры, бас менеджері болып жұмыс істеді.

«ҚазТрансОйл» АҚ келешек даму бөлімінің директоры лауазымында қызмет етті.

2006 – 2009 жылдар

«ҚазТрансОйл» АҚ даму бойынша бас директорының орынбасары лауазымында қызмет етті.

2009 – 2010 жылдар

«КМГ-Транскаспий» ЖШС бас директорының орынбасары болды.

2010 – 2011 жылдар

«КМГ-Транскаспий» ЖШС бас директоры лауазымында болды.

2012 жылдың қаңтарынан сәуіріне дейін «ҚазТрансОйл» АҚ бас директорының кеңесшісі, одан соң «ҚазТрансОйл» АҚ басқарушы директоры болып қызмет етті.

2012 жылдың мамырынан

«ҚазТрансОйл» АҚ даму бойынша бас директорының орынбасары болып табылады.

2012 жылдың 16 наурызынан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының мүшесі. Ағымды сайлау күні: **23 мамыр 2012 жыл.**

«КТК-Р» ЖАҚ және Batumi Terminals Limited компаниясының Директорлар кеңесінің мүшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының азаматы

Компанияның жалпы орналастырылған акциялар санының 1 520 данасын немесе 0,0004%-ын иемденеді.

Компанияның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

АЛМАС ОҢҒАРСЫНОВ

«ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі

1976 жылдың 10 қазанында дүниеге келген. 1998 жылы Қазақ Мемлекеттік Академиясын «Қаржы және кредит» мамандығы бойынша тәмамдаған, мамандығы - экономист. 2005 жылы Ш.Есенов атындағы Ақтау мемлекеттік университетін «Мұнай және газ кен орындарын шығару» мамандығы бойынша тәмамдады, мамандығы - тау-кен инженері.

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ЖӨНІНДЕГІ МӘЛІМЕТТЕР:

1998 – 1999 жылдары

Алматы қ. Әуезов ауданы бойынша Салық комитетінде, Алматы қ. бойынша салық полициясының Бас басқармасында салық инспекторы лауазымында жұмыс істеді, салық полициясының лейтенанты.

2000 – 2002 жылдары

«Қазақойл» Ұлттық мұнайгаз компаниясында Теңіз жобасы басқармасының бас талдаушысы, қызметтік жобалар басқармасы секторының меңгерушісі, қызметтік жобалар басқармасының менеджері лауазымдарында жұмыс істеді.

2002 жылы «Өзен мұнайгаз» ААҚ вице-президенті болды.

2002 – 2004 жылы

Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау бойынша Қазақстан Республикасының Агенттігі.

Маңғыстау облысының табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау бойынша басқармасының директоры лауазымында жұмыс істеді.

2004 жыл

«Барлау Шығару», «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ бас директорының Кеңесшісі, аппарат жетекшісі.

2009-2011 жылдары

«МемҒӨОжер» РМК бас директорының кеңесшісі, коммерциялық директоры, бас директор орынбасары лауазымдарында жұмыс істеді.

2012 жылдың 9 шілдесінен

«ҚазТрансОйл» АҚ аппаратының жетекшісі болып табылады.

2014 жылдың 27 мамырынан «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі болып табылады.

Қазақстан Республикасының Азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акциялары иемденбейді.

Компанияның қызмет көрсетушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

ЖАЙДАРМАН ИСАҚОВ

«ҚазТрансОйл» АҚ құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директоры

1965 жылдың 29 қазанында дүниеге келген. 1989 жылы С.М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетін «Құқықтану» мамандығы бойынша тәмамдады, мамандығы – заңгер. 2003 жылы Ресей Федерациясы Үкіметінің жанындағы Халық шаруашылығы академиясында оқудан өтті, мамандануының тақырыбы «Мұнай-газ саласындағы заңгер».

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР:

1989 – 2000 жылдар

Өзінің еңбек қызметін КСРО Қорғаныс министрлігі Сауда басқармасының №456 сауда-дайындау базасының заңи кеңесшісі ретінде бастады, одан кейін заңгерлік компанияларда, «Бокас» Корпора-

циясында – заңгерлік бөлім бастығы болып, «Туранбанк» Қазақ акционерлік банкінің Мәскеу бөлімшесінде – жетекші заңи кеңесші, бас маман-заңи кеңесші болып жұмыс істеді, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінде бас маманнан бастап, заңгерлік қызмет департаменті директорының орынбасарына дейінгі лауазымдарды иемденді.

2000 – 2001 жылдар

«ҚазТрансГаз» ЖАҚ заңгерлік департаменті директорының орынбасары лауазымын иемденді.

2001 – 2002 жылдар

«Мұнай және Газ Тасымалдау» ҰК АҚ заңгерлік департаментінің бас заңи кеңесшісі болды.

2002 жыл

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ құқықтық қамтамасыз ету департаментінің бас заңгері лауазымын иемденді.

2002 – 2014 жылдар

«ҚазТрансОйл» АҚ заңгерлік департаментінің директоры болды.

2014 жылдың 4 мамырынан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ заңгерлік қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директоры болып табылады.

2013 жылдың 12 мамырынан бастап «ҚазТрансОйл» АҚ Басқарма мүшесі болып табылады.

Ағымдағы сайланған күні: **23 мамыр 2012 жыл.**

Қазақстан Республикасының азаматы.

Басқа ұйымдардың басқару органдарының құрамына кірмейді.

Компанияның және оның ЕББҰ акцияларын иемденбейді.

Компанияның жеткізушілері мен бәсекелестерінің акцияларын иемденбейді.

4.7.5. Басқарманың 2014 жылғы мәжілістері туралы ақпарат

2014 жылы Басқарма 33 іштей мәжіліс өткізді, олардың барысында қаралған 202 мәселе бойынша шешімдер қабылданды.

2014 жылдағы Басқарманың мәжілістеріне қатысушылық

Басқарма мүшесі	Мәжілістерге қатысушылық	%	Есепті кезеңде Басқарма құрамында болу кезеңі
Қайыргелді Қабылдин	33-тен 32	97	01.01.2014 – 31.12.2014
Сисенғали Өтеғалиев	33-тен 22	67	01.01.2014 – 31.12.2014
Әсем Нүсіпова	33-тен 29	88	01.01.2014 – 31.12.2014
Руслан Местоев	33-тен 25	76	01.01.2014 – 31.12.2014
Болат Отаров	33-тен 21	64	01.01.2014 – 31.12.2014
Болат Зәкіров	33-тен 27	82	01.01.2014 – 31.12.2014
Алмас Оңғарсынов	21-ден 16	76	27.05.2014 – 31.12.2014
Жайдарман Исақов	33-тен 29	88	01.01.2014 – 31.12.2014

Жылдың ішінде Басқарма өзгелерінен басқа келесі шешімдерді қабылдады:

- нәтижесінде құны Компания активтерінің құнының 2%-нан артық, бірақ 25%-ынан кем көлемді құрайтын мүлкікті Компания иеліктен шығаратын және/немесе сатып алатын мәмілені жасау туралы;
- жасалуында Компанияның мүдделілігі бар, «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін ұйымдармен мәмілелер жасау туралы;

- Компанияның демеушілік (қайырымдылық) жәрдем көрсетуі туралы;
- ЕББҰ қызметінің мәселелері бойынша.

Басқарма 2014 жылы Компанияның келесі ішкі құжаттарын бекітті:

- «ҚазТрансОйл» АҚ-тың жұмыс істемейтін зейнеткерлері мен мүгедектеріне әлеуметтік қолдау көрсету ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ-тағы дағдарысқа қарсы коммуникацияларды басқару ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдерін басқару ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ компаниялар тобының Есеп саясатын қолдану жөніндегі жұмыс нұсқаулығы;
- «ҚазТрансОйл» АҚ-та «Жаса, Қазақ тілі!» конкурсын өткізу ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ-та төлемдерді ұйымдастыру және жүзеге асыру ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы тәуекелдерді басқару ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ-қа келіп түсетін тауарларды қабылдау және рәсімдеу ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ-та мұнай тасымалдау мен су берудің (диспетчерлеу) технологиялық үдерісін жедел түрде басқаруды ұйымдастыру ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ активтерін бағалау және қамтамасыз етуге арналған активтерін тексеру жөніндегі есептермен жұмыс жасау ережелері;
- ақпаратты өңдеу, өндірістік-технологиялық байланыс жүйелеріне, «ҚазТрансОйл» АҚ өнеркәсіптік жүйелері мен технологиялық үдерістерді автоматтандырылған түрде басқарудың техникалық және бағдарламалық құралдарының кешеніне өзгертулер енгізу ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі бойынша нұсқаулық;
- Қаржы есептемесін дайындау және қаржы есептемесіне сыртқы аудит жасау барысында «ҚазТрансОйл» АҚ корпоративтік хатшысы мен құрылымдық бөлімшелерінің арасындағы өзара әрекеттесу регламенті;
- «ҚазТрансОйл» АҚ шоғырландырылған қаржы есептемесін дайындау ережелері;
- «ҚазТрансОйл» АҚ орталық аппаратының әкімшілік-шаруашылық мәселелер бойынша қызметкерлерінің қанағаттанушылық деңгейін анықтау әдістемесі;
- Жекелеген бизнес-үдерістер бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ Тәуекелдер мен бақылаулар қалыптамаларының және «ҚазТрансОйл» АҚ бизнес-үдерістерінің жіктеуіші.

4.7.6. Басқарманың жанындағы Тәуекелдер жөніндегі комитеттің жұмысы туралы есеп

Тәуекелдерді басқару және олар бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасына ұсынымдар дайындау мәселелерін алдын-ала қарау мақсатында, Басқарманың жанында Тәуекелдер жөніндегі комитет жұмыс істейді. Комитет сабағаттық-кеңесші орган болып табылады және өз қызметін «ҚазТрансОйл» АҚ Тәуекелдер жөніндегі комитеті туралы Қағидаға және Компанияның тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау саласындағы өзге ішкі құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

2014 жылдың ішінде Тәуекелдер жөніндегі комитет келесі компоненттердің шеңберінде Компанияның ішкі бақылау жүйесін (әрі қарай – «ІБЖ») және тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін (әрі қарай – «ТБЖ») әрі қарай енгізуге және жетілдіруге бағытталған 6 мәжіліс өткізді, олардың 4-уі ішкі және 2-уі сырттай:

- әдістемелік базаны жетілдіру;
- тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау;
- мониторинг.

«Әдістемелік базаны жетілдіру» компоненті шеңберінде Тәуекелдер жөніндегі комитет келесілерді қарастырды:

- ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша есеп;
- ішкі бақылау жүйесінің тәуекелдері мен бақылауларының қалыптамасы.

«Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау» компонентінің шеңберінде Тәуекелдер жөніндегі комитет келесілерді қарастырды:

- «ҚазТрансОйл» АҚ тәуекелдерінің тізілімі және тәуекелдерінің картасы;
- негізгі тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейі;
- негізгі тәуекел көрсеткіштері;
- Компания тәуекелдерінің әсер етуін бағалау шәкілі (тәуекелдердің әсер етуінің қаржылық және бейқаржылық көрсеткіштері);
- Компания тәуекелдері Жіктеуішісі.

«Мониторинг» компонентінің шеңберінде Тәуекелдер жөніндегі комитет келесілерді қарастырды:

- Компания тәуекелдерінің серпіні туралы есеп;
- Компанияның негізгі тәуекелдерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарының орындалуы туралы есеп;
- Компанияның тәуекелдер картасы;
- негізгі тәуекел көрсеткіштерінің ағымдағы жағдайы туралы есеп;
- негізгі тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейлерінің сақталуы туралы есеп.

4.8. КОРПОРАТИВТІК ЭТИКА

«ҚазТрансОйл» АҚ қызметінің қалыптасуы негізделетін негізгі корпоративтік құндылықтар – қызметкерлерінің ар-ұяттылығы, сенімділігі, кәсіпқойлығы, олардың еңбегінің тиімділігі, өзара көмекке келу, бір-біріне, мүдделі тараптарға және жалпы қоғамға құрметпен қарау болып табылады.

Компания өз қызметін жүзеге асыру барысында да корпоративтік этиканың жоғары стандарттарын ұстанады:

- Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын, мемлекеттік органдар актілерін, Акционерлердің жалпы жиналысының шешімдерін, Компанияның қызметіне қатысты өзге құжаттардың нормаларын орындайды;
- адам құқықтарының сақталуын және құрметтелуін қамтамасыз етеді;
- әділ түде және адал ниетпен әрекет етеді, параны және осыған ұқсас теріс іскерлік тәжірибені, сондай-ақ сыйлықтар сыйлау және алу тәжірибесін қабылдамайды, бірақ іскерлік тәжірибеде қабылданғандарын қоспағанда;
- лауазымды тұлғалармен және қызметкерлермен әділ түрде, құрметпен және этикалық нормалардың сақталуымен қатынасады;

- мүдделі тараптармен арадағы барлық қарым-қатынастардың өзара тиімді болуына талпынады;
- қоршаған ортаға ұқыпты қарайды және құрмет көрсетеді.

Компанияда бұзушылық деректерін болдырмауға және алдын кесуге бағытталған барлық қисынды іс-шаралар қолға алынуда. Компанияның осы бағыттағы барлық әрекеттері бірқатар құжаттармен регламенттелген, олардың негізгісі – «ҚазТрансОйл» АҚ бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару саясаты.

Аталған Саясатта – осы Саясатпен реттелетін бұзушылық ұғымы және оның түрлері ашып көрсетіледі, «ҚазТрансОйл» АҚ-та бұзушылықтардың алдын алудың, анықтаудың және зерттеп тергеудің тиісті рәсімдерін, соның ішінде жемқорлыққа қарсы әрекет етуге бағытталған рәсімдерді қамтамасыз ету мақсатында, бұзушылықтардың туындау тәуекелін басқару үдерісін қатысушылардың өкілеттіктері мен жауапкершілігін анықтайды. «ҚазТрансОйл» АҚ қызметкерлері өз қызметі барысында осы Саясатта белгіленген қағидалар мен рәсімдерді ұстанады.

4.9. КОРПОРАТИВТІК ЖАНЖАЛДАРДЫ ЖӘНЕ МҮДДЕЛЕР ЖАНЖАЛДАРЫН РЕТТЕУ

Директорлар кеңесінің мүшелері және Басқарма мүшелері, сондай-ақ Компанияның қызметкерлері өздерінің кәсіби жұмысын – корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалын болдырмастан, Компания мен акционерлердің мүдделеріне сай тиісті қамқорлықпен және абайлықпен орынды түрде және адал ниетпен орындайды.

Корпоративтік жанжалдар бар болған немесе туындаған жағдайда, Компанияның лауазымды тұлғалары Корпоративтік хатшыға осындай жанжалдардың бар болуы және туындауы туралы дер кезінде хабарлайды.

Мүдделердің жанжалдарының алдын алу жөніндегі рәсімдер, сондай-ақ мүдделердің жанжалдарын реттеу жөніндегі іс-шаралар шеңберіндегі Компания органдарының қызметі «ҚазТрансОйл» АҚ Корпоративтік басқару кодексімен және Корпоративтік этика кодексімен регламенттелген.

Компанияның лауазымды тұлғалары корпоративтік жанжалдар мен мүдделердің жанжалдарына жол бермеу және алдын алу мақсатында:

- Қазақстан Республикасының заңнамасына, Корпоративтік басқару кодексіне және Компанияның басқа да ішкі құжаттарына сәйкес акционерлердің құқықтарын сақтайды;
- Компания туралы құпия ақпаратты жеке мүдделеріне сай немесе үшінші тұлғалардың мүдделеріне сай пайдаланбайды және жария етпейді;

- өзінің үлестес тұлғалары туралы және олардың үлестестігінің туындау негіздемелерінің өзгеруі туралы мәліметтерді Компанияға тұрақты түрде және дер кезінде хабарлайды;
- Компания мен акционерлердің арасында мүдделердің жанжалының және корпоративтік жанжалдардың туындауына апарып соқтыруы мүмкін жағдайларға жол бермеуге тырысады және осындай әрекеттерден тыйылады.

Корпоративтік жанжал деңгейін бағалаудың әділдігін қамтамасыз ету мақсатында және оны тиімді реттеуге жағдай жасау үшін, жанжалмен мүдделері қозғалатын немесе қозғалуы мүмкін тұлғалар оны реттеуге қатыспайды.

Бас директор (Басқарма төрағасы) Компанияның атынан, шешім қабылдануы – Директорлар кеңесінің құзыретіне жатқызылмаған мәселелердің барлығы бойынша корпоративтік жанжалдарды реттеуді жүзеге асырады, сондай-ақ корпоративтік жанжалдарды реттеу жөніндегі жұмысты жүргізу тәртібін өз бетінше анықтайды.

Директорлар кеңесі өз құзыретіне жатқызылған мәселелердің барлығы бойынша корпоративтік жанжалдарды реттеуді жүзеге асырады. Корпоративтік хатшы корпоративтік жанжалдың мәнісі туралы Директорлар кеңесінің хабардар болуының барынша мүмкін деңгейін қамтамасыз етеді.

4.10. «ҚАЗТРАНСОЙЛ» АҚ 2014 ЖЫЛЫ ЖАСАҒАН ЖАСАЛУЫНДА «ҚАЗТРАНСОЙЛ» АҚ МҮДДЕЛІЛІГІ БАР МӘМІЛЕЛЕРДІҢ ТІЗІМІ

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
«ҚАЗАҚОЙЛ – АҚТӨБЕ» ЖШС		
1.	– Құмжарған – «Мұнайшы» вахталық кенті су таратқышы арқылы «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Ақтөбе мұнай құбыры басқармасының «Алибекмола БМАС-ын сумен қамтамасыз ету жөніндегі қызметтерді ұсынуға арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)
2.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Ақтөбе мұнай құбыры басқармасының қазандығының қажеттіліктері үшін мұнай жеткізу келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 8 сәуір 2014 жылғы шешімі (хаттама №3/2014)
3.	– көлік экспедициясы келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 15 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №13/2014)
«ТЕҢІЗШЕВРОЙЛ» ЖШС		
4.	– өнімді (табиғи газ) сатып алу және сату келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)
5.	– өнімді (жанғыш табиғи газ) сатып алу және сату келісім-шарты 663 шақырым МАС-та, Т.Қасымов атындағы МАС-та, «Индер» МАС-та, «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының «Қиғаш» ЖӨДС-те	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 15 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №13/2014)
«МАҒЫСТАУМҰНАЙГАЗ» АҚ		
6.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС қажеттіліктері үшін табиғи газды жіберуге және қабылдауға арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)
7.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС және «Қаламқас» БМАС қажеттіліктері үшін су жіберуге арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 8 сәуір 2014 жылғы шешімі (хаттама №3/2014)
8.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаламқас» МАС үшін ыстық су түрінде жылу энергиясын жіберуге (тұтынуға) арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 5 қыркүйек 2014 жылғы шешімі (хаттама №9/2014)
9.	– көлік экспедициясы келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 15 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №13/2014)
10.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС қажеттіліктері үшін табиғи газды жіберуге және қабылдауға арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №14/2014)
11.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаламқас» БМАС үшін ыстық су түрінде жылу энергиясын жіберуге (тұтынуға) арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №14/2014)
12.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Маңғыстау мұнай құбыры басқармасының «Қаражанбас» МАС және «Қаламқас» БМАС қажеттіліктері үшін су жіберуге арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №14/2014)
«СНПС-АҚТӨБЕМҰНАЙГАЗ» АҚ		
13.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Ақтөбе мұнай құбыры басқармасының Жаңажол жатақханасының қажеттіліктері үшін табиғи газды жеткізуге арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)
14.	– көлік экспедициясы келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 15 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №13/2014)
«ПЕТРО ҚАЗАҚСТАН ОЙЛ ПРОДАКТС» ЖШС		
15.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Шығыс филиалының Шымкент мұнай құбыры басқармасының «Шымкент» АЖП-де сумен қамтамасыз ету (су беру) және пайдаланылған суды бұру (қабылдау) жөніндегі қыметтерді көрсетуге арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
16.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Шығыс филиалының Шымкент мұнай құбыры басқармасының «Шымкент» АЖП-де сумен қамтамасыз ету (су беру) және пайдаланылған суды бұру (ағынды суларды қабылдау) жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №14/2014)
«КИ ДИСТРИБЬЮШН» ЖШС		
17.	– жеткізу келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 25 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2/2014)
18.	– жеткізу келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 7 қараша 2014 жылғы шешімі (хаттама №11/2014)
19.	– жеткізу келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №14/2014)
«САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНА» КОРПОРАТИВТІК УНИВЕРСИТЕТІ» ЖЕКЕ МЕКЕМЕСІ		
20.	– оқыту бағдарламаларын ұйымдастыру және өткізу жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 17 сәуір 2014 жылғы шешімі (хаттама №4/2014)
21.	– қызметкерлерді ұсыну жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 маусым 2014 жылғы шешімі (хаттама №6/2014)
22.	– оқыту бағдарламаларын ұйымдастыру және өткізу жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 21 қараша 2014 жылғы шешімі (хаттама №12/2014)
«BIOENGINEERING» ЖШС		
23.	– тарихи ластықтарды жоюды жүзеге асыру жөніндегі (бұзылған жерлерді жиыстыру) қызметтерді көрсету туралы, бұзылған жерлерді кейіннен қайта қалпына келтіру мақсатында мұнаймен ластанған топырақты «Bioengineering» («Биоинжиниринг») жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің арнайы алаңына (арнайы жабдықталған орындарына) шығару туралы келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 мамыр 2014 жылғы шешімі (хаттама №5/2014)
«ҚАЗТУРБОЖӨНДЕУ» СЕРВИС ОРТАЛЫҒЫ» ЖШС		
24.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының Құлсары мұнай құбыры басқармасының Қосшағыл МАС технологиялық құбырында сақтандыру қақпақшаларының торабы мен лай ұстағыштардың сүзгілерін орнықтыру жөніндегі жұмыстарды орындауға арналған мердігерлік келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 мамыр 2014 жылғы шешімі (хаттама №5/2014)
25.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының «Қиғаш» ЖӨДС шаруашылық-тұрмыстық мақсаттағы құбырларын қайта құру жөніндегі жұмыстарды орындауға арналған мердігерлік келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 мамыр 2014 жылғы шешімі (хаттама №5/2014)
26.	– «ҚазТрансОйл» АҚ Батыс филиалының «Қиғаш» ЖӨДС өндірістік-тұрмыстық көрізін қайта құру жөніндегі жұмыстарды орындауға арналған мердігерлік келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 мамыр 2014 жылғы шешімі (хаттама №5/2014)
«ҚАЗАҚСТАН-ҚЫТАЙ ҚҰБЫРЫ» ЖШС		
27.	– Атасу – Алашанькоу магистральдық мұнай құбырын пайдалануға арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 31 шілде 2014 жылғы шешімі (хаттама №8/2014)
28.	– Кеңқияқ – Құмкөл магистральдық мұнай құбырын пайдалануға арналған келісім-шарт	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 31 шілде 2014 жылғы шешімі (хаттама №8/2014)
«КАЗКОММЕРЦ СЕКЬЮРИТИЗ» АҚ («КАЗКОММЕРЦБАНК» АҚ ЕНШІЛЕС ҰЙЫМЫ)		
29.	– 6 қаңтар 2014 жылғы №US35/2014 «ҚазТрансОйл» АҚ құнды қағаздары бойынша маркет-мейкер қызметтерін көрсетуге арналған келісім-шартқа №1 қосымша келісім	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 5 қыркүйек 2014 жылғы шешімі (хаттама №9/2014)
«БТА САҚТАНДЫРУ» БТА БАНК ЕК» АҚ		
30.	– міндетті экологиялық сақтандыру келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Директорлар кеңесінің 27 маусым 2014 жылғы шешімі (хаттама №7/2014)
«МҰНАЙТАС» СБҚК» АҚ		
31.	– магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт («Кеңқияқ-Атырау» магистральдық мұнай құбырының нысандары мен имараттарын пайдалану)	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 5 ақпан 2014 жылғы шешімі (хаттама №2)

№	Мәміленің атауы	«ҚазТрансОйл» АҚ органының шешімі
32.	– магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шартты бұзу туралы келісім (Кеңқияқ – Атырау магистральдық мұнай құбырының нысандары мен имараттарын пайдалану) 14 ақпан 2014 жылғы № 44-2014//OS2/2014	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 6 тамыз 2014 жылғы шешімі (хаттама №17)
33.	– магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт (Кеңқияқ – Атырау магистральдық мұнай құбырының нысандары мен имараттарын пайдалану)	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 26 тамыз 2014 жылғы шешімі (хаттама №19)
34.	– магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерді сатып алу туралы келісім-шарт (Кеңқияқ – Атырау магистральдық мұнай құбырының нысандары мен имараттарын пайдалану)	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 30 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №33)
«ҚАЗМҰНАЙГАЗ» ҰК АҚ		
35.	– мүлікті сенімгерлікпен басқару келісім-шарты	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 1 сәуір 2014 жылғы шешімі (хаттама №7)
«ӨЗЕНМҰНАЙГАЗ» АҚ, «ЕМБІМҰНАЙГАЗ» АҚ, «ҚАЗМҰНАЙТЕҢІЗ» ТЕҢІЗ МҰНАЙ КОМПАНИЯСЫ ЖШС, «ҚАЗАҚТҰРКМҰНАЙ» ЖШС ЖӘНЕ «ҚМГ ҚАШАҒАН Б.В.» ЖАУАПКЕРШІЛІГІ ШЕКТЕУЛІ ЖЕКЕ КОМПАНИЯСЫ		
36.	– көлік экспедициясы келісім-шарттары	«ҚазТрансОйл» АҚ Басқармасының 11 желтоқсан 2014 жылғы шешімі (хаттама №31)

4.11. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ

Компания стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге кері әсерін тигізуі мүмкін әлеуетті тәуекел уақиғаларын дер кезінде сәйкестендіруге, бағалауға, мониторинг жасауға және төмендетуге бағытталған корпоративтік басқару жүйесінің негізгі элементі ретінде ТБКЖ және ІБЖ жүйелерін дамытудың маңыздылығын түсінеді.

Компанияның құнының өсуі, оның табыстылығы мен тәуекелдердің арасындағы барынша оңтайлы теңгерімге қол жеткізу үшін Компания ұйымдастырушылық іс-шаралардың, әдістемелердің, рәсімдердің, корпоративтік мәдениет пен әрекеттердің жиынтығын қолдану жолымен ТБКЖ мен ІБЖ-сін дамытады және жетілдіреді.

Компания тәуекелдерді басқару бойынша бірыңғай әдістемелік базаны қалыптастырды, Компанияның Тәуекелдер жіктеуішін бекітті, тәуекелдерді лимиттеу тәжірибесі енгізілді, атап айтқанда: негізгі тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейлері мен қаржылық және бейқаржылық көрсеткіштердегі тәуекелдің шекараларын анықтау, банк-контрагенттерге лимиттер орнату, сондай-ақ негізгі тәуекел көрсеткіштерін жетілдіру жүзеге асырылды.

ІБЖ-сін әрі қарай енгізу және жетілдіру мақсатында Компания ІБЖ-сін регламенттейтін келесі ішкі құжаттарды жетілдірді және бекітті:

- Компанияның ІБЖ саясаты, ол – даму ниеттері мен бағыттары туралы, ішкі бақылау саласындағы қағидаттар туралы мәлімдемелі қамтиды және ІБЖ жетілдіру және дамыту бойынша басшылықтың жалпы пайымдауын білдіреді;
- Компанияның ІБЖ регламенті, ол – ІБЖ ұйымдастырылуы, жұмыс жасауы және тиімділігі үшін жауапкершіліктің бөлінуі және ІБЖ субъектілерінің өзара әрекеттестігін анықтайды.

Сонымен қатар, үдерістік деңгейдегі тәуекелдерді дер кезінде анықтауға және талдауға, сондай-ақ осындай тәуекелдерді басқару бойынша бақылау рәсімдерін анықтауға және талдауға бағытталған тиімді ІБЖ құру үшін, тәуекелдер мен бақылаулардың қалыптамылары және жекелеген бизнес-үдерістердің блок-тәсімдері жетілдірілді және бекітілді, Компанияның Бизнес-үдерістерінің жіктеуіші бекітілді.

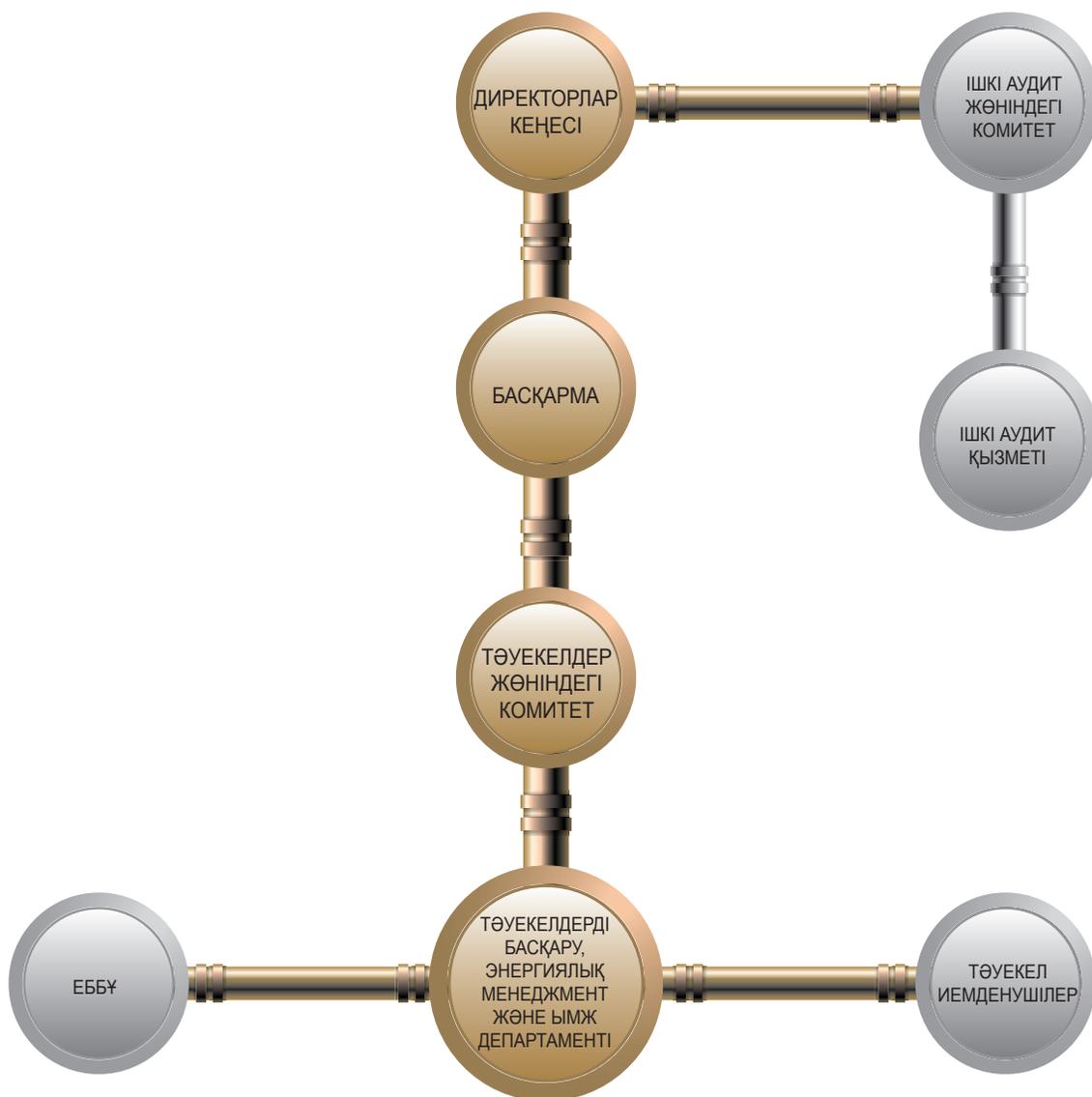
2014 жылы Компанияның Ішкі аудит қызметі Компаниядағы ТБКЖ және ІБЖ тиімділігін тәуелсіз бағалауды жүзеге асырды. ТБКЖ тиімділігінің жиынтық бағасы 75% (жоғары), ал ІБЖ – 80% (жоғары) құрады. Жүргізілген бағалаудың нәтижелері бойынша ТБКЖ мен ІБЖ-сін әрі қарай жетілдіру жөніндегі жоспарлар әзірленді.

Компаниядағы тәуекел мәдениеті – Компания және оның ЕББҰ-ның барлық құрылымдық бөлімшелерінің тәуекелдерді басқару үдерісіне тартылуы жолымен, сондай-ақ Директорлар кеңесі, Басқарма және Компания қызметкерлері арасындағы тұрақты ақпарат алмасудың есебінен дамиды.

Тәуекел мәдениетін арттыру мақсатында 2014 жылы:

- Компанияның Басқармасы мен Директорлар кеңесінің мүшелері үшін, тәуекел сессиясы пішімінде келесі тақырыпта семинар өткізілді: «Тәуекелге бағдарланған шешімдерді қабылдау үшін, бақылау рәсімдерін оңтайландыру үшін ағымдағы басқарушылық қызметте тәуекел менеджменті технологияларын пайдалану»;
- Компанияның және ЕББҰ-ның қызметкерлері үшін, сыртқы кеңесшілердің тартылуымен және Компанияның тәуекел менеджерлерінің күшімен тәуекелдерді басқару саласындағы корпоративтік семинарлар өткізілді.

Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесінің құрылымы

4.11.1. Компанияның негізгі тәуекелдері және оларды барынша азайту шаралары

«ҚазТрансОйл» АҚ әр-түрлі тәуекелдердің әсеріне ұшырауы мүмкін. Компания тәуекелдерінің жіктеуішіне сәйкес, келесі салаларда тәуекелдер болуы мүмкін:

- өндіріс үдерісімен байланысты өндірістік тәуекелдер (технологиялық үдеріс тәуекелдері, Өндірістік бағдарламаны жоспарлау мен бекітуді ұйымдастыру тәуекелдері);
- өндірістік емес бизнес-үдерістермен байланысты өндірістік емес тәуекелдер (стратегиялық және орта мерзімді жоспарлау тәуекелдері, қаржы тұрақтылығының тәуекелдері, қызметкерлердің тәуекелдері, ақпараттық технологиялардың тәуекелдері және т.б.);
- аз басқарылатын немесе басқарылмайтын сыртқы ортаның тәуекелдері (контрагенттердің тәуекелдері, нарық тәуекелдері және т.б.);
- инвестициялық жобалардың тәуекелдері.

Компанияда тәуекелдерді басқару бағдарламасы жыл сайынғы негізде көкейтесті етіледі, ол – тәуекелдер тізілімі мен тәуекелдер картасын, негізгі тәуекел көрсеткіштерін, негізгі тәуекелдерге қатысты төзімділік деңгейін, тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың жоспарын қамтиды.

Компанияның тәуекелдер картасы мен тізіліміне сәйкес, 2014 жылы 67 тәуекел анықталды және бағаланды.

Компанияның аса елеулі тәуекелдері келесілер болып табылады:

Тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар
Жабдықтың өлуі немесе жабдықтың істен шығуы	Техникалық қызмет көрсету және жөндеу жұмыстары; Жабдықты қайта құру, жағалау; Жабдықты пайдаланудың тәртіптемелерін барынша оңтайландыру; Жабдыққа уақытылы диагностика жасау; Жұмыскерлердің біліктілігін арттыру.
Техногендік сипаттағы апаттар	Өрт-тактикалық жаттығулар мен сабақтар өткізу; Өрт қауіпсіздігі шараларына арналған оқулар өткізу; Өндіріс нысандарын өрттен қорғау жөніндегі қызметтерді сатып алу; Қызмет көрсетуші қызметкерлердің білімінің деңгейін арттыру; Мүлікті залалдан ерікті түрде сақтандыру.
Өндіріспен байланысты туындайтын және еңбекке жарамсыздыққа немесе өлімге апарып соқтыратын жазатайым уақиғалар	Жұмыстарды қауіпсіз жүргізу жөніндегі ұйымдық және техникалық іс-шаралар; Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ішкі бақылау; Еңбек жағдайын жақсарту және сауықтыру бойынша, өндірістік жарақаттанушылық пен кәсіби сырқаттардың алдын алу бойынша ұйымдық-техникалық, санитарлық-гигиеналық және емдік-профилактикалық іс-шаралар жоспарын іске асыру; Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқулар және білімді тексеру.
Экологиялық тәуекелдер (кінәрат-талаптар мен әкімшілік айыппұлдар)	Толық мәлімделген көлемде эмиссияға рұқсаттар алу; Қоршаған ортаға шығарылатын эмиссияның лимиттерін сақтау; Жабдықтарды пайдалану ережелерін сақтау; Жабдықтар мен нысандардың технологиялық жұмыстарының тәртіптемелерін жетілдіру; Экологиялық сақтандыру.
Мұнай жеткізудің төмендеуі немесе тоқтауы	Жүк жөнелтушілермен ұзақ мерзімді келісім-шарттар жасау; Жаңа жүк жөнелтушілерді тарту.
Мұнай тасымалдауға арналған тарифтердің төмендеуі	Тарифтік смета шығындарының баптарын, сондай-ақ инвестициялық бағдарламаларды заңнамамен белгіленген мерзімдерде түзету.

Әрбір тәуекел бойынша, тәуекелдің іске асу мүмкіндігін төмендетуге бағытталған ағымдағы алдын алу іс-шаралары және тәуекелдің іске асу салдарын азайтуға бағытталған түзеткіш әсердегі ағымдағы іс-шаралар жетілдірілген, сондай-ақ олардың мерзімдері мен олардың орындалуы үшін жауапты тұлғалар анықталған. Сонымен қатар, тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралардың орындалуына тұрақты мониторинг жасалып отырады және әр тоқсан сайын Компанияның Басқармасына және Директорлар кеңесіне есеп ұсынылады.

Тиімді ТБКЖ мен ІБЖ арқасында, сондай-ақ тәуекелдерді уақытылы анықтаудың, бағалаудың және сәйкесінше әрекет етудің арқасында, Компания мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтерді көрсету бойынша өз қызметін сәтті жалғастыруда және көшбасшылық позицияларын сақтап отыр.

4.12. ЫҚПАЛДАНДЫРЫЛҒАН МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ

Компанияда ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 халықаралық стандарттары талаптарының негізінде ЫМЖ әзірленіп, енгізілді және қазір қолданыста.

Компанияның ЫМЖ-нің негізгі мақсаты – ұсынылатын қызметтердің сапасын арттыруға, қауіпсіз еңбек жағдайын қамтамасыз етуге және жарақаттанушылықты төмендетуге, кәсіби сырқаттардың алдын алуға, қоршаған ортаға келтірілетін әсерді төмендетуге және энергиялық тиімділікті арттыруға бағытталған басқару жүйесін қолдап отыру және ұдайы жақсарту болып табылады.

Компанияның ЫМЖ-сін қолдап отыру және жақсарту мақсатында, есепті кезеңде келесі іс-шаралар жүзеге асырылды:

- Компания қызметкерлерін ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001 және ISO 50001 халықаралық стандарттарының талаптарына

оқыту жүргізілді, сондай-ақ Компанияның ішкі аудиторларын оқыту және машықтандыру жүзеге асырылды;

- Сапа саласындағы Саясат, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау саласындағы Саясат көкейтесті етілді;
- Компанияның энергетикалық саясаты бекітілді;
- энергетикалық аудит жүргізілді;
- Компанияның ішкі бөлімшелерінде ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 50001 халықаралық стандарттарға сәйкестігіне қатысты ішкі аудиттер жүргізілді, олардың нәтижелері бойынша түзету және алдын алу әрекеттерінің жоспарлары, сондай-ақ ЫМЖ-сін жақсарту жөніндегі іс-шаралар жетілдірілді;
- Компания қызметтерін (мұнай тасымалдау бойынша және Қазақстан мұнайын басқа мемлекеттердің құбыр жүйелері арқылы тасымалдауды және транзиттен өткізуді ұйымдастыру бойынша) тұтынушылардың арасында жоспарлы сауалнама жүргізілді. Алынған сауалнамаларды талдаудың нәтижесінде,

- сауалнама жасалған тұтынушылардың 100%-ы көрсетіліп жатқан қызметтердің сапасымен қанағаттанатындығы анықталды;
- жетілдірілген «Тасымалдау» сайты арқылы, мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтерді тұтынушылармен Компанияның кері байланысы жүйесін жетілдіру жөніндегі жоба іске асырылды;
  - «Құжат айналымы» бизнес-үдерісін жетілдірудің шеңберінде SAP HR-ді Электрондық құжат айналымы жүйесімен ықпалдандыру жүзеге асырылды, бақылау хаттарының/тапсырмалардың есептілігі жүйесін жетілдіру орындалды.

**ҚАРЖЫ-ШАРУАШЫЛЫҚ
ҚЫЗМЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛЕРІ ТУРАЛЫ
БАСШЫЛЫҚТЫҢ ЕСЕБІ**

Бұл бөлім «ҚазТрансОйл» АҚ қызметінің нәтижелері мен қаржы жағдайының елеулі өзгерістері мен негізгі беталыстарын анықтауға және бағалауға мүмкіндік беретін талқылаулар мен талдауды қамтиды. Осы шолу «ҚазТрансОйл» АҚ-тың шорғырландырма жылдық қаржы есептемесіне негізделген және оны шоғырландырылған жылдық қаржы есептемесімен және ілеспе ескертулермен

бірге, сондай-ақ осы құжаттың басқа бөлімдерінде ұсынылған өзге ақпаратпен бірге оқу керек. Барлық қаржы деректері және олардың талқылануы Халықаралық бухгалтерлік есеп стандарттары жөніндегі кеңес тарапынан қабылданған Халықаралық қаржы есептемесі стандарттарына (әрі қарай – ХҚЕС) сәйкес дайындалған аудиттелген жылдық шоғырландырылған қаржы есептемесіне негізделеді.

«ҚазТрансОйл» АҚ-тың 2014 және 2013 жылдардағы негізгі шоғырландырылған қаржы нәтижелері (миллион теңгемен)

Көрсеткіштер	Іс жүз. 2014 жыл	2014 жылдың жоспары	Іс жүз. 2013 жыл	2014 жылғы жоспардың орындалуы, %	2013 жылмен салыстырғанда 2014 жылғы өзгеріс, %
Ақшалай түсім	206 637	199 389	196 367	104	105
Сатудың өзіндік құны	-121 309	-122 775	-110 969	99	109
Жалпы пайда	85 328	76 615	85 398	111	100
Жалпы және өкімшілік шығындар	-13 593	-13 869	-11 028	98	123
Негізгі құралдардың құнсыздануы	-8 119	-5 081	-12 663	160	64
Операциялық қызметтен түскен пайда	64 427	64 195	62 617	100	103
Үлескерлік қатысудан түскен табыс/ (шығын)	-6 255	-12 526	11 847	50	-53
Табыс салығы бойынша шығын	-15 699	-14 418	-13 847	109	113
Кезеңдегі таза пайда	46 431	39 622	63 544	117	73

2014 жылы «ҚазТрансОйл» АҚ нәтижелеріне Компанияның және оның еншілес ұйымдарының (әрі қарай Компаниямен бірге – Топ деп аталатын) қызметі ұшырайтын ішкі және сыртқы факторлар әсерін тигізді:

- мұнай тасымалдау тарифінің көтерілуі;

Қолданылу уақыты	1000 шақырымға 1 тонна үшін теңгемен көрсетілген тариф, ҚҚС қоспағанда	
	экспортқа	ішкі нарыққа
2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап	4 850,6	2 931,8
2014 жылдың 1 сәуірінен бастап	5 817,2	2 931,8

- мұнай жеткізілімдерінің экспорттық бағыттардан Қазақстан Республикасының ішкі нарығына қайта бағдарлануы. 2014 жылдың 1 қаңтарынан бастап Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының МӨЗ-на жеткізу тоқтатылды және «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШҚ жүктеу – Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі бекіткен мұнай тасымалдау кестелеріне сәйкес көлемдерде қазақстандық өндірушілердің ресурстарынан (Ақтөбе және Құмкөл өңірлерінің кен орындарынан) жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы 2013 жылдың 24 желтоқсанында Мәскеу қаласында жасалған Ресей мұнайын Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдау саласындағы ынтымақтастық туралы Келісімнің шеңберінде 2014 жылдың 1 қаңта-

рынан баста «НК «Роснефть» ААҚ мұнайын жылына 7 млн. тонна мөлшерінде Ертіс (Қазақстан Республикасы) – Атасу (Қазақстан Республикасы) – Алашанькоу (Қытай Халық Республикасы) бағдары арқылы Қытай Халық Республикасына экспортқа тасымалдау жүзеге асырылуда.

Ресей мұнайын Қытай Халық Республикасына және Қазақстан мұнайын «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС-не жеткізу барысында, Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі бекітетін Мұнай тасымалдау кестесінің негізінде Атасу – ПМХЗ мұнай құбыры телімінде мұнайды ресейлік мұнаймен («Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС-не жеткізу), ал Павлодар мұнай-химия зауыты МХЗ-Атасу ММҚ телімінде қазақстандық мұнаймен (ҚХР-ға жеткізу) алмастыру жүзеге асырылады;

- ВТЛ активтерінің құнсыздануы. Топ ВТЛ тобы бойынша құнсыздануды мойындады, бұл – мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып тиеу көлемдері бойынша болжамдардың төмендеуінің салдарынан орын алды;
- теңгенің құнсыздануы. 2014 жылдың ақпан айының басында Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі теңгенің құнсыздануын жүзеге асырды, бұл – ҚҚҚ қаржы нәтижесіне және тиісінше Топтың қорытынды нәтижесіне әсерін тигізді.

Топтың жалпы табысы есепті кезеңде 213 672 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы жалпы табыстан (202 260 млн. теңге) 6% жоғары.

2014 жылы Топтың жалпы табысындағы ақшалай түсімі 96,7% құрай отырып, 206 637 млн. теңгеге сәйкес келді.

Табыс құрылымы (%-бен)

	2014	2013
Ақшалай түсім	96,7	97,1
Қаржылай табыс	2,1	2,1
Өзге операциялық табыс	1,2	0,8

Ақшалай түсім құрылымы (миллион теңгемен)

	2014	2013
Ақшалай түсім	206 637	196 367
Шикі мұнай тасымалдау	164 394	153 861
Мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып тиеу және теміржол арқылы тасымалдау	15 516	17 810
Құбырларды пайдалану және техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	8 231	6 817
Кем жеткізілген мұнай көлемдері үшін төлемақы	6 715	6 345
Су тасымалдау	6 860	6 573
Мұнай тасымалдау экспедициясы мен теңіз порты қызметтері	3 788	3 995
Өзгелері	1 133	965

Топтың 2014 жылдағы ақшалай түсімі 2013 жылғы осындай көрсеткіш деңгейінен 5% асты.

Мұндай өсу серпініне – мұнай тасымалдаудан түсетін табыстың ұлғаюы әсерін тигізді (2014 жыл: 164 394 млн. теңге, 2013 жыл: 153 861 млн. теңге), ал бұл – негізінен мұнайды айдау тарифінің артуымен, сондай-ақ мұнай транзиті мен мұнайды алмастырудан түсетін табыстың артуымен байланысты болды.

Сондай-ақ келесі қызмет түрлері бойынша табыстың өсуі байқалды:

- өндірістік қажеттіліктерді қамтамасыз ету үшін тұтынудың өсуімен байланысты мұнай өндіру компанияларына су жеткізу көлемдерінің артуымен, сондай-ақ коммуналдық кәсіпорындардың су жинауды ұлғайтуымен (2014 жыл: 24 815 мың текше м, 2013 жыл: 23 390 мың текше м);
- міндетті минималды жылдық көлемдер бойынша шарттарымен мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтерге арналған

келісім-шарттарға сәйкес Топ алған табыста – кем мәлімделген және/немесе кем жеткізілген міндетті минималды мұнай көлемдері үшін салынатын айыппұлдардың көрсетілуімен (2014 жыл: 6 715 млн. тг, 2013 жыл: 6 345 млн. тг);

- сырт ұйымдарға тиесілі магистральдық мұнай құбырларын пайдалану жөніндегі қызметтерден түскен ақшалай түсімнің ұлғаюымен, ал бұл – негізінен, жалақыны инфляция коэффициентіне индекстеудің нәтижесінде Топтың қызметтерінің құнының өсуімен байланысты орын алды, сондай-ақ MAC8 және MAC10 пайдалануға енгізудің нәтижесінде штаттық кестенің ұлғаюымен байланысты орын алды. Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасына сәйкес өндірістік қызметкерлердің жалақысын 10%-ға қосымша индекстеу жүзеге асырылды.

Ұлғаюмен қатар, 2014 жылы BTL мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып тиеуден түсетін табыстың 13%-ға немесе 2013 жылдағы көрсеткішпен салыстырғанда 2 294 млн. теңгеге төмендеуі байқалады, бұл – өз кезегінде мұнайды ауыстырып тиеу көлемдерінің төмендеуімен байланысты (2014 жыл: 1 674 мың тонна, 2013 жыл: 3 374 мың тонна).

Қаржы табыстары 2014 жылы 4 517 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткіштен 8% жоғары. Мұндай өсуге – 2013 жылдағы көрсеткішпен салыстырғанда банк салымдары бойынша пайыздық табыстың 11%-ға артуы өз әсерін тигізді.

Сонымен қатар, «Қазақстан Халық Банкі ЖЗҚ» АҚ акцияларындағы үлестерді иемдену кезеңінде 2014 жылы 80 млн. теңге дивидендік табыс алынды (2013 жыл – 194 млн. теңге).

«ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компаниялар тобының профильдік емес активтері мен нысандарын қайта құрылымдау жөніндегі іс-шаралар жоспарына сәйкес, Компания 2014 жылдың 20 тамызында белгіленген тәртіпте «Қазақстан Халық Банкі ЖЗҚ» АҚ-тың жай акциялары пакетінің 0,88037%-ын иеліктен шығару жөніндегі мәмілені аяқтады, осының нәтижесінде Компания «Қазақстан Халық Банкі ЖЗҚ» АҚ акционерлерінің құрамынан шықты.

Топтың 2014 жылдағы жалпы шығындары 145 287 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы осындай көрсеткіштен (136 716 млн. теңге) 6% жоғары.

Шығындар (миллион теңгемен)

	2014	2013
Шығындар, барлығы	145 287	136 716
Сатудың өзіндік құны	121 309	110 969
Жалпы және әкімшілік шығындар	13 593	11 028
Негізгі құралдардың құнсыздануына резервті есепке жатқызу	8 119	12 663
Қаржы жұмысалымдары	1 616	1 374
Өзге шығындар	650	682

Шығындардың құрылымы (%-бен)

	2014	2013
Сатудың өзіндік құны	83,5	81,2
Жалпы және әкімшілік шығындар	9,4	8,1
Негізгі құралдардың құнсыздануына резервті есепке жатқызу	5,6	9,3
Қаржы жұмысалымдары	1,1	1,0
Өзге шығындар	0,4	0,5

Топтың жалпы шығындарындағы негізгі үлесті – сатудың өзіндік құны құрайды. 2014 жылы өзіндік құнының үлесі 83,5% құрады, ал 2013 жылы ол 81,2% құраған болатын. Осылайша, сатудың өзіндік құны 2014 жылы 121 309 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткіштен (110 969 млн. теңге) 9% жоғары.

Сатудың өзіндік құнының құрылымы (%-бен)

	2014	2013
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	33,1	32,4
Тозу және өтемпұл	27,1	26,5
Теміржол қызметтері	7,8	9,3
Отын және материалдар	5,6	5,5
Электр энергиясы	5,2	5,5
Негізгі құралдарды ұстауға, жөндеуге және қызмет көрсетуге жұмсалатын шығындар	4,5	4,2
Салықтар, корпоративтік табыс салығынан басқа	4,1	4,4
Газға жұмсалатын шығындар	2,0	2,0
Күзету жөніндегі қызметтер	3,7	3,1
Өуеден патрульдеу қызметтері	1,2	1,2
Өзгелері	5,7	5,9

2013 жылғымен салыстырғанда, 2014 жылғы сатудың өзіндік құнының өсуі негізінен келесі баптарға әсерін тигізді:

- тозу мен өтемпұлға жұмсалатын шығындардың және мүлікке салынатын салықтың артуы, бұл – 2013 жылдың екінші жартыжылдығында жасалған қайта бағалаудың нәтижесінде негізгі құралдардың теңгерімдік құнының өсуімен байланысты болды;
- жалақыны инфляция коэффициентіне индекстеуден байланысты, сондай-ақ теңгенің құнсыздануының әсерін азайту мақсатында Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасына

сәйкес өндірістік қызметкерлердің жалақысын 10%-ға қосымша индекстеуді жүзеге асырумен байланысты, өндірістік қызметкерлерге жұмсалатын шығындардың артуы;

- бірқатар аймақтарда электр энергиясы тарифінің өсуімен байланысты, электр энергиясына жұмсалатын шығындардың артуы;
- теңгенің құнсыздануының әсерін азайту мақсатында қызметтердің құнын индекстеумен байланысты, сондай-ақ апаттық-құтқару қызметтеріне арналған келісім-шартты жасаумен байланысты, өндіріс нысандарын күзетуге жұмсалатын шығындар.

Грузиядағы теміржол қызметтеріне жұмсалатын шығындардың 9%-ға төмендеуі – мұнайды ауыстырып тиеу көлемдерінің азаюымен байланысты болды (2014 жыл: 1 674 мың тонна, 2013 жыл: 3 374 мың тонна).

Топтың жалпы және әкімшілік шығындары 2014 жылы 13 593 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткіштен 23% жоғары.

2014 жылғы жалпы шығындардағы жалпы және әкімшілік шығындардың үлесі 9% құрайды.

Жалпы және әкімшілік шығындардың құрылымы (%-бен)

	2014	2013
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	50,6	59,2
Қайырымдылыққа жұмсалатын шығындар	14,9	1,5
Тозу және өтемақы	6,0	6,9
Сабағаттық қызметтер	4,5	3,7
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	1,1	2,0
Өтеуге қатысты ҚҚС-ты шығынға жатқызу бойынша шығындар	2,5	1,8
Кеңсеге қызмет көрсету	2,9	3,2
Салықтар, корпоративтік табыс салығы мен ҚҚС-тан басқа	1,8	2,1
Иссапарлық шығындар	2,1	2,1
Оқыту	1,0	1,0
Өзгелері	12,7	16,4

2013 жылдағы осындай көрсеткіштермен салыстырғанда жалпы және әкімшілік шығындардың 2014 жылғы өсуі – қайырымдылыққа жұмсалатын шығындардың едәуір өсуімен байланысты болды (2014 жыл: 2 021 млн. теңге, 2013 жыл: 166 млн. теңге). 2014 жылы Топ Атырау облысындағы 300 орындық орта мектептің, Оңтүстік Қазақстан облысындағы 280 орындық балабақшаның және Павлодар облысындағы 320 орындық балабақшаның құрылысына қаржы бөлінді.

Топтың қаржы шығындары 1 616 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы (1 374 млн. теңге) осындай көрсеткіштен 18% немесе 241 млн. теңге жоғары. Мұндай өсу келесі шығындардың ұлғаюымен байланысты болып отыр:

- жердегі топырақты қалпына келтіру мен активтерді пайдаланудан шығару жөніндегі міндеттемелердің дисконтының өтем-

(миллион теңгемен)

пұлымен, ал бұл – негізінен, 1 шақырым үшін құбырды бөлшектеу бойынша шығындардың сомасы бойынша бағалаудағы өзгерістермен байланысты болды (2014 жыл: 3 581 мың теңге, 2013 жыл: 2 891 мың теңге);

- еңбек қызметін аяқтағаннан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді зейнетақылық сыйақы беру, ал бұл – ұзақ мерзімді міндеттемелерді инфляция коэффициентіне индексстеумен байланысты болды.

Топтың операциялық пайдасы 2014 жылы 64 427 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткішпен салыстырғанда 3% жоғары.

BTL активтерінің құнсыздануы

Талдаудың нәтижесінде, Top BTL активтерінің құнсыздану индикаторларын анықтады, бұл – мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып тиеудің жоспарланған көлемдерінің азаюының салдарынан орын алды. 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Top 12 934 млн. теңгеге құнсыздануды мойындады, соның ішінде, 8 087 млн. теңгені құрайтын пайда мен шығындардың есебінен (соның ішінде 302 млн. теңге әкімшілік шығындар), және 4 847 млн. теңгені құрайтын өзге жалпы табыстың есебінен.

Компания активтерінің құнсыздануы

Топ мұнайдың құнын бағалады, оның нәтижесінде технологиялық мұнайдың құнсыздануынан 19 737 млн. теңге шығынды мойындады (соның ішінде 151,4 млн. теңге – пайда мен шығындардың есебінен, қалған бөлігі – өзге жалпы табыстың есебінен).

Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардан түскен табыстың үлесі

Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардан орын алған шығындағы Топтың үлесі 2014 жылы 6 255 млн. теңгені құрады, ал 2013 жылы Top бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардың капиталына қатысуының нәтижесінде 11 847 млн. теңге көлемінде табыс алған болатын. Көрсеткіштің мұндай төмендеуіне бірінші кезекте ҚҚҚ көрсеткіштері әсерін тигізді, ал оның қорытынды қаржы нәтижесі шығын түрінде түзілді және ҚҚҚ шығындарындағы Топтың үлесі – 6 991 млн. теңгені құрады. Шығын келесілердің салдарынан орын алды:

- ҚҚҚ бойынша ақшалай түсімнің төмендеуі, ал бұл – өз кезегінде қазақстандық өндірушілердің мұнай тасымалдау көлемдерін төмендетуімен байланысты болды;
- теңгенің құнсыздануы (2014 жылдың ақпан айы), ол – валютамен көрсетілген ҚҚҚ қаржы міндеттемелеріне әсерін тигізді.

31 желтоқсанмен аяқталған жылдар үшін		
	2014	2013
ҚҚҚ	-6 991	10 649
МұнайТас	736	1 198
Бірлескен түрде бақыланатын ұйымдардың капиталына қатысудан Топтың үлесі	-6 255	11 847

Топтың корпоративтік табыс салығы бойынша шығындары

31 желтоқсанмен аяқталған жылдар үшін		
	2014	2013
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығындар, млн. теңге	13 410	18 870
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығындар/ (Үнемділік), млн. теңге	2 289	- 5 023
Табыс салығы, млн. теңге	15 699	13 847

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар 2014 жылы 15 699 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдың қорытындылары бойынша түзілген осындай көрсеткіштен 13% жоғары. Мұндай көрсеткіш 2014 жылы негізгі құралдардың пайдалануға едәуір көлемде енгізілуімен түсіндіріледі, ал бұл – өтемпұл аударымдары мен салық пұрсаттылықтары нормаларын қолданудың әр-түрлі әдістемесімен байланысты негізгі құралдардың бухгалтерлік және салық салынатын базасының арасындағы уақыттық айырмалардың ұлғаюына әсерін тигізді.

Туімділік көрсеткіштері

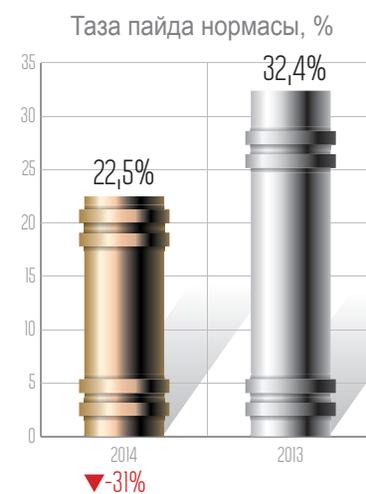
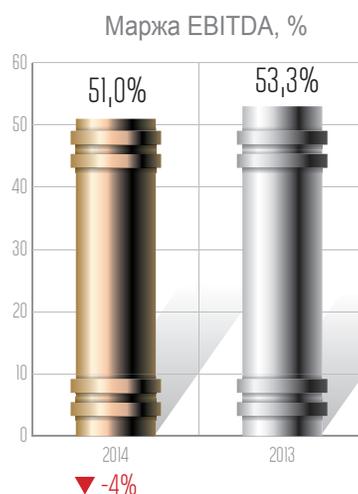
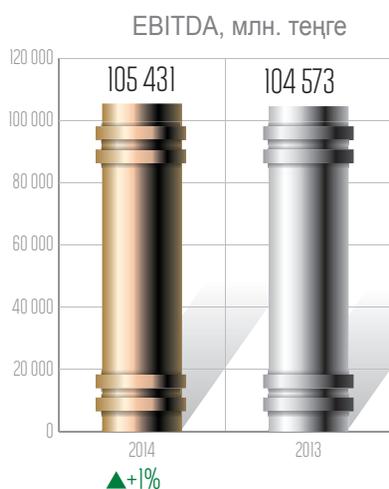
ХҚЕС-пен қарастырылмаған көрсеткіштер	31 желтоқсанмен аяқталған жылдар үшін	
	2014	2013
ЕБИТДА, млн. теңге	105 431	104 573
Маржа ЕБИТДА, %	51,0	53,3
Жалпы пайда нормасы, %	41,3	43,5
Таза пайда нормасы, %	22,5	32,4
Ақша және олардың баламалары, млн. теңге	42 175	25 645

(1) ЕБИТДА – Жалпы пайда минус жалпы және әкімшілік шығындар плюс тозу мен өтемпұлды білдіреді.

(2) ЕБИТДА маржасы – Ақшалай түсімге бөлінген ЕБИТДА-ны білдіреді.

(3) Жалпы пайда нормасы – Ақшалай түсімге бөлінген Жалпы пайданы білдіреді.

(4) Таза пайда нормасы – Ақшалай түсімге бөлінген, есепті кезеңдегі пайданы білдіреді.

Төменде көрсетілген кестеде – есепті кезеңдегі пайда бойынша деректер негізіндегі EBITDA* операциялық көрсеткішінің құрамдас бөліктері туралы ақпарат берілген:

(миллион теңгемен)

31 желтоқсанмен аяқталған жылдар үшін		
	2014	2013
<i>Есепті жылдағы пайда</i>	46 431	63 544
қосу табыс салығы бойынша шығындар	15 699	13 847
<i>Салық салғанға дейінгі пайда</i>	62 130	77 391
қосу бағамдық айырмадан туындағын шығын	-1 056	-104
қосу қаржы жұмсалымдары	1 616	1 374
қаржы табысының шегерілуімен	-4 517	-4 197
бірлескен түрде бақыланатын кәсіпорындардың табыстарының / (шығындарының) үлесінің шегерілуімен	6 255	-11 847
<i>Операциялық пайда</i>	64 427	62 617
қосу тозу және өтемпұл	33 696	30 203
қосу өзге операциялық шығындар	650	682
өзге операциялық табыстың шегерілуімен	-1 461	-1 592
қосу негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы	8 119	12 663
EBITDA*	105 431	104 573

* «Самұрық-Қазына» АҚ еншілес ұйымдарын дамыту Жоспарларын жетілдіру, келісу, бекіту, түзету, орындау және мониторинг жасау Ережелеріне сәйкес.

Қаржы тұрақтылығы мен өтімділік көрсеткіштері

Топтың өтімділігі мен қаржы тұрақтылығының негізгі көздері – негізгі қызметтің нәтижесінде алынатын ақшалай қаражат болып табылады.

Өтімділіктің негізгі көрсеткіштері

Өтімділік көрсеткіші – өзінің ағымдағы активтері негізінде өзінің қысқа мерзімді міндеттемелерін Топтың орындау қабілетін сипаттайды. Жалпы (ағымдағы) өтімділік коэффициенті – Топтың ағымдағы міндеттемелерінің қандай деңгейде Топтың ағымдағы активтерімен жабылып отырғандығын сипаттайды. Кестеде көрсетілгендей, орташа есеппен ағымдағы міндеттемелердің 1 теңгесі ағымдағы активтердің 1,98 теңгесімен жабылады.

		Нормативтік критерийлер	2014	2013
Жалпы өтімділік коэффициенті	Ағымдағы активтер/ Ағымдағы міндеттемелер	1,5 - 2,5	1,98	2,49
Жылдам өтімділік коэффициенті	(Ағымдағы активтер - АМЖ)/ Ағымдағы міндеттемелер	1,5 – 2,5	1,92	2,44

Жылдам өтімділік коэффициенті – тек Топтың қолында бар ақшалай қаражаттың есебінен ғана емес, сонымен қатар көрсетілген қызметтер үшін күтілген ақшалай түсімдердің есебінен де жабылуы мүмкін ағымдағы міндеттемелердің бөлігін сипаттайды (ақшалай қаражат және олардың баламалары және қысқа мерзімді дебиторлық берешек). Осылайша, есепті кезеңде жылдам өтімділіктің бұл коэффициенті – ағымдағы міндеттемелердің 1 теңгесі оңай сатылатын активтердің 1,92 теңгесімен жабылатындығын көрсетеді.

2014 жылғы өтімділік көрсеткіштерінің 2013 жылдағы көрсеткішпен салыстырғанда төмендеуі негізінен құрылыс жұмыстарына, құбыр активтерін қайта құру, жаңғырту және ішінара алмастыру жұмыстарына жұмсалатын күрделі салымдар жоспарын іске асырудың жоспарланған бағдарламасымен байланысты болып отыр.

Ақшалай қаражат және олардың баламалары

Топтың ақшалай қаражаты мен олардың баламалары 2014 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 42 175 млн. теңгені құрады. Қазақстандық банктерде орналастырылған 3 айға дейінгі мерзімді

салымдар мен ағымдағы шоттардың басым көпшілігі бойынша, жылына 0,3 %-дан 17 %-ға дейінгі мөлшерде пайыздар есептелді (2013 жылдың 31 желтоқсанында: жылына 1,7 %-дан 10,25 %-ға дейін).

Ақшалай қаражат айналымы

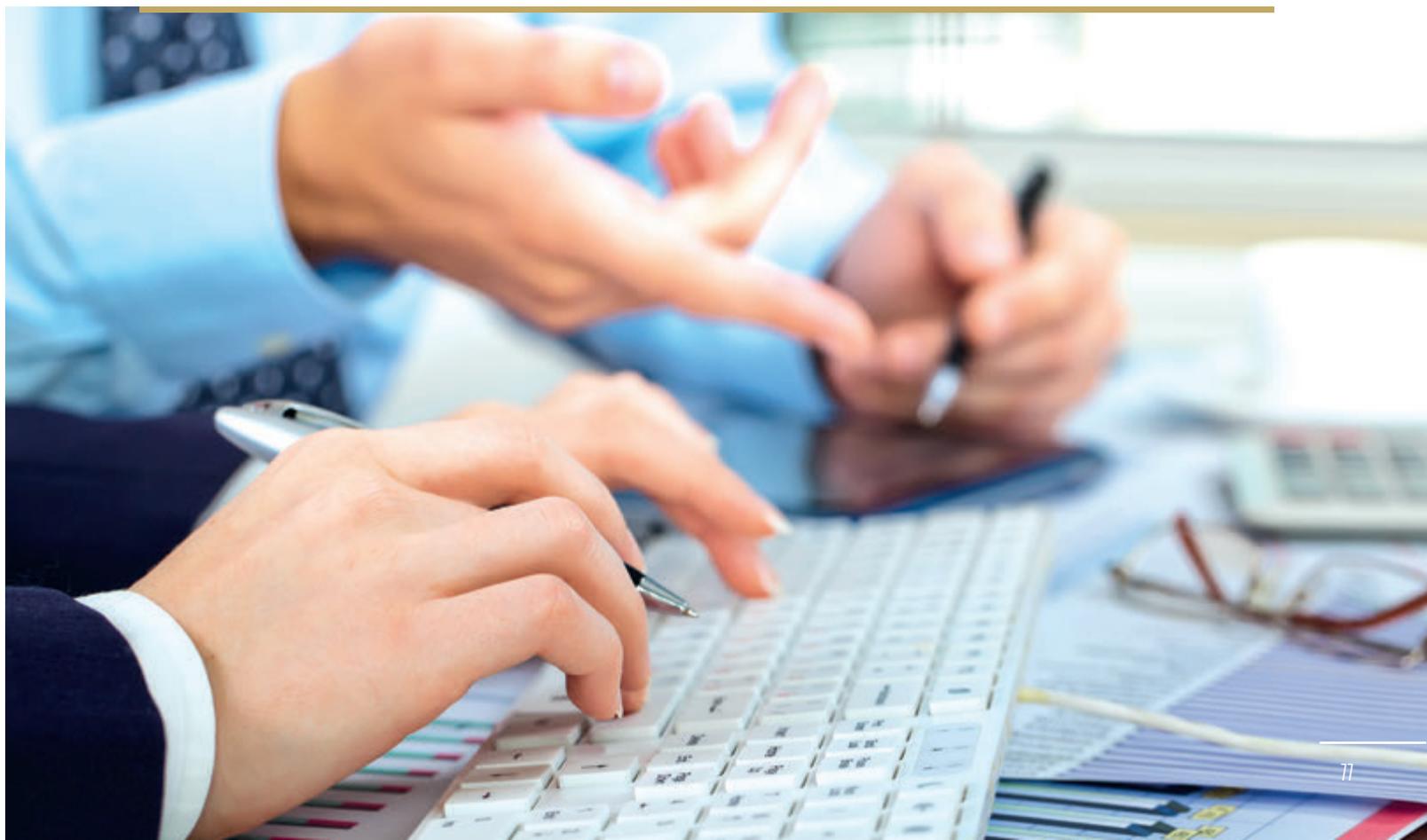
(миллион теңгемен)

	31 желтоқсанмен аяқталған жылдар үшін		Өзгеру, %
	2014	2013	
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары	93 908	95 902	-2,1
Инвестициялық қызметтен түскен таза ақша ағындары	-35 343	-60 320	-41,4
Қаржы қызметінен түскен таза ақша ағындары	-41 925	-28 848	45,3
Бағамдық айырманың әсері	-111	-42	164,3
Ақшалай қаражат пен олардың баламаларындағы таза өзгеріс	16 529	6 691	147,0
Кезеңнің басындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары	25 645	18 954	35,3
Кезеңнің соңындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары	42 175	25 645	64,5

Топтың операциялық қызметінен түскен ақшалай қаражаттың таза ағындары 2014 жылы 93 908 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткіштен 2% төмен, ол кезде бұл көрсеткіш 95 901 млн. теңгені құраған болатын.

Топтың инвестициялық қызметінен түскен ақшалай қаражаттың таза ағындары 2014 жылы 35 343 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылдағы көрсеткіштен 41,1% төмен, ол кезде бұл көрсеткіш 60 320 млн. теңгені құраған болатын. Мұндай төмендеу – 2014 жылы банк салымдары алынып (2014 жыл: 128 562 млн. теңге, 2013 жыл: 56 048 млн. теңге), негізінен негізгі құралдарды сатып алуға бағыттаумен байланысты болды (2014 жыл: 82 725 млн. теңге, 2013 жыл: 3 802 млн. теңге). Қаражат күрделі салымдар жоспарын іске асыруға бағытталды.

Топтың қаржы қызметінен түскен ақшалай қаражаттың таза ағындары 2014 жылы 41 925 млн. теңгені құрады, бұл – 2013 жылғы көрсеткіштен 45,3% жоғары, ол кезде бұл көрсеткіш 28 848 млн. теңгені құраған болатын. Мұндай өзгерістер 2014 жылы 2013 жылғы дивидендтердің төленуімен байланысты болды (Топтың акционерлерінің Жалпы жиналысының (28 мамыр 2014 жылғы) шешімімен акционерлерге 1 акцияға шаққанда 109 теңге есебімен 41 925 млн. теңге көлемінде дивидендтер төленді (2013 жыл: 1 акцияға шаққанда 75 теңге есебімен 28 848 млн. теңге), соның ішінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ – 37 733 млн. теңге (2013 жыл: 25 963 млн. теңге), миноритарлық акционерлерге – 4 192 млн. теңге (2013 жыл: 2 885 млн. теңге)).

ҚОСЫМШАЛАР

6.1. Есеп туралы

6.2. Байланыс ақпараты

6.3. Тәуелсіз тексеру туралы есеп

6.4. GRI стандартты элементтері кестесі

6.5. Шоғырландырылған қаржы есептемесі

6.1. ЕСЕП ТУРАЛЫ

«ҚазТрансОйл» АҚ өзінің стратегиялық дамуының негізгі бағыттары бойынша қызметінің нәтижелерін, соның ішінде, табиғи монополия субъектісі ретіндегі қызметінің нәтижелерін ашып береді.

Есепте «ҚазТрансОйл» АҚ-тың, сондай-ақ еншілес, бірлескен түрде бақыланатын және өзге ұйымдардың 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап 31 желтоқсанға дейінгі қызметінің көрсеткіштері көрініс тапқан. Сондай-ақ бұл есепте Компания үшін маңызды болып табылатын корпоративтік басқару мен тәуекелдерді басқарудың, сапа менеджменті жүйесінің және тұрақты дамудың аспектілері көрініс тапқан.

2007 жылдан бастап Компания жыл сайынғы жылдық есетперді жариялайды, олар Компанияның веб-сайтында жалпыға қолжетімді.

2014 жылдағы жылдық есеп те корпоративтік веб-сайтта, Ақпаратты ашу – Жылдық есептер бөлімінде қолжетімді болады: http://kaztransoil.kz/kz/akcionerler_men_investorlarga/akparatti_ashu/

Есепті жасаудың нұсқаулығы ретінде халықаралық ықпалдандырылған есеп стандарты және С деңгейіне арналған GRI G3.1 (әрі қарай – GRI) Жаһандық есептеме бойынша бастамасының тұрақты дамыту саласындағы есептеме бойынша нұсқаулығы пайдаланылды.

Осы есептің қағаз көшірмелері мүдделі тұлғаларға сұрау бойынша ұсынылуы мүмкін.

Нәтижелілік көрсеткіштерінің тізімі мен олардың ашылу деңгейі – есепке енгізілген GRI стандарты элементтерінің кестесінде берілген.

«Қаржы-шаруашылық қызметтің нәтижелері туралы басшылықтың есебі» бөлімі ХҚЕС «Менеджмент түсіндірмелері» Нұсқаулығының ұсынымдарына сәйкес дайындалған (IFRS Practice Statement «Management Commentary»).

Қаржы есептемесінің көрсеткіштері ХҚЕС бойынша «ҚазТрансОйл» АҚ жылдық шоғырландырылған қаржы есептемесіне сәйкес теңгемен көрсетілген.

6.2. БАЙЛАНЫС АҚПАРАТЫ

Компанияның мекенжайы:

«ҚазТрансОйл» Акционерлік қоғамы
Қабанбай батыр даңғылы 19, Б блогі
Астана, 010000
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 (7172) 55 51 45
Факс: +7 (7172) 55 51 48

Веб-сайт:

Қызметінің сипатын, баспасөз хабарламаларын, жылдық және аралық есептерді қамтитын Компания туралы ақпарат корпоративтік сайтта келесі мекенжай бойынша қолжетімді: www.kaztransoil.kz.

Баспасөз қызметі:

Тел.: +7 (7172) 55 51 35
Факс: +7 (7172) 55 51 47
E-mail: Raisa.Samakova@kaztransoil.kz

Корпоративтік хатшы:

Тел.: +7 (7172) 55 50 34
E-mail: Maikenov@kaztransoil.kz

Инвесторлармен байланыс:

Тел.: +7 (7172) 55 50 49
E-mail: Masalin@kaztransoil.kz

Аудиторлар:

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Қазақстан Республикасы
Алматы қаласы, 050060,
Әл-Фараби даңғылы 77/7
Есентай Тауэр ғимараты
Тел.: +7 (727) 258 59 60
Факс: +7 (727) 258 59 61

«NURTEAM AUDIT» ЖШС

Қазақстан Республикасы
Алматы қаласы, 050000,
Желтоқсан көшесі 115, 308 кеңсе
Тел.: +7 (727) 272 81 55

NURTEAM AUDIT

Assurance & Advisory

«NURTEAM AUDIT» ЖШС
Алматы қаласы, Желтоқсан көшесі 115, 308 офис, 050000
Телефон: +7 (727) 272-81-55
e-mail: office@nurteamaudit.com
web: www.nurteamaudit.com

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІ

«ҚазТрансОйл» АҚ басшылығына және мүдделі тараптарқа

Біз «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі - Компания) тапсырмасы бойынша тексеру жүргіздік.

Біздің тексеру жүргізуіміздің мәні – «2014 жылға ҚазТрансОйл» АҚ-тың жылдық есебіне» (бұдан әрі – Есеп) енгізілген сапалық және сандық ақпарат болып табылады. Біздің тексеру жүргізу мақсатымыз - төмендегілерге қатысты шектеулі деңгейді растау:

- Есепке енгізілген қызмет нәтижелері туралы жинақталған ақпарат пен орнықты даму саласындағы деректер 2014 жылдың ішінде Компанияның саясаттарын, оқиғалары мен орнықты даму саласындағы қызметінің нәтижелерін барлық маңызды аспектілерде дұрыс және жан-жақты көрсетіп береді;
- Ақпарат жинау мен экономика, экология, еңбекті ұйымдастыру саласындағы және салалық нәтижелілік жөніндегі негізгі көрсеткіштер бойынша деректерге жататын есептілік үдерістері Есептілік жөніндегі Жаһандық бастамалар жүйесіне (бұдан әрі – «GRI жүйесі»), соның ішінде орнықты даму саласындағы есептілік жөніндегі басшылықтың 3.1 нұсқасына (бұдан әрі – «GRI G3.1 басшылық») енгізілді және қолданылатын қағидаттарға сәйкес келеді;
- Есеп C+ қолдану деңгейінің талаптарына және «GRI G3.1 басшылық қағидаттарына сәйкес келеді. Бухгалтерлердің халықаралық федерациясы (бұдан әрі – «IFAC») шығарған «Ақпараттар тексеру бойынша тапсырмалардың халықаралық қағидаттарында» белгілі болғанындай, шектеулі деңгейді растау үшін орындалатын рәсімдер көлемі ыңғайлы деңгейді растауға қарағанда айтарлықтай төмен, бұл ыңғайлы деңгейді тексеру барысында анықталатын барлық маңызды жәйіттерді анықтауымызға толық сенімді болуымызға мүмкіндік бермейді.

Компания басшылығының жауапкершілігі

Компания басшылығы орнықты даму саласындағы саясат пен рәсімдерді енгізу, сондай-ақ Есепті дайындау мен онда көрсетілген ақпарат үшін жауапкершілікте болады. Осы жауапкершілікке орнықты даму саласындағы есепті дайындау үшін арам ниетті іс-әрекеттер мен қателердің салдарынан болатын айтарлықтай бұрмалаушылықтарды болдырмайтын жан жақты осындай жүйені өзірлеу, енгізу және қолдау кіреді. Басшылық сондай-ақ есептіліктің тиісті қағидаттарын таңдау мен қолдану және өлшемдер мен бағалаудың тиісті әдістерін пайдалану үшін жауапкершілікте болады.

Біздің жауапкершілігіміз

Біздің жауапкершілігіміз тексеру мәніне қатысты қорытынды жасауды білдіреді.

Біз тексеруді IFAC шығарған («ISAE3000») «Аудиторлар тексерулерінен немесе тарихи қаржы есептілігінің шолуларынан өзгеше ақпаратты тексеру жөніндегі тапсырмалар» стандартына сәйкес орындадық.

Біз жасаған қорытындылардың негіздемесі үшін жеткілікті рәсімдерді орындадық деп есептейміз. Негізгі рәсімдер мыналар:

- Есепте сипатталған орнықты даму саласындағы Компанияның саясаттары мен рәсімдерін талдау;
- Орнықты даму саласындағы ақпаратты дайындауға, Компанияның орнықты даму саласындағы саясаттары мен рәсімдерін жүзеге асыруға, сондай-ақ тиісті қызмет нәтижелері үшін жауап беретін Компанияның менеджерлерімен және мамандарымен сұхбат жүргізу;
- Жоғарыда сипатталған рәсімдер негізінде маңызды мәселелерді анықтау және Есепте анықталған маңызды мәселелердің көрсетілуін талдау;
- Экономика, экология, еңбекті ұйымдастыру саласындағы және салалық нәтижеліліктің негізгі көрсеткіштері бойынша деректерге іріктеу талдауын жүргізу және көрсетілген деректердің есептілік үдерістері барысында жиналғанына, дайындалғанына, салыстыру жүргізілгеніне көз жеткізуге болады және Есепке тиісті тәртіппен енгізілді;

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІ (жалғасы)

- Қызметтің нәтижелері туралы жинақталған ақпарат пен Есепке енгізілген орнықты даму саласындағы деректерді, сондай-ақ Есепте сипатталған бағыттарға сәйкес келетін саясаттар мен рәсімдерді растау мақсатындағы дәлелдерді іріктеу негізінде жинау;
- Есепке сәйкес бағалау және соның негізіне жататын есептілік үдерістері Компания қолданған GRI G3.1 басшылық орнықты даму саласындағы есептілік қағидаттарына қолданылады;
- Есептегі ақпарат пен деректерді ашып көрсетудің C+ GRI G3.1 басшылықты қолдану деңгейіндегі талаптарға сәйкестігін бағалау.

Пікір

Жүргізілген рәсімдер нәтижелері бойынша:

- Есепке енгізілген қызмет нәтижелері туралы жинақталған ақпарат пен орнықты даму саласындағы деректердің GRI Жүйесінің талаптарына сәйкес 2014 жылғы орнықты даму саласындағы саясаттың барлық маңызды аспектілерін, оқиғалар мен Компания қызметінің нәтижелерін дұрыс және жан-жақты көрсете алмауы туралы;
- Экономика, экология, еңбекті ұйымдастыру саласындағы және салалық нәтижеліліктің негізгі көрсеткіштері бойынша ақпарат пен деректерді жинауға жататын есептілік үдерістері болмаған және GRI G3.1 басшылық қағидаттарына сәйкес келмейтіні туралы;
- Есеп C+ қолдану деңгейінің талаптарына және GRI G3.1 басшылық қағидаттарына сәйкес келмейтіні туралы жәйіттерді таппадық.

Алматы, Қазақстан
2015 жылғы 9 сәуір

Тимур Бильдебаяев
«NURTEAM AUDIT» ЖШС-ның бас директоры

6.4. GRI СТАНДАРТТЫ ЭЛЕМЕНТТЕРІНІҢ КЕСТЕСІ

Көрсеткіш	Көрсеткіштің сипатталуы	Есептегі бөлімі мен парағы
СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ СИПАТТАМАСЫ		
1.1	Ұйымдағы шешім шығаратын аға тұлғаның мәлімдемесі	Бөлім: Директорлар кеңесі төрағасының үндеуі, 2–3 бет; Бөлім: Басқарма төрағасының үндеуі, 4–5 бет
ҰЙЫМНЫҢ СИПАТТАМАСЫ		
2.1	Ұйымның атауы.	Бөлім: Құрылу тарихы, 12 бет
2.2	Басты брендтері, өнімі және/немесе көрсететін қызметінің түрлері	Бөлім: Бизнес-үлгісі, 16–17 бет
2.3	Негізгі бөлімшелер: операциялық компанияларды, еншілес және бірлескен кәсіпорындарды қамтитын ұйымның атқарымдық құрылымы.	Бөлім: Ұйымдық құрылымы, 18–19 бет
2.4	Ұйымның штаб-пәтерінің орналасқан жері.	Бөлім: Байланыс ақпараты, 80 бет
2.5	Есеп қамтыған ұйымның өз қызметін іске асыратын елдер саны және негізгі қызметі іске асырылатын елдер атауы немесе тұрақты даму мәселелері көзқарасынан қарағандағы ерекше маңызды елдер.	Бөлім: Ұйымдық құрылымы, стр.18–19
2.6	Меншік сипаты және ұйымдық құқықтық нысаны.	Бөлім: Құрылу тарихы, 12 бет
2.7	Ұйым жұмыс істейтін нарықтар (географиялық бөлінісін қоса алғанда, қызмет көрсетілетін секторлар және тұтынушылар мен бенефициарлар дәрежесі).	Бөлім: Нарыққа шолу, 21–22 бет
2.8	Ұйымның ауқымы	Бөлім: Негізгі қаржылық және операциялық көрсеткіштер, 6 бет
2.9	Есептік кезең барысында орын алған ауқымдардың, құрылымның немесе меншіктің айтарлықтай өзгеруі.	Бөлім: Негізгі қаржылық және операциялық көрсеткіштер, 6 бет; Бөлім: 2014 жылдағы атаулы уақиғалар, 14–15 бет
2.10	Есептік кезең барысында алынған марапаттар	Бөлім: 2014 жылдағы атаулы уақиғалар, 14–15 бет
ЕСЕП ПАРАМЕТРЛЕРІ		
3.1	Ұсынылған ақпаратпен байланысы бар есептік кезең (мысалы, ұсынылған ақпарат қарайтын қаржылық/күнтізбелік жыл).	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.2	Бұдан бұрынғы есептердің, соңғысының жариялану күні (егер жарияланған жағдайда).	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.3	Есептілік кезеңі (жылдық, екі жылдық, және т.с.с.).	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.4	Есепке немесе оның мазмұнына қатысты туындаған мәселелерге арналған байланыс ақпараты.	Бөлім: Байланыс ақпараты, 80 бет
3.5	Есептің мазмұнын анықтау үдерісі.	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.6	Есептің шегі.	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.7	Есептің шегі немесе қамту саласындағы кез-келген шектеулерді көрсетіңіз.	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.8	Бірлескен кәсіпорындар, еншілес кәсіпорындар, өндірісті жалға алу, міндеттердің бір бөлігін сырттағы мердігерлерге беру және алдыңғы жасалған есептер және/немесе басқа ұйымдармен салыстырымдылығына айтарлықтай әсері болуы мүмкін басқа ұйымдасқан бірліктер туралы деректерді есепке қосудың негізі.	Ақпарат есепке енгізілмеген
3.9	Көрсеткіштерді дайындауға пайдаланылған әдістемелер мен болжамдарды және есепке енгізілген басқа ақпаратты қоса есептегенде, деректер мен есептерді өлшеу әдістері.	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.10	Алдыңғы есептерде келтірілген кез-келген ақпаратты қайта тұжырымдау мәнісінің сипатталуы, сондай-ақ ондай қайта тұжырымдауға түрткі болған негіздер (Мысалы, қосылу/жұту, есептілік кезеңдерінің өзгеруі, бизнес сипаты, бағалау әдістері)	Қайта тұжырымдаулар енгізілмеген

Көрсеткіш	Көрсеткіштің сипатталуы	Есептегі бөлімі мен парағы
3.11	Алдыңғы есептілік кезеңдерімен салыстырғандағы қамту саласы, есепте қолданылған өлшеу әдістері немесе шегіндегі айтарлықтай өзгерістер	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
3.12	GRI стандартты элементтерінің есепте орналасқан орнын көрсететін кесте.	Бөлім: GRI стандартты элементтерінің кестесі, 84–87 бет
3.13	Есептің сыртқы құпталуына қатысты саясат және қолданылатын тәжірибелік тәсілдер	Бөлім: Есеп туралы, 80 бет
МҮДДЕЛІ ТАРАПТАР МЕН ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ БАСҚАРУ		
4.1	Нақты міндеттерге жауапты, мысалы, стратегия әзірлеу немесе ұйымның қызметін жалпы қадағалау сияқты жоғары басқару органдарынан тұратын негізгі комитеттерді қоса алғандағы ұйымның басқару құрылымы.	Бөлім: Корпоративтік басқару, 43-44 бет
4.2	Жоғарғы басқару органының төрағасы бір мезетте компанияның атқарушы менеджері болып табылу-табылмайтынын, көрсетіңіз	Бөлім: Директорлар кеңесінің 2014 жылғы қызметі туралы ақпарат, 45-46 бет; Бөлім: Басқарманың 2014 жылғы қызметі туралы есебі, 56 бет
4.3	Бірыңғай Директорлар кеңесі бар ұйымдар үшін, жоғарғы басқару органының тәуелсіз мүшелерінің санын және/немесе компанияның атқарушы басшылығына қатысы жоқ мүшелерін көрсетіңіз.	Бөлім: Директорлар кеңесінің құрамы, 47 бет
4.4	Акционерлерге немесе ұйым қызметкерлеріне, жоғарғы басқару органдарының қызметін бағдарлауға немесе оған ұсыныстар беруге мүмкіндік тудыратын механизмдер.	Бөлім: Акционерлердің жалпы жиналысы, 45 бет
4.5	Жоғарғы басқару органдары мүшелеріне, жоғарғы атқару басшылығы өкілдеріне және аға басшыларға (шығатын жәрдемақыны қоса алғанда) және ұйым қызметінің нәтижелері (әлеуметтік мен экологиялық нәтижелеріне қоса алғанда) төленген төлемдер арасындағы байланыс.	Бөлім: Директорлар кеңесі мүшелерінің сыйақысы беру, 55 бет
4.6	Мүдделер қақтығысының алдын алуға бағытталған, жоғарғы басқару органындағы әрекет ететін үдерістер	Бөлім: Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер жанжалдарын реттеу, 63 бет
4.7	Экономикалық, экологиялық және әлеуметтік тақырыптар [тұрақты даму] бойынша ұйымның стратегиясын анықтау үшін жоғарғы басқару органы мүшелерінің құзыреттілігі мен біліктілігін анықтау үдерістері.	Бөлім: Директорлар кеңесінің құзыреті, 50 бет; Бөлім: Директорлар кеңесінің жауапкершілігі, 50 бет; Бөлім: Басқарманың мен бас директордың (Басқарма төрағасының) құзыреті, стр. 56-57; Бөлім: Басқарманың жауапкершілігі, 57 бет
4.8	Ұйым ішінде әзірленген, борыш немесе құндылықтар, топтық жүріс-тұрыс кодексі, экономикалық және әлеуметтік нәтижелілік көзқараспен қарағандағы маңызы бар қағидаттар туралы мәлімдеме, сондай-ақ, олардың іс жүзінде іске асырылу дәрежесі.	Бөлім: Даму стратегиясы, 22 бет
4.11	Ұйым сақтанушылық қағидаттарын қолданады ма және қолданған жағдайда, қалай қолданатынын түсіндіру.	Бөлім: Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі және ішкі бақылау жүйесі, 66–67 бет
4.12	Ұйым қосылған немесе қолдайтын, сырттағы тараптармен әзірленген экономикалық, экологиялық және әлеуметтік хартиялар, қағидаттар және басқа да бастамалар.	Бөлім: Тұрақты даму, 31–41 бет
4.14	Ұйым өзара әрекеттескен мүдделі тараптардың тізімі.	Бөлім: Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу, 32–33 бет
4.15	Өрі қарай, өзара әрекеттесу мақсатымен мүдделі тараптарды анықтау және таңдау негізі	Бөлім: Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу, 32–33 бет
4.16	Мүдделі топтармен және үлгі бойынша өзара әрекеттесудің жиілігін қоса алғанда мүдделі тараптармен қарым-қатынас жасаудың тәсілдері.	Бөлім: Мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу, 32–33 бет

Көрсеткіш	Көрсеткіш өлшемі	Көрсеткіштің сипатталуы	Есептегі бөлімі мен парағы
ЭКОНОМИКАЛЫҚ НӘТИЖЕЛІЛІГІ			
EC1	Негізгі	Мемлекеттерге және капитал жеткізушілерге төленетін төлемдер, бөлінбеген пайда, қайырымдылыққа және басқа да қауымдастыққа салынған инвестициялар, қызметкерлерге төленетін төлемдер, операциялық шығын және табысты қоса алғанда құрылып және үлестірілген тікелей экономикалық құны.	Бөлім: Қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелері туралы басшылықтың есебі, 71 бет
EC3	Негізгі	Бекітілген міндетті төлемдер бойынша компания жоспарының сипатталуы.	Бөлім: Өлеуметтік саясат, 40 бет
EC5	Қосымша	Бастапқы деңгейдің стандартты жалақысы және ұйым қызметінің елеулі өңірлеріндегі бекітілген минимальді жалақысы ара қатынасының ауқымы.	Бөлім: Қызметкерлер, 36–37 бет
EC6	Негізгі	Жергілікті жеткізушілерден сатып алудың іс жүзіндегі тәсілдері, саясаты және осындай сатып алулардың ұйым қызметінің елеулі өңірлеріндегі үлесі.	Бөлім: Тауарлардағы, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердегі жергілікті қамту бойынша ақпарат, 29 бет
EC8	Негізгі	Коммерциялық, табиғи немесе қайырымдылық қатысу арқылы, қоғам игілігі үшін бірінші кезекте ұсынылатын қызметтер мен инфрақұрылымға инвестициялардың әсері және дамуы.	Бөлім: Қайырымдылық, 41 бет
ЭКОЛОГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛІЛІК			
Материалдар			
EN1	Негізгі	Массасы мен көлемінің көрсетілуімен, пайдаланылған материалдар.	Бөлім: Энергия тұтыну, 34–35 бет
Энергия			
EN3	Негізгі	Бастапқы көздерінің көрсетілуімен, энергияны тікелей пайдалану.	Бөлім: Энергия тұтыну, 34–35 бет
EN7	Қосымша	Жанама энергия тұтынудың төмендеуі бойынша бастамалар және қол жеткізілген төмендеу.	Бөлім: Энергия үнемдеу, 35 бет
Су			
EN9	Қосымша	Ұйымдың су жинағышы елеулі әсерін тигізетін су көздері	Бөлім: Су ресурстары, 34 бет
Биоәруандық			
EN13	Қосымша	Сақталған немесе қалпына келтірілген тіршілік ету жері.	Бөлім: Жер ресурстары және биоәруандық, 34 бет
EN14	Қосымша	Биоәруандыққа әсер етуді басқару бойынша келешектік жоспарлар мен жүзеге асырылатын әрекеттер, стратегиялар.	Бөлім: Жер ресурстары және биоәруандық, 34 бет
Шығарындылар, лақтырындылар және қалдықтар			
EN16	Негізгі	Массасының көрсетілуімен, парниктік газдардың толықтай тікелей және жанама шығарындылары.	Бөлім: Атмосфералық ауаға әсер ету, 33 бет
EN18	Қосымша	Парниктік газдардың шығарындыларын азайту бойынша бастамалар және қол жеткізілген төмендеу.	Бөлім: Атмосфералық ауаға әсер ету, 33 бет
EN21	Негізгі	Ағынды сулар мен қабылдаушы субъектінің көрсетілуімен, лақтырындылардың жалпы көлемі.	Бөлім: Су ресурстары, 34 бет
EN22	Негізгі	Қолдану әдісі мен типі бойынша жіктелген, қалдықтардың жалпы массасы.	Бөлім: Жер ресурстары және биоәруандық, 34 бет
EN28	Негізгі	Экологиялық заңнаманың және нормативтік талаптардың сақталмағаны үшін қолданылған бейқаржылық ықпалшаралардың жалпы мөлшері мен елеулі айыппұлдардың маңызды мәні.	Бөлім: Қоршаған ортаны қорғау, 33 бет
EN30	Қосымша	Типтері бойынша жіктелуімен, қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған жалпы шығындар мен инвестициялар.	Бөлім: Қоршаған ортаны қорғау, 33 бет

Көрсеткіш	Көрсеткіш өлшемі	Көрсеткіштің сипатталуы	Есептегі бөлімі мен парағы
ӘЛЕУМЕТТІК КӨРСЕТКІШТЕР			
Жұмысбастылық			
LA1	Негізгі	Жұмысбастылығының типі, жалдау туралы келісім-шарты және аймағы бойынша жіктелген жұмыс күшінің жалпы саны.	Бөлім: Қызметкерлердің саны және құрамы, 37–39 бет
LA2	Негізгі	Жас тобы, жынысы және аймағы бойынша жіктелген кадрлардың тұрақтамауы мен қызметкерлердің жалпы саны.	Бөлім: Қызметкерлердің саны және құрамы, 37–39 бет
Қызметкерлер мен басшылықтың өзара қатынастары			
LA4	Негізгі	Ұжымдық келісім-шарттармен қамтылған қызметкерлердің үлесі.	Бөлім: Қызметкерлердің саны және құрамы, 37–39 бет
Жұмыс орнындағы денсаулық және қауіпсіздік			
LA7	Негізгі	Өндірістік жарақаттанушылық деңгейі, кәсіби сырқаттар деңгейі, жұмыс орнында болмау коэффициенті және жоғалған күндер коэффициенті, сондай-ақ жұмыспен байланысты өлім жағдайларының жалпы саны, аймақтар бойынша жіктелуімен.	Бөлім: Еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау, 35–36 бет
LA8	Негізгі	Ауыр сырқаттарға қатысты қызметкерлерге, олардың отбасы мүшелеріне және тұрғындардың өкілдеріне көмек беру үшін тәуекелді болдырмау және бақылау, қолданыстағы білім беру, оқыту, кеңес беру.	Бөлім: Еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау, 35–36 бет
Оқыту және білім беру			
LA11	Қосымша	Қызметкерлердің жұмысбасты болу қабілетін қолдап отыратын, сондай-ақ мансапты тәмамдау барысында оларға қолдау көрсететін, өмір барысындағы білім беру мен машықтарды дамыту бағдарламалары.	Бөлім: Оқыту және біліктілікті арттыру, 39–40 бет
Әралуандық және бірдей мүмкіншіліктер			
LA14	Негізгі	Қызметкерлердің санаттары бойынша жіктелуімен, ерлер мен әйелдердің базалық қызметкерлерінің арақатынасы.	Бөлім: Қызметкерлердің саны және құрамы, 37–39 бет

«Эрнст энд Янг» ЖШС
 Әл-Фараби д-лы, 77/7
 «Есентай Тауэр» ғимараты
 Алматы қ., 050060
 Қазақстан Республикасы
 Тел.: +7 727 258 5960
 Факс: +7 727 258 5961
 www.ey.com

ТОО «Эрнст энд Янг»
 пр. Аль-Фараби, 77/7
 здание «Есентай Тауэр»
 г. Алматы, 050060
 Республика Казахстан
 Тел.: +7 727 258 5960
 Факс: +7 727 258 5961

Ernst & Young LLP
 Al-Farabi ave., 77/7
 Esental Tower
 Almaty, 050060
 Republic of Kazakhstan
 Tel.: +7 727 258 5960
 Fax: +7 727 258 5961

Тәуелсіз аудиторлардың қорытындысы

«ҚазТрансОйл» АҚ-ның акционерлеріне

Біз «ҚазТрансОйл» АҚ-ның және оның еншілес кәсіпорындарының (бұдан әрі – «Топ») қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараты жатады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Компания басшылығы көрсетілген шоғырландырылған қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалуы мен шынайылығы үшін және басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті жасауға қажет болатын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндетіміз жүргізілген аудиттің негізінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы өз ойымызды білдіру болып табылады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар біздің әдеп нормаларын сақтауымызды, аудитті қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілікте маңызды бұрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындай етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудитке қаржылық есептілікте ұсынылған сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдерді алуға бағытталған рәсімдердің орындалуын қамтиды. Шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан қаржылық есептіліктің едәуір бұрмалануы тәуекелін бағалауды қоса алғанда, рәсімдерді таңдау аудиторлар тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор қаржылық есептілікті дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажетті аудит рәсімдерін анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ аудитке пайдаланылған есеп саясатының дұрыстығын және басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаудың негізділігін бағалау және жалпы қаржылық есептіліктің ұсынылуын бағалау жатады.

Біз алған аудиторлық дәлелдер аудиторлық қорытындымызды білдіруге негіздемені ұсыну үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп санаймыз.

Қорытынды

Біздің ойымызша шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «ҚазТрансОйл» АҚ-ның және оның еншілес кәсіпорындарының 2014 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қаржы нәтижелері мен көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Александр Назаркулов
Аудитор

Аудитордың 2012 жылғы 6 қаңтардағы
№00000059 біліктілік куәлігі

Евгений Жемалетдинов
Бас директор
«Эрнст энд Янг» ЖШС

Қазақстан Республикасында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия сериясы МФЮ - 2, № 0000003,
Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде
берілген

2015 жылғы 24 ақпан

6.5. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсанға	2013 жылғы 31 желтоқсанға
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	6	415.390.661	401.108.901
Материалдық емес активтер	7	5.479.443	5.701.002
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар	8	49.843.334	53.554.027
Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	9	11.307.451	5.835.651
Банк салымдары	15	3.729.880	576.541
Өзге де ұзақ мерзімді активтер		16.723	123.904
		485.767.492	466.900.026
Ағымдағы активтер			
Тауарлы-материалдық қорлар	10	3.044.558	2.346.043
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	11	5.803.874	4.548.932
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	12	1.111.935	842.702
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		5.814.807	3.994
Өтелуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	13	6.196.069	3.144.714
Өзге де ағымдағы активтер	14	3.380.259	3.946.793
Банк салымдары	15	32.112.242	83.116.538
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	16	42.174.720	25.645.348
		99.638.464	123.595.064
Сатуға арналған деп жіктелген активтер		1.261	32.138
		99.639.725	123.627.202
Активтер жиыны		585.407.217	590.527.228

Есеп саясаты және 97-152 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсанға	2013 жылғы 31 желтоқсанға
Меншікті капитал және міндеттемелер			
Меншікті капитал			
Жарғылық капитал	17	61.937.567	61.937.567
Активтерді қайта бағалау бойынша резерв	17	138.237.679	171.902.104
Капиталдың өзге де резервтері	17	(1.810.575)	(1.016.496)
Есептік валютасын қайта есептеу бойынша резерв		14.860.910	10.069.002
Үлестірілмеген пайда		244.418.740	224.377.740
Меншікті капитал жиыны		457.644.321	467.269.917
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	18	11.204.603	9.333.180
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	32	41.167.915	43.537.849
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервтер	23	20.631.009	16.677.538
Болашақ кезеңдер кірістері	19	4.423.082	4.079.971
		77.426.609	73.628.538
Ағымдағы міндеттемелер			
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	18	408.757	322.000
Төленуге жататын корпоративтік табыс салығы		910.109	1.467.675
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	20	15.773.741	11.096.007
Алынған алғытөлемдер	21	16.746.436	17.181.723
Төлемге өзге де салықтар	22	3.226.928	2.587.351
Резервтер	23	316.065	228.125
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	24	12.954.251	16.745.892
		50.336.287	49.628.773
Міндеттемелер жиыны		127.762.896	123.257.311
Меншікті капитал мен міндеттемелер жиыны		585.407.217	590.527.228
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	17	1.176	1.200

2015 жылғы 24 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Қ.М. Қабылдин

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2014 жылғы	2013 жылғы
Түсім	25	206.637.113	196.366.805
Өткізімнің өзіндік құны	26	(121.309.073)	(110.968.699)
Жалпы пайда		85.328.040	85.398.106
Жалпы және әкімшілік шығыстар	27	(13.592.935)	(11.027.504)
Өзге де операциялық кірістер	28	1.461.472	1.591.990
Өзге де операциялық шығыстар	29	(650.029)	(681.742)
Негізгі құралдардың құнсыздануынан болған залал	6	(8.119.432)	(12.663.453)
Операциялық пайда		64.427.116	62.617.397
Бағамдық айырмадан болған кіріс, нетто		1.055.964	103.799
Қаржылық кірістер	30	4.517.047	4.197.234
Қаржылық шығындар	31	(1.615.566)	(1.374.236)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың (шығындардағы)/ кірістердегі үлесі	8	(6.255.050)	11.846.567
Салық салғанға дейінгі пайда		62.129.511	77.390.761
Табыс салығы бойынша шығыстар	32	(15.698.946)	(13.847.161)
Есепті жылдағы таза пайда		46.430.565	63.543.600
Акцияға пайда (теңгемен)	17	121	165
Өзге де жиынтық кіріс			
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық кіріс			
Шетел бөлімшелерінің есептілігін қайта есептеу кезіндегі бағамдық айырмашылық		4.742.851	188.238
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың шетел бөлімшелерінің есептілігін қайта есептеу кезіндегі бағамдық айырмашылық		49.057	4.888

Есеп саясаты және 97-152 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2014 жылғы	2013 жылғы
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жататын таза өзге де жиынтық кіріс		4.791.908	193.126
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық (залал)/кіріс			
Топтың негізгі құралдарын қайта бағалануы және құнсыздануы	6	(24.595.646)	49.256.090
Табыс салығының әсері	32	4.676.756	(9.496.299)
		(19.918.890)	39.759.791
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарының қайта бағалануы және құнсыздануы		3.576.974	1.627.422
Табыс салығының әсері		(715.395)	(325.483)
		2.861.579	1.301.939
			–
Топтың активтерін пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша резерв	23	(1.678.425)	–
Табыс салығының әсері	32	335.685	–
		(1.342.740)	–
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша резерв		334.774	126.425
Табыс салығының әсері		(63.433)	(87.757)
		271.341	38.668
Топ қызметкерлеріне сыйақылар бойынша актуарлық залалдар	18	(992.599)	(1.292.000)
Табыс салығының әсері	32	198.520	258.400
		(794.079)	(1.033.600)
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктеуге жатпайтын таза өзге де жиынтық (залал)/кіріс		(18.922.789)	40.066.798
Салықты шегергендегі өзге де жиынтық (залал)/кіріс		(14.130.881)	40.259.924
Есепті жылға салықты шегергенде өзге де жиынтық кіріс жиыны		32.299.684	103.803.524

2015 жылғы 24 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Қ.М. Қабылдин

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2014 жылғы	2013 жылғы
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары			
Салық салынғанға дейінгі пайда		62.129.511	77.390.761
Салық салынғанға дейінгі таза ақша ағындары мен салыстыруға арналған ақшалай емес түзетулер			
Тозу және өтелім	26, 27	33.696.049	30.202.852
Күмәнді берешек бойынша резервті есептеу, нетто	27	18.661	56.405
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың шығындарындағы/ (кірістеріндегі) үлесі	8	6.255.050	(11.846.567)
Қаржы шығындары	31	1.615.566	1.374.236
Қаржы кірістері	30	(4.517.047)	(4.197.234)
Еңбек қызметі аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақылар, өткен жылдардағы қызметтер құны	18	-	1.008.000
Еңбек қызметі аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақылар, ағымдағы жылдың қызметтер құны	18	802.461	495.000
Резервтерді есептеу, нетто	23	53.560	9.188
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығуынан болатын залал, нетто	29	208.654	461.068
Қорларды сатудан түскен кіріс, нетто	28, 29	(248.512)	(311.726)
Активтерді сатудан түскен кіріс, нетто	28	(61.090)	(257.696)
Материалдық емес активтердің құнсыздануы	7	302.114	165.670
Негізгі құралдардың құнсыздануы	6	8.119.432	12.663.453
Кредиторлық берешекті есептен шығарудан түскен кіріс	28	(75.689)	(23.853)
Болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі		(428.123)	(410.642)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігінің өтелімі	28	-	(26.463)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігін тануды доғару	28	-	(177.743)
Активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қалпына келтіру міндеттемелері бойынша резервтерді бағалауды қайта қарау	29	275.965	-
Өрекетсіз тұрған мұнай айдау станцияларын жою	29	89.126	21.212
Ескірген және өтімсіз тауар-материалдық қорлар бойынша резервтерді (қайтару)/есептеу, нетто	27	(5.342)	2.524
Айналым капиталының өзгерісіне дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағыны		108.230.346	106.598.445
Операциялық активтердегі (ұлғаю)/азаяу			
Тауар-материалдық қорлар		3.537.525	690.918
Сауда және өзге де дебиторлық берешек		(1.274.316)	(2.076.956)
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер		(268.324)	(240.093)
Өтеуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алғытөлемдер		(3.950.262)	(1.422.150)
Өзге де қысқа мерзімді активтер		603.319	501.507
Операциялық міндеттемелердегі ұлғаю/(азаяу)			
Сауда және өзге де кредиторлық берешек		2.884.424	(545.491)
Алынған алғытөлемдер		(435.287)	1.211.028
Төлемге өзге де салықтар		639.577	947.550

Есеп саясаты және 97-152 беттердегі ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
		2014 жылғы	2013 жылғы
Өзге де ағымдағы және ұзақ мерзімді міндеттемелер және қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер		(2.972.212)	4.231.041
Операциялық қызметтен түскен ақша ағыны		106.994.790	109.895.799
Төленген табыс салығы		(18.965.585)	(16.350.776)
Алынған пайыздар		5.878.926	2.356.479
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағыны		93.908.131	95.901.502
Инвестициялық қызметтен түскен ақша ағыны			
Банк салымдарын алу		128.562.356	56.047.879
Банк салымдарын орналастыру		(81.978.050)	(85.128.680)
Негізгі құралдарды сатып алу		(82.725.157)	(32.801.915)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(228.913)	(203.738)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан және сатуға арналған деп жіктелген активтерден түскен түсім		309.264	1.118.641
Алынған дивидендтер		717.898	647.769
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағыны		(35.342.602)	(60.320.044)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағыны			
Төленген дивидендтер	17	(41.925.280)	(28.847.670)
Қаржы қызметінде пайдаланылған таза ақша ағыны		(41.925.280)	(28.847.670)
Бағамдық айырманың өсері		(110.877)	(42.484)
Ақша қаражаттарындағы және олардың баламаларындағы таза өзгерістер		16.529.372	6.691.304
Жылдың басына ақша қаражаттары және олардың баламалары		25.645.348	18.954.044
Жылдың аяғына ақша қаражаттары және олардың баламалары	16	42.174.720	25.645.348

2015 жылғы 24 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Қ.М. Қабылдин

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Активтерді қайта бағалау бойынша резерв	Есептілік валютасын қайта есептеу бойынша резерв	Капиталдың өзге де резервтері	Үлестірілмеген пайда	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	171.902.104	10.069.002	(1.016.496)	224.377.740	467.269.917
Есепті жылдағы таза пайда	-	-	-	-	46.430.565	46.430.565
Өзге де жиынтық (залал)/кіріс	-	(18.128.710)	4.791.908	(794.079)	-	(14.130.881)
Бір жылға жиынтық кіріс жиыны	-	(18.128.710)	4.791.908	(794.079)	46.430.565	32.299.684
Қайта бағаланған негізгі құралдардың өтелімі	-	(15.535.715)	-	-	15.535.715	-
Дивидендтер (17-ескертпе)	-	-	-	-	(41.925.280)	(41.925.280)
2014 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	138.237.679	14.860.910	(1.810.575)	244.418.740	457.644.321
2012 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	144.421.031	9.875.876	17.104	176.062.485	392.314.063
Есепті жылдағы таза пайда	-	-	-	-	63.543.600	63.543.600
Өзге де жиынтық кіріс	-	41.100.398	193.126	(1.033.600)	-	40.259.924
Бір жылға жиынтық кіріс жиыны	-	41.100.398	193.126	(1.033.600)	63.543.600	103.803.524
Қайта бағаланған негізгі құралдардың өтелімі	-	(13.619.325)	-	-	13.619.325	-
Дивидендтер (17-ескертпе)	-	-	-	-	(28.847.670)	(28.847.670)
2013 жылғы 31 желтоқсанға	61.937.567	171.902.104	10.069.002	(1.016.496)	224.377.740	467.269.917

2015 жылғы 24 ақпанда қол қойылды және шығаруға рұқсат етілді.

Бас директор

Қ.М. Қабылдин

Бас бухгалтер

М.Қ. Сармағамбетова

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Мұнай және Газ Көлігі» ұлттық компаниясы» ЖАҚ (бұдан әрі – «МГК») Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 2 мамырдағы қаулысына сәйкес құрылды. Осы қаулының негізінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ акцияларына меншік құқығын МГК-ға берді, осының нәтижесінде «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» ЖАҚ болып қайта тіркелді және қайта аталды.

2004 жылғы 31 мамырда Қазақстан заңнамасының талаптарына сай «ҚазТрансОйл» ЖАҚ «ҚазТрансОйл» АҚ (бұдан әрі – «Компания») болып қайта тіркелді.

2014 жылдың 31 желтоқсанына «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «ҚМГ» немесе «Бас компания») Компанияның ірі акционері болып табылады, оған Компанияда қатысудың бақылау үлесі (90%) тиесілі. ҚМГ толығымен «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») тұлғасында Үкіметке тиесілі. Акциялардың қалған 10%-ы «Халықтық IPO» бағдарламасы аясында сатып алған миноритарлық акционерлерге тиесілі.

2013 жылғы және 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

	Тіркелген жері	Негізгі қызметі	Қатысу үлесі	
			2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
«МұнайТас» СБҚК» АҚ (бұдан әрі – «МұнайТас»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	51%	51%
«Қазақстан – Қытай Құбыры» ЖШС (бұдан әрі – «ҚҚҚ»)	Қазақстан	Мұнай тасымалдау	50%	50%
«Batumi Terminals Limited» (бұдан әрі – «BTL»)	Кипр	Мұнайды және мұнай өнімдерін экспедициялау, ауыстырып құю және сақтау, Батуми қ. Теңіз кемежайын және мұнай құю терминалын пайдалану	100%	100%

Компания және оның еншілес ұйымы бұдан әрі мәтін бойынша «Топ» ретінде қаралады.

Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Қабанбай батыр даңғылы, 19 мекенжайы бойынша орналасқан. Компанияның Атырау (Батыс филиал), Павлодар (Шығыс филиал), Алматы (Ғылыми-техникалық орталық), Астана (Ұжымдық пайдалану есептеу орталығы) қалаларында орналасқан 4 филиалы және Ресей Федерациясында (Мәскеу, Омбы және Самара қалалары) өкілдік кеңселері бар.

Компания Қазақстан Республикасы аумағында ұзындығы 5.700 км магистральдық мұнай құбырлары және ұзындығы 2.148 км суағызғылар желісі бар. Мұнымен қатар, Компания басқа аралас құбыр желілерінде мұнайды сақтауды, ауыстырып құюды және оның көлік экспедициясын жүзеге асырады. Компанияның МұнайТас және ҚҚҚ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындары Қазақстан мұнайын Қытайға тасымалдау үшін пайдаланылатын Кеңқияқ – Атырау, Кеңқияқ – Құмкөл және Атасу – Алашаңқай құбырларына иелік етеді. Компанияның BTL еншілес кәсіпорнына Батуми мұнай терминалы және негізгі қызметі мұнай құю және құрғақ жүктерін сақтау және ауыстырып құю болып табылатын Батуми теңіз кемежайын басқару құқығы тиесілі.

Компания табиғи монополист болып табылады және тиісінше Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау Комитетінің (бұдан әрі – «ТМРЖБҚК») объектісі болып табылады. ТМРЖБҚК (бұрын – Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігі) тарифті, сондай-ақ тарифтік мөлшерлемелерді есептеу әдіснамасын бекіту үшін жауапты, бұлардың негізінде Топ Қазақстан Республикасындағы кірістердің негізгі үлесін алады.

Негізінде тарифтер іске қосылған активтерге капитал бағасын қайтаруға негізделеді. Қазақстан Республикасының табиғи монополиялардың қызметін реттеу туралы заңнамасына сәйкес тарифтер қызметтерді көрсету үшін қажетті шығындардың бағасынан төмен бола алмайды және табиғи монополия субъектісінің тиімді қызмет етуін қамтамасыз ететін пайда алу мүмкіндігін есепке ала алмайды.

2014 жылғы 1 қантардан бастап Компанияның ішкі және экспорттық нарықтарға мұнай айдау тарифтерін өсіру туралы 2013 жылғы 27 желтоқсандағы Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігінің (бұдан әрі – «ТМРА») бұйрығы күшіне енді: ішкі нарыққа 1.000 км-ге

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (жалғасы)

мұнайдың 1 тоннасын тасымалдауға тариф 1.954,5 теңгеден 2.931,8 теңгеге дейін өсті (50%-ға арттырылды), экспортқа мұнай айдауға 1.000 км-ге мұнайдың 1 тоннасын тасымалдауға тариф 4.732,6 теңгеден 4.850,6 теңгеге дейін өсті (2,5%-ке арттырылды).

2014 жылғы 1 сәуірден бастап Компанияның экспортқа мұнай айдау тарифін өсіру туралы 2014 жылғы 20 наурыздағы ТМРА-ның бұйрығы күшіне енді, 1.000 км-ге мұнайдың 1 тоннасын тасымалдауға тариф 4.850,6 теңгеден 5.817,2 теңгеге дейін өсті (19,9%-ға арттырылды).

ТМРЖБҚК-ның 2014 жылғы 4 қарашадағы бұйрығымен 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап «Атасу» бас мұнай айдау стансасында (бұдан әрі – «БМАС») мұнайды ауыстырып құюды қоса алғанда, Ресей Федерациясының шекарасынан бастап Қазақстан Республикасының шекарасына дейін (Прииртышск) – Атасу (Қазақстан Республикасы) учаскесінде ресейлік мұнайды Қазақстан Республикасының аумағы арқылы Қытай Халық Республикасына тасымалдауға арналған тарифтер 1 тонна үшін ҚҚС-ты есептемегенде (Компания үшін) 2,63 АҚШ доллар мөлшерінде енгізілді. Бұрын мұнай тасымалдау тарифі 1 тонна үшін ҚҚС-ты есептемегенде 117,31 теңгені, мұнайды ауыстырып құюға 1 тонна үшін ҚҚС-ты есептемегенде 284,41 теңге болатын.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Компанияның бас директоры және бас бухгалтері 2015 жылғы 24 ақпанда бекітті және басып шығаруға рұқсат етті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ҚЕХС») сәйкес Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары кеңесі («ҚЕХС жөніндегі кеңес») бекіткен редакцияда дайындалған.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік мына баптарды: негізгі құралдар, олар қайта бағаланған құны бойынша есептеледі және қаржы активтері – әділ құны бойынша есептеледі, қоспағанда бастапқы құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен берілген, ал барлық сома басқаша көрсетілген жағдайларды қоспағанда, тұтас мыңдыққа дейін дөңгелектеп алынған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте алдыңғы кезең үшін салыстырмалы ақпарат берілген.

3. ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес кәсіпорнының 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Бақылау Топтың инвестиция объектісіне қатысудан түсетін айнымалы кіріспен байланысты тәуекелге ұшыраған немесе осындай кіріс алуға құқығы, сондай-ақ инвестиция объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру көмегімен кіріске ықпал етуге мүмкіндігі болған жағдайда жүзеге асырылады. Атап айтқанда Топ инвестиция объектісін мына шарттар орындалған жағдайда ғана бақылайды:

- Топтың инвестиция объектісіне қатысты өкілеттігі болғанда (яғни инвестиция объектісінің маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін құқығы болған);
- Топта инвестиция объектісіне қатысудан түсетін айнымалы кіріспен байланысты немесе осындай кіріс алуға құқығынан тәуекелге ұшырағыштық болғанда;
- Топта инвестиция объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асыру көмегімен кіріске ықпал етуге мүмкіндігі болғанда.

Топта инвестиция объектісіне қатысты басым дауыс құқығынан кем немесе ұқсас құқық болған жағдайда, Топ осы инвестиция объектісіне қатысты өкілеттіктің болуын бағалау кезінде барлық ақылға қонымды фактілерді және жағдаяттарды ескереді:

- инвестиция объектісінде дауыс беру құқығына ие басқа тұлғалармен келісім;
- басқа келісімдермен негізделген құқықтар;
- Топқа тиесілі дауыс құқығы және ықтимал дауыс құқығы.

3. ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Егер фактілер мен жағдаяттар бақылаудың үш құраушысының біреуінің немесе бірнешеуінің өзгергенін білдірсе, Топ инвестиция объектісіне қатысты бақылаудың болуын қайта талдайды. Еншілес компанияны шоғырландыру Топ еншілес компанияны бақылауды алған кезден басталады және Топ еншілес компанияны бақылауды жоғалтқан кезде доғарылады.

Еншіліс компанияның жыл ішінде сатып алған немесе шығарылған активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап шоғырландырылған қаржылық есептілікке кіргізіледі және Топ еншілес компанияға бақылауды жоғалтқан күнге дейін көрсетіледі.

Пайда немесе залал және өзге де жиынтық табыстың әр құраушысы және бақыланбайтын қатысу үлесі, егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінің теріс сальдосына әкелген жағдайдың өзінде Топтың бас компаниясының меншігіне жатады. Қажет болған жағдайда еншілес компаниялардың қаржы есептілігі осындай компаниялардың есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестікке келтіру үшін түзетіледі. Топ ішінде операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындайтын барлық топішілік актив пен міндеттеме, капитал, кірістер, шығыстар мен ақша ағындары шоғырландыру кезінде толық алынып тасталады.

Бақылауды жоғалтпағанда еншілес кәсіпорындағы қатысу үлесінің өзгерісі капиталмен операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес кәсіпорынға бақылауды жоғалтса, ол тиісті активтер мен міндеттемелерді (оның ішінде гудвилді), бақыланбайтын қатысу үлестерін және капиталдың өзге де құралымдарын тануды тоқтатады және туындаған пайданы немесе залалды пайда мен залал құрамында таниды. Қалған инвестицияларды әділ құны бойынша таниды.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

4.1. БІРЛЕСКЕН ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСУ

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар нысанында бірлескен қызметке қатысу үлесі бар.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорын – бұл бірлескен қызмет туралы келісім, оған сай келісіміне бірлескен бақылауды жүзеге асырушы тараптардың бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың таза активтеріне құқығы бар. Бірлескен бақылау – шартпен негізделген бірлескен бақылауды жүзеге асыру, бұл маңызды қызметке қатысты шешім қабылдау бірлескен бақылауды жүзеге асырушы тараптардың бірауызды келісімін талап ететін жағдайларда орын алады.

Бірлескен бақылауды анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын айқындау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас.

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Үлестік қатысу әдісіне сәйкес бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың теңгерімдік құны бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың таза активтеріндегі сатып алу күнінен кейін туындайтын өзгерістердегі үлесті тану салдарынан артады немесе кемиді. Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға қатысты гудвилл инвестициялардың теңгерімдік құнына кіреді және өтелмейді, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Жиынтық табыс туралы есеп Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорын қызметінің қаржылық нәтижелеріндегі үлесін көрсетеді. Осындай объектілердің өзге де жиынтық табысындағы өзгерістер Топтың өзге де жиынтық табысының құрамында ұсынылады. Сонымен бірге егер бірлескен кәсіпорынның меншік капиталында тікелей танылған өзгерістер орын алса, Топ осындай өзгерістердегі өз үлесін мойындайды және егер бұл меншік капиталдың өзгерістері туралы есепте қолданылатын болса, осы фактіні ашады. Топтың бірлескен кәсіпорындармен операциялары бойынша туындайтын іске асырылмаған пайда мен залалдар Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорынға қатысу үлесі болатын дәрежеде алынып тасталады.

Топтың бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның пайдасындағы немесе залалындағы үлесі операциялық пайда шегінен тыс тікелей жиынтық табыс туралы есепте берілген. Ол бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның салық салуды есепке алғаннан кейінгі пайдасын немесе залалын көрсетеді.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың қаржылық есептілігі Топ қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған ретте есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестікке келтіру мақсатында оған түзетулер енгізіледі.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.1. БІРЛЕСКЕН ҚЫЗМЕТКЕ ҚАТЫСУ (жалғасы)

Үлестік қатысу әдісін қолданғаннан кейін Топ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға Топтың инвестициялары бойынша құнсызданудан болған қосымша залалдарды тану қажеттілігін айқындайды. Топ әр есепті күнге бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздануының объективті айғақтарының болуын анықтайды. Осындай айғақтар болған жағдайда Топ құнсыздану сомасын бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның өтелген құны мен оның теңгерімдік құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардағы пайда мен залалдардағы үлес» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы есепте таниды.

Бірлескен бақылаудағы кәсіпорынға елеулі әсерді жоғалтқан жағдайда, Топ әділ құны бойынша қалған инвестицияны бағалайды және таниды. Бірлескен бақылаудағы кәсіпорынның бірлескен бақылауды жоғалту кезіне теңгерімдік құны мен қалған инвестициялардың әділ құны және шығудан болатын түсімдер арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады.

4.2. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫН ҚАЙТА ЕСЕПТЕУ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі теңгемен берілген. Топтың әр компаниясы өзінің қызмет ететін валютасын айқындайды және әр компанияның қаржылық есептілігіне кіргізілген баптар осы қызмет ететін валютада бағаланады. Компанияның және МұнайТас және ҚҚҚ бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың атқарымдық валютасы – теңге. BTL атқарымдық валютасы АҚШ доллары.

Операциялар мен қалдықтар

Топ компаниялары шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өздерінің қызмет ететін валютасында операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валюта бағамы бойынша есептейді.

Шетел валютасында бейнеленген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданыстағы қызмет ететін валюта спот-бағамымен қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу және қайта есептеу кезінде туындайтын барлық бағамдық айырма жиынтық кіріс туралы есепке кіргізіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасау күніне қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Әділ құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын пайда мен залал баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда не залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған пайдалар немесе залалдар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда не залал құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған пайданы немесе залалды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

Топ компаниялары

Шоғырландыру кезінде шетелдік бөлімшенің активтері мен міндеттемелері есепті күнге әрекет ететін бағам бойынша теңгемен қайта есептеледі, осындай бөлімшелердің пайдасы мен залалдары орташа бағам бойынша қайта есептеледі. Осындай қайта есептеу кезінде пайда болатын бағамдық айырма өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Шетел бөлімшесі шыққан кезде осы шетел бөлімшесіне жататын өзге жиынтық кіріс құрамдастары пайда немесе залал құрамында танылады.

Шетелдік бөлімшені сатып алған ретте пайда болатын гудвил және активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құны олардың әділ құнына дейін шетелдік бөлімшенің активтері мен міндеттемелері ретінде ескеріледі және есепті күнге қолданыстағы валюта бағамы бойынша қайта есептеледі.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі – «ҚҚБ») белгіленген орташа өлшенген айырбас бағамдары Қазақстан Республикасындағы ресми айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады.

Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі 2014 жылғы 11 ақпанда теңгенің АҚШ долларына және басқа да валюталарға қатысты теңгенің айырбас бағамын ұстап тұрудан бас тарту, валюталық баса-көктеу мөлшерін төмендету және теңгенің айырбас бағамының қалыптасу үдерісіне араласуды қысқарту туралы шешім қабылдады. Құнсыздануға дейін және одан кейін 1 АҚШ долларының айырбас бағамы тиісінше 155,56 теңге және 184,5 теңге болды. 2014 жылғы 24 ақпандағы жағдай бойынша 1 АҚШ долларының айырбас бағамы 185,05 теңге болды.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.2. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫН ҚАЙТА ЕСЕПТЕУ (жалғасы)

31 желтоқсанға ҚҚБ белгілеген валюта айырбастау бағамдары мынаны құрады:

	Теңге	2014 жыл	2013 жыл
АҚШ доллары		182,35	153,61
Ресей рублі		3,17	4,69
Еуро		221,97	211,17
Грузин лари		99,79	88,47

4.3. АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ АЙНАЛЫМДЫҒА/ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ АЙНАЛЫМНАН ТЫС/ЖІКТЕУ

Қаржы жағдайы туралы есепте Топ активтер мен міндеттемелерді ұзақ мерзімді айналымдыға/қысқа мерзімді және айналымнан тыс/жіктеу негізінде көрсетеді. Актив айналымды болады, егер:

- оны іске асыру болжанса немесе ол сатуға немесе қарапайым операциялық цикл аясында тұтынуға арналса;
- ол негізінен сату мақсатына арналса;
- оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде іске асыру болжанса;
- немесе ол өзін айырбастауға немесе есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеу болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражаттарын немесе олардың баламаларын білдірсе.

Барлық өзге актив айналымнан тыс ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны қалыпты операциялық цикл аясында өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда мақсатында ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі ай ішінде өтеуге жатса;
- немесе Топта есепті кезең аяқталғаннан кейін кемінде он екі ай ішінде міндеттемелерді өтеу мерзімін ұзарту сөзсіз құқығы болмаса.

Топ өзге барлық міндеттемені ұзақ мерзімді ретінде жіктейді.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелері айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

4.4. ӘДІЛ ҚҰНДЫ БАҒАЛАУ

Әділ құн бағалау күніне нарық қатысушылары арасында қалыпты тәртіпте жасалатын мәміле аясында активтерді сату үшін алынатын немесе міндеттемелерді беру үшін төленетін баға болып табылады. Әділ құн бағасы активтерді сату немесе міндеттемелерді беру жөніндегі мәміле мынадай болып өтуін болжайды:

- не осы актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не негізгі нарық болмаған жағдайда осы актив немесе міндеттеме үшін неғұрлым қолайлы нарықта.

Топ негізгі немесе неғұрлым қолайлы нарыққа қол жеткізуі тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны жол берушілікті пайдалану арқылы бағаланады, оларды нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде пайдалануы мүмкін, бұл орайда нарық қатысушылары өзінің озық мүдделерінде әрекет етеді.

Қаржылық емес актив әділ құнының бағасы не активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдалану жолымен немесе осы активті ең жақсы және неғұрлым тиімді түрде пайдаланатын нарықтың басқа қатысушысына сату нәтижесінде нарық қатысушысының экономикалық пайдасын еселеу мүмкіндігін ескереді. Топ бағалаудың пайда болған жағдаяттарында қолайлы және әділ құнын бағалау үшін жеткілікті деректерге қол жетімді бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл орайда бақыланатын орынды бастапқы деректерді мейлінше көп және бақыланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны қаржылық есептілікте бағаланатын немесе көрсетілетін барлық актив пен міндеттеме тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған сатылары аясында жіктеледі:

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.4. ӘДІЛ ҚҰНДЫ БАҒАЛАУ (жалғасы)

- 1-деңгей – Бірыңғай активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтағы бағалардың нарықтық белгіленуі бойынша (қандай да бір түзетулерсіз);
- 2-деңгей – Сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама бақыланатын болып табылатын баға үлгісі;
- 3-деңгей – Сатының ең төменгі деңгейіне жататын әділ құнын бағалау үшін маңызды бастапқы деректер нарықта бақыланабайтын болып табылатын баға үлгісі.

Қаржы есептілігінде кезеңдік негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер жағдайында әр есепті кезеңнің аяғына жіктемені (тұтас алғанда әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде) қайтадан талдай отырып Топ оларды саты көздері деңгейлері арасында ауыстыру қажеттілігін айқындайды.

Жылжымайтын мүлік объектілері сияқты елеулі активтерді бағалау үшін сырт бағалаушылар тартылады. Негізгі құралдарды бағалау үш жылда бір рет кезеңділігімен жүргізіледі. Бағалаушыларды таңдау байқау негізінде жүргізіледі. Таңдау өлшемдері ретінде нарықты білу, беделі, тәуелсіздігі және кәсіби стандарттарға сәйкестігі қолданылады.

Әр есепті күнге Топтың есеп саясатына сәйкес қайта талдау және қайта бағалау қажет болатын активтер мен міндеттемелер құнының өзгерістерін Топ талдайды. Осындай талдау аясында Топ соңғы бағалау кезінде қолданылған негізгі бастапқы деректерді бағалау кезінде пайдаланылатын ақпаратты шарттармен және өзге де ақылға қонымды құжаттармен салыстыру жолымен тексереді. Топ әр актив пен міндеттеменің әділ құнының өзгерісін өзгерістің негізділігін айқындау мақсатында тиісті сыртқы көздермен салыстырады.

Топ басшылығы сырт бағалаушылардың елеулі бағаларын Топтың аудиторлық комитетіне және тәуелсіз аудиторларға кезең-кезеңімен ұсынады, бұл бағалау кезінде қолданылған негізгі жорамалдарды талқылауды болжайды. Әділ құн туралы ақпаратты ашу мақсаты үшін Топ активтер мен міндеттемелерді олардың сипатына, оларға тән сипаттама мен тәуекелдер, сондай-ақ жоағарыда көрсетілгеніндей, әділ құн көздерінің сатыларында қолданылатын деңгейлер негізінде жіктеді.

Негізгі құралдар әділ құнын, талдау және оны анықтаудың әдістері туралы қосымша ақпарат *5-ескертпеде келтіріледі*.

4.5. САТУ ҮШІН НЕМЕСЕ БАС КОМПАНИЯНЫҢ МЕНШІК ИЕЛЕРІ АРАСЫНДА БӨЛУ ҮШІН ҰСТАЛАТЫН АЙНАЛЫМНАН ТЫС АКТИВТЕР ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ

Топ айналымнан тыс активтерді және шығатын топтарды, егер олардың теңгерімдік құны негізінен оларды ұзақ пайдалану нәтижесінде емес, оларды сату арқылы өтелуге жатса, сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктейді. Осындай айналымнан тыс активтер және сату үшін немесе бас компанияның меншік иелері арасында бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктелген шығу топтары мына екі мәннің – теңгерімдік құнның және сатуға немесе бөлуге арналған шығындарды шегергендегі әділ құнның кішісі бойынша бағаланады.

Бөлуге арналған шығындар бөлумен тікелей байланысты қосымша шығындар болып табылады және өзіне қаржы шығындарын және пайдаға салынатын салық бойынша шығыстарды қамтымайды.

Объектіні сату үшін ұсталатын ретінде жіктеу өлшемі, егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы күйінде жедел сатылуы мүмкін болған жағдайда сақталған болып есептеледі. Сатуды жүзеге асыру үшін қажетті іс-әрекеттер сатуға байланысты елеулі өзгерістердің, сондай-ақ сатуды болдырмаудың шағын мүмкіндігін көрсетуі тиіс. Басшылықтың жіктеу күнінен бастап бір жыл ішінде сатуды аяқтау нақты ниеті болуы тиіс.

Сату немесе бөлу үшін ұстап тұрылған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдақ емес активтер өтелімге жатпайды. Сату немесе бөлу үшін ұсталатын ретінде жіктелген активтер мен міндеттемелер қаржы жағдайы туралы есепте айналымдағы/қысқа мерзімді баптар ретінде жеке ұсынылады. Шығатын тоқтатылған қызмет ретінде мына жағдайда жіктеу өлшемдерін қанағаттандырады, егер шығып қалған ұйымның құрамдасы болса не сатуға арналған ретінде жіктелсе және:

- қызметтің жеке негізгі бағыты немесе қызмет жүзеге асырылған ірі географиялық өңірді білдірсе;
- қызметтің жеке негізгі бағытын немесе қызмет жүзеге асырылған ірі географиялық өңірді шығаруды жүзеге асыру жөніндегі бірыңғай үйлестірілген жоспарға енгізілген; не
- тек қана қайта сату үшін сатып алынған еншілес ұйым болса.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.5. САТУ ҮШІН НЕМЕСЕ БАС КОМПАНИЯНЫҢ МЕНШІК ИЕЛЕРІ АРАСЫНДА БӨЛУ ҮШІН ҰСТАЛАТЫН АЙНАЛЫМНАН ТЫС АКТИВТЕР ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ (жалғасы)

Тоқтатылған қызмет жалғастырылатын қызмет нәтижелерінен шығарылады және жиынтық табыс туралы есепте тоқтатылған қызметтен салық салудан кейінгі пайда немесе залал ретінде жеке бап болып көрсетіледі. Шоғырландырылған қаржы есептілігіне барлық ескертпе өзіне жалғастырылатын қызметке қатысты сомаларды қамтиды.

4.6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Негізгі құралдар жинақталған өтелімді (жерден, технологиялық мұнайдан және аяқталмаған құрылыстан басқа) және қайта бағалау болған жағдайда ол болған күннен кейін танылған құнсызданудан болатын залалдарды шегергендегі әділ құны бойынша бағаланады. Топ өзінің негізгі құралдарын оларды ауыстырудың қалдық құнына дейін қайта бағалау жүргізу үшін кезең-кезеңімен тәуелсіз сарапшыларды тартады. Негізгі құралдарды қайта бағалау есеп саясатына сәйкес әр 3 жылда (жыл сайын қайта бағаланатын технологиялық мұнайды қоспағанда) қайта бағаланған активтің әділ құны оның теңгерімдік құнынан елеулі айырмашылығы болмағанына сенімділікті қамтамасыз ету үшін жүзеге асырылады.

Қайта бағалаудан құнның өсуі өзге де жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі және меншік капиталдың құрамына кіретін активтерді, оның осы активтің құнын қайта бағалау салдарынан болған және пайда немесе залал құрамында бұрын жасалған қайта бағалау салдарынан танылған мұндай активтерді қайта бағалаудан болған залалды қалпына келтіретін бөлікті қоспағанда, активтерді қайта бағалау резерві қорының артуына жатады. Қайта бағалаудан болатын залал оның бұрын активті қайта бағалау резерві қорының құрамында танылған осы актив бойынша оң қайта бағалауын тікелей кемітетін бөлігін қоспағанда пайда немесе залал құрамында танылады.

Активтің қайта бағаланған теңгерімдік құны негізінде есептелген өтелім мен активтің бастапқы құны негізінде есептелген өтелім арасындағы айырмашылық активтерді қайта бағалау резервінен жыл сайын бөлінбеген пайдаға ауыстырылады. Сонымен қатар қайта бағалау күніне жинақталған өтелім активтің жалпы теңгерімдік құнын бір мезгілде азайта отырып алынып тасталады және одан кейін таза сома активтің қайта бағаланған құнына дейін жете бағаланады. Актив шығарылған кезде нақты сатылатын активке жататын қайта бағалау резерві бөлінбейтін пайдаға көшіріледі.

Актив пайдаланылғаннан кейін оны пайдаланудан шығару бойынша күтілетін шығындардың келтірілген бағасы келешек шығындарға резервті тану критерийлері орындалатын болса тиісті активтің бастапқы бағасына қосылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қайта өңдеу бойынша танылған резерв туралы толық ақпарат үшін елеулі есепке алу толғамдарын, бағалау мәндерін және жол берулерді қараңыз (5 және 23 ескертпелер).

Өтелім активтерді пайдалы қолданудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен мынадай түрде есептеледі:

	Жылдар
Ғимараттар мен құрылыс	5-50
Машиналар мен жабдық	3-30
Құбырлар мен өзге де көлік активтері	5-30
Өзге де	2-10

Топтың Есеп саясатына сәйкес технологиялық мұнай, аяқталмаған құрылыс және жер өтелімге жатпайды.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін пайдаға және залалға кіргізіледі.

Таратылу құны, активтерді пайдалы қолдану мерзімі және негізгі құралдардың өтелімі әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және қажетіне қарай келешекті негізде түзетіледі.

4.7. ЖАЛДАУ

Келісім жалдау ма әлде онда жалдау белгілері бар ма дегенді анықтау жалдау қатынастары басталған күнге келісім мазмұнын талдауға негізделеді. Келісім егер келісімді орындау осы келісім нәтижесінде нақты активті немесе активтерді пайдалануға байланысты болса, және активті

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.7. ЖАЛДАУ (жалғасы)

немесе активтерді пайдалану құқығы бір тараптан екіншісіне өтсе, тіпті ол келісімде анық көрсетілмесе де жалдау немесе жалдау белгілері бар болады.

Топ жалға ретіндегі

Жалдау қатынастарының басталу күніне жалдау қаржылық немесе операциялық болып жіктеледі. Меншік құқығына байланысты барлық тәуекел мен пайда іс жүзінде Топқа өтетін жалдау қаржылық жалдау болып жіктеледі.

Қаржылық жалдау жалдау мерзімі басталу күні жалға алынған мүліктің әділ құны бойынша немесе бұл сома аз болса – ең аз жалдау төлемінің дисконтты құны бойынша капиталдандырылады. Жалдау төлемдері қаржылық шығындар мен жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомасының азаюы арасында міндеттеменің өтелмеген сомасына тұрақты пайыздық мөлшерлеме болатындай етіп бөлінеді. Қаржылық шығындар пайдалар мен залалдар құрамында жиынтық кіріс туралы есепте тікелей көрсетіледі.

Жалға алынған актив оны тиімді пайдалану мерзімі ішінде өтемделеді. Алайда егер жалдау мерзімі соңында активке меншік құқығы Топқа өтетіндігіне негізді сенім жоқ болса, актив оны тиімді пайдалану есепті мерзімі және жалдау мерзімі кезеңдерінің қай қысқасы ішінде өтеледі.

Операциялық жалдау бойынша төлемдер жиынтық кіріс туралы есепте пайдалар мен залалдар құрамында желілік әдіспен жалдаудың бүкіл мерзімі ішінде операциялық шығыстар ретінде танылады.

Топ жалға беруші ретінде

Активке қатысты меншік құқығымен байланысты барлық тәуекел мен пайда іс жүзінде Топта қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде шеккен бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің теңгерімдік құнына қосылады және жалдаудан алынған кіріс те осы негізде жалдау мерзімі ішінде танылады.

Шартты жалдау төлемі ол алынған кезеңде түсім құрамында танылады.

4.8. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Жеке сатып алынған материалдық емес активтер бастапқы танылған кезде бастапқы құны бойынша бағаланады. Топ ішінде жүргізілген материалдық емес активтер өнім әзірлеуге арналған капиталдандырылған шығындарды қоспағанда, капиталдандырылмайды және тиісінше шығыс туындаған есепті кезең үшін пайда мен залал құрамында көрсетіледі.

Материалдық емес активтердің пайдалы қолдану мерзімі шектелген.

Пайдалы қолдану шектеулі мерзімі бар материалдық емес активтер осы мерзім ішінде өтеледі және егер осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болса, құнсыздану мәніне бағаланады. Өтелім активтер қызметінің бағаланған пайдалы мерзімі үшін тік желілік әдіс негізінде есептеледі. Материалдық емес активтер негізінен жеті – он жыл ішінде өтеледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін өтелімді есептеу кезеңі мен әдісі кем дегенде әр есепті кезеңнің аяғында қайта қаралады. Активке кіргізілген келешек экономикалық тиімділікті пайдалы қолданудың болжалды мерзімінің немесе тұтынудың болжалды құрылымының өзгерісі тиісінше өтелім кезеңін немесе есептеу әдісін өзгертеді және есепке алу бағаларының өзгерісі ретінде ескеріледі. Пайдалы қолдану мерзімі шектеулі материалдық емес активке арналған шығындар жиынтық кіріс туралы есепте материалдық емес активтер қызметіне сәйкес шығыстар санатында танылады.

Материалдық емес активтерді танудың тоқтатылуынан болатын кіріс немесе шығыс активтің шығуынан болатын таза түсім және активтің теңгерімдік құны арасындағы айырмашылық ретінде өлшенеді және осы активті тану тоқтатылған кездегі жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

4.9. ЗЕРТТЕУЛЕР МЕН ӘЗІРЛЕНІМДЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒЫНДАР

Зерттеулерге арналған шығындар шығыстарға олардың пайда болуына қарай жатқызылады. Нақты өнімді әзірлеуге арналған шығындар нәтижесінде пайда болған материалдық емес активті Топ мыналарды көрсетсе танылады:

- материалдық емес активті жасаудың техникалық мүмкіндігі, активтің пайдалануға немесе сатуға қол жетімді болуы;
- материалдық емес активті әзірлеуді аяқтауға, сондай-ақ активті пайдалануға немесе сатуға мүмкіндік немесе ниет болуы;
- актив болашақ экономикалық пайдалылықпен қалай ұштасатындығы;
- әзірленімді аяқтау ресурстардың жеткілікті болуы;
- активті әзірлеу барысында шығындарды сенімді бағалау қабілеті.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.9. ЗЕРТТЕУЛЕР МЕН ӨЗІРЛЕНІМДЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒЫНДАР (жалғасы)

Өзірленімге арналған шығындарды актив ретінде әуелгі танудан кейін активтер жиналып қалған өтелімді және құнсызданудан болған жиналып қалған шығындарды шығарып тастағанда бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Активтер өтелімі өзірленім аяқталған соң, актив пайдалануға дайын болғанда басталады және болашақ экономикалық пайданы алудың болжамды кезеңі ішінде жүргізіледі. Өтелім сату өзіндік құнында көрсетіледі. Өзірлеу кезеңінде актив жыл сайын құнсыздануға тестіден өткізіледі.

4.10. ҚАРЖЫ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Әрбір есепті күнге Топ активтің мүмкін болатын құнсыздану белгілері болуын айқындайды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе ақша ағынын туындатушы бөлімше (бұдан әрі – «ААТБ») өтелетін құны – мына шамалардың ең үлкені: сатуға арналған шығындарды шегергенде активтің (ААТБ) әділ құны және активті (ААТБ) пайдаланудан болатын құндылық.

Актив негізінен басқа активтер немесе активтер тобы тудыратын ағындарға тәуелсіз ақша қаражаты ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, өтелетін құн жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе ААТБ теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады. Пайдаланудан болатын құндылықтарды бағалау кезінде келешек ақша ағындары активке тән ақшаның және тәуекелдің уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконтталады.

Сатуға арналған шығындарды шегергенде әділ құнын анықтау кезінде жуық арадағы нарықтық мәмілелер (егер ондайлар орын алса) ескеріледі. Олар болмаған ретте бағалаудың тиісті үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, акциялардың нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әр ААТБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте бес жылға жасалады. Неғұрлым ұзақ кезеңдер үшін өсудің ұзақ мерзімді қарқыны есептеледі, ол бесінші жылдан кейінгі келешек болжамды ақша ағындарына қатысты қолданылады.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан (қорлардың құнсыздануын қосқанда) болатын залалдар қайта бағалау өзге де жиынтық кіріс құрамында танылғанда бұрын қайта бағаланған негізгі құралдарды қоспағанда, құнсызданған актив қызметіне сәйкес шығыстар санаты құрамындағы жиынтық кіріс туралы есепте танылады. Бұл жағдайда құнсызданудан болған залалдар да бұрын жүргізілген қайта бағалау сомасы шегінде өзге жиынтық кіріс құрамында танылады.

Әрбір есепті күнге Топ гудвилді қоспағанда бұрын активтің құнсыздануынан болған деп танылған залалдардың енді жоқ екендігінің немесе қысқарғандығының белгілері бар не жоқ екендігін анықтайды. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААТБ-ның өтелетін құнын есептейді. Кейінгі құнсызданудан болған деп танылған залалдардан бері активтің өтелетін құнын анықтау үшін қолданылған жол берулерде өзгеріс болған жағдайда ғана бұрын құнсызданудан болған деп танылған залалдар қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің теңгерімдік құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ өтелімді шегеріп тастағанда теңгерімдік құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, теңгерімдік құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды бұлайша қалпына келтіру актив қайта бағаланған құны бойынша есептелген жағдайларды қоспағанда, пайдалар мен залалдарда танылады. Құнды осындай қалпына келтіру құнның қайта бағалаудан болған өсуі ретінде ескеріледі.

4.11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері тиісінше пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері; берілген қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталып тұратын инвестиция; сату үшін қолда бар қаржы активтері, тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде белгіленген туынды құралдар ретінде жіктеледі. Топ өз қаржы активтерін олар бастапқы танылған кезде жіктейді.

Қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, алғашқыда мәміле бойынша онымен тікелей байланысты шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша танылады.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.11. ҚАРЖЫ АКТИВТЕР (жалғасы)

Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)

Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты жағдайлардағы» сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Топтың қаржы активтері ақша қаражатын, банк салымдары сауда және басқа да дебиторлық берешекті қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржы активін одан кейін бағалау былайша оларды жіктеуге байланысты болады.

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек

Берілген қарыздар мен дебиторлық берешек белгіленген немесе анықталған төлемдері бар туындамайтын қаржы активін білдіреді, белсенді нарықта олардың бағасы белгіленбейді. Алғашқы танылғаннан кейін мұндай қаржы активтері құнсыздануды шегеріп тастап, тиімді пайыздық мөлшерлемені қолданып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану негізінде өтелім жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық кірістердің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты залалдар қарыздар жағдайында жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындарының және дебиторлық берешек жағдайында жалпы және әкімшілік шығындар құрамында есептеледі.

Өтелуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар

Тіркелетін немесе анықталатын төлемдері және өтелу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Топ оларды өтеу мерзіміне дейін нық ұстап тұруға ниетті және қабілетті болғанда өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестиция ретінде жіктеледі. Өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар алғаш бағалағаннан кейін құнсызданудан болған залалдарды шегеріп тастап, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің өтелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты залалдар жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамында танылады. Топтың 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын есепті кезеңдер ішінде өтеуге дейін ұсталып тұратын банк салымдары болған.

Тануды доғару

Қаржы активі (немесе қолданылу ретіне қарай – қаржы активінің бөлігі немесе осындай қаржы активтері тобының бөлігі) тануды доғарады (яғни Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептен шығарылады), егер:

- активтен ақша ағынын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ өзінің активтен ақша ағынын алу құқығын берсе не алынатын ақша ағынын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша айтарлықтай кідіртусіз үшінші тарапқа төлеуге өзіне міндеттеме алса; және не (а) Топ активтен болатын барлық тәуекел мен табысты іс жүзінде берсе, не (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, бірақ осы активке бақылауды берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активті сол дәрежеде тануды жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік нысанында болатын жалғасқан қатысу мына мәндердің ең азымен танылады: активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе төлеу Топтың талап етуі бойынша болуы мүмкін өтеудің ең жоғары сомасы.

4.12. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Қаржылық активтердің құнсыздануы туралы толық ақпаратты ашу мына ескертпелерде ұсынылған:

- Маңызды есеп жүргізу пайымдаулары, бағалау мәндері және болжаулар (5-ескертпе);
- Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер (9-ескертпе);

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.12. ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ (жалғасы)

- Сауда дебиторлық берешек (11-ескертуге);
- Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер (12-ескертуге);
- Өзге де ағымдағы активтер (14-ескертуге).

Әрбір есепті күнге Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының уәжді белгілері болуын бағалайды. Егер активтің бастапқы танылғанынан кейін болған бір немесе одан көп оқиға («залалға әкелуші оқиғаның» басталуы) қаржы активі немесе қаржы активтері тобы бойынша күтілетін келешек ақша ағындарына сенімді бағаға икемді әсер көрсетсе, құнсыздану орын алады.

Құнсыздану дәлелі борышкер немесе борышкерлер тобы айтарлықтай қаржылық қиыншылықтар көріп отырғанын көрсетуді, өзінің қарызын өтей алмауды немесе берешектің пайыздарын немесе негізгі сомасын төлеуді тиянақты жүзеге асырмауды, сондай-ақ олар банкроттық немесе өзге түрде қаржылық қайта ұйымдастыру рәсімін жүргізуі мүмкін болуын қамтиды. Бұдан басқа, мұндай дәлелдерге қаржы құралдары бойынша күтіліп отырған болашақ ақша ағынының бағалауға болатын төмендеуін көрсететін бақыланатын деректер, атап айтқанда, мерзімі өткен берешек көлемінің өзгеруі немесе борыштарды төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудан бас тартумен белгілі бір байланыста тұрған экономикалық жағдайлардың болуы жатады.

Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтері

Өтелімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Топ алдымен жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері бар екендігіне не жинақтай алғанда жекелей маңызды емес қаржы активтері бойынша бағалау жүргізеді. Егер Топ жекелей маңызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері оның маңызына тәуелсіз жоқ екендігін анықтаса, ол бұл активті несие тәуекелінің осындай сипаттамасы бар қаржы активтері тобына қосады, ал сонан соң бұл активтерді жиынтық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер бойынша не құнсызданудан болған залалдарды тану жалғастырылады, не құнсыздану мәніне жиынтық бағаға енгізілмейді.

Анықталған құнсызданудан болатын залал сомасы активтің теңгерімдік құны мен есепті келешек ақша ағындарының келтірілген құны (әлі шекпеген күтілетін келешек кредиттік залалдар есебінсіз) арасындағы айырмашылық ретінде бағаланады. Құнсызданудан болған залал шегудің уәжді дәлелі болған ретте, залал сомасы активтің теңгерімдік құны мен күтіліп отырған болашақ ақша ағынының келтірілген құны арасындағы айырма ретінде (әлі шекпеген болашақ күтіліп отырған кредиттік залалдар ескерілмей) бағаланады. Есепті болашақ ақша ағындарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша шегеріледі.

Активтің теңгерімдік құны балаушы резерв шотын қолдану арқылы кемітіледі, ал залал пайда немесе залал құрамында танылады. Төмендетілген теңгерімдік құны бойынша пайыздық кірісті (жиынтық кіріс туралы есепте қаржы кірісі ретінде көрінетін) есептеу құнсызданудан болған залалды бағалау мақсатында болашақ ақша ағындарын шегеру үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлемеге негізделіп, жалғасады. Қарыздар және дебиторлық берешек егер оларды болашақта өтеудің айқын келешегі болмаса, ал барлық қол жетімді қамтамасыз ету іске асырылған не Топқа берілген болса, тиісті резервтермен бірге теңгерімнен шығарылады.

Егер келесі жыл ішінде құнсызданудан болған есепті залал сомасы құнсыздануды танығаннан кейін болған әлдебір оқиғадан ұлғайса не кемісе, құнсызданудан болған бұрын танылған залал сомасы бағалау резерв шотын түзету арқылы ұлғаяды не кемиді.

Егер қаржы құралы құнының бұрынғы есептен шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы жиынтық кіріс есебінде қаржы шығындарының және жалпы әрі әкімшілік шығыстардың кемуі ретінде танылады.

4.13. ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе залал, несиелер және қарыз, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралы ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы тану кезінде жіктейді.

Барлық қаржылық міндеттеме бастапқыда олармен мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (қарыздар мен несиелер және кредиторлық берешек жағдайында) әділ құны бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиттік берешекті, кредиттер мен қарызды, қаржылық кепілдік шарттарын қамтуы мүмкін.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.13. ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау олардың жіктелуіне байланысты:

Несиелер мен қарыздар

Бастапқы танудан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып, өтелімдік құны бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде шегерімдер мен сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық пен шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме өтелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру бойынша шығындар құрамына қосылады.

Қаржы кепілдігі шарттары

Қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржы кепілдігі шарттары бастапқыда кепілдікті шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар ескерілген әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме есепті күнге бар міндеттемені өтеу үшін қажетті шығындарды аса үздік бағалау және жинақталған өтелімді шегерген міндеттемелердің танылған сомасы өлшемдерінің ең көбі бойынша бағаланады.

Тануды доғару

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттемелерді тану егер міндеттеме өтелген, жойылған немесе оның қолданылу мерзімі біткен болса, доғарылады.

Егер бар қаржылық міндеттеме елеулі айырмашылығы бар шарттарда сол кредитордың алдында басқа міндеттемемен ауыстырылатын болса немесе егер бар міндеттеменің шарттары елеулі өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды доғару және жаңа міндеттемені тану ретінде ескеріледі, ал олардың теңгерімдік құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы есепте кіріс немесе шығыс ретінде ескеріледі.

4.14. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫН ӨЗАРА ЕСЕПКЕ АЛУ

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға жатады, ал қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген таза сома қазіргі кезде заңды қорғаумен қамтамасыз етілген танылған сомаларды өзара есепке алуға құқық болған кезде, сондай-ақ таза негізде есеп айырысуға не активтерді өткізіп, сонымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеуге ниет болғанда жүзеге асырылады.

4.15. ҚОРЛАР

Қорлар сатып алу бастапқы құны бойынша және сатудың таза мүмкін құны екі өлшемнің ең азы бойынша бағаланады.

Қорлардың бастапқы құны қорларды орнына жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты кәдімгі қызмет барысында шеккен барлық шығынды өзіне қамтиды.

Сатудың таза мүмкін құны өндірісті аяқтауға арналған есепті шығыстар мен өткізуге кеткен есепті шығындарын шегеріп тастап, кәдімгі қызмет барысында сатудың есепті бағасы ретінде анықталады.

Қорлардың өзіндік құны ФИФО әдісін пайдалану арқылы айқындалады.

4.16. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте ақшалай қаражат және олардың баламалары кассадағы қолма-қол ақшаны, банктердегі ақша қаражаттарын, қысқа мерзімді банк салымдары, өтеудің бастапқы мерзімі үш айдан аспайтын басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды қамтиды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақшалай қаражат және олардың баламалары өтелмеген банкілік овердрафтарды шегеріп тастағанда, жоғарыдағы анықтамаға сай ақшалай қаражаттан және қысқа мерзімді банк салымдарынан тұрады.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.17. РЕЗЕРВТЕР

Егер Топтың өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдық міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Топ резервтің бір бөлігінің немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда. Резервке жататын шығыстар өтеуді шегеріп тастап, пайдалар мен залалдарда көрсетіледі.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындарға қатысты резервті таниды. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу шығындары бойынша резервтер есепті ақша ағынын пайдалануды есеп алған міндеттемелерді реттеуге жұмсалатын күтілетін шығындардың дисконтталған бағасы бойынша ескеріледі және тиісті актив бағасының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді көрсететін салық салуға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Дисконттау әсері пайда болуына қарай шығындар шотына қарайды және жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындары ретінде танылады. Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша болашақ шығындар жыл сайын қайта қаралып отырады және қажеттілігіне қарай түзетіледі. Күтілетін болашақ шығындардағы немесе дисконттаудың қолданылатын мөлшерлемесіндегі өзгерістер актив бағасына қосылады немесе алынады (5-ескертепте).

4.18. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫЛАР

Компания өз қызметкерлеріне Компания мен өз қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шартқа сәйкес зейнеткерлікке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша сыйақылар ұсыну құны «болжанатын шартты бірлік» әдісін пайдалана отырып айқындалады.

Актуралық пайда мен залал актуарлық болжамдардағы өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмашылықтарға байланысты өткен тәжірибенің әсерін де қамтиды. Өзге өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, өткен қызметтер құнын жіне кадрлық қысқартулар немесе жүзеге асырылған есеп айырысулар әсерін қамти отырып ағымдағы кезеңде танылады. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақылық міндеттемелерді есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен өлім-жітімді болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте пайыздық шығыстар ретінде көрсетіледі. Өлім-жітімді болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Өзіне актуарлық пайдалар мен залалдарды қамтитын қайта бағалау нәтижелері тиісті соманы тиісті кірістер мен шығыстар пайда болған кезеңдегі өзге де жиынтық табыс арқылы меншік капитал құрамына тиісті соманы жатқыза отырып, қаржы жағдайы туралы есепте тікелей танылады. Қайта бағалау нәтижелері кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамына қайта жіктелмейді.

Таза пайыздар белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелерге қатысты дисконттау ставкасын пайдалана отырып айқындалады. Топ жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «Өзіндік құн», «Әкімшілік шығыстар» және «Қаржылық шығыстар» баптары құрамында (қызметтер бойынша жіктей отырып) белгіленген төлемдері бар жоспар бойынша таза-міндеттемелердің аталған өзгерістерін таниды:

- өзіне ағымдағы қызметтер құнын, өткен қызметтер құнын қамтитын қызметтер құны;
- таза пайыздық шығыстар немесе кірістер.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.19. ТҮСІМДІ ЖӘНЕ БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІ ТАҢУ

Егер Топ экономикалық пайда алуды мүмкін деп бағаласа және егер пайда төлем жасау мерзіміне тәуелсіз сенімді бағалануы мүмкін болса, сол жағдайда пайда танылады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын өтем әділ бағасы бойынша бағаланады.

Топ пайда алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды. Топ өз қызметтеріне комиссияны табыс ретінде танытын, Топ агент ретінде қатысатын көліктік экспедициялау шарттарын қоспағанда барлық осындай шарт бойынша (шарт бойынша өзіне міндеттеме алатын негізгі тарап болғандықтан шартпен байланысты пайданы алады және тәуекелдерді қабылдайды) принципал ретінде әрекет етеді деген қорытындыға келді. Пайданы тану үшін мынадай өлшемдер де орындалуы тиіс:

Тасымалдау бойынша қызметтер көрсету

Тасымалдау және ауыстырып құю қызметтерінен алынған кіріс есепті кезеңде тасымалданған мұнай мен судың нақты көлемі негізінде қызметтер көрсету кезінде танылады.

Басқа да қызметтерді көрсету

Басқа да қызметтерді көрсетуден алынған кірістер оларды көрсету кезінде танылады.

Пайыздық кіріс

Өтелімдік құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралы және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық ставка әдісін пайдалана отырып танылады. Тиімді пайыздық мөлшерleme – бұл қаржы құралының болжалды пайдалану мерзімі бойына немесе егер бұл орынды болса қаржы активінің немесе міндеттемесінің таза теңгерімдік құнына дейінгі ұзақтығы кемдеу кезеңіне күтілетін келешек төлемдерді немесе ақша қаражатының түсімін дәл дисконттайтын мөлшерleme. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландырудан алынған табыс ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтерден алынған кіріс Топтың төлемді алуға құқығы белгіленгенде танылады (дивидендтер бекітілген күнге).

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен алынатын кіріс

Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлемнен алынатын кіріс «айда немесе төле» шартында мұнай тасымалдау қызметтерін көрсетуге арналған шарттарға сәйкес танылады.

Клиенттерден алынған негізгі құралдар

Топ алынған объект актив айқындамасын қанағаттандыратынын айқындайды, және бұл солай болса алынған активті негізгі құрал ретінде таниды. Бастапқы танылған кезде объект әділ құн бойынша бағаланады, және Топтың болашақ кезеңдерге қатысты орындалуы керек міндеттемелері болған кезде, тиісті сома болашақ кезеңдер кірісі ретінде немесе Топтың мұндай міндеттемелері болмаған жағдайда басқа операциялық кіріс ретінде танылады.

4.20. САЛЫҚТАР

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер және міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төлеуге болжанып отырған сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері және салық заңнамасы есепті күнге Топ өзінің қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын табыс алатын елдерде қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған мөлшерлемелер мен заңнама.

Тікелей меншік капиталда танылған баптарға жататын ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс пен залалда емес, меншік капитал құрамында танылады. Топ басшылығы салық декларацияларында көрсетілген көрсеткіштерді бағалауды мезгіл-мезгіл жүзеге асырады, тиісті салық заңнамасы оларға қатысты әртүрлі түсінілуі мүмкін, сөйтіп қажет болуына қарай резервтер жасалады.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті күнге активтердің салық базасы мен міндеттемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін теңгерімдік құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен есепті күнге есептеледі.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. САЛЫҚТАР (жалғасы)

Мерзімі кейінге қалдырылған салық (жалғасы)

Мерзімі кейінге қалдырылған салық міндеттемелері барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мына жағдайларды қоспағанда танылады:

- мерзімі кейінге қалдырылған салық міндеттемесі гудвилді, активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біріктіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына қатысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын мерзімі кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке үлестермен қатысуға инвестициялармен байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады, уақыт айырмашылықтары оған қарсы пайдаланылуы мүмкін.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтерінің теңгерімдік құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығы немесе бір бөлігі жеткілікті салық салынатын пайда деңгейінде кемітіледі. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және міндеттемелер есепті күнге жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған активтер өткізілген, ал міндеттеме өтелген есепті жылы қолданылуы мүмкін салық мөлшерлемелері (және салық заңнамасы) бойынша бағаланады.

Пайда немесе залал құрамында танылмаған баптарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайда немесе залал құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтар баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес басқа жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншік капитал құрамында танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңдық бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады.

Бизнесті біріктіру аясында сатып алынған, бірақ осы күнге жеке тану үшін өлшемді қанағаттандыра алмайтын салық пайдалары фактілер мен жағдаяттардың өзгерістері туралы жаңа ақпарат пайда болған жағдайда, кейін танылады. Түзету егер ол бизнесті сатып алудың бастапқы есебі аяқталғанға дейін жүзеге асырылған болса, гудвилдің азаюы (егер шамасы гудвил мөлшерінен аспаса) ретінде көрінеді, өзге жағдайларда ол пайда немесе залал құрамында танылады.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сатулар бойынша ҚҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтер көрсету кезінде Қазақстан Республикасының бюджетіне төлеуге жатады. Сатып алулар бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде сату бойынша ҚҚС-пен есепке алуға жатады.

Түсім, шығыстар мен активтер активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша пайда болған ҚҚС-ты салық органдары өтемейтін жағдайларды қоспағанда, ҚҚС сомасы шегеріліп, танылады; бұл жағдайда ҚҚС тиісінше активті сатып алу шығыстарының бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

Салық заңнамасы ҚҚС бойынша бюджетпен таза негізде есеп айырысу жүргізуге рұқсат етеді. Тиісінше есепті күнге есеп айырысу жүргізілмеген сату және сатып алу бойынша ҚҚС қаржылық жағдай туралы есепте таза негізде көрсетіледі.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. САЛЫҚТАР (жалғасы)

Қосылған құн салығы (ҚҚС) (жалғасы)

Салық заңнамасының және Топ қызметінің ерекшелігіне қарай өтеуге жататын ҚҚС-тың белгілі бір бөлігі кейінгі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. ҚҚС-ның мұндай бөлігі ұзақ мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану мәніне бағаланады және бар ААТБ-ға бөлінген жеке актив ретінде қаралады.

Дебиторлық және кредиторлық берешек ҚҚС сомасы есебімен бейнеленеді. Салық органы өтейтін немесе оған төленетін ҚҚС-ның таза сомасы өтелетін ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем, сондай-ақ қаржы жағдайы туралы есепте көрінетін төлеуге жататын өзге де салықтар құрамына кіргізіледі.

4.21. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Жарғылық капитал

Кәсіпорындарды біріктірген жағдайларды қоспағанда, жаңа акциялар шығарумен тікелей байланысты үшінші жақтарға қызметтеріне ақы төлеу шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың кемуі ретінде өз капиталы құрамында көрсетіледі.

Дивидендтер

Топ ақша қаражатын бөлу бекітілген және бұдан былай Компанияның қарау мәні болмағанда бас ұйым акционерлеріне бөлуге қатысты міндеттемені және сенімсіз активтерді таниды. Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес бөлуді акционерлер бекітеді. Тиісті сома тікелей меншік капиталы құрамында танылады. Сенімсіз активтерді бөлуге қатысты міндеттеме бөлуге жататын активтердің әділ құны бойынша бағаланады, ал бұл активтердің әділ құнын қайта бағалау тікелей меншік капиталы құрамында танылады.

Сенімсіз активтерді бөлу кезінде міндеттеменің теңгерімдік құны мен бөлінген активтер теңгерімдік құны арасындағы айырма жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

Дивидендтер есепті күнге дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген күнге дейін ұсынылса немесе бекітілсе (жарияланса), олар туралы ақпарат есептілікте ашып жазылады.

4.22. ЕСЕП ЖҮРГІЗУ САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫ

Қабылданған есеп жүргізу саясаты төменде келтірілген жаңа немесе қайта қаралған 2014 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген Стандарттарды қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп жүргізу саясатына сәйкес келеді.

Топ алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер

Топ алғаш рет кейбір жаңа стандарттарды және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулерді қолданады. Оларға мыналар жатады:

- «*Инвестициялық ұйымдар*» – ҚЕХС (IFRS) 10, ҚЕХС (IFRS) 12 және ҚЕХС (IAS) 27-ге түзетулер;
- «*Қаржылық активтерді және қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу*» – ҚЕХС (IAS) 32-ге түзетулер;
- «*Туынды құралдардағы жаңалық және хеджирлеу есебін жүргізуді жалғастыру*» – ҚЕХС (IAS) 39-ға түзетулер;
- КРМФО (IFRIC) 21 «*Міндетті төлемдерге*» түсіндірме.

Әрбір жаңа стандарттың/түзетудің сипаттамасы мен ықпалы төменде баяндалған:

«*Инвестициялық ұйымдар*» – ҚЕХС (IFRS) 10, ҚЕХС (IFRS) 12 және ҚЕХС (IAS) 27-ге түзету

Бұл түзетулер ҚЕХС (IFRS) 10 «*Шоғырландырылған қаржылық есептілікке*» сай инвестициялық ұйым анықтамасын қанағаттандырушы ұйымдар үшін шоғырлану туралы талапқа қатысты ерекшелікті қарастырады және стандартты пайдалануға көшуге қатысты белгілі бір босатуға қайталай қолданылуы тиіс. Шоғырлануға қатысты ерекшелікке сай инвестициялық ұйымдар өздерінің еншілес ұйымдарын пайда немесе залал арқылы әділ құн бойынша ескерулері тиіс. Түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені Топтың бірде-бір ұйымы ҚЕХС (IFRS) 10 «*Шоғырландырылған қаржылық есептілікке*» сай инвестициялық ұйым ретінде жіктеу өлшемдерін қанағаттандырмайды.

«*Қаржылық активтерді және қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу*» – ҚЕХС (IAS) 32-ге түзетулер

Бұл түзетулер «қазіргі кезде танылған сомаларды есепке алуға жүзеге асыру құқығын заңды қорғау қамтамасыз етіледі» деген сөйлемнің мәнін және бір мезгілде емес есеп айырысулар амалдарының қолданылатын есеп айырысу төлемдері үшін өзара есепке алу өлшемдерін түсіндіреді және қайталай қолданылады. Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені Топтың бірде-бір ұйымының өзара есепке алу келісімі жоқ.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.22. ЕСЕП ЖҮРГІЗУ САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы) Топ алғаш рет қолданған жаңа стандарттар, түсіндірмелер және оларға түзетулер (жалғасы)

«Туынды құралдардағы жаңалық және хеджирлеу есебін жүргізуді жалғастыру» – ҚЕХС (IAS) 39-ға түзетулер

Бұл түзетулер хеджирлеу құралы ретінде белгіленген туынды құралдың жаңалығы белгілі бір өлшемдерді қанағаттандырған жағдайда, хеджирлеуді есепке алуды доғарудан босатуды көздейді және қайталай қолданылуы тиіс. Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені Топтың есепті немесе алдыңғы кезеңдер ішінде туынды құралдары болған жоқ.

ҚЕХС (IFRIC) 21 «Міндетті төлемдерге» түсіндірме

ҚЕХС (IFRIC) 21 түсіндірмесі ұйым қызметті жүзеге асыруы нәтижесінде заңнамаға сәйкес төлеу міндеттемесі туындайтын міндетті төлемдерді міндетті түрде тануын нақтылайды. Түсіндірме егер міндетті төлемді төлеу міндеттемесі біршама ең төменгі шекті мәнге жету салдарынан туындаса, тиісінше міндеттеме мұндай ең төменгі шекті мәнге толғанша танылмайтынын да түсіндіреді. ҚЕХС (IFRIC) 21 түсіндірмесі қайталай қолданылады. Бұл түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені ол алдыңғы кезеңдерде ҚЕХС (IFRIC) 21 түсіндірмесінің талаптарына сәйкес ҚЕХС (IAS) 37 «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтерге» сай тану қағидастарын қолданды.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ Топ қаржылық есептілікті шығару күніне әлі күшіне енген стандарттар мен түсіндірмелер келтіріліп отыр. Тізімге Топ бұл стандарттарды олар күшіне енген күннен бастап қолдануға ниетті.

ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»

2014 жылғы шілдеде ҚЕХС кеңесі ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдардың» түпкілікті нұсқасын шығарды, ол қаржылық құралдар жобасының барлық кезеңінің нәтижелерін көрсетеді және ҚЕХС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар: тану және бағалауды» және ҚЕХС (IFRS) 9-дың алдыңғы барлық нұсқасын ауыстырады. Стандарт жіктеу мен бағалау, құнсыздану мен хеджирлеуге қатысты жаңа талаптарды енгізеді. ҚЕХС (IFRS) 9 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы кезеңнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға да жол беріледі.

Стандарт ретроспективті түрде қолданылады, бірақ салыстырмалы ақпараттың ұсынылуы міндетті болып табылмайды. 9 ХҚЕС-тің алдыңғы редакцияларының (2009 жылғы, 2010 жылғы және 2013 жылғы) мерзімінен бұрын қолданылуына, егер алғашқы қолдану күні 2015 жылдың 1 қаңтарына дейінгі кезеңге келсе, жол беріледі. 9 ХҚЕС-ті қолдану Компанияның қаржы активтерін жіктеуге және бағалауға әсерін тигізеді, бірақ Компанияның қаржылық міндеттемелерінің жіктелуіне және бағалауына әсерін тигізбейді.

ҚЕХС (IFRS) 14 «Кейінге қалдырылған тарифтік айырмалар шоттары»

ҚЕХС (IFRS) 14 міндетті емес стандарт, ол қызметі тарифтік реттелуге жататын ұйымдарға олар көбінесе қолданып келген қолданыстағы есеп жүргізу саясатының ҚЕХС алғашқы қолданғаннан кейін кейінге қалдырылған тарифтік айырмалар шоттары бойынша қалдықтарға қатысты қағидастарын қолдануды жалғастыра беруге рұқсат етеді. ҚЕХС (IFRS) 14-ті қолданушы ұйым кейінге қалдырылған тарифтік айырмалар шоттарды қаржылық жағдай туралы есепте жеке жолдармен, ал мұндай қалдықтар бойынша қозғалысты жиынтық кіріс туралы есепте жеке жолдармен ұсынуы тиіс.

Стандарт тарифтік реттеу сипаты және солармен байланысты тәуекелдер туралы, сондай-ақ мұндай реттеудің ұйымның қаржылық есептілігіне әсері туралы ақпаратты ашуды талап етеді. ҚЕХС (IFRS) 14 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Топ ҚЕХС бойынша есептілікті дайындап жатқандықтан, бұл стандарт оның қаржылық есептілігіне қолданылмайды.

ҚЕХС (IAS) 19 «Белгіленген төлемдері бар зейнетақылық бағдарлама: Жұмыскерлердің жарналарына» түзетулер

ҚЕХС (IAS) 19 ұйым қызметкерлердің немесе үшінші тараптардың жарналарын белгіленген төлемдер бар зейнетақылық бағдарлама есептеуі кезінде ескеруін талап етеді. Егер жарна қызметтермен байланысты болса, олар теріс сыйақы ретінде қызметтер көрсету кезеңіне жатқызылады. Түзетулер егер жарналар сомасы жұмыс өтіліне байланыссыз болса, ұйым мұндай жарналарды қызметтер көрсету кезеңдеріне жатқызу орнына жарналарды қызметтер құны тиісті қызметтер көрсетілген кезеңде кему ретінде тануға құқылы. Түзету 2014 жылғы 1 шілдеден немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Топ бұл түзетулер Топ үшін қолдануға болады деп күтпейді, өйткені Топтың бірде-бір ұйымының сырт қызметкерлердің немесе үшінші тұлғалардың жарналарымен белгіленген төлемдері бар зейнетақылық бағдарламасы жоқ.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.22. ЕСЕП ЖҮРГІЗУ САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы)

2010–2012 жылдар кезеңіндегі ҚЕХС-ті жыл сайын жетілдіру

Бұл түзетулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді және Топтың қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді деп болжануда және өзіне мынадай түзетулерді қамтиды:

ҚЕХС (IFRS) 2 «Акцияларға негізделген төлем» (Түзету)

Бұл түзету қайталай қолданылады және нәтижелерге жетудің белгілі бір жағдайларымен және құқық беру жағдайлары болатын қызметтер көрсету кезеңінің жағдайларымен байланысты түрлі мәселелерді түсіндіреді:

- нәтижелерге жету жағдайында қызметтер көрсету жағдайы болуы тиіс;
- мақсатты көрсеткішке контрагент қызметтер көрсетуі уағында қол жетуі тиіс;
- мақсатты көрсеткіш ұйымның немесе осы топ құрамындағы басқа ұйымның қызметіне қатысты болуы тиіс;
- нәтижелерге қол жеткізу жағдайы нарықтық жағдай не олай болмауы да мүмкін;
- егер контрагент әлдебір себеппен құқық берілген кезең ішінде қызметтер көрсетуді доғарса, қызметтер көрсету кезеңнің шарттары орындалмайды.

ҚЕХС (IFRS) 3 «Бизнесі біріктіру» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және бизнесі біріктірумен байланысты шартты өтеу туралы барлық келісім, міндеттемелер (не активтер) ретіндегі жіктеу олар ҚЕХС (IFRS) 9-ды (не егер қолдануға келсе ҚЕХС (IAS) 39) қолдану аясына жататындығына байланыссыз, кейін пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалануы тиіс екендігін түсіндіреді.

ҚЕХС (IFRS) 8 «Операциялық сегменттер» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және мыналарды түсіндіреді:

- ұйым ҚЕХС (IFRS) 8-дің 12-тармағында агрегаттау өлшемдерін қолдану кезінде басшылық қолданған пайымдаулар туралы ақпаратты, оның ішінде осындай түрде агрегатталған операциялық сегменттердің қысқаша сипаттамасын және агрегатталған операциялық сегменттердің ұқсас экономикалық сипаттамасы бар екендігі туралы тұжырымды қалыптастыру кезінде бағаланған экономикалық көрсеткіштерді (мысалы, сату және жалпы маржа) ашуы тиіс;
- активтер сегменті және жиынтық активтер туралы ақпарат егер салыстыру операциялық шешімдер қабылдайтын басшылыққа ұсынылатын болса ғана сегмент міндеттемелері бойынша ашылатын ақпарат сияқты ашылады.

ҚЕХС (IAS) 16 «Негізгі құралдар» және ҚЕХС (IAS) 38 «Материалдық емес активтер» (Түзетулер)

Түзетулер қайталай қолданылады және ҚЕХС (IAS) 16 және ҚЕХС (IAS) 38 аясында актив оның жалпы немесе таза теңгерімдік құнына қатысты бақыланатын деректер негізінде қайта бағаланады деп түсіндіріледі. Бұдан басқа, жиналған өтелімі активтің жалпы және таза теңгерімдік құны арасындағы айырмашылық болатындығы түсіндіріледі.

ҚЕХС (IAS) 24 «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және басқарушы компания (негізгі басқарушы қызметкерлерге қызметтер көрсететін ұйым) байланысты ұйым екендігін түсіндіреді және оған байланысты ұйымдар туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қолданылады. Бұдан басқа, басқарушы компания қызметін пайдаланатын ұйым басқару бойынша қызметтерді пайдаланумен байланысты шеккен шығыстар туралы ақпаратты ашуға міндетті.

2011–2013 жылдар кезеңіндегі ҚЕХС-ті жыл сайын жетілдіру

Бұл түзетулер 2014 жылғы 1 шілдеден бастап күшіне енеді және Топтың қаржылық есептілігіне елеулі әсер етпейді деп болажануда және өзіне мынадай түзетулерді қамтиды:

ҚЕХС (IFRS) 3 «Бизнесі біріктіру» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және ҚЕХС (IFRS) 3-ті қолдану саласынан мынадай ерекшеліктерді түсіндіреді:

- ҚЕХС (IFRS) 3 қолдану аясына бірлескен кәсіпорын ғана емес, бірлескен кәсіпкерлік туралы да барлық келісім жатпайды;
- қолдану саласындағы бұл ерекшелік қаржылық есептілікте бірлескен кәсіпкерлік туралы келісімнің өзіне қатысты ғана қолданылады.

ҚЕХС (IFRS) 13 «Әділ құнды бағалау» (Түзету)

Түзету қайталай қолданылады және ҚЕХС (IFRS) 13 портфеліне қатысты ерекшелік қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерге қатысты ғана емес, ҚЕХС (IFRS) 9-ды (не егер қолдануға келсе ҚЕХС (IAS) 39) қолдану аясына жататын басқа да шарттарға қатысты қолданыла алатындығын түсіндіреді.

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.22. ЕСЕП ЖҮРГІЗУ САЯСАТЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШУ ҚАҒИДАТТАРЫ (жалғасы) 2011–2013 жылдар кезеңіндегі ҚЕХС-ті жыл сайын жетілдіру (жалғасы)

ҚЕХС (IAS) 40 «Инвестициялық мүлік» (Түзету)

ҚЕХС (IAS) 40-тағы қосымша қызметтер сипаттамасы инвестициялық жылжымайтын мүлік пен иесі пайдаланып отырған жылжымайтын мүлікті (яғни негізгі құралдарды) межелейді. Түзету қайталай қолданылады және операцияны анықтау (активті сатып алу немесе бизнесті біріктіру) үшін ҚЕХС (IAS) 40 емес, ҚЕХС (IFRS) 3 қолданылатынын түсіндіреді.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Клиенттермен шарт бойынша түсім»

ҚЕХС (IFRS) 15 2014 жылғы мамырда шығарылды және бес кезеңді қамтитын жаңа үлгіні көздейді, ол клиенттермен шарт бойынша түсімге қатысты қолданылады. ҚЕХС (IFRS) 15-ке сай түсім өтемді көрсететін сома бойынша танылады, оған құқықты ұйым тауарларды беруге немесе клиентке қызметтерге айырбасқа алуды күтіп отыр. ҚЕХС (IFRS) 15 қағидаттары бағалауға және түсімді тануға әлдеқайда құрылымдық көзқарасты көздейді.

Түсім бойынша жаңа стандарт барлық ұйымға қатысты қолданылады және ҚХС-қа сай түсімді тануға қойылатын қолданыстағы барлық талапты ауыстырады. Стандарт 2017 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты толық көлемде қайталай қолданылады не жаңартылған қайталай қолданумен пайдаланылады, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Қазіргі кезде Топ ҚЕХС (IFRS) 15 әсерін бағалауда және жаңа стандартты күшіне ерудің тиісті күніне қолдануды жоспарлап отыр.

ҚЕХС (IFRS) 11 «Бірлескен қызмет» – «Бірлескен операцияларға қатысу үлестерін сатып алу есебін жүргізу» (Түзетулер)

ҚЕХС (IFRS) 11-ге түзетулер бірлескен операциялардың қатысушысы ҚЕХС (IFRS) 3-ке сай бизнесті біріктіруді ескеру үшін қызметі бизнесті білдіретін бірлескен операциялардағы қатысу үлестерін сатып алуды ескеруін талап етеді. Түзетулер сондай-ақ егер бірлескен бақылау сақталатын болса, осы бірлескен операциядағы қосымша қатысу үлестерін сатып алу кезінде бірлескен операциядағы бұрынғы бар қатысу үлестері қайта бағаланбайтындығын түсіндіреді.

ҚЕХС (IFRS) 11 «Бірлескен қызмет» – «Бірлескен операцияларға қатысу үлестерін сатып алу есебін жүргізу» (Түзетулер) (жалғасы)

Сонымен қатар ҚЕХС (IFRS) 11-ге қолдану саласынан шығару кіргізілді, осыған сай егер бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптар (есеп беретін ұйымды қоса алғанда) бір ғана соңғы бақылаушы тараптың жалпы бақылауында болса, бұл түзетулер қолданылмайды.

Түзетулер бірлескен операциядағы бастапқы қатысу үлестерін сатып алуға қатысты да, сол бірлескен операциядағы қосымша қатысу үлестерін сатып алуға қатысты да қолданылады және келешекті негізде 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты қолданылады, бұл орайда мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзетулер Компанияның қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде.

ҚЕХС (IFRS) 16 және ҚЕХС (IFRS) 38 «Өтелімнің қолданылатын әдістерін түсіндіру» (Түзетулер)

ҚЕХС (IFRS) 16 және ҚЕХС (IFRS) 38 қағидаттары түсім экономикалық пайда құрылымын көрсететінін түсіндіреді, ол активті пайдалану аясында тұтынылатын экономикалық пайда нәтижесінде емес, бизнес қызметінен (актив оның бір бөлігі болады) туындайды. Түсімге негізделген әдіс нәтижесінде негізгі құралдарды өтелімі үшін пайдаланыла алмайды және сирек жағдайда материалдық емес активтер өтелімі үшін ғана пайдаланыла алады. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен басталатын жылдық кезеңдерге қатысты келешекті негізде қолданылады, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Түзетулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер етпейді деп күтілуде, өйткені Топ өзінің айналымнан тыс активтерінің өтеліміне арналған түсімге негізделген әдісті қолданған жоқ.

ҚЕХС (IAS) 27 «Жеке қаржылық есептілікке үлесті қатысу әдісі» (Түзетулер)

Түзетулер ұйымдарға инвестицияларды еншілес ұйымдарда, бірлескен кәсіпорындарда және тәуелді ұйымдарды жеке қаржы есептілігінде есепке алу үшін үлесті қатысу әдісін пайдалануға рұқсат етеді. ҚЕХС қолданылатын және өзінің жеке қаржылық есептілігінде қатысу үлесі әдісіне көшу туралы шешім қабылдайтын ұйым бұл өзгерісті қайталай қолдануға тиіс. ҚЕХС-ты алғаш қолданушы және өзінің жеке қаржылық есептілігінде қатысу үлесі әдісін қолдану туралы шешім қабылдаушы ұйым бұл әдісті ҚЕХС-ке көшу күнінен бастап қолдануға міндетті. Түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл ретте мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер етпейді.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептілікте ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ міндеттемелер шарттары туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің теңгерімдік құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

Топтың тәуекелдерге бейімділігі туралы және белгісіздігі туралы өзге ақпаратты ашу мына ескертпелерде ұсынылған:

- қаржылық тәуекелдерді басқару мақсаты мен саясаты (36-ескертпе);
- сезімталдықты талдау туралы ақпаратты ашу (18, 36-ескертпелер).

Бағалау мәндері және болжаулар

Болашақ туралы негізгі болжаулар және есепті күнге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің теңгерімдік құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін. Топтың болжаулары мен бағалау мәндері шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолында болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда ағымдағы жағдаяттар мен болашаққа қатысты болжаулар нарықтық өзгерістер мен Топ бақылауында емес жағдаяттарға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олардың пайда болуына қарай болжауларда көрініс табады.

Негізгі құралдарды қайта бағалау

Топ негізгі құралдарды (технологиялық мұнайды қоспағанда) қайта бағалауды 2013 жылғы 31 шілдедегі жағдай бойынша жүргізді. Қайта бағалауды тәуелсіз кәсіби бағалаушы «ПрайсуотерхаусКуперс Такс энд Эдвайзори» ЖШС жүргізді.

Технологиялық мұнайдан басқа негізгі құралдардың әділ құнын анықтау үшін бастапқы деректер әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатады (бақыланбайтын бастапқы деректер).

Бағалаудың пайдаланылған әдіснамасы негізінен алмастырудың өтелімді құнын бағалауға («шығынды әдіс») негізделді. Шығынды әдіс бағаланатын негізгі құралдардың белсенді нарығы болмаған ретте негізінен мамандандырылған активтерді бағалау үшін қолданылады.

Жүргізілген бағалау аясында негізгі құралдардың өтелімділігіне де тест жасалды. Бұл ретте өтелімді құн пайдаланылуына қарай құндылықты бағалау арқылы есептелді. Пайдаланылуына қарай құндылықты есептеу кезінде мынадай негізгі жол берушілік қолданылды.

	Еселенетін ақша бірліктері		
	Мұнай тасымалдау	Мұнайды ауыстырып құю	Теңіз кемежайы
Дисконттау мөлшерлемесі	12,7%	14,7%	14,5%
Ұзақ мерзімді өсу қарқыны	5,16%	2,2%	2,2%
Бірінші дәрежелі активтің қызмет етуінің қалдық мерзімі	13,6 жыл	10 жыл	10 жыл

Пайдаланылуына қарай құндылықты бағалау нәтижелері ұсынылатын қызметтерді іске асыру көлеміне, ұсынылатын қызметтерге тарифтер деңгейіне, күрделі және ағымдық шығындар мөлшеріне де сезімтал.

Әрбір есепті күнге Топ өзінің негізгі құралдарының теңгерімдік құны мен есепті күнге әділ құн қолданылып анықталғанмен арадағы айырманың болуын бағалайды. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы өзінің негізгі құралдарының әділ құнына қатысты өз бағалауын тағы да қайта қарады. Нәтижесінде басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар әділ құнында 2013 жылғы 31 шілдедегі соңғы қайта бағалаудан бері Компанияда елеулі өзгеріс жоқ деген қорытындыға келді. Нәтижесінде Компания негізгі құралдарының әділ құны олардың теңгерімдік құнына сәйкес келеді. 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелетін құнды анықтаумен байланысты BTL негізгі құралдары әділ құнының өзгеруі жөніндегі ақпарат 6-ескертпеде толық ұсынылған.

Технологиялық мұнайды қайта бағалау

Технологиялық мұнайды қайта бағалау мұнайдың әділ бағасының ауытқуы айтарлықтай жиі әрі елеулі болатындықтан, жыл сайын жүргізіледі. Технологиялық мұнай 2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта бағаланды. Технологиялық мұнайдың әділ құнын анықтауға арналған бастапқы деректер әділ құн сатында 2-деңгейге жатады (ауыстырылмайтын бақыланатын бастапқы деректер).

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Технологиялық мұнайды қайта бағалау (жалғасы)

Келесі пайымдауды Топ басшылығы технологиялық мұнайдың әділ құнын анықтау кезінде назарға алды:

- технологиялық мұнай құбырды пайдалану үдерісінің ажырағысыз бөлігі, онсыз тасымалдау мүмкін емес және тиісінше бағалау нысаны мамандандырылған актив болады;
- технологиялық мұнай ТМРЖБҚҚ қойған шектеулер нәтижесінде сатыла да және өзгелей түрде пайдаланыла да алмайды;
- ТМРЖБҚҚ және Үкімет елдегі жалпы баға көрсеткішіне тарифтердің жағымсыз әсерінің алдын алу үшін оларды мұқият қадағалап отырады және тиісінше, егер мұнай халықаралық нарық бағасы бойынша бағаланған болса, оның құнын өтеуге мүмкіндік бермейтін деңгейде белгіленуі мүмкін;
- Топқа ҚМГ белгілеген қағида әсер етеді, және егер мұнайдың белгілі бір бөлігін сатуға шешім қабылданып, мұндай шешімді ТМРЖБҚҚ бекіткен жағдайда, ол тек ҚМГ тобының сауда бөлімшесіне ғана ішкі баға бойынша сатылуы мүмкін;
- және егер Топқа құбырдың жаңа бөліктерін толтыру үшін қосымша мұнай сатып алу қажет болса, ол оны осындай ішкі бағамен ҚМГ тобының кәсіпорнынан сатып алар еді.

Осы факторлардың бәрін назарға алып, басшылық әділ құнын көрсету үшін құбырдағы технологиялық мұнайға мейлінше сай келетін, 2014 жылғы 31 желтоқсанға нарықтың хабардар қатысушысы анықтаған баға бір тонна үшін 164,52 АҚШ доллары (бір тонна үшін 30.000 теңге) болар еді (2013 жылғы 31 желтоқсанға: бір тонна үшін 264,7 АҚШ доллары (40.663 теңге)). Мұнай құнының өзгеруінен болған тиімділік 19.736.819 мың теңгені құрады.

2014 жылғы 31 желтоқсанға құбырдағы мұнай көлемі 2.307.952 тоннаны құрады (2013 жылғы 31 желтоқсан: 2.193.351 тонна). 2014 жылғы 31 желтоқсанға түгендеу нәтижелері бойынша 119.041 тонна (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 24.434 тонна) артық мұнай анықталды және кезең ішінде 4.440 тонна мұнайды есептен шығарды. Топ артық мұнайды өзінің капиталындағы активтерді қайта бағалау бойынша резервті өзгерту жолымен актив (негізгі құрал) ретінде көрсетеді.

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Егер активтің немесе ААТБ теңгерімдік құны шығару шығындарын шегергендегі әділ құн және пайдаланудан болған құндылық өлшемдерінің ең көбі болып табылатын өтелетін құннан асатын болса, құнсыздану орын алады. Шығаруға шығындарды шегергендегі әділ құн есебі ұқсас активтерді тәуелсіз тараптар арасында сату операциялары міндетті күші бар ақпаратқа немесе активтің шығуынан болған қосымша шығындарды шегергендегі бақыланатын нарықтық бағаларға негізделген. Пайдаланудан болған құндылықты есептеу дисконтталған ақша ағындары моделіне негізделген. Ақша ағындары бюджет негізінде келесі бес жылға анықталады және Топтың ол қызметті жүргізу бойынша міндеттемелері жоқ қайта құрылымдау бойынша қызметті және келешекте ААТБ құнсыздану мәніне тексерілетін активтердің нәтижелерін жақсартатын елеулі инвестицияларды қамтымайды. Өтелетін сома ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ақ ақшалай қаражаттың күтілетін түсімдеріне және экстраполяциялау мақсатында пайдаланылған өсу қарқынына анағұрлым сезімтал.

BTL тобы активтерінің құнсыздануы

BTL тобы өзіне мынадай ААТБ-ны қамтиды:

- Батуми мұнай терминалы (бұдан әрі – БМТ);
- Батуми теңіз кемежайы (бұдан әрі – БТК).

BTL тобының өтелетін жалпы құны 5 жылға арналған қаржылық бюджет деректеріне сай ақша қаражат ағынын болжауды және 2026 жылға дейін ауыстырып құю көлемінің болжамын пайдалана отырып құндылықтарды қолдану негізінде анықталған. ААТБ үшін болжамды кезең былай анықталды:

- ААТБ БМТ үшін – 2026 жылға дейін. Осы мерзім аяқталуы бойынша операциялық активтерді пайдалану мерзімі жалғасады және ақша ағыны тұрақты болады деген болжам қабылданды.
- ААТБ БТК үшін – 2055 жылға дейін. Осы мерзім аяқталуы бойынша жалдау мерзімі аяқталуына байланысты кемежайды пайдалану доғарылады.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӨНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

ААТБ БМТ бойынша пайдаланылған болжау

Пайызбен алғанда	2014 жыл	2013 жыл
Дисконттау мөлшерлемелері 31 желтоқсанға	13,78%	14,7%
Өсімнің ұзақ мерзімді қарқыны 31 желтоқсанға	1,9%	2,2%

ААТБ БТК бойынша пайдаланылған болжау

Пайызбен алғанда	2014 жыл	2013 жыл
Дисконттау мөлшерлемелері 31 желтоқсанға	14,02%	14,5%
Өсімнің ұзақ мерзімді қарқыны 31 желтоқсанға	2,6%	2,2%

Активтерді пайдаланудан алынатын құндылықтарды есептеу кезінде қолданылған болжау

Активтерді пайдаланудан алынатын құндылықтарды есептеу кезінде ақша ағынын еселейтін әрбір бөлімше үшін мына көрсеткіштерге қатысты жасалған болжаудың мейлінше маңызы болды:

- дисконттау мөлшерлемелері;
- жоспарланатын кезең ішіндегі тарифтер; және
- мұнай мен жүктерді ауыстырып тиеу көлемі.

Дисконттау мөлшерлемелері. Дисконттау мөлшерлемесі ақша ағынын еселеуші бөлімшеге тән тәуекелдерді ағымдық нарықтық бағалауды көрсетеді.

Жоспарланатын кезең ішіндегі тарифтер. БМТ мен БТК жүктерді ауыстырып тиеуге тарифтерді ауыстырып тиеу көлемі, өзара қарым-қатынас тарихы, сондай-ақ ауыстырып тиеу шарты жасалған күнге нарықтық ағымдар негізінде дербес белгілейді.

Мұнай мен жүктерді ауыстырып тиеу көлемі. Бұл болжау маңызды, өйткені саланың өсу қарқынын пайдаланумен қатар басшылық Қара теңіз кемежайы арқылы мұнай мен жүктерді ауыстырып тиеу көлемінің болашақ өзгерісі ВТЛ қызметіне әсерін де бағалайды.

Негізгі болжаулардағы өзгерістерге сезімталдық

Жоғарыда аталған негізгі болжаулардың кез келгеніне қатысты мүмкін өзгеріс құнсызданудан болатын одан арғы заладарға алып келуі мүмкін. Негізгі болжаулардың өтелетін құнға әсері төменде сипатталған:

Дисконттау мөлшерлемелері. Басшылық капиталдың орташа салмақталған құны белгіленгеннен жоғары болу мүмкіндігін назарға алады. Дисконттау мөлшерлемелеріндегі кез келген арту одан арғы құнсыздануға алып келеді.

Жоспарланатын кезең ішіндегі тарифтер. Активтерді құнсыздануға тестілеу мақсатында Басшылық жоспарланған тарифтердегі арту тиісті шығындарға сілтенеді. Егер Топ тарифтерді жабылатын тиісті шығындар деңгейінде ұстап тұра алмайтын болса, одан арғы құнсыздану болуы мүмкін.

Мұнай мен жүктерді ауыстырып тиеу көлемі. Басшылық ауыстырып тиеу көлемі жоспарланғаннан төмен болуы мүмкін екендігін назарға алады. Ауыстырып тиеу көлеміндегі кез келген кему одан арғы құнсыздануға алып келеді.

Негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімі

Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы қызмет мерзімі ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күтілетіні бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер ҚЕХС (LAS) 8 «Есеп жүргізу саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктерге» сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Топта пайдалану аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және бұдан әрі қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу жөнінде

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Негізгі болжаулардағы өзгерістерге сезімталдық (жалғасы)

Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме (жалғасы)

іс-шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемелері бар. Бұл Топтың құбырлары бойынша мұнай тасымалдайтын жер пайдаланушылардың мұнай қорлары толығымен таусылған жағдайда мүмкін.

Құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемеге резерв Топ есептеген Қазақстан Республикасында қолданылатын техникалық ережелер мен нормаларға сәйкес бөлшектеу және жерді қалпына келтіру бойынша жұмыстарды жүргізу құнының негізінде бағаланады (құбырды бөлшектеу бойынша шығындар сомасын 1 км үшін 3.581 мың теңгені (2013: 2.891 мың теңге) құрайды.

Сондай-ақ активтерді пайдаланудан шығару және жерлерді қайта өңдеу жөніндегі міндеттемелер құрамында қалдықтар орналастырылатын полигондарды жою бойынша резерв көрсетілген. Резерв Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі талаптарына сәйкес 2013 жылы құрылған, оған сай қалдықтарды орналастыру полигонының меншік иелеріне полигон жабылғаннан кейін жерлерді қайта өңдеу және қоршаған ортаға әсерді бақылау үшін жою қоры құрылады.

Резервтер сомасы міндеттемені орындаудың күтілетін мерзіміне (17 жыл) құнсыздандудың болжалды мөлшерлемесі және төменде берілген есепті кезеңнің аяғына дисконт мөлшерлемесі қолданылып есепті кезең аяғына белгіленді.

Пайыздық мәнде	2014 жыл	2013 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі 31 желтоқсанға	6,2%	6,0%
Құнсыздану коэффициенті 31 желтоқсанға	6,0%	5,6%

Дисконттау мөлшерлемесін есептеу Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары бойынша тәуекелдері жоқ мөлшерлемелерге негізделеді.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша активтерді пайдаланудан шығару және жерді қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің теңгерімдік құнын 20.631.009 мың теңге құрады (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 16.677.538 мың теңге) (23-ескертпе).

Залалды жою бойынша шығындар бағалары табиғат қорғау талаптарында және заңнама түсіндіруінше әлеуетті өзгерістерге ұшырайды. Бұдан басқа осындай шығындардың бағаларындағы айқынсыздықтар баламаларда, жою, бұзылған топырақты қалпына келтіру әдістемелерінде, дисконт, құнсыздану мөлшерлемесі және осы міндеттеме күшіне енетін мерзім деңгейлерінің әлеуетті өзгерістерін қамтиды.

Егер есептеу кезінде пайдаланылатын салық салынғанға дейінгі дисконттаудың бағаланған мөлшерлемесі басшылық бағасынан 1%-ға жоғары болса, резервтің теңгерімдік бағасы танылған сомадан 2.706.086 мың теңгеге төмен болар еді.

Күмәнді борыштар бойынша резервтер

Топ күмәнді борыштар, жеткізушілерге берген алғытөлемдер және басқа да активтер бойынша резервтер жасайды. Күмәнді шоттарды бағалау кезінде тапсырысшының қызметінің бұрынғы және күтіліп отырған нәтижелері назарға алынады. Экономикадағы, саладағы немесе тапсырысшының нақты сипаттарындағы өзгерістер, шоғырландырылған қаржы есептілігінде ескерілген күмәнді шоттарға резерв бойынша түзетулерді талап етуі мүмкін. 2014 және 2013 жылғы 31 желтоқсанда күмәнді шоттар бойынша резервтер 756.335 мың теңге, және тиісінше 737.000 мың теңге сомаға құрылды (9,11,12 және 14-ескертпелер).

Салықтар бойынша резервтер

Күрделі салық заңнамасын, салық заңнамасындағы өзгерістерді, сондай-ақ салық салынатын келешек табыс сомаларын және оларды алу мерзімдерін түсінуге қатысты айқынсыздық бар. Топтың халықаралық операцияларының маңызды әртүрлілігін, сондай-ақ шарттық қатынастардың ұзақ мерзімді сипатын және күрделілігін есеп ала, нақты нәтижелер мен қабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындай болжалдардың келешек өзгерістері есептілікте көрсетілген шығындар сомасын немесе пайдаға салынатын салық бойынша табыстар сомасын түзетуге әкеліп соғады. Негізделген болжалдар негізінде Топ өз қызметін жүзеге асыратын елдің салық органдары жүргізетін салық аудитінің мүмкін салдарларына резервтер жасайды. Осындай резервтердің өлшемі әртүрлі факторларға байланысты, мысалы алдыңғы аудиттердің нәтижелеріне және салық төлеуші-компания мен тиісті салық органының салық заңнамасын түрлі түсінуіне байланысты. Түсініктердегі осындай айырмалар Топ компаниясы тіркелген елде басым жағдайларға байланысты мәселелердің көп болуынан пайда болуы мүмкін.

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӨНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Негізгі болжаулардағы өзгерістерге сезімталдық (жалғасы)

Мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша активтер

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері шегерілетін уақытта айырмашылықтар, пайдаланылмаған салық залалдары және салық жеңілдіктері бойынша оған қарағанда салық залалдары есептелуі мүмкін салық салынатын пайда алу мүмкін болатын мөлшерде танылады. Болашақ салық салынатын пайданы алудың ықтимал мерзімі мен мөлшері негізінде шоғырландырылған қаржылық есептілігінде тануға болатын мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері сомасын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдауы қажет. 2014 жылғы 31 желтоқсанда мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылған активтер сомасы 7.686.911 мың теңге болды (2013 жылғы 31 желтоқсанда: 6.935.332 мың теңге) (32-ескертпе). 2014 және 2013 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылмаған активтері болған жоқ.

Қызметкерлерге сыйақылар

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды.

Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және еңбек қызметінің аяқталуы бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына байланысты мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал. Барлық болжам әрбір есепті күнге қайта қаралады.

Қазақстанда топтық бағалы қағаздар белсенді нарығының болмауына байланысты шегерудің тиісті мөлшерлемесін анықтау кезінде Топ басшылығы еңбек қызметінің аяқталуы бойынша сыйақылардың қолданылуының күтіліп отырған мерзіміне сәйкес келетін өтеудің экстраполирленген мерзімдері бар мемлекеттік бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесін (MEUKAM) ескереді. Тиісті бағалы қағаздар сапасы одан әрі ұдайы талданып отырады.

Өлім-жітім деңгейі ашық қол жетімді өлім-жітім кестесіне негізделеді. Болашақ жалақы мөлшерінің көбеюі және зейнетақы мөлшерінің көбеюі күтіліп отырған болашақ құнсыздану қарқынына негізделеді.

Компания 2014 жылғы 21 қаңтарда Компания қызметкерлерімен Ұжымдық шарттың жаңа редакциясын бекітті. Сондай-ақ, 2014 жылғы 5 ақпанда Компания «ҚазТрансОйл» АҚ-тың жұмыс істемейтін зейнеткерлері мен мүгедектерін әлеуметтік қолдау қағидасын бекітті. Компания осы қужатпен Компанияның есебінде тұрған жұмыс істемейтін зейнеткерлер мен мүгедектерге материалдық көмек көрсетудің жеке мәселелерін белгіледі.

Қолданылған болжамдар туралы әлдеқайда кең ақпарат 18-ескертпеде келтірілген.

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	11.087.844	97.334.066	8.110.780	71.906.718	88.628.416	89.518.453	12.477.480	36.960.887	416.024.644
Валютаны қайта есептеудің әсері	1.345.656	-	465.090	2.497.950	1.685.013	-	88.936	173.796	6.256.441
Түсімдер	926	962.826	1.678.498	10.586	1.090.951	-	709.409	70.632.440	75.085.636
Шығарылу	(8.993)	(158.670)	(80.129)	(319.319)	(273.547)	(212.857)	(234.975)	(38.024)	(1.326.514)
Капитал есебінен құнсыздану	-	-	-	-	-	(19.585.387)	-	-	(19.585.387)
Шығындар есебінен құнсыздану	-	-	-	-	-	(151.432)	-	-	(151.432)
Сатуға арнап ұсталатын активтерге ауыстыру	-	-	(2.270)	-	-	-	-	(834)	(3.104)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	58.462	49.332.447	187.871	4.362.712	22.800.396	-	1.730.371	(78.472.259)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (7-ескертуге)	-	-	-	-	(123)	-	-	(360.575)	(360.698)
Аударымдар мен ауыстырулар	-	3.786	(379.914)	7.856	189.728	-	178.544	-	-
2014 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	12.483.895	147.474.455	9.979.926	78.466.503	114.120.834	69.568.777	14.949.765	28.895.431	475.939.586
2013 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(4.240.358)	(638.843)	(3.320.737)	(4.794.768)	(330.205)	(1.321.562)	(269.270)	(14.915.743)
Валютаны қайта есептеудің әсері	-	-	(38.825)	(240.396)	(182.465)	-	(22.228)	-	(483.914)
Тозу	-	(10.084.580)	(1.430.022)	(6.521.652)	(11.779.338)	-	(3.358.531)	-	(33.174.123)
Шығарылу	-	107.510	71.461	222.954	229.322	146.540	221.834	2.484	1.002.105
Капитал есебінен құнсыздану	-	(44.865)	(137.260)	(2.936.314)	(1.783.089)	(101.186)	(3.583)	(3.962)	(5.010.259)
Шығындар есебінен құнсыздану	-	(64.898)	(936.626)	(3.770.058)	(2.918.653)	(45.354)	(173.635)	(58.776)	(7.968.000)
Сатуға арнап ұсталатын активтерге ауыстыру	-	-	1.009	-	-	-	-	-	1.009
Аударымдар мен ауыстырулар	-	161	16.837	(38)	(15.918)	-	(1.042)	-	-
2014 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2012 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны	16.031.057	118.622.650	8.675.196	88.886.854	89.849.511	83.222.530	14.908.797	26.046.328	446.242.923
Валютаны қайта есептеудің әсері	181.390	-	(22.788)	70.193	65.634	-	2.655	3.789	300.873
Түсімдер	76.084	2.904	145.778	452.532	1.500.542	2.348	796.058	29.743.876	32.720.122
Шығарылу	(88.275)	(176.228)	(113.259)	(1.177.346)	(537.836)	(444.756)	(247.646)	(199.971)	(2.985.317)
Капитал есебінен қосымша бағалау	525.965	9.292.586	1.634.581	8.122.706	19.261.449	6.738.331	2.573.664	1.651.182	49.800.464
Шығындар есебінен құнсыздану	(59.645)	(4.074.954)	(292.304)	(5.003.886)	(2.076.767)	-	(505.704)	-	(12.013.260)
Қайта бағалау кезіндегі бастапқы құныммен тозуды және құнсыздандуды өзара есепке алу	(5.588.800)	(29.954.950)	(3.408.514)	(23.991.528)	(27.869.211)	-	(5.915.969)	-	(96.728.972)
Сатуға арнап ұсталатын активтерге ауыстыру	(2.319)	-	-	(878.154)	(3.941)	-	-	-	(884.414)
Аяқталмаған құрылыстан ауыстырылған	12.387	3.566.168	1.520.811	5.415.430	8.496.751	-	809.879	(19.821.426)	-
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (7-ескертпе)	-	-	-	-	(477)	-	(224)	(131.136)	(131.837)
Аударымдар мен ауыстырулар	-	55.890	(28.721)	9.917	(57.239)	-	55.970	(331.755)	(295.938)
2013 жылғы 31 желтоқсанға қайта бағаланған құны бойынша	11.087.844	97.334.066	8.110.780	71.906.718	88.628.416	89.518.453	12.477.480	36.960.887	416.024.644
2012 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	(5.569.240)	(24.434.933)	(2.889.464)	(22.120.423)	(23.177.775)	(330.205)	(4.665.577)	(186.201)	(83.373.818)
Валютаны қайта есептеудің әсері	(51.507)	-	(3.731)	(63.903)	(43.646)	-	625	-	(162.162)
Тозу	-	(9.856.859)	(1.209.427)	(5.992.207)	(9.796.510)	-	(2.809.254)	-	(29.664.257)
Шығарылу	31.947	136.193	100.345	955.285	440.982	306.798	233.415	172.084	2.377.049
Капитал есебінен құнсыздану	-	(537)	(22.363)	(138.566)	(69.601)	(262.238)	(609)	(50.460)	(544.374)
Шығындар есебінен құнсыздану	-	1.345	(22.667)	(25.159)	(14.189)	(44.560)	(2.226)	(542.737)	(650.193)
Қайта бағалау кезіндегі бастапқы құныммен тозуды және құнсыздандуды өзара есепке алу	5.588.800	29.954.950	3.408.514	23.991.528	27.869.211	-	5.915.969	-	96.728.972
Сатуға арнап ұсталатын активтерге ауыстыру	-	-	-	73.165	3.918	-	-	-	77.083
Материалдық емес активтерге ауыстырылған (7-ескертпе)	-	-	-	-	-	-	19	-	19
Аударымдар мен ауыстырулар	-	(40.517)	(50)	(457)	(7.158)	-	6.076	338.044	295.938
2013 жылғы 31 желтоқсанға жинақталған өтелім мен құнсыздану	-	(4.240.358)	(638.843)	(3.320.737)	(4.794.768)	(330.205)	(1.321.562)	(269.270)	(14.915.743)

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Мың теңгемен	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша									
Қайта бағаланған құны	12.483.895	147.474.455	9.979.926	78.466.503	114.120.834	69.568.777	14.949.765	28.895.431	475.939.586
Жинақталған өтелім және құнсыздану	–	(14.327.030)	(3.092.269)	(16.566.241)	(21.244.909)	(330.205)	(4.658.747)	(329.524)	(60.548.925)
Қалдық құн	12.483.895	133.147.425	6.887.657	61.900.262	92.875.925	69.238.572	10.291.018	28.565.907	415.390.661
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша									
Қайта бағаланған құны	11.087.844	97.334.066	8.110.780	71.906.718	88.628.416	89.518.453	12.477.480	36.960.887	416.024.644
Жинақталған өтелім және құнсыздану	–	(4.240.358)	(638.843)	(3.320.737)	(4.794.768)	(330.205)	(1.321.562)	(269.270)	(14.915.743)
Қалдық құн	11.087.844	93.093.708	7.471.937	68.585.981	83.833.648	89.188.248	11.155.918	36.691.617	401.108.901

2013 жылғы 31 шілдедегі жағдай бойынша Компанияда негізгі құралдардың (технологиялық мұнайдан басқа) қайта бағалануы жүргізілді. Қайта бағалау нәтижесінде жиналған тозу негізгі құралдардың теңгерімдік құнының есебіне алынып тасталды да, таза теңгерімдік құны негізгі құралдардың құнын қайта бағаланған құнына келтірілді.

2013 жылы жүргізілген қайта бағалау нәтижесінде кейбір негізгі құралдар объектілерінің әділ құны олардың теңгерімдік құнынан төмен екендігі және соңғы бірнеше жыл ішінде Компания осы объектілерді күрделі жөндеуден және жаңғыртудан өткізбегендігі анықталды. Тиісінше теңгерімдік құнның әділ құннан артық сомасы осы активтер бұрын қосымша бағаланған дәрежеде Компания қайта бағалау бойынша тиісті резервті азайту ретінде көрсетті, ал қалған сома жиынтық кіріс есебінде негізгі құралдардың жалпы сомасы 12.663.453 мың теңгеге құнсыздануы ретінде танылды.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс негізінен келесі өндірістік объектілерді қамтиды:

- «Қазақстан – Қытай» мұнай құбырының мемлекетаралық жобасын іске асыру аясында объектілерді салу және қайта құру;
- өрт сөндіру жүйесін қайта құру, объектілерді электрмен жабдықтауды қайта құру және басқалары.

2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс негізінен келесі өндірістік объектілерді қамтиды:

- салынып жатқан магистральдық мұнай құбырларын (оның ішінде «Қазақстан – Қытай» магистральдық мұнай құбырын салу мемлекетаралық жобасы аясында іске асырылатын «Құмкөл-Қарақойын» магистральдық мұнай құбырының құрылысы);
- «Қаламқас – Қаражанбас – Ақтау» («Қаражанбас – Ақтау» учаскесі) және «Өзен – Жетібай – Ақтау» магистральдық мұнай құбырларын қайта құру;
- «Кеңқияқ» БМАС-ты қайта құру;
- өрт сөндіру жүйесін қайта құру, объектілерді электрмен жабдықтауды қайта құру және басқалары.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен өтелінген, бірақ әлі де пайдаланыстағы негізгі құралдардың бастапқы құны мен тиісті жинақталған өтелімі 3.208.581 мың теңгені құрады (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 2.938.299 мың теңге).

2014 жыл үшін аяқталмаған құрылыс құнына кіргізілген тозу сомасы 13.675 мың теңгені құрады (2013 жыл үшін: 11.639 мың теңге).

6. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылыс 2.957.610 мың теңге көлемінде (2013 жылғы 31 желтоқсанда: 13.613.707 мың теңге) құрылыс жұмыстары үшін сатып алынған материалдар мен босалқы бөлшектерді қамтиды. Мұндай төмендеу негізінен 2014 жылы «Құмкөл – Қарақойын» магистральдық мұнай құбырының құрылысына арналған материалдар мен босалқы бөлшектерді қолданумен байланысты.

2014 жылғы 31 желтоқсанға Батуми мұнай терминалының негізгі құралдарының қалдық құны 50.000 мың АҚШ доллары (9.117.500 мың теңгеге сайма-сай) болатын кейбір объектілері тасымалдау шарты бойынша Грузия темір жолдары алдында Georgian Transit Ltd міндеттерін қамтамасыз етуде кепілгер болған ТВС Банктің пайдасына қамтамасыз ету ретінде кепілдікке салынды. Кепілдіктің ең жоғарғы сомасы 500 мың АҚШ доллары (91.175 мың теңгеге сайма-сай).

BTL Топ активтерінің құнсыздануы

Топ жыл сайын BTL ААТБ тобын құнсыздану индикаторларының барын және олардың құнсыздануын бағалау үшін сыртқы және ішкі деректерді қарастырады. 2014 жылғы 30 қыркүйекте жүргізілген талдау нәтижесінде Топ BTL ААТБ тобы бойынша құнсыздану индикаторын анықтады, олар мұнай және мұнай өнімдерінің жоспарланған ауыстырып құю деңгейінің төмендеуімен байланысты болған.

2014 жылғы 31 желтоқсанға BTL тобының жалпы өтелетін құны 31.914.291 мың теңгені құрады, оның ішінде БТК ААТБ 18.722.164 мың теңге көлемінде және БМТ ААТБ 13.192.127 мың теңге көлемінде.

Құнсыздануға талдау жасау нәтижесінде басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсанға құнсызданудың 12.934.472 мың теңге сомасында жиынтық залалды айқындады, оның ішінде пайда мен залалдың есебінен 8.087.024 мың теңге және өзге де жиынтық кірістің есебінен 4.847.448 мың теңге. Құнсызданудан болған шығындардың сомасы материалдық емес активтерге (жер пайдалану құқығына) 302.114 мың теңге көлемінде (7-ескертпе) және негізгі құралдарға 12.632.358 мың теңге көлемінде бөлінген болатын.

Егер жинақталған тозуды және жинақталған құнсыздануды шегергенде, активтер бастапқы баға бойынша ескерілсе шоғырландырылған қаржы есепке қосылған негізгі құралдар әр қайта бағаланған санатының теңгерімдік құны төмендегідей көрсетіледі:

	Жер	Құбырлар	Көлік активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар және жабдық	Технологиялық мұнай	Өзге де	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға	9.328.530	97.829.484	7.155.556	37.154.711	72.623.710	1.168.388	7.462.862	27.019.861	259.743.102
2013 жылғы 31 желтоқсанға	12.558.408	53.347.278	5.705.043	37.959.883	57.913.313	1.171.808	7.712.998	35.138.347	211.507.078

7. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша материалдық емес активтер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Лицензиялар	Бағдарла- малық жасақтама	Жерді пайда- лануға арналған құқықтар	Өзге де	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	184.757	997.520	4.490.163	28.562	5.701.002
Түсімдер	15.052	168.119	–	6.762	189.933
Шығарылу	(3.712)	(30.799)	–	(528)	(35.039)
Өтелім	(79.417)	(326.044)	(125.433)	(4.708)	(535.602)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	3.712	30.799	–	528	35.039
Құнсыздану залалы	–	–	(302.114)	–	(302.114)
Негізгі құралдардан ауыстырулар мен аударымдар (6-ескертпе)	49.949	308.711	–	2.038	360.698
Валютаны қайта есептеу	7.187	221	58.118	–	65.526
Аударымдар мен ауыстырулар	17.379	(17.379)	–	–	–
2014 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	194.907	1.131.148	4.120.734	32.654	5.479.443
2012 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	254.920	1.060.376	4.639.163	278.767	6.233.226
Түсімдер	5.478	140.701	39.858	–	186.037
Шығарылу	–	(102.971)	–	(633.926)	(736.897)
Өтелім	(79.164)	(332.677)	(109.229)	(29.163)	(550.233)
Шығарулар бойынша жинақталған тозу	–	102.971	–	410.599	513.570
Құнсыздану залалы	–	–	(165.670)	–	(165.670)
Негізгі құралдардан ауыстырулар мен аударымдар (6-ескертпе)	905	130.913	–	–	131.818
Валютаны қайта есептеу	798	27	86.041	2.285	89.151
Аударымдар мен ауыстырулар	1.820	(1.820)	–	–	–
2013 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құн	184.757	997.520	4.490.163	28.562	5.701.002
2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	548.139	3.979.087	6.174.903	84.492	10.786.621
Жинақталған құнсыздану және өтелім	(353.232)	(2.847.939)	(2.054.169)	(51.838)	(5.307.178)
Қалдық құн	194.907	1.131.148	4.120.734	32.654	5.479.443
2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	455.682	4.163.442	6.106.597	76.219	10.801.940
Жинақталған құнсыздану және өтелім	(270.925)	(3.165.922)	(1.616.434)	(47.657)	(5.100.938)
Қалдық құн	184.757	997.520	4.490.163	28.562	5.701.002

8. БІРЛЕСКЕН БАҚЫЛАУДАҒЫ КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы инвестициялар келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	ҚҚҚ	МұнайТас	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға	40.878.930	12.675.097	53.554.027
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы пайдадағы немесе (залалдағы) үлес	(6.990.738)	735.688	(6.255.050)
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындағы өзге де жиынтық кірістегі үлес	3.093.940	88.037	3.181.977
Дивиденттер	-	(637.620)	(637.620)
2014 жылғы 31 желтоқсанға	36.982.132	12.861.202	49.843.334

Төмендегі кестелерде бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар туралы жалпыланған Топтың барабар үлесін қоса қаржы ақпараты берілген:

Мың теңгемен	ҚҚҚ			
	2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	50%	100%	50%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері				
Қысқа мерзімді активтер	10.238.917	20.477.834	22.462.883	44.925.766
Ұзақ мерзімді активтер	126.117.022	252.234.044	128.663.581	257.327.162
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(18.218.653)	(36.437.306)	(19.868.226)	(39.736.452)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(81.155.154)	(162.310.308)	(90.379.308)	(180.758.616)
Таза активтер	36.982.132	73.964.264	40.878.930	81.757.860
<i>Қосымша:</i>				
ақша қаражаттары және олардың баламалары	5.463.275	10.926.550	5.941.869	11.883.738
қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(14.414.211)	(28.828.421)	(12.637.964)	(25.275.928)
ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(69.906.297)	(139.812.594)	(77.829.046)	(155.658.092)

Мың теңгемен	МұнайТас			
	2014 жылғы 31 желтоқсан		2013 жылғы 31 желтоқсан	
	51%	100%	51%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың активтері мен міндеттемелері				
Қысқа мерзімді активтер	2.748.039	5.388.312	1.448.667	2.840.524
Ұзақ мерзімді активтер	13.841.592	27.140.376	14.835.854	29.089.909
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(675.831)	(1.325.158)	(296.701)	(581.766)
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(3.052.598)	(5.985.486)	(3.312.723)	(6.495.535)
Таза активтер	12.861.202	25.218.044	12.675.097	24.853.132
<i>Қосымша:</i>				
ақша қаражаттары және олардың баламалары	1.742.127	3.415.936	162.279	318.194
қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-
ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-

8. БІРЛЕСКЕН БАҚЫЛАУДАҒЫ КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)

ҚҚҚ				
31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін				
	2014 жыл		2013 жыл	
<i>Мың теңгемен</i>	50%	100%	50%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың жылдардағы пайда мен залал және өзге де жиынтық кірісі туралы ақпарат				
Түсім	24.084.242	48.168.484	33.848.334	67.696.668
Сүрелі қызметтен жылдағы (залал)/пайда	(6.990.738)	(13.981.476)	10.648.691	21.297.382
Тоқтатылған қызметтен салықтан кейінгі жылдағы пайда/ (залал)	-	-	-	-
Өзге де жиынтық кіріс	3.093.940	6.187.880	41.993	83.986
Жиынтық (залал)/кіріс жиыны	(3.896.798)	(7.793.596)	10.690.684	21.381.368
Дивиденттер	-	-	-	-
<i>Қосымша:</i>				
<i>Тозу және өтелім</i>	(7.231.507)	(14.463.014)	(6.602.428)	(13.204.856)
<i>Пайыздық кірістер</i>	149.964	299.928	572.701	1.145.402
<i>Пайыздық шығыстар</i>	(4.008.080)	(8.016.160)	(4.916.832)	(9.833.664)
<i>Табыс салығы бойынша үнемділік /(шығыстар)</i>	2.115.631	4.231.262	(3.879.123)	(7.758.246)

ҚҚҚ-нда АҚШ долларымен берілген қаржы міндеттемелерді (қарыздарды) қайта санау нәтижесінде бағамдық айырмашылықтан залал пайда болды. ҚҚҚ-ның қарызға жататын бағамдық айырмашылықтан болған таза залалы 2014 және 2013 жылдардағы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға 30.738.940 мың теңгені және тиісінше 3.130.316 мың теңгені құрады.

МұнайТас				
31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін				
	2014 жыл		2013 жыл	
<i>Мың теңгемен</i>	51%	100%	51%	100%
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың жылдардағы пайда мен залал және өзге де жиынтық кірісі туралы ақпарат				
Түсім	3.499.277	6.861.645	3.975.326	7.794.757
Сүрелі қызметтен жылдағы пайда	735.688	1.442.525	1.197.876	2.348.777
Тоқтатылған қызметтен салықтан кейінгі жылдағы пайда/ (залал)	-	-	-	-
Өзге де жиынтық кіріс	88.037	172.621	1.303.502	2.555.886
Жиынтық кіріс жиыны	823.725	1.615.146	2.501.378	4.904.663
Дивиденттер	(637.620)	(1.250.235)	(453.584)	(889.380)
<i>Қосымша:</i>				
<i>Тозу және өтелім</i>	(1.069.661)	(2.097.375)	(1.010.762)	(1.981.887)
<i>Пайыздық кірістер</i>	13.164	25.812	23.534	46.145
<i>Пайыздық шығыстар</i>	(37.891)	(74.296)	(47.804)	(93.733)
<i>Табыс салығы бойынша шығыстар</i>	(186.415)	(365.520)	(302.729)	(593.586)

9. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ҮШІН ЖЕТКІЗУШІЛЕРГЕ БЕРІЛГЕН АЛҒЫТӨЛЕМДЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі құралдар және құрылыс қызметтері үшін үшінші тараптарға алғытөлемдер	11.406.977	5.934.981
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(99.526)	(99.330)
Жиыны	11.307.451	5.835.651

Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдерге қатысты күмәнді қарыздар бойынша резервтің қозғалысы мынадай түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
1 қаңтарға	99.330	99.330
Бір жылға есептеу	196	-
31 желтоқсанға	99.526	99.330

10. ТАУАРЛЫ-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауарлы-материалдық қорлар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Босалқы бөлшектер	1.461.052	937.047
Отын	763.929	698.546
Құрылыс материалдары	157.584	138.466
Тауарлар	93.138	76.520
Арнайы киім	78.892	82.764
Химиялық реагенттер	35.575	33.496
Өзге де	488.241	427.417
	3.078.411	2.394.256
Минус: ескірген және өтемсіз тауарлы-материалдық қорлар бойынша резерв	(33.853)	(48.213)
Жиыны	3.044.558	2.346.043

Ескірген және өтемсіз тауарлы-материалдық қорлар бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
1 қаңтарға	48.213	65.413
Бір жылға резервті (қайтару)/есептеу (27-ескертпе)	(5.342)	2.524
Тауарлы-материалдық қорларды есептен шығару	(11.554)	(20.034)
Валюталарды қайта есептеу	2.536	310
31 желтоқсанға	33.853	48.213

11. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де дебиторлық берешек келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	2.139.755	1.203.023
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (34-ескертпе)	1.941.312	1.416.969
Үшінші тараптардың өзге де дебиторлық берешегі	2.273.771	2.526.184
Байланысты тараптардың өзге де дебиторлық берешегі (34-ескертпе)	102.156	35.828
	6.456.994	5.182.004
Минус: күмәнді берешектер бойынша резерв	(653.120)	(633.072)
Жиыны	5.803.874	4.548.932

Сауда және өзге де дебиторлық берешек негізінен «айда немесе төле» ережелерінде мұнай тасымалдау жөнінде қызметтер көрсетуге арналған шарттарға сай мұнайдың жеткізілмеген көлемдері бойынша айыппұл мен өсімпұлдарды құрайды.

Сауда және өзге де дебиторлық берешек бойынша күмәнді берешектер бойынша резервтегі өзгерістер келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
1 қаңтарға	633.072	578.189
Бір жылға есептеу	19.374	55.905
Дебиторлық берешекті есептен шығару	–	(1.071)
Валюталарды қайта есептеу	674	49
31 желтоқсанға	653.120	633.072

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де дебиторлық берешек мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 1 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	5.131.578	4.128.283
АҚШ долларымен	534.468	357.911
Ресей рублімен	1.248	1.756
Өзге де валютада	136.580	60.982
Жиыны	5.803.874	4.548.932

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша туындау мерзімдері бойынша сауда дебиторлық берешегін талдау келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Жиыны	Мерзімі өткізілмеген, әрі құнсызданбаған	Мерзімі өткізілген, бірақ құнсызданбаған				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2014	5.803.874	5.094.199	528.360	74.369	50.919	36.698	19.329
2013	4.548.932	3.956.772	396.736	107.489	32.584	18.673	36.678

12. ЖЕТКІЗУШІЛЕРГЕ БЕРІЛГЕН АЛҒЫТӨЛЕМДЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жеткізушілерге берілген алғытөлемдер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптарға алғытөлемдер	665.132	587.519
Байланысты тараптарға алғытөлемдер (34-ескертуге)	447.876	257.165
	1.113.008	844.684
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(1.073)	(1.982)
Жиыны	1.111.935	842.702

Жеткізушілерге берілген алғытөлемдерге қатысты күмәнді берешектер бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
1 қаңтарға	1.982	1.482
Резервті бір жылға (қайтару)/есептеу	(909)	500
31 желтоқсанға	1.073	1.982

13. ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жататын ҚҚС және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Өтеуге жататын ҚҚС	6.016.776	3.038.279
Өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	179.293	106.435
Жиыны	6.196.069	3.144.714

14. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы активтер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Мұнайды тасымалдау бойынша көлік экспедиция қызметтері үшін берешек	3.245.840	3.770.279
Қызметкерлердің берешегі	43.707	93.731
Сақтандыру бойынша алдын ала төлем	42.498	38.840
Үшінші тараптардан болашақ кезеңдер шығыстары	26.028	20.445
Өзге де	24.802	26.114
	3.382.875	3.949.409
Минус: күмәнді борыштар бойынша резерв	(2.616)	(2.616)
Жиыны	3.380.259	3.946.793

15. БАНК САЛЫМДАРЫ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша банк салымдары келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Қысқа мерзімді банк салымдары	31.984.737	81.554.300
Ұзақ мерзімді банк салымдары	3.729.880	576.541
Салымдар бойынша есептелген пайыздар	127.505	1.562.238
Жиыны	35.842.122	83.693.079

2014 жылғы 31 желтоқсанда банк салымдары келесі түрде көрсетілді:

- қазақстандық банктерде өтеу мерзімі 2015 жылғы желтоқсанда аяқталатын, пайыздық мөлшерлемесі жылдық 0,6%-дан 3,5%-ға дейін 3-12 айға қысқа мерзімді АҚШ долларында орналасқан банк салымдары (2013 жылғы 31 желтоқсанға: нөл);
- «Қазақстан Халық банкі» АҚ-ның Компания қызметкерлеріне беретін ипотека қарызын қамтамасыз етуге 2029 жылға дейінгі мерзімге жылдық 2%-дан 3,5%-ға дейін пайыздық мөлшерлеменен пайдаланылуы шектелген ұзақ мерзімді салымдар (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 2028 жылға дейінгі мерзімге жылдық 2% пайыздық мөлшерлеменен);
- шетел банктерінде өтеу мерзімі 2015 жылғы қаңтарда аяқталатын, пайыздық мөлшерлемесі жылдық 0,65%-дан 3,0%-ға дейін (2013 жылғы 31 желтоқсанға: нөл) 3-12 айға қысқа мерзімді 547 мың теңге сомасында орналасқан банк салымдары (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 4.300 мың теңге).

16. АҚША ҚАРАЖАТТАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаттар және олардың баламалары келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген мерзімді салымдар	19.451.877	–
Банктердегі теңгемен көрсетілген мерзімді салымдар	19.311.501	22.980.000
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген ағымдағы шоттар	2.421.688	1.152.074
Банктердегі теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттар	471.928	1.374.515
Банктердегі ларимен көрсетілген ағымдағы шоттар	316.560	67.742
Банктердегі еуромен көрсетілген ағымдағы шоттар	187.273	57.604
Банктердегі Ресей рублімен көрсетілген ағымдағы шоттар	347	492
Банктердегі өзге де ағымдағы шоттар	11.724	11.374
Кассадағы қолма-қол ақша	1.822	1.547
Жиыны	42.174.720	25.645.348

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қазақстандық банктерде орналасқан ағымдағы шоттар мен 3 айға дейінгі мерзімді салымдардың басым бөлігінің сыйақы мөлшері жылдық 0,3%-дан бастап 17%-ға дейін пайыздар бойынша есептелді (2013 жылғы 31 желтоқсанда: жылдық 1,7%-дан 10,25%-ға дейін).

17. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ

Жарғылық капитал

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталы жарияланған, шығарылған және 62.503.284 мың теңге көлемінде толық төленген 384.635.600 жай акциядан құралды, жарияланған бірақ шығарылмаған және төленбеген 1 акцияны қоспағанда.

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жарғылық капитал Компанияның акцияларды шығаруға байланысты 565.717 мың теңге мөлшерінде шеккен кеңес беру қызметтердің құны шегеріліп көрсетілді және 61.937.567 мың теңгені құрады.

Акционерге төлем

Дивидендтер

2014 жылғы 28 мамырдағы акционерлерінің жалпы жиналысының шешімімен 1 акцияға 109 теңге есебінен 41.925.280 мың теңге (2013: 1 акцияға 75 теңге есебімен 28.847.670 мың теңге мөлшерінде) мөлшерінде Компания 3 шілдеде өз акционерлеріне дивидендтер төледі, оның ішінде ҚМГ – 37.732.752 мың теңге (2013: 25.962.903 мың теңге), миноритарлық акционерлерге – 4.192.528 мың теңге (2013: 2.884.767 мың теңге).

Акцияға пайда

Акцияға базалық пайда сомалары Топтың бас компаниясы жай акцияларын ұстаушыларына тиісті кезеңдегі таза пайданы кезең ішіндегі айналымдағы жай акциялардың өлшенген орташа санына бөлу жолымен есептелген. Компания Топтың бас компаниясы ретінде айырбасталымды қаржы құралдарын шығармайтындықтан бір акцияның базалық пайдасы акцияға таратылған пайдаға тең.

Төменде акцияға базалық пайда есептеуде пайдаланылған пайда мен акциялар саны туралы ақпарат келтірілген.

Мың теңгемен	2014 жыл	2013 жыл
Топтың бас компаниясының жай акцияларын ұстаушыларына тиісті кезеңдегі таза пайда	46.430.565	63.543.600
Акцияға базалық пайданы есептеуге арналған кезеңдегі жай акциялардың өлшенген орташа саны	384.635.599	384.635.599
Топтың бас компаниясы ретінде Компанияның жай акцияларын ұстаушыларына тиісті есепті кезеңдегі пайдаға қатысты акцияға базалық пайда (теңгемен)	121	165

Жай акциялардың теңгерімдік құны

Төменде Топтың бас компаниясы үшін ҚҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның теңгерімдік құны көрсетілген:

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Активтер жиыны	585.407.217	590.527.228
Минус: Материалдық емес активтер (7-ескертпе)	(5.479.443)	(5.701.002)
Минус: Міндеттемелер жиыны	(127.762.896)	(123.257.311)
Жай акциялардың теңгерімдік құнын есептеуге арналған таза активтер	452.164.878	461.568.915
Жай акциялар саны	384.635.599	384.635.599
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	1.176	1.200

Активтерді қайта бағалау бойынша резервтер

Активтерді қайта бағалау бойынша резервтер негізгі қаражаттардың қайта бағалау негізінде және Топтың негізгі құралдарының және бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резервтегі үлесінің құнсыздануынан құралған.

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Топтың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резерв	113.678.936	148.766.734
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың негізгі құралдарын қайта бағалау бойынша резервтегі үлесі	24.558.743	23.135.370
Жиыны	138.237.679	171.902.104

Меншік капиталдың өзге де резервтері

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша меншікті капиталдың өзге де резервтері 1.810.575 мың теңге мөлшерінде залалды (2013 жылғы 31 желтоқсанға залал 1.016.496 мың теңгені құрады) құрады. Осы резервтің өзгерісі 992.599 мың теңге мөлшерінде белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша қайта бағалаудан болатын актуарлық залалдарды танумен негізделген, оның салық әсері 198.520 мың теңгені құрайды.

17. МЕНШІКТІ КАПИТАЛ (жалғасы)

Жай акциялардың теңгерімдік құны (жалғасы)

Есептілік валютасын қайта есептеу резерві

2014 жылғы 31 желтоқсанға есептілік валютасын қайта есептеу резерві 14.860.910 мың теңгені құрады (2013 жылғы 31 желтоқсанға 10.069.002 мың теңге). Бұл резервтің өзгеруі шетел кәсіпорындарының есептілігінің қайта есептелуімен байланысты.

18. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫЛАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Негізінен, зейнетақыға қосымша төлемнен және барлық қызметкерлерге қатысты мерейтой күндеріне байланысты төлемнен тұратын Компанияның қызметкерлерге берілетін сыйақылар бойынша міндеттемелері бар. Бұл төлемдер қамсыздандырылмаған.

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ағымдағы бөлігі	408.757	322.000
Қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді бөлігі	11.204.603	9.333.180
Жиыны	11.613.360	9.655.180

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы ағымдағы қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердегі өзгерістер келесі түрде берілген:

	31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін	
<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Жылдың басына белгіленген төлемдері бар жәрдемақылар төлеу	9.655.180	6.800.263
Таза пайыздық шығыстар (31-ескертпе)	579.311	417.000
Өткен жылдардағы қызметтер құны (26, 27-ескертпелер)	–	1.008.000
Ағымдағы жылдың қызметтер құны (26, 27-ескертпелер)	802.461	495.000
Актуралық залалдар	992.599	1.292.000
Төленген сыйақылар	(416.191)	(357.083)
Жылдың аяғына белгіленген қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	11.613.360	9.655.180

2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанына қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарийлік болжамдар мынадай түрде берілген:

	2014 жыл	2013 жыл
Дисконттау мөлшерлемесі	7,3%	6,0%
Құнсыздану мөлшерлемесі	6,04%	5,6%
Ұзақ мерзімді жылдық төлемдердің болашақта ұлғаюы	6,04%	5,5%
Болашақта жалақының өсуі	6,04%	6,0%
Өлім-жітім пайызы	12,0%	12,0%

2014 және 2013 жылдардағы 31 желтоқсанға еңбек қызметінің аяқталуынан кейін қызметкерлерге сыйақы бойынша міндеттеменің орташа ұзақтығы 16 жылды құрады.

18. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫАҚЫЛАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша маңызды жорамалдарға сезімталдықты талдау келесідей берілген:

Мың теңгемен	Төмендеуі	Өсуі
Дисконттау мөлшерлемесі	-0,5%	+0,5%
	1.058.797	(927.475)
Құнсыздану мөлшерлемесі	-0,5%	+0,5%
	(933.335)	1.057.500
<i>оның ішінде:</i>		
	-0,5%	+0,5%
Болашақта жалақының өсуі	(933.335)	1.057.500
Өмірдің ұзақтығы	-1 жыл	+1 жыл
	(1.367.730)	964.252

19. БОЛАШАҚ КЕЗЕҢДЕР КІРІСТЕРІ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша болашақ кезеңдер кірістері келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардан болашақ кезеңдер кірістері	4.423.082	3.819.666
Байланысты тараптардан болашақ кезеңдер кірістері (34-ескертпе)	–	260.305
Жиыны	4.423.082	4.079.971

20. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Сауда және өзге де кредиторлық берешек 2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесі түрде берілген:

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек	14.907.024	10.194.390
Байланысты тараптардың алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек (34-ескертпе)	672.991	650.602
Үшінші тараптардың өзге де кредиторлық берешегі	193.726	249.065
Байланысты тараптардың өзге де кредиторлық берешегі (34-ескертпе)	–	1.950
Жиыны	15.773.741	11.096.007

Сауда және өзге де кредиторлық берешек аяқталмаған күрделі құрылысқа қатысты байланысты және үшінші тараптар алдындағы 9.580.016 мың теңге көлеміндегі берешекті қосатын (2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 7.711.017 мың теңге).

20. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және өзге де кредиторлық берешектің ағымдағы құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Теңгемен	15.258.129	10.550.602
АҚШ долларымен	105.615	351.156
Еуромен	12.455	13.480
Ресей рублімен	6.219	48.590
Өзге де валютада	391.323	132.179
Жиыны	15.773.741	11.096.007

21. АЛЫНҒАН АЛҒЫТӨЛЕМДЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша алынған алғытөлемдер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер (34-ескертпе)	10.615.166	10.706.153
Үшінші тараптардан алынған алғытөлемдер	6.131.270	6.475.570
Жиыны	16.746.436	17.181.723

22. ТӨЛЕМГЕ ӨЗГЕ ДЕ САЛЫҚТАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша төлемге өзге де салықтар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Жеке табыс салығы	1.531.057	998.348
Бейрезидент заңды тұлғалардан түсетін төлемдерден табыс салығы	609.231	507.988
Өлеуметтік салық	504.779	550.961
Мүлікке салынатын салық	351.287	355.611
Төленуге жататын ҚҚС	12.823	564
Өзге де салықтар	217.751	173.879
Жиыны	3.226.928	2.587.351

23. РЕЗЕРВТЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резервтердің қозғалысы келесі түрде берілген:

Қысқа мерзімді резервтер

<i>Мың теңгемен</i>	Салықтар бойынша резерв (BTL)	Экология бойынша резерв (Компания)	Өзге де резервтер (Компания)	Жиыны
2013 жылғы 31 желтоқсанға	186.483	41.642	-	228.125
Бір жылға резервті есептеу/ (қайтару)	-	(7)	53.567	53.560
Резервті пайдалану	-	(510)	-	(510)
Валютаны қайта есептеу	34.890	-	-	34.890
2014 жылғы 31 желтоқсанға	221.373	41.125	53.567	316.065
2012 жылғы 31 желтоқсанға	174.406	167.477	11.814	353.697
Бір жылға есептеу	8.671	517	-	9.188
Резервті пайдалану	-	(126.352)	(11.814)	(138.166)
Валютаны қайта есептеу	3.406	-	-	3.406
2013 жылғы 31 желтоқсанға	186.483	41.642	-	228.125

Ұзақ мерзімді резервтер

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
1 қаңтарға сальдо	16.677.538	15.531.037
Бір жылға есептеу	962.826	189.265
Бағалауды өзге жиынтық кіріс арқылы қайта қарау	1.678.425	-
Бағалауды пайдалар мен залалдар арқылы қайта қарау (29-ескертпе)	275.965	-
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервінің өтелімі (31-ескертпе)	1.036.255	957.236
31 желтоқсанға сальдо	20.631.009	16.677.538

Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральдық құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, Компанияның пайдалануды аяқтағаннан кейін магистральдық құбырды (мұнай құбырын) жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу шараларын жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар.

Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер құрамында қалдықтарды орналастыру полигондарын жою резерві көрсетілген. Резерв Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес құрылған, ол бойынша қалдықтарды орналастыру полигон иесі жерді қайта өңдеу және полигон жабылғаннан кейін қоршаған ортаға әсерін мониторингтеу бойынша шаралар жүргізу үшін жою қорын құрады. Сонымен қатар, жою қорын құрмай полигонды пайдалануға тыйым салынған.

Компания ағымдағы үздік есептік бағалауды ескере отырып, ұзақ мерзімді резервтерді қайта қарады. Пайдаланылған болжалдар мен дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгерістерге сезімталдық 5-ескертпеде көрсетілген.

24. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де ағымдағы міндеттемелер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Жалақы мен өзге де сыйақылар	5.738.615	7.385.065
Байланысты тараптардың алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек (34-ескертуге)	2.871.849	4.153.476
Үшінші тараптар алдында көлік экспедиция қызметтері бойынша берешек	2.464.587	3.281.040
Үшінші тараптардан болашақ кезеңдер табыстарының ағымдағы бөлігі	732.135	324.578
Зейнетақы қоры алдындағы кредиторлық берешек	659.667	593.575
Байланысты тараптардан болашақ кезеңдер кірістерінің ағымдағы бөлігі (34-ескертуге)	260.305	312.366
Байланысты тараптардың алдында мұнай тасымалдау туралы тапсырыс шарты бойынша берешек (34-ескертуге)	–	651.706
Өзге де есептеулер	227.093	44.086
Жиыны	12.954.251	16.745.892

Еңбекақы құрамына еңбекақы төлеу бойынша ағымдағы берешектер, жыл қорытындысы бойынша сыйақы төлеу бойынша міндеттемелер, демалысақы төлеу бойынша міндеттемелер бойынша ағымдағы берешектер кіреді.

25. ТҮСІМ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы түсім келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Шикі мұнайды тасымалдау	164.393.577	153.861.014
Мұнайды және мұнай өнімдерін ауыстырып құю және темір жолмен тасымалдау	15.516.062	17.810.315
Құбырларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	8.230.639	6.816.579
Жеткізілмеген мұнай көлемі үшін төлем*	6.714.971	6.345.133*
Су тасымалдау қызметтері	6.860.568	6.573.345
Мұнайдың көлік экспедициясыжәне теңіз кемежай қызметтері	3.787.746	3.995.350
Мұнайды сақтау бойынша қызметтер	91.553	174.555
Өзге де	1.041.997	790.514
Жиыны	206.637.113	196.366.805

2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең екі үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім 45.143.090 мың теңгені және тиісінше 23.386.961мың теңгені құрады (2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ең екі үлкен жүк жіберушілерден түскен түсім 41.333.606 мың теңгені және тиісінше 18.434.349 мың теңгені құрады).

* Жеткізілмеген және мәлімделмеген мұнай көлемдері үшін ақыдан түсетін кірістерді Компания «айда немесе төле» ережелерінде мұнай тасымалдау жөнінде қызметтер көрсетуге арналған шарттарына сай алды. 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі салыстырмалы ақпарат өзге де операциялық кірістерде көрсетілуіне байланысты, ағымдағы кезеңде жеткізілмеген мұнай көлемдері үшін ақыдан түскен кірістер сомасы өзге операциялық кірістер емес, түсім деп қайта жіктелді.

26. ӨТКІЗІМНІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өткізімнің өзіндік құны келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	40.101.012	35.939.251
Тозу және өтелім	32.876.926	29.442.621
Темір жол қызметтері	9.436.954	10.298.681
Отын және материалдар	6.805.708	6.112.086
Электр энергиясы	6.280.668	6.065.868
Жөндеу және қызмет көрсету шығындары	5.501.143	4.670.474
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	4.978.621	4.895.316
Күзет қызметтері	4.493.473	3.466.756
Газға арналған шығындар	2.435.270	2.211.319
Өуеден күзету қызметтері	1.474.160	1.296.160
Қоршаған ортаны қорғау	952.258	612.422
Іссапар шығыстары	892.934	816.498
Еңбек қызметі аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақылар	754.969	1.406.914
Құбырларды диагностикалау	624.316	389.203
Сақтандыру	507.481	446.548
Байланыс қызметтері	264.938	253.297
Операциялық жалға беру	248.969	295.453
Өзге де	2.679.273	2.349.832
Жиыны	121.309.073	110.968.699

Қызметкерлерге жұмсалған шығындардың ұлғаюы өндірістік қызметшілердің жалақысын индекстеумен байланысты.

27. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы жалпы және әкімшілік шығыстар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Қызметкерлерге жұмсалатын шығындар	6.875.924	6.529.810
Қайырымдылыққа арналған шығыстар	2.020.737	166.028
Тозу және өтелім	819.123	760.231
Кеңес беру қызметтері	606.053	413.088
Кеңсеге қызмет көрсету	390.499	355.714
Өтелуге тиісті емес ҚҚС-ты есептен шығару	342.980	194.727
Материалдық емес активтердің құнсыздануы	302.114	165.670
Іссапар шығыстары	280.022	228.849
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	240.182	229.479
Өлеуметтік сала бойынша шығыстар	193.888	274.705
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	155.085	223.186
Оқыту	140.685	112.962
Банк қызметтері	135.476	111.417
Материалдар және отын	133.819	182.300
Байланыс қызметтері	124.136	111.544

27. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Сақтандыру және қауіпсіздікті қамтамасыз ету	104.163	217.343
Еңбек қызметінің аяқталуына байланысты қызметкерлерге сыйақы беруге арналған шығындар	47.492	96.086
Күмәнді берешектер бойынша есептеу, нетто	18.661	56.405
Ескірген тауарлы-материалдық қорлар бойынша резервті (қайтару)/ есептеу, нетто	(5.342)	2.524
Өзге де	667.238	595.436
Жиыны	13.592.935	11.027.504

Топ 2014 жылы Атырау облысындағы 300 орынды орта мектепті, Оңтүстік Қазақстан облысындағы 280 орынды балабақшаны және Павлодар облысындағы 320 орынды балабақшаны салуға демеушілік көмек көрсетті.

28. ӨЗГЕ ДЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІСТЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өзге де операциялық кірістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Айыппұлдар мен өсімақылардан болған кіріс	620.787	349.480
Болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі (34-ескертпе)	312.366	312.366
Тауарлы-материалдық қорларды сатудан болған кіріс	263.499	314.320
Есептен шығарылған кредиторлық берешектен түскен пайда	75.689	23.853
Активтерді сатудан түскен кіріс, нетто	61.090	257.696
Басқару қызметінен түскен кіріс	13.688	5.505
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорын пайдасына шығарылған қаржы кепілдігін тануды доғару (34-ескертпе)	–	177.743
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігінің өтелімі (34-ескертпе)	–	26.463
Өзге де кірістер	114.353	124.564
Жиыны	1.461.472	1.591.990

29. ӨЗГЕ ДЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫСТАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы өзге де операциялық шығыстар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер резервінің қайта караудан болған шығыстар	275.965	–
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығарылуынан болған шығыстар, нетто	208.654	461.068
Өрекетсіз тұрған мұнай айдаустанцияларын жою	89.126	21.212
Тауарлы-материалдық қорларды сатудан түскен шығыстар	14.987	2.594
Өзге де шығыстар	61.297	196.868
Жиыны	650.029	681.742

30. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы қаржылық кірістер келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Банк салымдарынан пайыздық кіріс	4.407.247	3.967.511
Дивидендік кіріс	80.277	194.185
Қызметкерлерге берілген қарыздар: дисконт өтелімі	14.292	23.672
Үшінші тараптардан өзге де қаржылық кірістер	15.231	7.758
Байланысты тараптардан болған өзге де қаржы кірістері (34-ескертпе)	–	4.108
Жиыны	4.517.047	4.197.234

31. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы қаржылық шығындар келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Активтерді жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервінің өтелімі (23-ескертпе)	1.036.255	957.236
Қызметкерлерге сыйақы: таза пайыздық шығыстар (18-ескертпе)	579.311	417.000
Жиыны	1.615.566	1.374.236

32. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдардағы табыс салығы келесі түрде берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	13.409.791	18.870.045
Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша шығыстар/(үнемділік)	2.289.155	(5.022.884)
Табыс салығы	15.698.946	13.847.161

2014 және 2013 жылдарға табыс салығы мөлшерлемесіне көбейтілген табыс салығы мен бухгалтерлік пайда бойынша шығыстар арасындағы салыстырмалы тексеру:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Салық салуға дейінгі пайда	62.129.511	77.390.761
Салықтың ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайдан түскен табыс салығы бойынша шығыстар	12.425.902	15.478.152
Өткен жылдарды түзету	(33.207)	–
Тұрақты айырмалардың салық әсері		
Үлескерлік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын бірлескен кәсіпорындардың залалы/(пайдасы)	1.251.010	(2.369.313)
Технологиялық мұнай қалдығынан түскен кіріс	1.142.794	198.393
Өзге де шегерілмейтін шығыстар	351.955	607.170
Түрлі салық мөлшерлемелердің әсері	560.492	(67.241)
Жиынтық кіріс туралы шоғырлындырылған есепте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	15.698.946	13.847.161

32. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Қаржылық жағдай туралы тиісті есептердің жасалу күніне шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін салық негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	Пайда мен залал есебіне жатқызу	Есептілік валютасын қайта есептеуге жатқызу	Капиталдың өзге де резервтеріне жатқызу	2013 жылғы 31 желтоқсан	Пайда мен залал есебіне жатқызу	Есептілік валютасын қайта есептеуге жатқызу	Капиталдың өзге де резервтеріне жатқызу	2013 жылғы 1 қаңтар
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер									
Қызметкерлерге беретін сыйақылар мен өзге де ақылар және тиісті шығындар	3.117.632	(105.027)	493	198.520	3.023.646	1.199.277	-	258.400	1.565.969
Байланыс тараптардың пайдасына болған қаржы кепілдігі	-	-	-	-	-	(39.931)	-	-	39.931
Күмәнді қарыздар бойынша резерв	150.355	2.907	47	-	147.401	113.051	-	-	34.350
Ескірген және өтімсіз тауарлы-материалдық қорына резерв	6.242	(3.429)	28	-	9.643	(3.440)	-	-	13.083
Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелерге резервтер және өзге де резервтер	48.677	(39.487)	-	-	88.164	17.425	-	-	70.739
Активтерді пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резерв	4.085.750	457.097	-	335.685	3.292.968	186.761	-	-	3.106.207
Төлемге салық	97.362	(156.528)	-	-	253.890	253.890	-	-	-
Қызметкерлерге қарыз беру	-	(5.086)	-	-	5.086	(9.354)	-	-	14.440
Байланысты тараптардың келешек кезеңдегі кірістері	52.061	(62.473)	-	-	114.534	(62.473)	-	-	177.007
Ішкі топ қарыздары бойынша қаржы міндеттемелері	128.832	128.510	322	-	-	-	-	-	-
	7.686.911	216.484	890	534.205	6.935.332	1.655.206	-	258.400	5.021.726
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер									
Төлемге салық	-	-	-	-	-	33.759	-	-	(33.759)
Негізгі құралдар	(48.854.826)	(2.505.639)	(552.762)	4.676.756	(50.473.181)	3.333.919	83.936	(9.496.299)	(44.394.737)
	(48.854.826)	(2.505.639)	(552.762)	4.676.756	(50.473.181)	3.367.678	83.936	(9.496.299)	(44.428.496)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша таза міндеттемелер	(41.167.915)	(2.289.155)	(551.872)	5.210.961	(43.537.849)	5.022.884	83.936	(9.237.899)	(39.406.770)

32. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Негізгі құралдар бойынша мерзімі ұзартылған салықтар салық және бухгалтерлік есепке алудағы өтелімінің түрлі мөлшерлемелерінің, негізгі құралдардың қайта бағалануы мен құнсыздануынан болған әділетті құнын түзету салдарынан негізгі құралдарды есепке алуда салық және бухгалтерлік базалардың арасындағы айырманы құрайды.

33. СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ

Басқару мақсатында Топ қызмет көрсетуіне байланысты бизнес-бөлімшелерге бөлінген және үш есептік сегменттен тұрады:

- Мұнай тасымалдау және сонымен байланысты қызметтер;
- Мұнайды ауыстырып құю;
- Өзге де сегменттер.

Сәйкестендірілетін, бірақ жеке есептік шектен аспайтын сегменттер «Өзге де сегменттерге» біріккен (жеке сегменттердің түсім мөлшері жиынтық түсімнің кемінде 10%). Оларға Батуми теңіз кемежайында құрғақ жүк таситын, паромдық және контейнерлік терминалдарды қолдана отыра құрғақ жүкті (аршылмаған қант, аммоний нитраты, цемент, дән, күнбағыс және күнжара) ауыстырып тиеу және жолаушы терминалының қызметі жатады.

Мұнай тасымалдаумен байланысты қызметтерге есептік шектен аспайтын және қызметтің негізгі түрімен немесе мұнай құбырлары деген Компанияның негізгі активтерімен тығыз байланысқан су тасымалдау, мұнайды сақтау, экспедиторлық, Компаниямен көрсетілетін пайдалану және құбырларға техникалық қызмет көрсету қызметтері кіреді. Қызметтің кейбір түрлері бойынша Топ басшылығына жеке басқарушылық есептілік берілмейді және осыған орай мұндай қызметтер жеке сегмент болып бөлінбейді.

Батуми мұнай терминалын пайдалана отырып, Батуми теңіз кемежайы арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып құю бойынша қызметтер «Мұнайды ауыстырып құю» сегментіне кіреді. Мұнай терминалының кірістері мұнай мен мұнай өнімдерін сақтау, ауыстырып құю және жөнелту арқылы туындайды. Жөнелту қызметіне азербайжан-грузин шекарасынан Батуми терминалына теміржол арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін тасымалдау жатады. Қызметтің бұл түрі мұнайды ауыстырып құюмен тікелей байланысты, сондықтан жеке сегменттікке бөлінбейді.

33. СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ (жалғасы)

Топ басшылығы сегменттер пайдасына қарай сегменттерді талдайды. Төмендегі кестелерде, тиісінше, 2013 және 2014 жылдардың 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін Топтың сегменттері бойынша түсім, пайда, актив және міндеттемелер туралы ақпараты көрсетілген:

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын 12 айға				2013 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын 12 айға			
	Мұнай тасымалдау және байланысты қызметтер (Қазақстан)	Мұнайды ауыстырып құю (Грузия)	Өзге де	Сегменттер бойынша жиын	Мұнай тасымалдау және байланысты қызметтер (Қазақстан)	Мұнайды ауыстырып құю (Грузия)	Өзге де	Сегменттер бойынша жиын
Түсім								
Сыртқы клиенттерге сату	186.996.455	15.516.062	4.124.596	206.637.113	174.560.034	17.810.315	3.996.456	196.366.805
Барлық түсім	186.996.455	15.516.062	4.124.596	206.637.113	174.560.034	17.810.315	3.996.456	196.366.805
Қаржы нәтижелері								
Пайда мен залал арқылы негізгі қаражаттардың құнсыздануы	(294.384)	(7.619.876)	(205.172)	(8.119.432)	(12.663.453)	-	-	(12.663.453)
Материалды емес активтердің құнсыздануы	-	-	(302.114)	(302.114)	-	-	(165.670)	(165.670)
Тозу мен өтелім	(30.663.438)	(2.284.673)	(747.938)	(33.696.049)	(28.263.650)	(1.718.004)	(221.198)	(30.202.852)
Пайыздар бойынша кірістер	4.380.727	17.561	24.191	4.422.479	3.947.430	10.953	14.910	3.973.293
Бірлескен кәсіпорындар (залалындағы)/ пайдасындағы үлесі	(6.255.050)	-	-	(6.255.050)	11.846.567	-	-	11.846.567
Табыс салығы бойынша шығыстар	(17.146.980)	1.441.763	6.271	(15.698.946)	(13.647.262)	(265.163)	65.264	(13.847.161)
Сегмент пайдасы	52.568.722	(5.485.006)	(653.151)	46.430.565	62.564.948	748.936	229.716	63.543.600
Активтер жиыны	544.843.461	25.391.508	15.172.248	585.407.217	544.763.581	31.127.379	14.636.268	590.527.228
Міндеттемелер жиыны	118.386.824	3.515.708	5.860.364	127.762.896	112.645.472	5.905.229	4.706.610	123.257.311
Өзге де ақпаратты ашу								
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарға инвестициялар (8-ескертпе)	49.843.334	-	-	49.843.334	53.554.027	-	-	53.554.027
Күрделі шығындар	69.871.111	1.126.388	415.184	71.412.683	24.900.504	3.066.226	2.268.820	30.235.550

Барлық өзге түзетулер мен ерекшеліктер салыстырудың бөлігі болып табылады, олар төменде жете көрсетілген.

33. СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ (жалғасы)

<i>Мың теңгемен</i>	2014 жыл	2013 жыл
Пайданы салыстыру		
Сегменттер пайдасы	51.560.015	52.995.198
Түзетулер мен алып тастау	1.125.600	(1.298.165)
Үлестік қатысудан болатын (залал)/кіріс	(6.255.050)	11.846.567
Топтың пайдасы	46.430.565	63.543.600
Пайданы салыстыру		
Сегменттер бойынша активтер жиыны	571.177.599	572.848.054
Түзетулер мен алып тастау	14.229.618	17.679.174
Активтер жиыны	585.407.217	590.527.228
Міндеттемелерді салыстыру		
Сегменттер бойынша міндеттемелер жиыны	127.951.554	121.940.318
Түзетулер мен алып тастау	(188.658)	1.316.993
Міндеттемелер жиыны	127.762.896	123.257.311

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР

Егер тараптың бір жағы екінші жақты бақылай алса немесе қаржылық не операциялық шешім қабылдаған кезде екінші жаққа едәуір әсер етсе, 24 ҚЕХС «Байланысты тараптар туралы ақпараттар ашуға» сәйкес тараптар байланысты деп саналады. Әр байланысты тараппен болуы мүмкін қатынасты бағалаған кезде тек заңдығына ғана емес, қарым-қатынастың егжей-тегжейіне назар аударылады.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында келісілген, байланысты және кейбір реттелетін қызметтерді есепке алмағанда үшінші тарапқа қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерлемесі бойынша жүзеге асырылмаған жағдайларда жүзеге асырылған.

Келесі кестелерде 2014 және 2013 жылдары байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы мен 2014 жылғы және 2013 жылғы 31 желтоқсанына тиісті сальдо көрсетілген.

Байланысты тараптардан сауда және өзге де дебиторлық берешек мынадай берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардың сауда және өзге де дебиторлық берешегі			
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		1.261.676	806.094
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		679.430	609.882
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындардың сауда дебиторлық берешегі		206	993
	11	1.941.312	1.416.969

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
ҚМГ мен «Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де дебиторлық берешегі	11	102.156	35.828
Байланысты тараптардан сауда және өзге де дебиторлық берешектің жиыны		2.043.468	1.452.797

Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарына берілген алғытөлемдер		361.049	176.380
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға берілген алғытөлемдер		86.746	80.785
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындарына берілген алғытөлемдер		81	-
Байланысты тараптарға берілген алғытөлемдер жиыны	12	447.876	257.165

Байланыс тараптарынан болған алдағы кезеңдер кірістерінің ұзақ мерзімді бөлігі мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланыс тараптарынан болған алдағы кезеңдегі кірістердің ұзақ мерзімді бөлігі			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан болған алдағы кезеңдегі кірістердің ұзақ мерзімді бөлігі		-	260.305
Байланыс тараптарынан болған алдағы кезеңдегі кірістердің ұзақ мерзімді бөлігінің жиыны	19	-	260.305

Байланысты тараптар алдында сауда және өзге де кредиторлық берешек мынадай берілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында тауарлар мен қызметтер үшін кредиторлық берешек			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		629.359	632.581
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында кредиторлық берешек		43.632	18.021
	20	672.991	650.602
«Самұрық-Қазына» Тобының бақылауындағы кәсіпорындар алдында өзге де кредиторлық берешек		-	1.950
	20	-	1.950
Байланысты тараптар алдында сауда және өзге де кредиторлық берешектің жиыны		672.991	652.552

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер мынадай көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		9.087.230	8.764.571
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		1.527.936	1.941.567
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер		–	15
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер жиыны	21	10.615.166	10.706.153

Байланысты тараптар алдында өзге де ағымдағы міндеттемелер мынадай көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>Ескертпе</i>	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптар алдында көлік экспедициясы қызметтері үшін берешек			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындар алдындакөлік экспедициясы қызметтері үшін берешек		2.871.849	4.153.476
	24	2.871.849	4.153.476
Байланысты тараптар алдында мұнай тасымалдаудың тапсырыс шарттар бойынша берешек			
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар алдында мұнай тасымалдаудың тапсырыс шарты бойынша берешек		–	651.706
	24	–	651.706
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар			
Негізгі басқарушы қызметкерлерге сыйақылар		6.155	5.516
		6.155	5.516
Байланысты тараптардан алдағы кезеңдегі кірістердің ағымдағы бөлігі			
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алдағы кезеңдегі кірістердің ағымдағы бөлігі		260.305	312.366
	24	260.305	312.366
Байланысты тараптар алдында өзге де міндеттемелердің жиыны			
		3.138.309	5.123.064

Топтың байланысты тараптармен 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойы жасалған мәмілелері келесі түрде берілген:

31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін		
<i>Мың теңгемен</i>	2014 жылғы	2013 жылғы
Байланыс тараптарға сату		
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен кіріс	105.183.134	94.333.240
Бірлескен кәсіпорындардың негізгі қызметінен түскен кіріс	7.048.142	5.742.000
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарға көрсетілген қызметтерден түскен кіріс	6.724.720	10.878.953
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың өзге де қызметінен түскен кіріс	19.852	315.896
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарының өзге де қызметінен түскен кіріс	8	103
Өзге де байланысты тараптарға көрсететін қызметтерден түскен кіріс	–	4.108
Жиыны	118.975.856	111.274.300

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың негізгі қызметінен түсетін түсім мұнай және су тасымалдау бойынша көрсетілетін қызметтермен байланысты.

	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін	
	2014 жыл	2013 жыл
Байланысты тараптардан сатып алу		
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан қызметтерді сатып алу	8.249.333	7.998.048
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан қызметтерді сатып алу	1.250.632	1.191.689
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындарынан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу	1.107.080	1.997
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындардан қызметтерді сатып алу	17.758	–
Өзге де байланысты тараптардан қызметтерді сатып алу	–	2.721.149
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан тауарлы-материалдық қорларды сатып алу	14.795	9.226
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан материалдық емес активтерді сатып алу	111.221	–
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдар сатып алу	48.000	–
ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан негізгі құралдар сатып алу	–	148.401
Жиыны	10.798.819	12.070.510

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Топтың өзге де кірістері келесі түрде көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін	
		2014 жыл	2013 жыл
Байланысты тараптардан болған өзге де кірістер			
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігін тануды тоқтату	28	–	177.743
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдер кірістерінің өтелімі	28	312.366	312.366
Бірлескен бақылаудағы кәсіпорындар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігінің өтелімі	28	–	26.463
Жиыны		312.366	516.572

Байланысты тараптармен операциялар бойынша Топтың қаржылық кірістері келесі түрде көрсетілген:

Мың теңгемен	Ескертпе	31 желтоқсанға аяқталған жыл үшін	
		2014 жылғы	2013 жылғы
Байланысты тараптардан болған қаржылық кірістер			
Байланысты тараптардан болған өзге де қаржылық кірістер	30	–	4.108
Жиыны		–	4.108

Негізгі басқарушы қызметкерлердің мүшелеріне сыйақы төлеу жалпы сомасы келесі түрде көрсетілген:

Мың теңгемен	2014 жылғы 31 желтоқсан	2013 жылғы 31 желтоқсан
Жалақы	146.847	121.691
Қысқа мерзімді сыйақы	33.355	16.925
Өткен жылдың қорытындысы бойынша сыйақылар	219.238	183.989
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйақылар	1.062	1.301
Жиыны	400.502	323.906
Адам саны	8	7

35. ЫҚТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Салық салу

Қазақстандық салық салу заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілері әрдайым өзгерістер мен әр түрлі түсіндірмелердің мән-мағынасы болады. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының әр түрлі пікірі болуы мүмкін. Қазақстанда қолданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылыққа қолданылатын айыппұл мен өсімпұл жүйесі өте қатаң.

Айыппұлдық ықпалшараға 2,5-ке көбейтілген, Қазақстан Ұлттық банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген өсімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айыппұл мен өсімпұл сомалары кез келген есептелген салықтың туындысы болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері тексерудің алдындағы жылдың күнтізбелік бес жыл мөлшерінде салық органдары тексеру үшін қол жетімді болады. Белгілі жағдайларда тексерулер ұзақ мерзімді қамтуы мүмкін.

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздік нәтижесінде салық, айыппұлдық ықпалшара мен өсімпұл сомасы, егер ондайлар болса, қазіргі уақытқа дейін шығысқа жатқызатын және 2014 жылдың 31 желтоқсанына есептелген соманы асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2014 жылдың 31 желтоқсанына қолданыстағы заңнамаға түсінік беру тиісті деп есептейді және салық бойынша тек осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілгендерді алмағанда Топтың ұстанымы расталады деген ықтимал бар.

Трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау, операцияға қатысушылар байланысты тараптар болып табылатындығын немесе табылмайтындығын назарға алмастан кең ауқымға таралған және халықаралық бизнеске тура немесе жанама қатысты көптеген операцияларына қолданылады. Трансфертті баға белгілеу бойынша заңнама операцияларға қолданылатын барлық салық «ұзартылған қол» принципі бойынша белгіленген нарық бағаларының негізінде есептелуін талап етеді.

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген. Жаңа заң толық емес және заңның кейбір ережелеріне байланысты прецедент жағдайлары бар. Оның үстіне, заңда әзірлеу кезеңінде тұрған егжей-тегжей жетекшілік ету жоқ. Нәтижесінде, операцияның әралуан түріне қолданылатын трансфертті баға белгілеу бойынша бақылауды іске асыру реттелмеген.

Қазақстанның трансфертті баға белгілеу туралы заңнамасына байланысты екіұштылықтың болуы салық органдарының Топ ұстанымынан бөлек ұстанымды қабылдауына әкеледі, ол өз кезегінде 2014 жылғы 31 желтоқсанға қосымша салықтарға, айыппұлдар мен өсімпұлдарға әкеліп соқтырады.

Басшылық 2014 жылғы 31 желтоқсанға қолданыстағы заңнамаға түсінік беру дұрыс деп санайды және салық бойынша Топ ұстанымы құпталады деген ықтимал бар.

Грузиядағы кәсіпорындардың салық міндеттемелері

Грузияның салық кодексіне сәйкес («ГСК»), салық органдары салық салу мақсатында нарық бағаларын пайдалану туралы дәлелденген жазбаша шешім қабылдауға құқылы, егер мәміле байланысты тараптар арасында жасалса. Бірақ ГСК-да тауарлар мен қызметтердің нарық бағасын анықтау жөнінде белгілі нұсқау болғанмен, анықтау механизмі жеткіліксіз әзірленген және Грузияда трансфертті баға белгілеу бойынша жеке заңнама жоқ. Осындай түсініксіздіктің болуы байланысты тараптар арасындағы мәмілелерген салық салуды қарастырған кезде салық органдары ұстанымының екіұштылығын тудырады.

Топтың грузиялық еншілес ұйымдарында Топтың шетелдік еншілес ұйымдарымен, сондай-ақ бір бірімен жасалған мәмілелердің елеулі көлемі бар. Бұл мәмілелер байланысты тараптар арасындағы мәмілелерге жатады және оларға Грузияның салық органдары қарсы болуы мүмкін. Басшылық Топ ұйымдары арасында жасалған мәмілелердегі баға белгілеу нарықтық жағдайларда жүзеге асырылады деген негіздемеге маңызды дәлелдер бар деп есептейді, бірақ нарық бағасын анықтау жөнінде заңнамалық базаның болмағандығынан, салық органдарының ұстанымы Топ ұстанымынан өзгеше болуы мүмкін.

Қоршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау бойынша заңнама даму үдерісі үстінде, сондықтан үнемі өзгерістерге шалдығады. Заңнаманың өзгеруі нәтижесінде пайда болған ықтимал міндеттемелер шынайы бағалана алмайды. Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Топтың осы қаржылық есептілікте көрсетілгендерді қоспағанда, қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижесіне едәуір теріс әсер ететін мүмкін әлде ықтимал міндеттемелер болмайды деп есептейді (5, 23-ескертіпелер).

35. ЫҚТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасында сақтандыру саласы даму сатысында, сондықтан әлемнің басқа өңірлерінде таралған сақтандырып қорғаудың көптеген нысандары тұтас алғанда әлі қол жетімді емес.

Топ мүлікті, Топтың объектілерінде болған немесе оның қызметіне жататын апат нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға залал келтірілгені үшін үшінші тұлға алдында жауаптылықты сақтандыруды жүзеге асырады.

Шарттық міндеттемелер

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдар мен құрылыс қызметтерін 29.256.791 мың теңгеге сомаға (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 33.130.344 мың теңге) сатып алуға шарттық міндеттемелері болған.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлесіп бақылайтын кәсіпорындардың негізгі құралдар мен құрылыс қызметтерін сатып алу жөніндегі шарттық міндеттемелерінде Топтың үлесі 159.201 мың теңгені (2013 жылғы 31 желтоқсанға: 1.248.036 мың теңге) құрады.

Сот талқылаулары

Грузия темір жолымен болған сот талқылаулары

Грузия темір жолы (бұдан әрі – «ГТЖ») 2005 жылғы желтоқсанда BTL тобына кіретін Батуми мұнай терминалына қарсы 2003 жылғы мамырдан бастап 2005 жылғы қарашаға дейін вагон-шандардың тұрып қалуы нәтижесінде болған 13.942 лари (1.391.272 мың теңгеге барабар) берешекті өндіру фактісі бойынша талап-арызбен сотқа жүгінді.

Топ басшылығы ГТЖ-ның талап-арызын негізсіз деп есептейді және залалдар тәуекелін мүмкін болатын ретінде бағалады әрі тиісінше залалдар бойынша резерв танылмады.

«Батуми халықаралық контейнер терминалы» ЖШҚ-мен болған сот талқылаулары

№4, №5, №6 айлақтарды, белгілі бір жылжитын мүлікті және 13 га жерді 48 жыл кезеңіне жалға беруші «Батуми халықаралық контейнер терминалы» ЖШҚ (бұдан әрі – «БХКТ») жалдау шартын бұзғаны үшін «Батуми теңіз кемежайы» ЖШҚ-ға қарсы талап-арыз берді. БХКТ 5.422 мың АҚШ доллары (988.702 мың теңгеге барабар) мөлшерінде материалдық және моральдық залалды өтеуді талап етті. Қазіргі кезеңде дау тараптары арасында дауды түпкілікті тоқтату туралы келісім жасасу мақсатында дауды 6 (алты) айға тоқтата тұру туралы меморандумға қол қойылды.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы БХКТ-ның талап-арызы бойынша залалдар тәуекелін мүмкін болатын ретінде бағалады әрі тиісінше залалдар бойынша резерв танылмады.

Батуми Теңіз Кемежайы активтерінің экспроприациясы (бұдан әрі – «БТК»)

BTL (бұдан бұрын – «ВНЛ») мен Грузия Үкіметінің арасындағы БТК-ны сенімгерлікпен басқару туралы келісімге сәйкес, егер БТК қатарынан 2 жыл бойы ауыстырып құюдың жылына 4 млн. тонна ең аз көлемі бойынша өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, Грузия Үкіметінің БТК активтерін экспроприациялауға құқығы бар.

2014 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БТК арқылы ауыстырып құюдың нақты көлемдері 7,8 млн. тоннаны (2013: 10 миллион тонна) құрағандықтан, Топ басшылығы БТК Грузия Үкіметінің тарапынан мемлекеттік экспроприациялау қаупіне ұшыраған жоқ деп есептейді.

36. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелері құрамына саудалық және өзге де несиелік берешектер кіреді. Көрсетілген қаржы құралдары ең бастысы Топтың шаруашылық қызметін қаржыландыруға қолданылады. Топтың тікелей шаруашылық қызметінің нәтижесінде пайда болатын сауда дебиторлық берешегі, ақша мен ақша баламалары бар.

Топ нарық тәуекеліне бейім, ол несиелік тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелден тұрады.

Топ басшылары шолу жасайды және осы тәуекелдерді басқару үшін қабылданатын келесі шараларды бекітеді.

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несиенің шартына қарай сауда операцияларын жасауды қалайтын барлық клиент, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең жоғары мөлшері дебиторлық берешектің теңгерімдік құны болады. Топта несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Топ салымдарды қазақстандық және шетелдік банктерде орналастырады (15 және 16-ескертпелер). Топ басшылығы төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында осы банктердің несиенің рейтингін мерзімді қарастырады. Топ басшылығы жақындағы халықаралық несиелік дағдарыс пен одан кейін болған банктердің несиелік рейтингілерінің өзгерістері төтенше несиелік тәуекелге негіз болмайды деп есептейді. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздануға қор талап етілмейді.

Келесі кестеде «Moody's», «Fitch Ratings» және «Standard&Poors» агентінің несиенің рейтингін қолдана отыра есепті күнге банк салымдары мен ақша қаражаттары бойынша сомалар көрсетілген:

Банктер	Орналасқан жері	Рейтинг			
		2014 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2013 жыл
«Халық банк» АҚ	Қазақстан	BB/Тұрақты	Ba2/Тұрақты	43.979.994	34.892.638
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Қазақстан	B/Тұрақты	B2/Тұрақты	19.958.265	44.793.592
«ЦеснаБанк» АҚ	Қазақстан	B+/Тұрақты	B/Жағымды	8.787.871	10.040.000
«Сбербанк России» АҚ	Қазақстан	BB+/Жағымсыз	Ba2/Тұрақты	2.001.131	10.424.707
BNP Paribas	Кипр	A1/Жағымсыз	A2/Тұрақты	1.878.023	922
«Delta bank» АҚ	Қазақстан	-	-	985.401	-
TBC Bank	Грузия	B1/Тұрақты	B1/Тұрақты	184.174	23.502
Basis Bank	Грузия	BB/Тұрақты	B/Тұрақты	117.980	17.358
Hellenic Bank	Грузия	Саа3/Тұрақты	Саа3/Жағымсыз	92.269	318.280
Bank of Georgia	Грузия	B1/Тұрақты	B1/Тұрақты	28.264	13.825
Bank of Cyprus	Грузия	Саа3/Тұрақты	Са/Жағымсыз	1.094	6.450
Cartu Bank	Грузия	-	-	365	154
«ГазБанк» ЖАҚ	Россия	-	-	167	490
«RBS Банк» АҚ	Қазақстан	A3/Жағымсыз	A3/Жағымсыз	12	41
«Сити Банк» АҚ	Қазақстан	A2/Тұрақты	A2/Тұрақты	10	5
«ЦентрКредит Банк» АҚ	Қазақстан	B2/Тұрақты	B2/Тұрақты	-	5.103.161
«Каспи банк» АҚ	Қазақстан	B1/Тұрақты	B1/Тұрақты	-	2.000.000
«Банк Kassa Nova» АҚ	Қазақстан	B/Тұрақты	B/Тұрақты	-	1.000.000
Berenberg Bank	Кипр	-	-	-	701.690
«АТФ Банк» АҚ	Қазақстан	B-/Тұрақты	B-/Тұрақты	-	62
«HSBC Банк Қазақстан» АҚ ЕБ	Қазақстан	-	-	-	3
Жиыны				78.015.020	109.336.880

36. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Өтімділік тәуекел

Ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Топ ақшалай қаражаттарының тапшылық тәуекеліне бақылау жасайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, басқа да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындары талданады.

Келесі кестеде 2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзіміне қарай шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

Мың теңгемен	Сұраныс бойынша	<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	-	15.553.243	47.929	172.569	-	15.773.741
Жиыны	-	15.553.243	47.929	172.569	-	15.773.741
2013 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және өзге де кредиторлық берешектер	-	10.736.434	84.725	274.848	-	11.096.007
Жиыны	-	10.736.434	84.725	274.848	-	11.096.007

Валюталық тәуекелдік

Валюталық тәуекелдікке ұшырайтын, шетел валютасымен берілген активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы төменгі кестеде берілген.

Мың теңгемен	АҚШ Доллары	Ресей рублі	Еуро	Өзге валюталар	Жиыны
2014 жылғы 31 желтоқсанға					
Активтер	54.518.667	5.791	198.579	510.579	55.233.616
Міндеттемелер	877.396	53.998	26.131	529.361	1.486.886
2013 жылғы 31 желтоқсанға					
Активтер	1.518.949	15.207	71.429	174.963	1.780.548
Міндеттемелер	713.061	100.888	18.703	301.501	1.134.153

Топтың операцияларымен байланысты валюталық тәуекелдерді төмендетуге ықпал ететін ресми құралдары жоқ. Топта шетел валютасында жасалатын мәмілелермен байланысты тәуекелдер бар. Ондай тәуекелдер АҚШ долларында болатын кіріске байланысты пайда болады.

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі табысының (активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы мүмкін өзгерістерге байланысты) өзге көрсеткіштердің тұрақтылығы жағдайында АҚШ доллары мен ресей рублі айырбас бағамының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығы көрсетілген. Топтың меншік капиталына әсері мардымсыз.

Мың теңгемен	Валюта айырбас бағамының өсуі/төмендеуі	Салық салуға дейін табысқа әсері
2014 жыл	+17,37%	9.317.893
АҚШ доллары	-17,37%	(9.317.893)
2014 жыл	+33,54%	(16.168)
Ресей рублі	-33,54%	16.168

36. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Валюталық тәуекелдік (жалғасы)

<i>Мың теңгемен</i>	Валюта айырбас бағамының өсуі/төмендеуі	Салық салуға дейін табысқа әсері
2013 жыл	+30,00%	241.766
АҚШ доллары	+10,00%	80.589
2013 жыл	+20,00%	(17.136)
Ресей рублі	-20,00%	17.136

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға байланысты Топтың негізгі мақсаты тұрақты несие төлеу қабілетін қамтамасыз ету және Топ қызметін жүргізу үшін капиталдың барабар деңгейі мен акционердің пайдасын барынша көбейту.

Топ капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Топ капитал құрылымын сақтау немесе өзгерту мақсатында дивидендтерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерге капиталды қайтара алады немесе жаңа акцияларды шығара алады.

2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталатын жылдарда объектілерде, саясатта және капиталды басқару үдерістерінде өзгерістер болған емес.

2014 және 2013 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың айтарлықтай берешек сомасы болған жоқ. Есепті күнге Топтың ақша қаражатының берешегінен асатын елеулі сомасы бар.

Қаржы құралдарының әділ құны

Ақшалай қаражаттардың, банктердегі депозиттердің, сауда және өзге де дебиторлық берешектің, сауда және өзге де кредиторлық берешектердің және басқа да қаржылық міндеттемелердің теңгерімдік құны қаржы құралдары дерегінің қысқа мерзімді болғанына орай олардың әділ құнына шамамен тең.

www.kaztransoil.kz

